

דוחות ליום 30 בספטמבר 2016

(בלתי מבוקרים)

תוכן העניינים:

עמוד	
3	דוח הדירקטוריון וההנהלה
94	הצהרות המנכ"ל והחשבונאי הראשי
97	תמצית הדוחות הכספיים לתקופות שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2016
203	ממשל תאגידי, ביקורת ופרטים נוספים על הבנק
229	אינדקס ומילון מונחים

דוח הדירקטוריון וההנהלה | תוכן העניינים

חלק א' - סקירה כללית יעדים ואסטרטגיה

5	תאור כללי של הבנק
5	תמצית מידע כספי
7	תיאור הסיכונים העיקריים
8	יעדים ואסטרטגיה עסקית
8	מידע נוסף

חלק ב' - מצב העסקים והתפתחות התוצאות הכספיות

9	התפתחויות כלכליות ומגמות
12	התפתחות בהכנסות, בהוצאות וברווח כולל אחר
19	מבנה הנכסים, ההתחייבויות, ההון, הלימות ההון, והשינויים שחלו בהם
31	מגזרי פעילות פיקוחיים
40	חברות מחזקות עיקריות

חלק ג' - סקירת הסיכונים

40	תיאור כללי של הסיכונים ואופן ניהולם
42	סיכון אשראי
56	סיכון שוק
70	סיכון נזילות ומימון
74	סיכון תפעולי
75	סיכונים נוספים

חלק ד' - מדיניות חשבונאית בנושאים קריטיים ובקרות

76	מדיניות חשבונאית ואומדנים חשבונאיים בנושאים קריטיים
80	גילוי לגבי בקרות ונהלים

חלק ה' - מידע נוסף

81	עניינים אחרים
----	---------------

חלק ו' - נספחים

86	נספח 1 - סיכון האשראי הכולל לציבור לפי ענפי משק
89	נספח 2 - חשיפה למדינות זרות
90	נספח 3 - חשיפה לשינויים בשיעורי הריבית

דוח תמציתי של הדירקטוריון לדוחות הכספיים ליום 30 בספטמבר 2016

כללי

הדירקטוריון והנהלת הבנק מתכבדים להגיש בזה דוח ביניים, המתייחס למצבו העסקי של הבנק ותוצאות פעולותיו ליום 30 בספטמבר 2016, ולתקופות של שלושה ותשעה חודשים שהסתיימו באותו תאריך, המהווה חלק מהדוח הרבעוני של הבנק, שכולל דוחות נוספים, כדלקמן:

- דוחות כספיים ביניים מאוחדים לא מבוקרים של הבנק והחברות המאוחדות שלו ליום 30 בספטמבר 2016, שאושרו על ידי הדירקטוריון בישיבה שהתקיימה ביום 13 בנובמבר 2016.
- דוחות באשר לממשל התאגידי, ביקורת ופרטים נוספים על הבנק.
- נספחים לדוח הביניים הרבעוני.
- דרישות גילוי בהתאם לנדבך השלישי של "כללי באזל", ומידע נוסף על סיכונים.
- מידע פיקוחי נוסף.

הנתונים שנכללו בדוח מתייחסים לנתונים המאוחדים של הבנק והחברות הבנות שלו ומוציגים ב"סכומים מדווחים" (ראה ביאור א' בתמצית הדוחות הכספיים).

* המידע הכלול בדוחות אלו מוצג באתר האינטרנט של הבנק בכתובת:

<https://www.mercantile.co.il/MB/private/about-mercantile/financial-reports/regulatory>

חלק א' - סקירה כללית יעדים ואסטרטגיה

1. תיאור כללי של הבנק

א. תיאור הבנק

הבנק עוסק בפעילות פיננסית מסחרית ונותן שירותים לכל מגזרי הפעילות, לרבות: בנקאות עסקית, בנקאות מסחרית, בנקאות פרטית, ובנקאות קמעונאית - ומשווק את מלוא המוצרים הפיננסיים הבנקאיים, לרבות: הלוואות ופקדונות בנקאיים, משכנתאות, מימון פיננסי לחברות קבלניות כשיטת "ליווי בניה", כרטיסי אשראי, מכשירים נגזרים ועוד. לצורך מתן שירותים אלו, מעמיד הבנק לרשות לקוחותיו רשת סניפים הפרוסה בפריסה כלל ארצית, וכוללת 78 סניפים.

הבנק מדורג על ידי חברת "מעלות - S&P" (להלן: "חברת הדירוג"), בדירוג "AA" שעודכן לאחרונה ביום 23.12.2015.

2. תמצית מידע כספי

א. רווח ורווחיות - נתונים עיקריים (במיליוני ש"ח)

שעור השינוי (%)	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		
	2015	2016	
8.1	644	696	הכנסות ריבית, נטו
(16.1)	298	250	הכנסות שאינן מריבית
0.4	942	946	סך ההכנסות
110.0	10	21	הוצאות בגין הפסדי אשראי
7.0	633	677	הוצאות תפעוליות ואחרות
(17.1)	299	248	רווח לפני מיסים
(10.7)	112	100	הפרשה למיסים על הרווח
(20.9)	187	148	רווח לאחר מיסים
-	2	2	חלק הבנק ברווחי חברות כלולות
(20.6)	189	150	רווח נקי

2. תמצית מידע כספי (המשך)

ב. נכסים התחייבויות והון - נתונים עיקריים

שיעור השני	31.12.2015	30.9.2016	
אחוזים	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
4.5	30,076	31,434	סך כל הנכסים
(52.7)	5,502	2,603	מזומנים ופקדונות בבנקים
78.7	3,432	6,134	ניירות ערך
7.4	20,417	21,925	אשראי לציבור, נטו
(11.5)	558	494	סיכון אשראי בעייתי, נטו
4.0	25,388	26,400	פקדונות הציבור
37.1	672	921	אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
4.0	2,103	2,187	הון עצמי

ג. מדדי ביצוע עיקריים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר	
2015	2015	2016
%	%	%
10.4	12.8	9.4
3.2	3.2	3.1
67.2	67.2	71.6
0.3	0.1	0.1

יחסים פיננסיים תוצאתיים

תשואה להון	9.4
מרווח פיננסי כולל	3.1
הוצאות תפעוליות לסך ההכנסות	71.6
הוצאות בגין הפסדי אשראי מתוך האשראי לציבור	0.1

31.12.2015	30.9.2015	30.9.2016
%	%	%
67.9	69.6	69.7
7.0	7.2	7.0
84.4	82.7	84.0
124.3	118.8	120.4
14.0	14.0	13.6
10.6	10.6	10.6
⁽¹⁾ 121.2	⁽¹⁾ 119.4	127.8
6.6	6.7	6.5

יחסים פיננסיים מאזניים

אשראי לציבור לסך המאזן	69.7
הון עצמי לסך המאזן	7.0
פקדונות הציבור לסך המאזן	84.0
פקדונות הציבור לסך האשראי לציבור	120.4

יחסי איתנות פיננסיים

יחס הלימות הון כולל	13.6
יחס ההון העצמי ברובד הראשון לרכיבי סיכון	10.6
יחס כיסוי הנזילות	127.8
יחס המינוף	6.5

1. הוצג מחדש.

3. תיאור הסיכונים העיקריים

להלן מידע תמציתי לגבי הסיכונים העיקריים הנגזרים מהפעילות השוטפת בבנק:

- **סיכון אשראי** - מוגדר כסיכון ליצירת הפסדים כתוצאה מחוסר יכולת לווה או צד נגדי לעמוד בהתחייבויותיו (באופן חלקי או מלא).
- **סיכון שוק** - מוגדר כסיכון לפגיעה בהכנסות הבנק וברווחיותו בשל שינויים אפשריים בשווי ההון של הנכסים וההתחייבויות (מאזני וחוץ מאזני) הנובעים משינויים במחירי השוק, כגון: שינוי בשיעור האינפלציה, שינוי בשיעור הריבית, שינוי בשערי חליפין, שינויים בשוק ההון וכו'.
סיכוני השוק כוללים רכיבי סיכון כדלקמן:
 - **סיכון בסיס** - מוגדר כחשיפה לפגיעה בשווי ההון של הבנק שעלול להיגרם בשל שינויים אפשריים באינפלציה ובשערי החליפין של המטבעות הזרים לעומת השקל. חשיפת הבנק לסיכון זה נגזרת מהפער שבין הנכסים הפיננסיים לבין ההתחייבויות הפיננסיות של הבנק, בכל אחד ממגזרי ההצמדה.
 - **סיכון ריבית** - מוגדר כסיכון לפגיעה ברווחי הבנק או בהונג, בגין שינוי בשערי הריבית. בנוסף, שינויים בשערי הריבית כאמור, עלולים להשפיע גם על השווי הכלכלי של הבנק, נכסיו, התחייבויותיו, וערכם של המכשירים החוץ מאזניים.
 - **סיכון מניות** - מוגדר כחשיפה לפגיעה בשווי ההון של הבנק וברווחיותו, בשל ירידה במחירי השוק של המניות (לרבות השקעות ריאליות), הכלולות בתיק ניירות הערך של הבנק.
 - **סיכון אופציות** - מוגדר כחשיפת הבנק להפסד אפשרי, הנובע משינויים בפרמטרים המשפיעים על שוויים ההון של האופציות, לרבות אופציות גלומות.
- **סיכון נזילות** - מוגדר כחשיפה אפשרית להפסדים ולפגיעה ביציבות הבנק, הנובעת מחוסר יכולת של הבנק לספק את צורכי נזילותו.
- **סיכון תפעולי** - מוגדר כחשיפת הבנק להפסד העלול להיגרם מאי נאותות או מכשל בתהליכים פנימיים, אנשים ומערכות, או בשל אירועים חיצוניים.
- **סיכון טכנולוגי מידע וסייבר** - מוגדר כחשיפת הבנק לפגיעה בפעילותו (עד כדי מניעתה המוחלטת), גניבת נכסים פיננסיים, הפסדים כספיים ופגיעה במוניטין, הנובעת ממתקפות קיברנטיות על מערכות המחשב של הבנק, או מאיסוף מידע לא מורשה ממערכות אלו.
- **סיכון משפטי** - מוגדר כחשיפת הבנק להפסדים, בין היתר, בשל העדר יכולת לאכוף באופן משפטי קיומו של הסכם, או בשל הליכים משפטיים שנפתחו נגד הבנק, וכן חשיפה להפסדים בגין קנסות או צעדי עונשין הנובעים מפעילות פיקוחית, כמו גם מהסדרים פרטניים.
- **סיכון ציות, הלבנת הון ומימון טירור** - מוגדר כחשיפת הבנק להטלת סנקציות משפטיות או רגולטריות, להפסד פיננסי, או לנזק תדמיתי, אשר הבנק עלול לספוג בשל אי מילוי חוקים (לרבות חוקים הנוגעים לאיסור הלבנת הון ומימון טרור), תקנות, הוראות הסדרה, נהלים פנימיים והקוד האתי החל על הבנק.
- **סיכון מוניטין** - מוגדר כחשיפה אפשרית לפגיעה ברווחי הבנק, בגין תדמית שלילית שעלולה להיווצר לבנק בקרב לקוחות וצדדים אחרים הקשורים עם הבנק.

מידע מפורט באשר לסיכונים השונים הכרוכים בפעילות הבנק וניהולם, נכלל בדוח על הסיכונים המפורסם באתר האינטרנט של הבנק בכתובת:

<https://www.mercantile.co.il/MB/private/about-mercantile/financial-reports/regulatory>

4. יעדים ואסטרטגיה עסקית

א. התוכנית האסטרטגית

- בחודש אוגוסט 2015 אישר דירקטוריון הבנק תוכנית אסטרטגית לפעילות הבנק בשנים 2020 - 2016.
- התוכנית כוללת שני כיווני פעולה עיקריים:
- הרחבת הפעילות הקמעונאית של הבנק (משקי בית ועסקים קטנים), במסגרתה עתיד הבנק להתמקד בפלחי אוכלוסיה ספציפיים, שנצברה בגינם התמחות רבת שנים למתן שירותים בנקאיים התואמים את צורכיהם היחודיים.
 - התייעלות תפעולית באמצעות ניהול קפדני של הוצאות התפעוליות ושיפור מבנה ההכנסות.
- למידע נוסף באשר לתוכנית האסטרטגית של הבנק, האמצעים למימושה, לרבות ההזדמנויות והאיזמים הנגזרים ממנה - ראה פרק 4 בדוח הדירקטוריון וההנהלה לשנת 2015.
- ברבעון השלישי של שנת 2016 אישר הדירקטוריון תוכנית אסטרטגית שהוכנה על ידי הבנה בסיוע יועצים חיצוניים, להעמקת הפעילות במגזר הקמעונאי.

ב. פרויקטים עיקריים לביצוע בשנת 2016

- ביצוע התוכנית האסטרטגית כאמור, כרוך ביישום שינויים מבניים ושינויים בתהליכי העבודה, המוטמעים בבנק במסגרת פרויקטים, ובכללם:
- "מתודת הסניפים" - במסגרתה מיושמים תהליכי עבודה וחלוקה ארגונית אחידים בסניפי הבנק, בשילוב תהליכים ותפישות עבודה שנועדו לשיפור השירות ללקוחות.
 - "הרחבת פעילות יחידת התפעול העורפי" - במסגרתה מוסטות פעילויות תפעוליות מסוימות מהסניפים למרכזי תפעול עורפיים, במטרה להגדיל את משאבי הסניפים העומדים למתן שירות ללקוחות.
- בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2016 הושלם פרויקט "מתודת סניפים" בכל סניפי הבנק, והורחבה תכולת פעילות היחידה לתפעול עורפי באמצעות הסטת תהליכים תפעוליים נוספים מהסניפים ליחידה זו. בנוסף לאמור לעיל, השיקה החברה האם בשנת 2015, בשיתוף הבנק, פרויקט טכנולוגי, במסגרתו מתוכננת הטמעת מערכת תפעולית חדשה לניהול האשראי, בשני הבנקים. הפרויקט צפוי להסתיים עד לתום שנת 2018.

ג. שינויים ארגוניים

- לפרטים נוספים באשר לשינויים הארגוניים הנגזרים מהתוכנית האסטרטגית של הבנק - ראה פרק 4'ה בדוח הדירקטוריון וההנהלה לשנת 2015 - בתקופת הדוח לא נערכו בבנק שינויים ארגוניים נוספים.

5. מידע נוסף

א. שינויים בהוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים

- התוצאות הכספיות של הבנק בחתך "מגזרי פעילות" לשלושה ולתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2016 (לרבות נתוני ההשוואה הרלוונטים), מוצגים בדוח הדירקטוריון וההנהלה בהתאם לכללים שנקבעו בהוראות הדיווח לציבור, בנושא: "מגזרי פעילות פיקוחיים".
- לפרטים נוספים באשר לכללים שנקבעו על ידי בנק ישראל בנושא זה - ראה ביאורים 1'ה(1) ו-12 בתמצית הדוחות הכספיים.

ב. הליכים משפטיים

- נגד הבנק תלויות ועומדות תובענות משפטיות שהוגשו על ידי לקוחות הבנק וכן צדדים שלישיים שונים - שראו עצמם נפגעים או ניזוקים מפעילות הבנק במהלך העסקים הרגיל.
- לפרטים נוספים באשר לתביעות המהותיות שהוגשו כנגד הבנק, ההתפתחויות שחלו בתביעות אלו בתקופת הדוח והשלכותיהן האפשריות על תוצאות הבנק - ראה ביאור 10'ב בתמצית הדוחות הכספיים.

חלק ב' - מצב העסקים והתפתחות התוצאות העסקיות

6. התפתחויות כלכליות ומגמות

א. התפתחויות כלכליות בשנת 2016

מרבית האינדיקטורים הכלכליים מצביעים על המשך המגמה החיובית בהתפתחות המשק בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2016.

המדד המשולב לבחינת מצב המשק עלה בחודש ספטמבר 2016 בשיעור של 0.3% והשלים עליה מצטברת בשיעור של 1.9% בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2016, בהמשך לעליה בשיעור של 2.7% שנרשמה בנתון זה בשנת 2015.

על פי נתוני המגמה עלה מדד הייצור התעשייתי בחודשים יוני - אוגוסט 2016 בשיעור של 6.2%, בחישוב שנתי, לעומת עליה בשיעור של 6.7%, בחישוב שנתי, שנרשמה בנתון זה בשלושת החודשים הקודמים. העליה במדד נובעת, בעיקר, מעליה שנרשמה בתפוקת ענפי הטכנולוגיה העילית והטכנולוגיה המעורבת - מסורתית. מדד הפדיון במסחר הקמעונאי המהווה אינדיקטור למגמת הביקושים בשוק המקומי, עלה בחודשים יולי - אוגוסט 2016 בשיעור של 4.3%, בחישוב שנתי, בהמשך לעליה בשיעור של 6.4% שנרשמה בנתון זה בחודשים הקודמים.

מדד המכירות ברשתות השיווק (המהוות שלישי מהפדיון במסחר הקמעונאי), עלה לפי נתוני המגמה, בחודשים יוני - אוגוסט 2016 בשיעור של 1.4%, בחישוב שנתי, בהמשך לעליה בשיעור של 6.2% שנרשמה בנתון זה בשלושת החודשים הקודמים.

הגירעון המסחרי של ישראל הסתכם בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2016 בסך של כ-39.0 מיליארד ש"ח, המהווה עליה בשיעור של כ-74.9% בהשוואה לנתוני הגירעון שנרשמו בתקופה המקבילה אשתקד.

יבוא הסחורות הסתכם בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2016 בסך של כ-187.9 מיליארד ש"ח, המהווה עליה בשיעור של 5.8% לעומת התקופה המקבילה אשתקד, בעיקר עקב עליה בשיעור של 35.5% שנרשמה ביבוא מוצרי השקעה - המהווה כ-17.3% מכלל היבוא, עליה בשיעור של 3.5% ביבוא חומרי גלם - המהווה כ-42.8% מכלל היבוא, ועליה בשיעור של 11.5% ביבוא מוצרי צריכה - המהווה כ-20.4% מכלל היבוא.

מאידך, נרשמה ירידה בשיעור של 27.7% ביבוא חומרי אנרגיה - המהווה כ-8.7% מכלל היבוא, וירידה בשיעור של 0.6% ביבוא יהלומים (גולמיים ומלוטשים) - המהווה כ-9.7% מכלל היבוא.

גם נתוני המגמה (בניכוי עונתיות), מצביעים על עליה בשיעור של 8.1%, בחישוב שנתי, בהיקף יבוא הסחורות (למעט יהלומים, אניות ומטוסים וחומרי אנרגיה) ברבע השלישי של שנת 2016, בהמשך לעליה בשיעור של 0.4% שנרשמה בנתון זה ברבע הקודם.

יצוא הסחורות הסתכם בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2016 בכ-149.0 מיליארד ש"ח, המהווה ירידה בשיעור של כ-4.1% לעומת הנתון שנרשם בתקופה המקבילה אשתקד, בעיקר עקב קיטון בשיעור של 5.2% ביצוא התעשייתי - המהווה כ-82.8% מכלל היצוא, וירידה בשיעור של 3.1% ביצוא ענפי החקלאות הייעור והדייג - המהווה כ-3.1% מכלל היצוא.

מאידך, מצביעים נתוני המגמה ברבע השלישי של שנת 2016 על עליה בשיעור של 7.1%, בחישוב שנתי, ביצוא הסחורות (למעט אניות, מטוסים ויהלומים), בהמשך לעליה בשיעור של 0.4% שנרשמה בנתון זה ברבע הקודם.

מספר הלינות במלונות התיירות הסתכם בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2016 ב-16.6 מיליון לינות, המהווה עליה בשיעור של כ-1.0% ביחס לנתון שנרשם בתקופה המקבילה אשתקד. העליה שנרשמה במספר הלינות מוסברת בעליה בשיעור של כ-1.8%, במספר לינות התיירים, שקוזזה בירידה בשיעור של 0.4% במספר הלינות של תושבי ישראל.

גם נתוני המגמה, בניכוי עונתיות, מצביעים על ירידה בשיעור של 14.0% שנרשמה בחודשים יוני - אוגוסט 2016, במספר לינות התיירים, וירידה בשיעור של כ- 5.0% במספר הלינות של תושבי ישראל.

הכנסות המדינה ממיסים עלו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2016 בשיעור של 4.5% לעומת התקופה המקבילה אשתקד והסתכמו בכ- 216.0 מיליארד ש"ח.

העליה בהכנסות המדינה נובעת מגידול בשיעור של 4.6% בהכנסות ממיסים ישירים - שהסתכמו בתשעת החודשים הראשונים של השנה בכ- 110.0 מיליארד ש"ח, גידול בשיעור של 4.3% בהכנסות ממיסים עקיפים לסך של כ- 100.5 מיליארד ש"ח, וגידול בשיעור של 7.7% בהכנסות מאגרות - לסך של כ- 5.5 מיליארד ש"ח.

בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2016 נרשם גירעון תקציבי בפעילות הממשלה בסך של כ- 6.1 מיליארד ש"ח, המהווה עליה בסך של 1.9 מיליארד ש"ח לעומת הנתון שנרשם בתקופה המקבילה אשתקד. נתון זה בולט לטובה על רקע יעד הגירעון השנתי בסך של כ- 35.0 מיליארד ש"ח (המהווה כ- 2.9% מהתוצר הלאומי הגולמי), שנקבע לכל שנת 2016. יצוין שנתוני הגירעון המצטברים שנרשמו בשניים עשר החודשים האחרונים מהווים כ- 2.2% בלבד, מהתוצר המקומי הגולמי.

התפלגות מרכיבי הגירעון בחתך פעילויות הממשלה מצביעה על גירעון בסך של 2.9 מיליארד ש"ח שנרשם בפעילות המקומית של הממשלה (ללא מתן אשראי), ועל גירעון תקציבי בסך של 3.2 מיליארד ש"ח שנרשם בפעילות הממשלה בחו"ל.

על פי נתוני המגמה לחודש אוגוסט 2016, הסתכם שיעור הבלתי מועסקים במשק בכ- 4.6% מכוח העבודה האזרחי, המהווה ירידה בשיעור של 0.5 נקודות האחוז ביחס לנתון שנרשם בסוף שנת 2015. שיעור ההשתתפות בכוח העבודה הסתכם בחודש אוגוסט 2016 בכ- 64.1%, בדומה לנתון שנרשם בסוף שנת 2015.

מדד המחירים לצרכן שמר על יציבות בתשעת החודשים הראשונים של השנה, המדד "בניכוי מחירי הדיור" ירד בשיעור של 0.7%, והמדד "בניכוי ירקות ופירות" נותר גם הוא ללא שינוי בתקופה זו.

בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2016 המשיך בנק ישראל ביישום המדיניות המוניטרית המרחיבה, שננקטה על ידו בשנים 2015 - 2012 והותיר את הריבית במרכז המוניטרי ברמת שפל היסטורית בשיעור של 0.10%, בלבד.

מדיניות בנק ישראל מוסברת בנתונים מאקרו כלכליים עולמיים ובשיעורי הריבית הנמוכים שהונהגו במדינות רבות בעולם (עד לשיעורים שליליים שנרשמו בחלק מהמדינות).

ציפיות האינפלציה של הציבור לשנה הקרובה (הנגזרות מההפרש שבין תשואת אגרות החוב "הצמודות" לתשואת אגרות החוב ה"שקליות"), הסתכמו בסוף חודש ספטמבר 2016 בשיעור של 0.5%, המהווה עליה בשיעור של 0.4 נקודות האחוז ביחס לנתון שנרשם בסוף שנת 2015 (0.1%). ציפיות אלו נמוכות מהרף התחתון של טווח יעד האינפלציה שנקבע על ידי הממשלה (3% - 1%).

בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2016, נרשמה מגמה מעורבת בהתפתחות מערכת שערי החליפין שבין השקל לבין מרבית המטבעות הזרים העיקריים: ביחס לדולר של ארה"ב התחזק השקל בשיעור של 3.7%, ביחס ללירה שטרלינג בשיעור של 15.8% וביחס לאירו בשיעור של 1.0%. מאידך, נחלש השקל ביחס לליין היפני בשיעור של 14.8%.

ב. התפתחויות בשוק ההון

תשעת החודשים הראשונים של שנת 2016 התאפיינו בתנודות שערים מעורבות שנרשמו בשוק המניית המקומי (על רקע מגמה דומה שנרשמה במרבית השווקים בעולם). מאידך, נרשמו עליות שערים בשוק אגרות החוב (הממשלתיות וה"קונצרניות"), בכל מגזרי ההצמדה.

שוק המניות המקומי הושפע לחיוב בתקופת הדוח, בעיקר מהגורמים הבאים:

- שיעורי הריבית הנמוכים השוררים במשק.
 - שיעורי תעסוקה גבוהים בקרב כח האדם האזרחי.
 - מגמה חיובית שהחלה להסתמן במדדי המניות בעולם.
- השפעת גורמים אלו מותנה על ידי הגורמים הבאים:
- ירידה בפעילות המשקיעים הזרים בשוק המניות המקומי.
 - ירידה במחירי המניות של חברות בענף הפרמצבטיקה ה"דואליות", כנגזרת מההתפתחויות שנרשמו במחירי מניות אלו בבורסה בארה"ב.

בסיכום תשעת החודשים הראשונים של שנת 2016 נרשמה מגמה מעורבת במדדי המניות: מדד "ת"א 25" ירד בשיעור של כ- 5.6%, ומדד "ת"א 100" ירד בשיעור של כ- 4.1%. מאידך, עלה מדד "ת"א 75" בשיעור של כ- 10.0%, ומדד מניות "היתר", עלה בשיעור של כ- 21.8%.

המחזור היומי הממוצע במניות וניירות ערך המירים הסתכם בתשעת החודשים הראשונים של השנה בכ- 1,248 מיליון ש"ח, המהווה ירידה בשיעור של כ- 8.8% לעומת הנתון שנרשם בתקופה המקבילה אשתקד.

היקפי הסכומים שגויסו מהציבור בשוק הראשוני על ידי החברות - באמצעות הנפקת מניות, אופציות, אגרות חוב ואגרות חוב להמרה - הסתכמו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2016 בכ- 84.9 מיליארד ש"ח, המהווה עליה בשיעור של כ- 68.5% לעומת הנתון שנרשם בתקופה המקבילה אשתקד.

בשוק אגרות החוב הממשלתיות נרשמו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2016 עודפי פדיון, נטו, בסך של כ- 4.4 מיליארד ש"ח, לעומת גיוס הון חיובי, נטו, בסך של כ- 3.9 מיליארד ש"ח, נטו, שנרשם בתקופה המקבילה אשתקד.

שערי אגרות החוב הממשלתיות הצמודות למדד עלו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2016 בשיעור של כ- 2.5%, ואגרות החוב הלא צמודות עלו בשיעור של כ- 2.1%. התשואות לפדיון ברוטו, באגרות החוב הממשלתיות הצמודות למדד, נעו בסוף חודש ספטמבר 2016 בשיעורים שבין 0.1% באגרות החוב "קצרות הטווח", לכ- 0.9% באגרות החוב "הארוכות".

בתשעת החודשים הראשונים של השנה נרשמו פדיונות בסך של כ- 15.7 מיליארד ש"ח בתיק הנכסים של הציבור המושקע באפיק "קרנות הנאמנות", לעומת סך של כ- 25.3 מיליארד ש"ח שנפדו מתיק השקעה זה בתקופה המקבילה אשתקד.

התפלגות הסכומים שנפדו מקרנות הנאמנות, בחתך אפיקי השקעה, מצביעה על פדיונות בסך של כ- 5.1 מיליארד ש"ח שנרשמו בקרנות ה"אג"ח", כ- 1.7 מיליארד ש"ח נפדו מקרנות "חול", כ- 7.0 מיליארד ש"ח נפדו מהקרנות ה"כספיות", וכ- 4.4 מיליארד ש"ח נפדו מהקרנות ה"שקליות".

מאידך, נרשמו גיוסים בסך של 2.5 מיליארד ש"ח בקרנות ה"מניתיות".

ג. התפתחויות בחקיקה ובהוראות אחרות - הנוגעות למערכת הבנקאית בישראל

השנים האחרונות התאפיינו בצעדי חקיקה והסדרה משמעותיים הנוגעים למערכת הבנקאית בנושאים רבים, ובכללם: "יחסי בנק לקוח", מבנה העמלות, רמת התחרות במערכת הבנקאית, התאמת הסטנדרטים לניהול סיכונים במערכת הבנקאית לעקרונות הבינלאומיים שנקבעו על ידי "ועדת באזל", ועוד.

מידע מפורט באשר לצעדי חקיקה והסדרה אלו נכלל בפרק 6' בדוח הדירקטוריון וההנהלה לשנת 2015.

לפרטים נוספים באשר להתפתחויות שנרשמו בתחום החקיקה וההסדרה בתקופת הדוח - ראה פרק 8 בדוח על הממשל התאגידי.

ד. התפתחויות בחשיפה לסיכונים

סיכוני אבטחת מידע ותקריות קיברנטיות

הסיכון מוגדר כחשיפת הבנק לפגיעה בפעילותו (עד כדי מניעתה המוחלטת), גניבת נכסים פיננסיים, הפסדים כספיים ופגיעה במוניטין, הנובעת ממתקפות קיברנטיות על מערכות המחשב של הבנק (הנערכות לעיתים ללא ידיעת המשתמשים), או באמצעות איסוף מידע ממערכות אלה, במטרה להפריע לפעילות השוטפת של הבנק עד להשבתה המוחלטת.

לפרטים נוספים באשר להתפתחות שנרשמה בסיכון זה בשנים האחרונות, השלכותיה האפשריות על פעילות הבנק והצעדים שננקטו על ידי הבנק במטרה לגדר סיכון זה - ראה פרק 6' בדוח הדירקטוריון וההנהלה לשנת 2015.

ה. שינויים באומדנים חשבונאיים קריטיים

בביאור 1'ט' בדוחות הכספיים לשנת 2015 ובפרק 19 א' לדוח הדירקטוריון וההנהלה לשנת 2015 - נכלל מידע באשר למדיניות החשבונאית של הבנק בנושא: "סיווג חובות בעייתיים והפרשות להפסדי אשראי" - והאומדנים החשבונאיים הקריטיים הנגזרים ממדיניות זו.

במסגרת המדיניות החשבונאית שגובשה על ידי הבנק בנושא זה, נכללה, בין היתר, התייחסות לכל אחת מהשיטות לעריכת הפרשות להפסדי אשראי, כדלקמן:

- "הפרשה להפסדי אשראי על בסיס פרטני" - המיושמת לגבי אשראים בעייתיים שיתרתם החוזית עולה על 50 אלפי ש"ח ולגבי חייבים בעייתיים מזוהים אחרים (שההפרשה להפסדי אשראי בגינם אינה נמדדת על "בסיס קבוצתי").
- "הפרשה להפסדי אשראי המוערכת על בסיס קבוצתי" - המיושמת עבור קבוצות אשראים הומוגניות המורכבות מאשראים בסכומים קטנים יחסית (כגון: אשראים בכרטיסי אשראי, אשראי לדיוור, אשראי צרכני בתשלומים וכו'), שיתרתם החוזית אינה עולה על 50 אלף ש"ח.

בעקבות הנסיון שנצבר בבנק ביישום ההוראה ובדיקות שנערכו על ידי הבנק במהלך התקופה שחלפה באשר להתאמת הקריטריון לקביעת "סף החובות הנמדדים על בסיס קבוצתי", להרכב תיק האשראי בבנק ולאופי פעילותו, החליטה הנהלת הבנק לשנות החל מיום 1 בינואר 2016 את מדיניותה החשבונאית בנושא זה ולהעלות את קריטריון "סף החובות" הנמדדים על בסיס קבוצתי, מ- 50 אלף ש"ח, ל- 0.5 מיליון ש"ח.

בעקבות השינוי במדיניות החשבונאית כאמור - הותאמו גם הכללים הנוגעים לסיווג חובות בעייתיים ולקביעת הפרשות להפסדי אשראי (המוגדרים כ"אומדנים חשבונאיים קריטיים") - להתפלגות החדשה של החובות בבנק (בהיבט השיטות לעריכת הפרשות להפסדי אשראי).

יישום השינוי במדיניות החשבונאית, כאמור (והשינוי באומדנים החשבונאיים הנגזרים ממנו), לא גרם לשינוי מהותי בהוצאה בגין הפסדי אשראי בתקופת הדוח.

7. התפתחות בהכנסות, בהוצאות וברווח כולל אחר

א. רווח ורווחיות

הרווח הנקי של הבנק הסתכם בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2016 בסך של 150 מיליון ש"ח, לעומת 189 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, המהווה ירידה בשיעור של 20.6%.

תשואת הרווח הנקי על ההון העצמי הסתכמה בתשעת החודשים הראשונים של השנה בשיעור של 9.4%, לעומת 12.8% בתקופה המקבילה אשתקד ולעומת תשואה בשיעור של 10.4% בכל שנת 2015.

הגורמים העיקריים שהשפיעו על התוצאות העסקיות של הבנק בתשעת החודשים הראשונים של השנה, בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד, היו:

- עליה בהכנסות הריבית, נטו, מ- 644 מיליון ש"ח בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2015, ל- 696 מיליון ש"ח בתקופת הדוח.
- ירידה בהכנסות המימון שאינן מריבית, מ- 34 מיליון ש"ח בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2015, ל- 16 מיליון ש"ח בתקופת הדוח.
- עליה בהוצאות בגין הפסדי אשראי, מ- 10 מיליון ש"ח בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2015, ל- 21 מיליון ש"ח בתקופת הדוח.
- ירידה בהכנסות מעמלות, מ- 231 מיליון ש"ח בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2015, ל- 226 מיליון ש"ח בתקופת הדוח.
- עליה בהוצאות התפעוליות והאחרות, מ- 633 מיליון ש"ח בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2015, ל- 677 מיליון ש"ח בתקופת הדוח, הנובעת ברובה מהשלכות חד פעמיות בגין הסכם השכר שנחתם בתקופה המקבילה אשתקד. בניכוי השפעות חד פעמיות אלו - עלו ההוצאות התפעוליות והאחרות בשיעור של 2.1% בלבד.

ברבע השלישי של שנת 2016 רשם הבנק רווח נקי בסך של 60 מיליון ש"ח, לעומת 48 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד - עליה בשיעור של 25.0%.

הגורמים העיקריים שהשפיעו על התוצאות העסקיות ברבע השלישי של שנת 2016, בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד, היו:

- עליה בהכנסות הריבית, נטו, מ- 220 מיליון ש"ח ברבע השלישי של שנת 2015, ל- 238 מיליון ש"ח בתקופת הדוח.
 - עליה בהכנסות (הוצאות) המימון שאינן מריבית, מהוצאה בסך של 13 מיליון ש"ח ברבע השלישי של שנת 2015, להכנסה בסך 11 מיליון ש"ח בתקופת הדוח.
 - ירידה בהוצאות בגין הפסדי אשראי, מ- 20 מיליון ש"ח ברבע השלישי של שנת 2015, ל- 7 מיליון ש"ח בתקופת הדוח.
 - עליה בהכנסות מעמלות, מ- 76 מיליון ש"ח ברבע השלישי של שנת 2015, ל- 78 מיליון ש"ח בתקופת הדוח.
 - ירידה בהוצאות התפעוליות והאחרות, מ- 225 מיליון ש"ח ברבע השלישי של שנת 2015, ל- 223 מיליון ש"ח בתקופת הדוח.
- תשואת הרווח הנקי על ההון הסתכמה ברבע השלישי של שנת 2016 בשיעור של 11.4%, לעומת 9.6% בתקופה המקבילה אשתקד.

ב. הכנסות והוצאות

ההכנסות מריבית, נטו, הסתכמו בתשעת החודשים הראשונים של השנה בסך של 696 מיליון ש"ח, לעומת 644 מיליון ש"ח, בתקופה המקבילה אשתקד - עליה בשיעור של 8.1%. העליה בהכנסות מריבית, נטו, מוסברת כדלקמן:

- עליה בשיעור של 9.9% ביתרה הממוצעת של הנכסים המניבים.
- ירידה בשיעור של 0.06 נקודות האחוז בפער הריבית, מפער בשיעור 3.16% בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2015, לפער ריבית בשיעור של 3.10% בתקופת הדוח.

להלן נתונים באשר להתפלגות הפעילות הפיננסית בבנק ופערי הריבית בחתך מגזרי הצמדה, והתרומה להכנסות הריבית שנרשמה בכל אחד ממגזרים אלו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2016, בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד:

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר						
2015			2016			
הכנסות הריבית	פער הריבית	היקף הפעילות	הכנסות הריבית	פער הריבית	היקף הפעילות	מגזר הצמדה
מיליוני ש"ח	%	%	מיליוני ש"ח	%	%	
603 ⁽¹⁾	3.64 ⁽¹⁾	81	655	3.58	82	לא צמוד
15 ⁽¹⁾	0.89 ⁽¹⁾	12	16	0.69	12	צמוד מדד
26	2.12	7	25	2.02	6	מטבע חוץ
644	3.16	100	696	3.10	100	סך הכל

להלן ניתוח מרכיבי השינוי בהכנסות הריבית:

המגזר השקלי הלא צמוד - היקף הנכסים במגזר זה היווה בממוצע כ- 82% מכלל נכסי הבנק בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2016, לעומת כ- 81% בתקופה המקבילה אשתקד. תרומתו להכנסות הריבית בבנק הסתכמה בכ- 655 מיליון ש"ח, לעומת כ- 603⁽¹⁾ מיליון ש"ח אשתקד (המהווים כ- 94% מכלל הכנסות הריבית בבנק). הגידול בהכנסות הריבית במגזר זה, נובע מעליה בנפח הפעילות.

בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2016 הסתכם מרכיב האשראי לציבור מכלל נכסי הבנק המניבים במגזר זה (לא כולל מכשירים פיננסיים נגזרים), בשיעור של כ- 77%, לעומת כ- 78% בתקופה המקבילה אשתקד.

בסיכום כללי עלה היקף הנכסים במגזר זה בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2016 (לא כולל מכשירים פיננסיים נגזרים) בכ- 12%, בעיקר עקב גידול בשיעור של כ- 10% באשראי לציבור.

פער הריבית במגזר הסתכם בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2016 בשיעור של 3.58% לעומת 3.64%⁽¹⁾ בתקופה המקבילה אשתקד.

הירידה בפער הריבית מוסברת, בעיקר, בשינוי תמהיל השימושים (עליה במרכיבי ניירות הערך ומכשירים נגזרים, הנושאים תשואה נמוכה יחסית), וירידה בתשואת תיק ניירות הערך.

המגזר השקלי צמוד המדד - היקף הנכסים במגזר זה היווה בממוצע כ- 12% מכלל נכסי הבנק בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2016, בדומה לשיעורם אשתקד. תרומתו להכנסות הריבית בבנק הסתכמה בכ- 16 מיליון ש"ח, לעומת 15⁽¹⁾ מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, המהווים כ- 2% מכלל הכנסות הריבית בבנק. העליה בהכנסות הריבית במגזר זה מוסברת, בעיקר, בעליה בהכנסות מהפרשי הצמדה על עודף השימושים במגזר זה.

מגזר זה מרכז בעיקרו את פעילות הבנק בתחום גיוס הפקדונות מהציבור לטווח בינוני וארוך, בצד המקורות ואת נכסי הכיסוי להתחייבויות אלה, בצד השימושים. בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2016 הסתכם מרכיב האשראי לציבור, מכלל נכסי הבנק המניבים במגזר זה (לא כולל מכשירים פיננסיים נגזרים), בשיעור של כ- 56%, לעומת כ- 60% בתקופה המקבילה אשתקד.

פער הריבית במגזר הסתכם בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2016 בשיעור של 0.69%, לעומת 0.89%⁽¹⁾ בתקופה המקבילה אשתקד. הירידה בפער הריבית מוסברת, בעיקר, בשינוי תמהיל השימושים (ירידה במרכיב האשראי ועליה במרכיב פקדונות בבנקים ומכשירים נגזרים, הנושאים תשואה נמוכה יותר), ובירידה בגביית עמלות בגין פרעונות מוקדמים של אשראי.

מגזר המט"ח וצמוד המט"ח - היקף הנכסים במגזר זה היווה בממוצע כ- 6% מכלל נכסי הבנק בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2016, לעומת כ- 7% בתקופה המקבילה אשתקד. תרומתו להכנסות הריבית בבנק הסתכמה בתקופת הדוח ב- 25 מיליון ש"ח, לעומת 26 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, המהווים כ- 4% מכלל הכנסות הריבית בבנק. היציבות שנרשמה בהכנסות במגזר זה נובעת מעליה בהיקפי הפעילות, מחד - ומירידה בפער הריבית, מאידך.

פער הריבית במגזר זה הסתכם בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2016 בשיעור של 2.02% לעומת 2.12% בתקופה המקבילה אשתקד.

הירידה בפער הריבית מוסברת, בעיקר, בקיטון בשיעור של כ- 0.23 נקודות האחוז בתשואת ניירות הערך.

פער הריבית הכולל, המוגדר כיחס שבין הכנסות הריבית, נטו (לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי), לבין היתרה הממוצעת של הנכסים הכספיים - הסתכם בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2016 בשיעור של 3.10% לעומת 3.16% אשתקד.

למידע נוסף באשר להתפתחות והתפלגות הכנסות הריבית ומרווחי הריבית כחתך מוצרים בנקאיים ובחתך מגזרי הצמדה - ראה "דוח שיעורי הכנסות והוצאות ריבית וניתוח השינויים" (נספח מס' 1 בדוח על ה"ממשל התאגידי").

להלן נתונים לגבי התפתחות הכנסות הריבית כחתך מגזרי פעילות פיקוחיים:

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר			
השינוי	2015	2016	
מיליון ש"ח	מיליון ש"ח	מיליון ש"ח	
13.6	184	209	משקי בית
-	3	3	בנקאות פרטית
9.7	350	384	עסקים קטנים וזעירים
(4.8)	62	59	עסקים בינוניים
(3.2)	31	30	עסקים גדולים
-	4	4	גופים מוסדיים
(30.0)	10	7	ניהול פיננסי
8.1	644	696	סך הכל הכנסות ריבית

הכנסות המימון שאינן מריבית הסתכמו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2016 בסך של 16 מיליון ש"ח, לעומת 34 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

הקיטון בהכנסות המימון שאינן מריבית מוסבר, בעיקר, בירידה בסך של 25 מיליון ש"ח, נטו, ברווחים ממימוש ניירות ערך, ובירידה בסך של 7 מיליון ש"ח בהכנסות מהפרשי הצמדה שנזקפו על יתרות הנובעות מעסקאות במכשירים נגזרים הצמודים למדד המחירים לצרכן.

השפעת מרכיבים אלו קוזזה על ידי ירידה שנרשמה בהוצאות בגין התאמות לשווי הוגן של מכשירים פיננסיים נגזרים בסך של 14 מיליון ש"ח. הוצאות בגין מרכיב זה נובעות מחוסר הקבלה בין עקרונות הרישום החשבונאי של "נכסי הבסיס" בגין עסקאות במכשירים נגזרים (הנמדדים על "בסיס צבירה"), לבין השיטה לחישוב שוויים של המכשירים הנגזרים ששימשו לכיסוי נכסי הבסיס (הנמדדים על "בסיס השווי ההוגן").

הפערים ברישום החשבונאי, כאמור לעיל, מהווים "הפרשי עיתוי" שייזקפו בדוחות הרווח והפסד של הבנק בשנים הבאות.

להלן נתונים לגבי מרכיבי ההכנסות וההוצאות העיקריים שנכללו בסעיף "הכנסות המימון שאינן מריבית", בתקופות שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2016 בהשוואה לתקופות המקבילות אשתקד (במיליוני ש"ח)

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		
2015	2016	2015	2016	
46	(18)	(11)	(24)	הפרשי שער - ממכשירים נגזרים
(41)	19	16	28	- אחרים
5	1	5	4	סך הכל הפרשי שער
				הכנסות (הוצאות) נטו, מפעילות במכשירים נגזרים ^{(2),(1)}
(22)	6	(24)	(16)	רווחים ממימוש ניירות ערך, נטו ⁽³⁾
4	4	53	28	
(13)	11	34	16	סך הכל

1. לא כולל הפרשי שער.
2. מזה הכנסות (הוצאות) בגין התאמות ל"שווי הונו" של מכשירים נגזרים שהסתכמו בתקופות של תשעה ושלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2016 בסך של (6) מיליון ש"ח ו-3 מיליון ש"ח, בהתאמה (בתקופות המקבילות אשתקד - (20) מיליון ש"ח ו-(19) מיליון ש"ח, בהתאמה).
3. כולל הוצאה בסך של 9 מיליון ש"ח שנפסקה כנגד הבנק על ידי בית המשפט העליון בשנת 2015, במסגרתה חויב הבנק להשיב לתובע שיעור מסוים מתמורת מימוש בטוחת ניירות ערך, שהייתה בבעלות התובע, ונתפסה על ידי הבנק בשנים קודמות.

ההוצאות בגין הפסדי אשראי, נטו, הסתכמו בתשעת החודשים הראשונים של השנה בסך של 21 מיליון ש"ח, לעומת 10 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

בתקופת הדוח היוותה ההוצאה בגין הפסדי אשראי 3.0% מהכנסות הריבית, נטו, ושיעורה ביחס ליתרת האשראי לציבור, נטו (מאזני) הסתכם בשיעור 0.1%, בדומה לנתון שנרשם בתקופה המקבילה, אשתקד. להלן נתונים לגבי התפתחות ההוצאות בגין הפסדי אשראי בתקופות שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2016, בהשוואה לתקופות המקבילות אשתקד (במיליוני ש"ח)

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		
2015	2016	2015	2016	
7	(14)	15	(34)	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי:
13	21	(5)	55	- על בסיס פרטני
				- על בסיס קבוצתי
20	7	10	21	סך הכל

* לרבות מחיקות חשבונאיות, נטו בגין חובות נחותים שההוצאה להפסדי אשראי בגינם מוערכת על בסיס קבוצתי, שהסתכמו בתקופות של תשעה ושלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2016 בסך של 58 מיליון ש"ח ו-25 מיליון ש"ח, בהתאמה (בתקופות המקבילות אשתקד - 8 מיליון ש"ח ו-1 מיליון ש"ח, בהתאמה), בניכוי גביית חובות שנמחקו בעבר, שהסתכמו בתקופות של תשעה ושלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2016 בסך של 14 מיליון ש"ח ו-4 מיליון ש"ח, בהתאמה (בתקופות המקבילות אשתקד - 14 מיליון ש"ח ו-3 מיליון ש"ח, בהתאמה).

העליה בהוצאות בגין הפסדי אשראי בתשעת החודשים הראשונים של 2016, לעומת התקופה המקבילה אשתקד, נובעת הן מעליה במרכיב הפרשות להפסדי אשראי על בסיס קבוצתי (בשל הגידול בהיקף האשראי), והן מהשינוי במדיניות החשבונאית של הבנק שיושם לראשונה בתקופת הדוח, במסגרתו נקבעו מחדש הפרמטרים המשמשים להבחנה בין מרכיב ה"אשראי" שההפרשה להפסדי אשראי בגינו מחושבת על בסיס פרטני¹, לבין מרכיב ה"אשראי" שההפרשה להפסדי אשראי בגינו מחושבת על בסיס קבוצתי². בעקבות השינוי במדיניות החשבונאית כאמור - נרשם שינוי בתמהיל ההוצאות בגין הפסדי אשראי המחושבים בגין כל אחד ממרכיבי תיק האשראי, כאמור (למידע נוסף ראה ביאור 11 בתמצית הדוחות הכספיים). השפעת גורמים אלו מותנה על ידי עליה בגביית חובות שנמחקו בעבר.

הקיסון בהפרשות להפסדי אשראי ברבע השלישי בשנת 2016, לעומת התקופה המקבילה אשתקד, מוסברת הן על ידי הגורמים שהשפיעו על ההוצאה בתשעת החודשים הראשונים של השנה והן על ידי הגידול בגביות חובות שנמחקו בעבר על בסיס פרטני.

להלן נתונים לגבי התפתחות ההוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי, בחתך מגזרי פעילות "פיקוחיים", לתקופות שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2016, לעומת התקופות המקבילות אשתקד (במיליוני ש"ח):

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		
2015	2016	2015	2016	
2	6	(8)	5	משקי בית
10	2	16	8	עסקים קטנים וזעירים
9	(1)	5	10	עסקים בינוניים
(2)	-	(3)	(2)	עסקים גדולים
1	-	-	-	בנקאות פרטית
20	7	10	21	סך הכל

הגידול בהוצאות בגין הפסדי אשראי במגזר "משקי בית" מוסבר, בין היתר, בעליה בהוצאות בגין הפסדי אשראי על בסיס קבוצתי, הנובעת מהשינוי במדיניות החשבונאית בנושא זה (ראה ביאור 11 בתמצית הדוחות הכספיים). הקיסון בהוצאות בגין הפסדי אשראי במגזר "עסקים בינוניים", ברבע השלישי של שנת 2016, לעומת התקופה המקבילה אשתקד, מוסבר, בין היתר, בירידה בהיקף החובות הבעייתיים.

היתרה המצטברת של ההפרשה להפסדי אשראי "על בסיס קבוצתי" הסתכמה ליום 30.9.2016 ב- 293 מיליון ש"ח, והיא מהווה כ- 1.07% מסיכון האשראי הכולל לציבור באותו מועד (31.12.2015 - 282 מיליון ש"ח ו- 1.09%, בהתאמה; 30.9.2015 - 258 מיליון ש"ח, ו- 1.03% בהתאמה). למידע נוסף לגבי התפתחות החובות הבעייתיים בבנק ליום 30.9.2016 וסיווגם, ולגבי התפלגות ההפרשות להפסדי אשראי של הבנק, בחתך ענפי משק - ראה פרק 12' להלן.

ההכנסות מעמלות הסתכמו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2016 ב- 226 מיליון ש"ח, לעומת 231 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד - ירידה בשיעור של 2.2% הירידה בהכנסות מעמלות נובעת בעיקר מקיסון בסך של 5 מיליון ש"ח בהכנסות מדמי ניהול חשבון (המוסבר ברובו ביישום הוראות חקיקה שנכנסו לתוקף ברבע השלישי של שנת 2015 והפחיתו את עמלות הבנק בסכום זה).

ברבע השלישי של השנה נרשמה עליה בשיעור של 2.6% בהכנסות מעמלות לסך של 78 מיליון ש"ח. העליה בהכנסות מעמלות ברבע השלישי של השנה נובעת בעיקר מגידול בסך של 2 מיליון ש"ח בעמלות בגין טיפול באשראי ובעמלות מעסקי מימון.

להלן נתונים לגבי התפתחות ההכנסות מעמלות בתקופות שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2016, לעומת התקופות המקבילות אשתקד (במיליוני ש"ח):

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		
2015	2016	2015	2016	
37	37	115	110	ניהול חשבון
8	9	23	24	כרטיסי אשראי
5	4	16	14	פעילות בניירות ערך
4	5	12	13	טיפול באשראי
8	8	24	23	הפרשי המרה
7	8	19	22	עמלות מעסקי מימון
7	7	22	20	עמלות אחרות
76	78	231	226	סך כל העמלות

ההכנסות האחרות הסתכמו בתקופת הדוח בכ- 8 מיליון ש"ח, לעומת 33 מיליון ש"ח, בתקופה המקבילה אשתקד. ההכנסות האחרות בתקופת הדוח ובתקופה המקבילה אשתקד נובעות מרווחים ממכירת מבנים, ששימשו את הבנק בעבר.

ההוצאות התפעוליות והאחרות הסתכמו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2016 ב- 677 מיליון ש"ח, לעומת 633 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד - עליה בשיעור של 7.0%. העליה בהוצאות התפעוליות נובעת, בעיקר, מגידול בשיעור של 10.8% בסעיף "משכורות והוצאות נלוות", המוסבר בקיטון חד פעמי בסך של 30 מיליון ש"ח שנרשם בסעיף זה בתקופה המקבילה אשתקד, כשל יישום הסכם שכר חדש שנחתם בבנק במועד זה. ברבע השלישי של השנה נרשמה ירידה בשיעור של 0.9% בהוצאות התפעוליות, לסך של 223 מיליון ש"ח. הירידה בהוצאות התפעוליות נובעת בעיקר מקיטון בשיעור של 8.7% בהוצאות האחרות, בעיקר עקב קיטון בסך של 3 בהוצאות בגין שירותי מחשב.

השפעת גורמים אלו קוזזה בעליה בשיעור של 2.9% בהוצאות השכר, הנובעת בעיקר מהשלכות יישום תוכנית הפרישה מרצון שאושרה בתקופת הדוח (ראה פרק 19 להלן).

ההפרשה למיסים על הרווח לפני מיסים הסתכמה בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2016 ב- 100 מיליון ש"ח, לעומת 112 מיליון ש"ח אשתקד. שיעור ההפרשה למיסים ביחס לרווח מפעולות רגילות בתקופת הדוח, הסתכם ב- 40.3%, לעומת 37.5% אשתקד. העליה בשיעור ההפרשות למיסים מוסברת בעידכון ההפרשות למיסים נדחים בסך של כ- 8 מיליון ש"ח שנרשם בתקופת הדוח, הנובע מירידה בשיעור של 1.5% במס החברות שנכנסה לתוקף ביום 1 בינואר 2016 (ראה ביאור 10 ב'9) בתמצית הדוחות הכספיים). השפעת גורמים אלו קוזזה ברישום הוצאות מס בשיעור מועדף בגין ההכנסות ממכירת מבנים שנזקפו בתקופת הדוח.

ג. התפתחויות ברווח כולל אחר

להלן מידע באשר להתפתחות הרווח הכולל האחר:

לתשעה חודשים שהסתיימו		לשלושה חודשים שהסתיימו		
ביום 30 בספטמבר		ביום 30 בספטמבר		
2015	2016	2015	2016	
מיליון ש"ח	מיליון ש"ח	מיליון ש"ח	מיליון ש"ח	
				• התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה
				- רווחים (הפסדים), נטו, שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן
6	(13)	23	13	- רווחים שסווגו מחדש לרווח והפסד
(13)	(4)	(60)	(28)	סך הכל התאמות בגין ניירות ערך זמינים למכירה
(7)	(17)	(37)	(15)	• הטבות לעובדים
				- רווח (הפסד) אקטוארי לתקופה
				- הפסד שסווג מחדש לדוח הרווח והפסד
(6)	(61)	9	(99)	סך הכל התאמות בגין הטבות לעובדים
1	8	4	12	סך הכל לפני מס
(5)	(53)	13	(87)	השפעת המס
(12)	(70)	(24)	(102)	סך הכל שינויים ברווח כולל אחר
5	25	10	36	
(7)	(45)	(14)	(66)	

העליה בהפסד הכולל האחר בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2016, לעומת התקופה המקבילה אשתקד הסתכמה בסך של 52 מיליון ש"ח, ומוסברת בעליה בסך של 100 מיליון ש"ח בהפסדים האקטואריים, הנובעים בעיקר מהשלכות התוכנית לפרישה מרצון שאושרה בתקופת הדוח - בסך של כ- 65 מיליון ש"ח (ראה פרק 19 להלן), ומירידה בשיעור של כ- 0.37 נקודות האחוז שנרשמה בריבית ההיוון המשמשת בחישוב שוויון ההוגן של התחייבויות הבנק בגין זכויות עובדים, לעומת עליה בריבית ההיוון (בשיעור של כ- 0.21 נקודות האחוז), שנרשמה בנתון זה בתקופה המקבילה אשתקד.

8. מבנה הנכסים, ההתחייבויות, ההון, הלימות ההון והשינויים שחלו בהם

א. התפתחויות בנכסים ובהתחייבויות

להלן ההתפתחות בסעיפי המאזן העיקריים (במיליוני ש"ח):

שיעור השינוי (ב- % לעומת						
31.12.2015	30.9.2015	31.12.2015	30.9.2015	30.9.2016		
4.5	8.0	30,076	29,112	31,434	סך כל המאזן	
(52.7)	(50.7)	5,502	5,282	2,603	מזומנים ופקדונות בבנקים	
78.7	120.9	3,432	2,777	6,134	ניירות ערך	
7.4	8.2	20,417	20,268	21,925	אשראי לציבור, נטו	
4.0	9.6	25,388	24,081	26,400	פקדונות הציבור	
(1.0)	(1.0)	672	672	665	כתבי התחייבות נדחים	
-	-	-	-	256	אגרות חוב	
4.0	4.6	2,103	2,091	2,187	הון עצמי	

מזומנים ופקדונות בבנקים

שיעור השינוי	31 בדצמבר 2015	30 בספטמבר 2016	
%	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
(65.7)	5,015	1,722	שקל לא צמוד
225.0	100	325	שקל צמוד מדד
43.7	387	556	מטבע חוץ
(52.7)	5,502	2,603	סך הכל

היתרות במגזר הלא צמוד כוללות בעיקר הפקדות בבנק ישראל לצרכי עמידה בהוראות הנזילות והפקדת עודפי מקורות במכרזי בנק ישראל. היתרה במגזר הצמוד למדד כוללת בחלקה הפקדות בתאגידי בנקאיים לזמן ארוך ככיסוי לכתבי התחייבות נדחים שגויסו על ידי הבנק. היתרה במגזר המט"ח כוללת בעיקר הפקדות בבנק ישראל ובבנקים בחו"ל.

הירידה ביתרות המזומנים והפקדונות בבנקים במגזר ה"שקלי הלא צמוד", נובעת מהסטת יתרות מסעיף זה, לשימושי אשראי והשקעות בניירות ערך הנושאים תשואה גבוהה יותר.

העליה ביתרות המזומנים והפקדונות בבנקים במגזר הצמוד למדד, מוסכרת בעיקר בעליה בהיקף ניירות הערך שהושאלו לבנקים.

ניירות ערך

שיעור השינוי	31 בדצמבר 2015	30 בספטמבר 2016	
%	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
(1.3)	310	306	אגרות חוב מוחזקות לפדיון
87.0	3,110	5,816	ניירות ערך זמינים למכירה
-	12	12	ניירות ערך למסחר
78.7	3,432	6,134	סך הכל

תיק אגרות החוב המוחזקות לפדיון מוצג לפי העלות המופחתת.

תיק ניירות הערך הזמינים למכירה מוצג לפי השווי ההוגן. ליום 30.9.2016, עלה השווי ההוגן של תיק ניירות הערך הזמינים למכירה - על עלותו המופחתת בסך של כ- 29 מיליון ש"ח, נטו (31.12.2015 - 43 מיליון ש"ח). סכום זה, בניכוי השפעת המס, הגדיל את ההון העצמי של הבנק למועד הדוח בסך של כ- 18 מיליון ש"ח. תיק זה, בו כלולים מרבית ניירות הערך של הבנק, כולל את השקעת הבנק כנגד פקדונות הציבור וההון הפעיל. יתרות ניירות הערך שהושאלו על ידי הבנק ללקוחות ולתאגידים בנקאיים מוצגות בסעיפי "אשראי לציבור" ו"מזומנים ופקדונות בתאגידים בנקאיים", לפי העניין ויתרתם ליום 30 בספטמבר 2016 הסתכמה בסך של 21 מיליון ש"ח ו- 242 מיליון ש"ח, בהתאמה (31.12.2015 - 22 מיליון ש"ח ו- 5 מיליון ש"ח, בהתאמה).

העליה ביתרת ניירות הערך בתיק הזמין למכירה, מוסברת, בין היתר, בהסטת שימושים לסעיף זה, מפקדונות בבנק ישראל.

תיק ניירות הערך למסחר - מרבית הפעילות בגין מרכיב השקעה זה התמקדה במסחר באגרות חוב ממשלתיות, תוך ניצול שינויים ברמות המחירים ששררו בשווקים אלה.

היתרה הממוצעת של התיק למסחר הסתכמה בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2016 בכ- 24 מיליון ש"ח ומהווה כ- 3.2% מהמסגרת שאושרה על ידי הדירקטוריון.

להלן נתונים לגבי התפלגות השקעות הבנק באגרות חוב הכלולות בתיק "הזמין למכירה", בחתך ענפי משק ודירוג אשראי, והרווחים (הפסדים) הצבורים בגינם (במיליוני ש"ח):

ליום 30.9.2016					ענף פעילות
הפסדים שטרם מומשו	רווחים שנצברו	שווי הוגן	עלות מותאמת	דירוג האג"ח ⁽²⁾	
					א. אגרות חוב לא ממשלתיות
					(1) אגרות חוב סחירות
-	-	110	110	AAA	חשמל ומים
-	-	110	110		סך הכל אגרות חוב סחירות
					(2) אגרות חוב שאינן סחירות
-	2	75	73	AAA עד AA	חשמל ומים
-	7	14	7	-	תחבורה ואחסנה
-	-	3	3	AA	תקשורת ושירותי מחשב
-	-	4	4	A+	בתי מלון ושירותי הארחה
-	9	96	87		סך הכל אגרות חוב שאינן סחירות
-	9	206	197		סך הכל אגרות חוב לא ממשלתיות
					ב. אגרות חוב ממשלתיות⁽¹⁾
3	21	5,597	5,579		סך הכל אגרות חוב בתיק הזמין למכירה
3	30	5,803	5,776		

1. היתרה כוללת בעיקר אגרות חוב של ממשלת ישראל.
2. אגרות החוב דורגו בעיקר על ידי חברות דירוג ישראליות.

התפלגות ההשקעות בניירות ערך (המשך) (במיליוני ש"ח)

ליום 30.9.2015					
הפסדים	רווחים	עלות	עלות	דירוג האג"ח ⁽²⁾	ענף פעילות
שטרם מומשו	שנצברו	שווי הוגן	מותאמת		
א. אגרות חוב לא ממשלתיות					
(1) אגרות חוב סחירות					
2	2	320	320	AAA עד A	שירותים פיננסיים
-	1	22	21	AA-	מסחר
-	-	14	14	AA עד BB-	תקשורת ושירותי מחשב
-	1	117	116	AAA עד BBB-	חשמל ומים
-	-	14	14	AA עד A	תעשייה
-	1	7	6	BBB+	אחר
2	5	494	491		סך הכל אגרות חוב סחירות
(2) אגרות חוב שאינן סחירות					
-	4	78	74	AAA עד AA	חשמל ומים
-	-	5	5	A	בתי מלון ושירותי הארחה
-	-	5	5	A	תקשורת ושירותי מחשב
-	2	23	21	-	תעשייה
-	4	12	8	-	אחר
-	10	123	113		סך הכל אגרות חוב שאינן סחירות
2	15	617	604		סך הכל אגרות חוב לא ממשלתיות
-	40	1,830	1,790		ב. אגרות חוב ממשלתיות⁽¹⁾
2	55	2,447	2,394		סך הכל אגרות חוב בתיק הזמין למכירה

ליום 31.12.2015					
הפסדים	רווחים	עלות	עלות	דירוג האג"ח ⁽²⁾	ענף פעילות
שטרם מומשו	שנצברו	שווי הוגן	מותאמת		
א. אגרות חוב לא ממשלתיות					
(1) אגרות חוב סחירות					
3	-	174	177	AAA עד AA+	שירותים פיננסיים
-	-	13	13	AA-	מסחר
-	1	14	13	BB-	תקשורת ושירותי מחשב
-	-	123	123	AAA עד BBB-	חשמל ומים
-	-	14	14	AA עד A+	תעשייה
-	1	52	51	AAA עד BBB+	אחר
3	2	390	391		סך הכל אגרות חוב סחירות
(2) אגרות חוב שאינן סחירות					
-	3	77	74	AAA עד AA	חשמל ומים
-	-	4	4	A	בתי מלון ושירותי הארחה
-	-	5	5	AA	תקשורת ושירותי מחשב
-	1	23	22	-	תעשייה
-	5	12	7	-	אחר
-	9	121	112		סך הכל אגרות חוב שאינן סחירות
3	11	511	503		סך הכל אגרות חוב לא ממשלתיות
1	34	2,587	2,554		ב. אגרות חוב ממשלתיות⁽¹⁾
4	45	3,098	3,057		סך הכל אגרות חוב בתיק הזמין למכירה

1. היתרה כוללת בעיקר אגרות חוב של ממשלת ישראל.
2. אגרות החוב דורגו בעיקר על ידי חברות דירוג ישראליות.

על פי הוראות בנק ישראל וכללי חשבונאות מקובלים יש לזקוף לסעיף "רווח כולל אחר" (במסגרת ההון העצמי) הפסדים שטרם מומשו, כאמור לעיל - רק אם הפסדים אלו הינם בעלי אופי "זמני". הפסדים בעלי אופי ש"אינו זמני" - יזקפו לדוח רווח והפסד.

לצורך החלטה לגבי אופי ההפסדים שנצברו בגין אגרות החוב, כאמור - מתבססת הנהלת הבנק על המבחנים הבאים:

- דירוג אגרות החוב לרבות שינויים שחלו בדירוג זה.
- שיעור ירידת ערך אגרות החוב ביחס לעלותן (גם בהתחשב בהתפתחויות שחלו לאחר תאריך המאזן).
- משך הזמן בו היה שווי אגרות החוב נמוך מעלותן.
- התשואה לפדיון של אגרת החוב ביחס לטווח הפדיון ולתשואות המקובלות בענף.
- התנדוטיות בשווי ההוגן של אגרות החוב.
- מצבו הכלכלי של מנפיק אגרת החוב ויכולתו לעמוד בהתחייבויותיו.
- כוונת יכולת הבנק להחזיק באגרות החוב הנ"ל עד למועד פדיון.
- סיווג אגרת החוב (או אי סווגה), כ"חוב בעייתי".
- ארועי כשל תשלום שנרשמו בגין אגרות החוב.

אגרות החוב הנ"ל נרכשו על ידי הבנק במטרה להחזיק בהן עד לפדיון או עד למועד בו עליית שוויין ההוגן - תאפשר לבנק לממשן ברווח. ככוונתו וביכולתו של הבנק להחזיק באגרות חוב הנ"ל בתקופה הנדרשת להשגת מטרת אלו.

לאור המגמה החיובית ששררה בשוק אגרות החוב בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2016 (המשתקפת בירידת שיעורי התשואה לפדיון הגלומים בתיק אגרות החוב), הסתכמה יתרת ההפסדים שטרם מומשו הכלולה בתיק אגרות החוב הזמין למכירה ליום 30 בספטמבר 2016, בסך של 3 מיליון ש"ח, כלכד (31.12.2015) - 4 מיליון ש"ח), המהווה כ- 0.1% בלבד מיתרת תיק אגרות החוב הזמינות למכירה.

להערכת ההנהלה, הפסדים אלו משקפים בעיקר שינויים כלליים במגמות הריבית בשוק אגרות החוב. לפיכך, סבורה הנהלת הבנק כי ההפסדים הנ"ל הינם בעל "אופי זמני".

סיווגם של הפסדים הגלומים בתיק אגרות החוב הזמין למכירה (בשיעור העולה על 20% מעלותן המותאמת של אגרות חוב אלה), נבחן על ידי הבנק בתדירות רבעונית. במסגרת תהליך זה, נסקר מצבם העסקי של המנפיקים הרלוונטיים (המבוסס על מידע כספי גלוי), לרבות יכולתם לעמוד בהתחייבויותיהם.

בהתבסס על בדיקות אלו, לא נזקפו בתקופת הדוח לרווח והפסד הפסדים בגין מרכיב זה (בתקופה המקבילה אשתקד - זהה).

לפרטים נוספים באשר להתפלגות ההפסדים שנצברו בתיק אגרות החוב הזמין למכירה ושטרם מומשו - בחתך "תקופת צבירת ההפסדים" - ראה ביאור 5 בדוחות הכספיים.

אשראי לציבור

שיעור השינוי	31 בדצמבר 2015	30 בספטמבר 2016	
%	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
9.8	17,694	19,428	שקל לא צמוד
(3.7)	1,832	1,764	שקל צמוד מדד
(17.7)	891	733	מטבע חוץ (כולל צמוד מט"ח)
7.4	20,417	21,925	סך הכל

יתרת האשראי לציבור עלתה בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2016 בשיעור של 7.4% (בתקופה המקבילה אשתקד - 7.2%). הגידול באשראי השקלי הלא צמוד, מוסבר בהתרחבות הפעילות במגזר הקמעונאי בתקופת הדוח, התואמת את יעדי הבנק בתחום זה.

להלן טבלה המפרטת את התפלגות סיכון האשראי הכולל⁽¹⁾ לציבור בחתך ענפי משק:

31 בדצמבר 2015			30 בספטמבר 2016			
הפרשה	סיכון אשראי	סיכון אשראי	הפרשה	סיכון אשראי	סיכון אשראי	
להפסדי אשראי	חובות	כולל ⁽¹⁾	להפסדי אשראי	חובות	כולל ⁽¹⁾	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
71	127	8,005	77	113	8,831	אנשים פרטיים ⁽²⁾
54	186	5,571	72	149	6,381	בינוי ונדל"ן ⁽³⁾
102	145	4,512	98	145	4,657	מסחר ⁽⁴⁾
44	70	2,539	44	85	2,529	תעשייה
						שירותים עסקיים
22	42	1,418	22	32	1,486	אחרים
32	42	986	33	29	1,134	תחבורה ואחסנה
7	6	360	6	6	364	שירותים פיננסיים
34	48	1,980	33	45	2,120	אחרים (פחות מ- 5%)
366	666	25,371	385	604	27,502	סך הכל

1. סיכון אשראי - לרבות סיכון אשראי חוץ מאזני.
2. הגידול באשראי בענף "אנשים פרטיים" בסך 826 מיליון ש"ח, נגזר מיישום התוכנית האסטרטגית של הבנק במסגרתה מתמקד הבנק בפיתוח פעילות האשראי במגזר הקמעונאי, לרבות בענף "אנשים פרטיים".
3. הגידול שנרשם באשראי בענף "בינוי ונדל"ן", בסך 810 מיליון ש"ח, נובע בעיקר ממתן אשראי לפרוייקטים בתחום הבניה למגורים המבוצעים בשיטת "ליווי פיננסי סגור".
4. הגידול שנרשם באשראי בענף "מסחר" בסך 145 מיליון ש"ח, נובע בעיקר ממתן אשראי בסכומים נמוכים לחברות במגזר הקמעונאי.

להלן נתונים תמציתיים לגבי התפתחות החובות הבעייתיים⁽¹⁾ בבנק:

שינוי	31 בדצמבר 2015	30 בספטמבר 2016	
%	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
(7.2)	347	322	חובות פגומים
(3.3)	60	58	סיכון אשראי נחות
(13.5)	259	224	סיכון אשראי בהשגחה מיוחדת ⁽²⁾
(9.3)	666	604	סך הכל

1. הנתונים מתייחסים ליתרת החוב הרשומה של החובות הבעייתיים בגין סיכון האשראי לציבור.
2. הירידה בהיקף סיכון האשראי בהשגחה מיוחדת, נובעת משיפור שחל במצבם העסקי של לקוחות שסווגו בעבר לקבוצה זו.

מידע נוסף באשר לסיכונים האשראי נכלל בפרק 12 להלן, ובדוח הסיכונים המתפרסם באתר האינטרנט של הבנק שכתובתו:

<https://www.mercantile.co.il/MB/private/about-mercantile/financial-reports/regulatory>

פקדונות הציבור

השינוי	31 בדצמבר 2015			30 בספטמבר 2016			
	סה"כ	לזמן קצוב	לפי דרישה	סה"כ	לזמן קצוב	לפי דרישה	
%	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
7.3	19,800	14,282	5,518	21,249	15,260	5,989	שקל לא צמוד
(8.8)	2,854	2,854	-	2,604	2,604	-	שקל צמוד מדד
11.4	35	35	-	39	39		שקל צמוד מט"ח
(7.1)	2,699	1,153	1,546	2,508	919	1,589	מט"ח
4.0	25,388	18,324	7,064	26,400	18,822	7,578	סך הכל

פקדונות הציבור במגזר הלא צמוד עלו בשיעור של 7.3%, מסך של 19,800 מיליוני ש"ח בסוף שנת 2015, לסך של 21,249 מיליוני ש"ח בסוף תשעת החודשים הראשונים של שנת 2016. העליה בהיקף הפקדונות נובעת מגידול בפעילות הבנקאית הקמעונאית של הבנק המתבצעת ברובה במגזר הצמדה זה.

פקדונות הציבור הצמודים למדד (המהווים ברובם מקור למתן אשראי, בעיקר בתחום המשכנתאות ועבור החטיבה העסקית - מסחרית), ירדו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2016 בשיעור של 8.8%. הירידה בהיקף הפקדונות במגזר זה, מוסברת בין היתר, בסביבת האינפלציה הנמוכה ששררה בשנת 2015 ובתשעת החודשים הראשונים של שנת 2016, שגרמה לשינוי בטעמי החיסכון של הציבור ולהסתת נכסים פיננסיים למגזר הלא צמוד.

פקדונות הציבור במטבע חוץ ירדו בתשעת החודשים הראשונים של השנה בשיעור של 7.1% והסתכמו בסך של 2,508 אלפי ש"ח. הירידה בהיקף הפקדונות במגזר זה נובעת בין היתר מהחולשה שנרשמה בשערי החליפין של מרבית המטבעות הזרים מול השקל בשנת 2016.

להלן נתונים לגבי הרכב והתפתחות תיק ניירות הערך המוחזק על ידי הציבור:

השינוי	31 בדצמבר 2015	30 בספטמבר 2016	
אחוזים	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
(2.8)	3,765	3,658	קרנות נאמנות
(0.7)	4,087	4,060	אגרות חוב
3.1	2,456	2,532	מניות
(0.6)	10,308	10,250	סך הכל

אגרות חוב

להלן נתונים לגבי הרכב והתפתחות של יתרת אגרות החוב שהונפקו על ידי הבנק (במיליוני ש"ח):

השינוי	31 בדצמבר 2015	30 בספטמבר 2016	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
256	-	256	אגרות חוב שאינן צמודות

ביום 31 במרס 2016 הנפיק הבנק (באמצעות חברה ייעודית מוחזקת - מרכנתיל הנפקות בע"מ), אגרות חוב סחירות בסך של 253 מיליון ש"ח. אגרות החוב אינן צמודות, נושאות ריבית בשיעור של 2.07% (העולה בשיעור של 0.79 נקודות האחוז על התשואה בה נסחרו אגרות חוב ממשלתיות דומות, במועד ההנפקה) ועומדות לפרעון בתום שש שנים ממועד הנפקתן.

כתבי התחייבות נדחים

שיעור השינוי	31 בדצמבר 2015	30 בספטמבר 2016	
%	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
(1.0)	672	665	שקל צמוד למדד

כתבי ההתחייבות של הבנק מדורגים על ידי חברת "מעלות S&P" (להלן: "חברת הדירוג"). ביום 23.12.2015 החליטה חברת הדירוג לאשרר את הדירוג שנקבע בעבר לכתבי התחייבות אלו, בדרגת "AA-" (כאופק דירוג יציב). דירוג זה נמוך בדרגה אחת מהדירוג שנקבע ליתר ההתחייבויות של הבנק ("AA").

הפער בדירוג נגזר ממתודולוגיית הדירוג של חברת הדירוג העולמית "S&P" (חברת האם של "מעלות S&P"), לפיה - דירוג כתבי ההתחייבות הנדחים יופחת בדרגה אחת, מתחת לדירוג המנפיק.

בהתאם למתודולוגיה שנקבעה על ידי חברת הדירוג הבינלאומית, כאמור, הוגדר הבנק (לצורך קביעת דירוג האשראי שלו על ידי חברת הדירוג) כ"חברת ליבה" בקבוצת "בנק דיסקונט". קביעה זו יוצרת זיקה חד - חד ערכית בין הדירוג שנקבע לחברת האם, לבין דירוג הבנק.

ליום 30.9.2016 כתבי ההתחייבות הנדחים (המוכרים כ"הון ברובד השני") מהווים כ- 17.3% בלבד מ"הון העצמי ברובד הראשון" של הבנק כהגדרתו בהוראות בנק ישראל. שיעור זה נמוך מהשיעור המכסימלי (50%) המותר על פי הוראות אלו.

לפרטים נוספים בדבר הכללים להכרה בכתבי התחייבות נדחים - כ"הון ברובד השני", שנקבעו ב"כללי באזל", לרבות בתקופת המעבר שנקבעה ליישום כללים אלו - ראה סעיף ב' להלן.

שווי הוגן של מכשירים נגזרים (במיליוני ש"ח)

התחייבויות אחרות		נכסים אחרים		
31.12.2015	30.9.2016	31.12.2015	30.9.2016	
				חוזי ריבית:
16	-	-	5	- שקל מדד
26	28	-	-	- אחר
73	72	27	8	חוזי מטבע חוץ
8	3	8	3	חוזים בגין מניות
123	103	35	16	סך כל השווי ההוגן של מכשירים נגזרים
-	-	(2)	(2)	מזה - נכלל בסעיף "אשראי לציבור"
				- נכלל בסעיפי "נכסים אחרים",
(1)	(1)	(2)	(2)	או "התחייבויות אחרות"
122	102	31	12	סך הכך נכלל בסעיף "נגזרים"

השווי ההוגן של התחייבויות הבנק, נטו, בגין עסקאות במכשירים נגזרים ליום 30.9.2016, הסתכם ב- 87 מיליון ש"ח, ומהווה עליה בשיעור של כ- 1% ביחס לשווי ההוגן, נטו, ליום 31.12.2015.

העליה בשווי ההוגן, נטו, של המכשירים הנגזרים, כאמור, נובעת משינויים במשתני השוק המשמשים לחישוב השווי ההוגן של מכשירים אלו, כגון: הפרשי הצמדה, הפרשי שער ושיעורי הריבית השוררים בשוק.

נכסים אחרים

שיעור השינוי	31 בדצמבר 2015	30 בספטמבר 2016	
אחוזים	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
(63.6)	22	8	מסים שוטפים - עודף מקדמות
14.3	265	303	מסים נדחים לקבל
55.6	54	84	נכסים אחרים
15.8	341	395	סך הכל

העליה ביתרת המיסים הנדחים בסך של 38 מיליון ש"ח, נגזרת מהתאמות שוטפות של הפרשי עיתוי (בעיקר הפרשי עיתוי המתייחסים לזכויות עובדים - הנובעת בעיקר מירידה בשיעור ההיוון המשמש למדידת השווי הנוכחי של זכויות אלו). הגידול בנכסים האחרים מוסבר בעיקר בעליה בתשלומים המתייחסים, לתקופת חתך שלאחר תאריך המאזן.

התחייבויות אחרות

שיעור השינוי	31 בדצמבר 2015	30 בספטמבר 2016	
אחוזים	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
7.7	78	84	התחייבויות בגין זכויות עובדים:
35.5	304	412	- התחייבות לתשלום מענקי ותק
11.4	44	49	- עודף עתודה לפיצויי פרישה, נטו
7.4	27	29	- הטבות לאחר סיום העסקה
14.3	7	8	- התחייבויות בגין ימי מחלה שלא נוצלו
18.9	53	63	- הפרשות בגין שכר ונלוות
25.7	513	645	סך כל ההתחייבויות בגין זכויות עובדים
11.5	511	570	זכאים בגין פעילות בכרטיסי אשראי
3.4	29	30	הפרשה להפסדי אשראי בגין סעיפים חוץ מאזניים
28.1	128	164	אחר
19.3	1,181	1,409	סך הכל התחייבויות אחרות

העליה שנרשמה בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2016 בהתחייבויות בגין זכויות עובדים, נובעת הן מירידה בשיעור של כ- 0.4 נקודות האחוז ב"ריבית ההיוון", (המהווה מרכיב בחישוב השווי הנוכחי של התחייבויות הבנק לתשלום זכויות אלו) והן מהשלכות יישום תוכנית הפרישה מרצון שאושרה בתקופת הדוח - על התחייבויות הבנק לתשלום פיצויי פרישה (ראה פרק 19 להלן).

סעיפים חוץ מאזניים

להלן נתונים לגבי ההתפתחות בסעיפים החוץ מאזניים העיקריים:

שיעור השינוי	31 בדצמבר 2015	30 בספטמבר 2016	
%	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
(10.3)	68	61	אשראי תעודות
6.4	299	318	ערבויות להבטחת אשראי
24.1	984	1,221	ערבויות לרוכשי דירות ⁽¹⁾
21.9	677	825	ערבויות והתחייבויות אחרות ⁽²⁾

1. העליה בסעיף "ערבויות לרוכשי דירות" - נובעת מגידול במתן אשראי לפרויקטים בתחום מימון הבניה למגורים.
2. העליה בסעיף "ערבויות והתחייבויות אחרות" נובעת מגידול במימון עסקאות בתחום הבניה.

ב. הון והלימות הון

(1) כללי

יחס הלימות ההון הוגדר כיחס שבין אמצעי ההון של הבנק (ברוכד הראשון וברוכד השני), לבין נכסי הסיכון של הבנק כהגדרתם בהוראות ניהול בנקאי תקין 211 - 201 שפורסמו על ידי בנק ישראל בשנת 2013 (להלן: "כללי באזל").

"כללי באזל" קובעים הגדרות שונות לגבי אמצעי ההון ונכסי הסיכון, לרבות:

- ההון ברוכד הראשון הוגדר כ"הון עצמי" החשבונאי בניכוי התאמות פיקוחיות (כהגדרתן ב"כללי באזל"), ובכללן:
 - מיסים נדחים לקבל שמימושם מתבסס על הרווחיות העתידית של התאגיד הבנקאי.
 - "עודף מיסים" - המוגדר כיתרת המסים הנדחים לקבל, שנוצרו מהפרשי עיתוי, העולה על 10% מההון ב"רוכד הראשון" (בכפוף להוראות מעבר - ראה הרחבה להלן). בחישוב יתרה זו לא ילקחו בחשבון עודפי מיסים נדחים, כאמור - שאינם עולים על מרכיב "מס השכר" שנכלל בהפרשות הבנק (מרכיב זה ייכלל בנכסי הסיכון בשיעור משוקלל של 250%).
- ההון ברוכד השני הוגדר כצירוף המרכיבים הבאים:
 - מכשירים פיקוחיים מסוימים שהונפקו לתקופה של חמש שנים לפחות הכוללים מנגנונים ל"ספיגת הפסדים", המאפשרים המרה אוטומטית של מכשירים אלו למניות, בתנאים מסוימים שהוגדרו ב"כללי באזל" (בכפוף להוראות מעבר - ראה הרחבה להלן).
 - הפרשות להפסדי אשראי על בסיס קבוצתי, שאינן עולות על 1.25% מנכסי הסיכון המשוקללים בגין סיכון אשראי.

במטרה לאפשר לתאגידים הבנקאיים אימוץ הדרגתי של הכללים שפורסמו בשנת 2013, הוגדרו ב"כללי באזל" הוראות מעבר, כדלקמן:

- הדרישות לניכוי "עודף מיסים נדחים", יופעלו בהדרגה בשנים 2017 - 2014 (להלן: "תקופת המעבר") ויאומצו במלואן החל מיום 1.1.2018. האימוץ הדרגתי יכלול ניכוי חלק מסוים בלבד מ"עודף המיסים הנדחים" (כהגדרתו בהוראה), והכרה בחלקו האחר כ"נכס סיכון".
- מאחר שכתבי התחייבות שהונפקו על ידי התאגידים הבנקאיים עד ליום 31.12.2013, אינם עומדים בקריטריונים המאפשרים לסווגם כמרכיב הון ב"רוכד השני" (מכיוון שאינם כוללים מנגנון ל"ספיגת הפסדים"), נכלל בהוראת המעבר, מנגנון לאימוץ הדרגתי של הקריטריונים להכרה בהון פיקוחי לגבי כתבי התחייבות אלה, המיושם בשנים 2021 - 2014 (להלן: "תקופת המעבר"), לפיו - כתבי ההתחייבות יוכרו בחלקם כ"הון ברוכד השני" בתקופת המעבר, בשיעורים הולכים ופוחתים, עד לביטולם המלא בתום תקופת המעבר.
- במסגרת חישוב ה"הון העצמי ברוכד הראשון", הותר לתאגידים הבנקאיים לדחות את מרכיב הקטנת ההון העצמי הנובע מאימוץ כללי המדידה המקובלים בארה"ב בנושא: "זכויות עובדים" שנרשם בדוחות הכספיים של התאגידים הבנקאיים החל מיום 1 בינואר 2015, ולהפחיתו בהדרגה מההון בחלקים שווים, לאורך התקופה שמיום 1 בינואר 2014, ועד ליום 1 בינואר 2018.

ב. הון והלימות הון (המשך)

קביעת דרישות סף:

במסגרת ההנחיות שנכללו ב"כללי באזל" נדרשו התאגידים הבנקאיים לקיים יחסי הון מינימליים כדלקמן:

- יחס ההון העצמי כרוכד הראשון - לא יפחת משיעור של 9% (לפרטים נוספים באשר להרחבת מגבלה זו - ראה להלן).
- יחס הלימות ההון הכולל - לא יפחת משיעור של 12.5% (לפרטים נוספים באשר להרחבת מגבלה זו - ראה להלן).

הגדלת דרישות ההון:

בעקבות ההתפתחויות שנרשמו בשנים האחרונות בשוק הדיור בישראל (ובכללן עליות משמעותיות שנרשמו במחירי הדיור ובהיקפי ההלוואות לדיור), שתרמו להגדלת הסיכונים הגלומים בתיקי האשראי של התאגידים הבנקאיים - פרסם בנק ישראל ביום 28 בספטמבר 2014 תיקון להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 329, במסגרתו נקבעה לכל אחד מהתאגידים הבנקאיים דרישת הון מינימלית נוספת, בשיעור המהווה 1% מהיקף תיק ההלוואות לדיור של כל אחד מהתאגידים הבנקאיים.

דרישת ההון הנוספת נכנסה לתוקף ביום 1 בינואר 2015 ומיושמת בהדרגה במשך שמונה רבעונים רצופים החל מיום 1 באפריל 2015 ועד ליום 1 בינואר 2017.

דרישת ההון העצמי המינימלית של הבנק הנגזרת מהנחיות אלה, הסתכמה ליום 30.9.2016 בשיעור 9.13% (ודרישת ההון הכולל המינימלית - בשיעור של - 12.63%). מתחשיב שנערך על ידי הבנק, המבוסס על נתוני תיק ההלוואות לדיור ליום 30.9.2016 עולה, שהנחיות אלו צפויות להגדיל את דרישות ההון המינימליות של הבנק ליום 1.1.2017 בכך - 0.05% נוספים, לשיעורים של 9.18% (עבור דרישת ההון העצמי המינימלית), ו- 12.68% (עבור דרישת ההון הכולל המינימלית).

(2) הון

השני	31 בדצמבר 2015	30 בספטמבר 2016	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
-	203	203	הון וקרנות הון
(66)	(45)	(111)	הפסד כולל אחר מצטבר
150	1,945	2,095	יתרת רווח
84	2,103	2,187	סך הכל הון

הון הבנק ליום 30.9.2016 הסתכם ב- 2,187 מיליון ש"ח, עליה בשיעור של כ- 4.0% בהשוואה ליתרתו ביום 31.12.2015.

העליה בהון נובעת מהרווח השוטף של הבנק בתקופת הדוח, וקוזה בירידה בסך של 66 מיליון ש"ח במרכיב "רווח כולל אחר" (בעיקר בשל גידול בסך של כ- 65, במרכיב ה"הפרשים האקטואריים בגין הטבות לעובדים"), הנובעים מהשלכות התוכנית לפרישת עובדים מרצון שאושרה בתקופת הדוח (ראה פרק 19 להלן).

יחס ההון לסך המאזן ליום 30.9.2016 הסתכם בכך - 7.0% (31.12.2015 - ז'ה).

ב. הון והלימות הון (המשך)

(3) הלימות הון

להלן נתונים לגבי התפתחות מרכיבי יחס הלימות ההון בבנק: (במיליוני ש"ח)

31.12.2015	30.9.2016	
		• מרכיבי ההון המשמשים בחישוב יחס הלימות ההון
2,103	2,187	הון עצמי
25	53	פערים בין ההון העצמי להון ברובד הראשון והתאמות פיקוחיות
2,128	2,240	הון ברובד הראשון, לאחר ניכויים
680	628	הון ברובד השני, לאחר ניכויים
2,808	2,868	סה"כ הון כולל
		• יתרות משוקללות של נכסי סיכון
18,110	19,195	סיכון אשראי
31	51	סיכונים שוק
1,871	1,897	סיכון תפעולי
20,012	21,143	סה"כ יתרות משוקללות של נכסי סיכון
31.12.2015	30.9.2016	
אחוזים	אחוזים	
		• יחס ההון לרכיבי סיכון
10.63	10.59	יחס הון עצמי ברובד הראשון לרכיבי סיכון
14.03	13.56	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
9.06 ⁽¹⁾	9.13 ⁽¹⁾	יחס הון עצמי ברובד הראשון הנדרש על ידי המפקח על הבנקים
12.56 ⁽¹⁾	12.63 ⁽¹⁾	יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים

1. יחס הלימת ההון המינימלי שנקבע לבנק בהתאם להוראות בנק ישראל מסתכם בשיעור של 9.00% (עבור יחס ההון העצמי ברובד הראשון), ו-12.50% (עבור יחס הלימות ההון הכולל). עם זאת, בהתאם להנחיות שנקבעו בתיקון להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 329, הועלו דרישות ההון המינימליות המתייחסות לבנק, החל מיום 1 באפריל 2015, בשיעור של כ-0.02% לרבעון. לאור האמור לעיל, מסתכמת דרישת ההון המינימלית של הבנק ליום 30.9.2016 (בהתבסס על נתוני תיק ההלוואות לדיוור של הבנק ליום 30.9.2016), בשיעור של 9.13% (עבור יחס ההון העצמי המינימלי ברובד הראשון) ו-12.63% (עבור יחס הלימות ההון הכולל) (31.12.2015 - 9.06%, ו-12.56%, בהתאמה). בהתאם להנחיות אלו, צפוי שיעור זה להמשיך ולעלות בהדרגה - עד לתוספת מכסימלית בשיעור של 0.18%, ביום 1 בינואר 2017.

(4) רכישת שיפוי לתיק "ערבויות המכר"

במהלך חודש אפריל 2016 התקשר הבנק בהסכם (להלן: "הסכם השיפוי") עם מבטחי משנה בעלי דירוג בינלאומי גבוה, במסגרתו התחייבו המבטחים לשפות את הבנק בגין הפסדי אשראי עתידיים שעלולים להיגרם לו, בשל חילוט אפשרי של ערבויות שנקבעו בהסכם השיפוי.

ההסכם חל על ערבויות (לרבות התחייבויות למתן ערבויות), שמנפיק הבנק במסגרת מימון פרויקטים בתחום הבניה, מכח "חוק מכר דירות" וערבויות אחרות הקשורות לפרויקטים אלו - ויהיה בתוקף החל מיום 1 במאי 2016 ועד ליום 31 בדצמבר 2016.

היקף הערבויות (לרבות התחייבויות למתן ערבויות), עליהן חל ההסכם הסתכם ליום 30.9.2016 בסך של כ-1.5 מיליארד ש"ח.

ההתחייבות לשיפוי, כאמור, הפחיתה את נכסי הסיכון של הבנק (בהתאם לאישור שהתקבל מבנק ישראל) ליום 30.9.2016 בסך של כ-0.6 מיליארד ש"ח, המהווה עליה בשיעור של כ-0.28 נקודות האחוז ביחס ההון העצמי ברובד הראשון של הבנק.

למידע נוסף באשר להשלכות הנובעות מ"הסכם השיפוי", כאמור - על מדידת חשיפת הבנק לסיכון "ריכוזיות ענפית", כהגדרתו בהוראות בנק ישראל - ראה ביאור 1 ה' (3) (ב') בתמצית הדוחות הכספיים.

ב. הון והלימות הון (המשך)

(5) יעדים

מדיניות הבנק באשר ליעדי הלימות ההון של הבנק, נגזרת מהתיאבון לסיכון של הבנק שאושר על ידי הדירקטוריון. במסגרת מדיניות זו הנחה הדירקטוריון את הבנק לשמר רמת הלימות הון העולה הן על הסף שהוגדר על ידי בנק ישראל, והן על השיעור הנגזר מתוצאות סקר "ICAAP". שיעורי הלימות ההון של הבנק ליום 30.9.2016 עולים על אלו שנקבעו על ידי הדירקטוריון.

כאמור בסעיף (1) לעיל, מופחתים כתבי ההתחייבות שהונפקו על ידי הבנק בעבר (ונכללים כמרכיב הון פיקוחי ברובד השני), בהדרגה עד לשנת 2021. על אף האמור לעיל, בהתאם לתוכנית העבודה של הבנק לשנת 2016, הבנק לא יידרש לגייס הון פיקוחי בכדי לעמוד ביעדי ההון הכוללים לשנת 2016.

(6) יחס המינוף

ביום 28 באפריל 2015 פורסמה על ידי בנק ישראל הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 218, בנושא: "יחס המינוף", במטרה להגביל את צבירת המינוף במערכת הבנקאית, באמצעות מדידת "יחס מינוף" שקוף שאינו מבוסס סיכון וניתן לחישוב מהיר ופשוט.

בהתאם להנחיות שנכללו בהוראה הוגדר "יחס המינוף", כיחס שבין "מדידת ההון", לבין "מדידת החשיפה", כדלקמן:

- "מדידת ההון" - הוגדרה כ"הון העצמי ברובד הראשון", לרבות השלכות הנובעות מיישום הוראות המעבר.
- "מדידת החשיפה" - הוגדרה כצירוף החשיפות הבאות: "חשיפה מאזנית" (הנכסים שנכללו בדוחות הכספיים), "חשיפה בגין נגזרים", "חשיפה לעסקאות מימון ניירות ערך", ו"חשיפה בגין פריטים חוץ מאזניים".

בהתאם להנחיות שנכללו בהוראה נדרשו התאגידים הבנקאיים לקיים יחס מינוף שלא יפחת מ- 5% החל מיום 1 בינואר 2018, לכל המאוחר. להלן נתונים לגבי מרכיבי יחס המינוף בבנק:

<u>31.12.2015</u>	<u>30.9.2016</u>	
<u>מיליוני ש"ח</u>	<u>מיליוני ש"ח</u>	
2,128	2,240	• ההון העצמי, ברובד הראשון
32,454	34,216	• סך החשיפות
<u>אחוזים</u>	<u>אחוזים</u>	<u>שיעורי המינוף</u>
6.6	6.5	• יחס המינוף
⁽¹⁾ 5.0	⁽¹⁾ 5.0	• יחס המינוף המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים

1. החל מיום 1 בינואר, 2018.

(7) דיבידנדים

חלוקת דיבידנד על ידי הבנק כפופה לעמידה במגבלות שנקבעו בחוק החברות ובהוראות ניהול בנקאי תקין מספר 331 הדין בחלוקת דיבידנדים בתאגידים בנקאיים. בתקופת הדוח ובשנת 2015 לא חולקו על ידי הבנק דיבידנדים (בשנת 2014 חולקו על ידי הבנק דיבידנדים בסך של 45 מיליון ש"ח).

(8) עודפים ורווח כולל אחר

לפרטים נוספים באשר להתפתחות הרווח הנקי והרווח הכולל האחר הכלולים בהון העצמי - ראה פרקים 7א' ו- 7ג, לעיל.

9. מגזרי פעילות פיקוחיים

א. כללי

בהתאם להוראה בנושא: "דיווח על מגזרי פעילות בתאגיד בנקאי" שפורסמה על ידי בנק ישראל ביום 23.12.2001, נדרשו התאגידים הבנקאיים לכלול בדוחותיהם מידע איכותי וכמותי לגבי פעילותם הבנקאית בחתך מגזרי פעילות.

על פי הוראה זו הוגדר "מגזר פעילות" כמרכיב בתאגיד הבנקאי שמתקיימים בו שלושה מאפיינים:

- המרכיב עוסק בפעילויות עסקיות אשר מהן הוא עשוי להפיק הכנסות ולשאת בהוצאות.
- תוצאות פעולותיו נבחנות באופן סדיר על ידי ההנהלה והדירקטוריון לצורך קבלת החלטות בנוגע להקצאת משאבים למגזר והערכת ביצועיו.
- קיים לגביו מידע פיננסי נפרד.

המידע באשר להתפלגות הנכסים ההתחייבויות והתוצאות העסקיות בחתך מגזרי פעילות שהוצג על ידי התאגידים הבנקאיים מכח הוראה זו, נגזר מהגדרות סובייקטיביות של כל אחד מהבנקים באשר לכל אחד ממגזרי הפעילות, בהתאם למבנה הארגוני הספציפי בכל בנק.

מכיוון שחלוקת הפעילויות למגזרי הפעילות השונים הנגזרת ממתודולוגיה זו בתאגידים הבנקאיים השונים איננה אחידה - הגילוי בחתך מגזרי פעילות המבוסס על הגדרות אלו - סובייקטיבי ואינו בר השוואה.

במטרה להציג מידע השוואתי בנושא זה, פרסם בנק ישראל ביום 3 בנובמבר 2014 תיקון להוראות הדיווח לציבור, בנושא: "מגזרי פעילות".

התיקון להוראה כולל הנחיה חדשה, במסגרתה יידרשו התאגידים הבנקאיים לכלול בדוחותיהם הכספיים מידע נוסף באשר לתוצאות פעולותיהם בחתך "מגזרי פעילות פיקוחיים" (מעבר למידע שנכלל עד כה בנושא זה, על פי "גישת ההנהלה").

מגזרי הפעילות הפיקוחיים, הוגדרו על ידי בנק ישראל בתיקון להוראה בהתבסס על מאפייני לקוחותיהם, כגון: אופי פעילותם (בהתייחס ללקוחות הפרטיים), או מחזורם העסקי (בהתייחס ללקוחות העסקיים), במתכונת הקושרת על בסיס אחיד וחד ערכי, בין הלקוחות השונים בכלל המערכת הבנקאית, לבין מגזרי הפעילות הפיקוחיים, כדלקמן:

- **"משקי בית":** לקוחות פרטיים שהיקף תיק נכסיהם הפיננסיים אופייניים לאלו של משקי בית (נמוך מ-3 מיליון ש"ח).
- **"בנקאות פרטית":** לקוחות פרטיים שהיקף תיק נכסיהם הפיננסיים עולה על 3 מיליון ש"ח.
- **"עסקים זעירים":** לקוחות עסקיים שמחזור פעילותם השנתי נופל מ-10 מיליון ש"ח.
- **"עסקים קטנים":** לקוחות עסקיים שמחזור פעילותם השנתי נע בין 10, ל-50 מיליון ש"ח.
- **"עסקים בינוניים":** לקוחות עסקיים שמחזור פעילותם השנתי נע בין 50, ל-250 מיליון ש"ח.
- **"עסקים גדולים":** לקוחות עסקיים שמחזור פעילותם השנתי עולה על 250 מיליון ש"ח.

בנוסף, הוגדר בתיקון להוראה מגזר: "ניהול פיננסי" - הכולל בעיקרו פעילות בנקאית שלא שויכה למגזרי הפעילות האחרים (כגון: מסחר, ניהול נכסים והתחייבויות, השקעות ריאליות, וכו').

לפיכך, המידע שיוצג בדוחות הכספיים, הנגזר מהגדרות אלה, יכלול נתונים כספיים שהוגדרו, כאמור, על בסיס אחיד ובר השוואה - בגין כל אחד ממגזרי הפעילות.

- דרישות הגילוי שנכללו בתיקון להוראה נכנסו לתוקף במדורג, כדלקמן:
- הגילוי המתייחס לנתונים המאזניים של "מגזרי הפעילות הפיקוחיים" (כהגדרתם בהוראה), נכנס לתוקף ביום 31.12.2015 ונכלל בדוחות הכספיים לשנת 2015.
- דרישות הגילוי האחרות שנכללו בתיקון להוראה (למעט הגילוי באשר לניתוח תוצאות מגזר ה"ניהול הפיננסי"), נכנסו לתוקף החל מיום 1 בינואר 2016.
- הבנק יישם את דרישות הגילוי שנכללו בתיקון להוראה החל ממועד כניסתן לתוקף וכלל אותן בדוחות כספיים אלו (ראה ביאור 12 בתמצית הדוחות הכספיים).

ב. מתודולוגיה

להלן תמצית מידע באשר למתודולוגיה ששימשה בהקצאת ההכנסות וההוצאות למגזרי הפעילות השונים:

- **הכנסות ריבית** - לכל מגזר פעילות נזקף מרווח ריבית המהווה סיכום של המרכיבים הבאים:
- ההפרש שבין הכנסות הריבית ששויכו למגזר (בפעילות אשראי), לבין עלות הריבית המחושבת על פי "מחיר מעבר".
- ההפרש שבין עלות הריבית (בפעילות פקדונות), לבין הכנסות הריבית בגין אותם פקדונות, המחושבות על פי "מחיר מעבר".
- "מחיר המעבר" נקבע בהתבסס על מחירי ציטוט פקדונות בשוק המוסדי, (מהווה אינדיקציה לעלות השולית של גיוס פקדונות בבנק).

הבנק קובע מחיר מעבר זהה למוצרי האשראי ופקדונות (שתנאיהם זהים בהיבט בסיס ההצמדה, סוג הריבית ותקופת הפירעון), מבלי להתייחס להון העצמי של הבנק (רובד 1). מחיר המעבר נקבע לפי מתודולוגיה זו עבור מוצרי האשראי והפקדונות, ככל אחד ממגזרי ההצמדה. לפיכך, מגזרי הפעילות אינם נושאים בסיכוני שוק, אלא בסיכון אשראי בלבד.

הכנסות מימון שאינן מריבית - הכוללות (בין היתר), תוצאות כספיות בגין פעילות במכשירים נגזרים מסוימים, רווחים או הפסדים מפעילות מימון הנובעים משינוי בתנאי השוק, והכנסות מריבית, נטו, בגין פעילות שאינה משויכת ללקוחות הבנק - נזקפים למרכז ניהול הנכסים וההתחייבויות (ננ"ה), שאליו נזקפות גם ההכנסות מניהול ההון הפעיל של הבנק. רווחים או הפסדים אלו מוצגים במגזר: "ניהול פיננסי".

ההוצאות בגין הפסדי אשראי - נזקפות למגזרי הפעילות השונים, בהתאם לשיוך הלקוח שבגינו נערכו ההפרשות. **הכנסות מעמלות** - נזקפות למגזרי הפעילות השונים, בהתאם לשיוך הלקוח שבגינו נזקפה העמלה.

הוצאות תפעוליות - הקצאת ההוצאות התפעוליות למגזרי הפעילות ה"פיקוחיים" נגזרת מהתפלגות ההוצאות התפעוליות למגזרי הפעילות ב"גישת ההנהלה" (ראה ביאורים 12 ו-13 בתמצית הדוחות הכספיים) המבוססת על המבנה הארגוני של הבנק. הקצאת ההוצאות התפעוליות למגזרי הפעילות ב"גישת ההנהלה", נערכה כדלקמן:

- הוצאות ישירות בגין כח אדם סווגו למגזר הפעילות המתאים, בהתבסס על דיווחים ספציפיים.
- הוצאות ישירות אחרות הניתנות לזיהוי, נזקפו למגזר הפעילות המתאים בהתאם להתפלגות הוצאות השכר או מפתח ספציפי אחר.
- הוצאות עקיפות, או הוצאות ישירות אחרות שלא ניתן היה לשייכן במדויק - סווגו למגזרי הפעילות השונים, בהתבסס על אומדנים והערכות שנערכו ביחידות הבנק השונות, ככל הניתן, או בהתאם להתפלגות ההוצאות הישירות.

הקצאת ההוצאות התפעוליות בחתך "מגזרי פעילות פיקוחיים", נגזרת מהתפלגות העלויות בחתך מגזרי פעילות "בגישת ההנהלה", כאמור, והתאמתן להתפלגות המגזרים שנקבעו בהוראות החדשות, בהתבסס על שימוש במפתח "התפלגות ההכנסות".

ג. ריכוז נתונים כספיים

להלן מידע באשר להתפלגות הפעילות העסקית בבנק בחתך מגזרי פעילות.

(1) נתונים מאזניים:

• אשראי לציבור

להלן נתונים לגבי התפתחות יתרת האשראי לציבור, נטו - בחתך מגזרי פעילות:

שיעור השינוי	31.12.2015	30.9.2016	
אחוזים	מיליון ש"ח	מיליון ש"ח	
13.3	⁽¹⁾ 6,754	7,654	משקי בית
25.0	⁽¹⁾ 12	15	בנקאות פרטית
9.2	⁽¹⁾ 9,240	10,093	עסקים קטנים וזעירים
(3.5)	⁽¹⁾ 2,584	2,493	עסקים בינוניים
(9.5)	⁽¹⁾ 1,771	1,602	עסקים גדולים
21.4	⁽¹⁾ 56	68	גופים מוסדיים
7.4	20,417	21,925	סך כל האשראי

1. סווג מחדש.

עיקר העליה באשראי בתקופת הדוח נובעת מהגידול בהיקפי האשראי במגזר "משקי בית" ובמגזר "עסקים קטנים וזעירים", כפועל יוצא מיישום תוכניתו האסטרטגית של הבנק המכוונת להגדלת הפעילות במגזר הקמעונאי.

לפרטים נוספים באשר להיקף וסיווג החובות הבעייתיים בבנק בחתך מגזרי פעילות ליום 30.9.2016 - ראה ביאור 12 בתמצית הדוחות הכספיים.

פקדונות הציבור

להלן נתונים לגבי התפתחות פקדונות הציבור - בחתך מגזרי פעילות:

שיעור השינוי	31.12.2015	30.9.2016	
אחוזים	מיליון ש"ח	מיליון ש"ח	
3.3	9,947	10,276	משקי בית
(10.8)	⁽¹⁾ 1,783	1,591	בנקאות פרטית
2.2	⁽¹⁾ 6,638	6,787	עסקים קטנים וזעירים
8.2	⁽¹⁾ 1,019	1,103	עסקים בינוניים
57.3	⁽¹⁾ 1,512	2,378	עסקים גדולים
(5.0)	4,489	4,265	גופים מוסדיים
4.0	25,388	26,400	סך כל הפקדונות

1. סווג מחדש.

העליה בהיקף הפקדונות נובעת הן מגידול בפקדונות של לקוחות במגזר "משקי בית", במגזר "עסקים קטנים וזעירים" ובמגזר "עסקים בינוניים" - בהלימה ליעדים שנקבעו לבנק בתחום זה (הגדלת הפעילות במגזר הקמעונאי), והן מגידול בפקדונות במגזר "עסקים גדולים".

מאידך, נרשם קיטון בהיקף הפקדונות של הלקוחות המוסדיים והלקוחות במגזר "בנקאות פרטית", הנובעת, בין היתר, מיישום מדיניות המיועדת להגדלת פיזור המקורות.

(2) נתונים תוצאתיים:

• **הכנסות**

להלן נתונים לגבי התפתחות ההכנסות בבנק בחתך מגזרי פעילות בתקופות שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2016, בהשוואה לתקופות המקבילות אשתקד: (במיליוני ש"ח)

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		
2015	2016	2015	2016	
96	101	280	294	משקי בית
3	2	7	6	בנקאות פרטית
154	170	460	493	עסקים קטנים וזעירים
27	28	81	83	עסקים בינוניים
13	13	37	37	עסקים גדולים
1	2	4	4	גופים מוסדיים
22	11	73	29	ניהול פיננסי
316	327	942	946	סך כל ההכנסות

בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2016 נרשמה עליה בשיעור של 0.4% בהכנסות הבנק לסך של 946 מיליון ש"ח. מחד, נרשמה עליה בשיעור של 6.4% בהכנסות ממגזר "משקי בית" ובמגזר "עסקים קטנים", שקוזזה בירידה בהכנסות ממגזר "ניהול פיננסי", מאידך.

ברבע השלישי של שנת 2016 נרשמה עליה בשיעור של 3.5% בהכנסות הבנק לסך של 327 מיליון ש"ח, בעיקר עקב עליה בשיעור של 5.2% בהכנסות ממגזר "משקי בית" ועליה בשיעור של 10.4% בהכנסות ממגזר "עסקים קטנים וזעירים".

• **רווח נקי**

להלן נתונים לגבי התפתחות הרווח הנקי בבנק בחתך מגזרי פעילות בתקופות שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2016, בהשוואה לתקופות המקבילות אשתקד: (במיליוני ש"ח)

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		
2015	2016	2015	2016	
-	3	17	9	משקי בית
-	(1)	(1)	(4)	בנקאות פרטית
26	39	93	98	עסקים קטנים וזעירים
2	10	24	23	עסקים בינוניים
6	4	15	14	עסקים גדולים
-	1	1	1	גופים מוסדיים
14	4	40	9	ניהול פיננסי
48	60	189	150	סך הרווח הנקי

הרווח הנקי של הבנק ירד בתשעת החודשים הראשונים של השנה בשיעור של 20.6% והסתכם ב-150 מיליון ש"ח. הירידה ברווח הנקי מוסברת בעיקר בגידול בהוצאות בגין הפסדי אשראי (במגזר "משקי בית" ו"עסקים בינוניים") ובעליה בהוצאות התפעוליות הנובעת בעיקר מהטבת שכר חד פעמית בסך של 30 מיליון ש"ח שנרשמה בתקופה המקבילה אשתקד בגין הסכם שכר שנחתם אשתקד.

בנוסף, נרשמה ירידה בסך של 31 מיליון ש"ח ברווח הנקי במגזר ה"ניהול הפיננסי", הנובעת בעיקר מירידה בסך של 32 מיליון ש"ח ברווחים ממימוש אגרות חוב, ומירידה בסך של 25 מיליון ש"ח ברווחים ממימוש מבנים.

ד. נתונים מפורטים לגבי תוצאות הפעילות בחתך מגזרי פעילות פיקוחיים

(1) מגזר משקי בית:

שיעור השינוי (%)	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		
	2015	2016	
13.6	184	209	הכנסות מריבית
(11.5)	96	85	הכנסות שאינן מריבית
5.0	280	294	סך ההכנסות
-	(8)	5	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
3.1	258	266	הוצאות תפעוליות אחרות
(23.3)	30	23	רווח לפני מיסים
7.7	13	14	הפרשה למיסים
(47.1)	17	9	רווח נקי
			הרכב הכנסות הריבית
15.1	159	183	- מרווח מפעילות באשראי
4.0	25	26	- מרווח מפעילות בפקדונות
13.6	184	209	סך הכל

שיעור השינוי (%)	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		
	2015	2016	
12.3	65	73	הכנסות מריבית
(9.7)	31	28	הכנסות שאינן מריבית
5.2	96	101	סך ההכנסות
200.0	2	6	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(5.4)	92	87	הוצאות תפעוליות אחרות
300.0	2	8	רווח לפני מיסים
150.0	2	5	הפרשה למיסים
-	-	3	רווח נקי
			הרכב הכנסות הריבית
14.0	57	65	- מרווח מפעילות באשראי
-	8	8	- מרווח מפעילות בפקדונות
12.3	65	73	סך הכל

הכנסות במגזר משקי בית עלו בתשעת החודשים הראשונים של השנה בשיעור של 5.0% לעומת התקופה המקבילה אשתקד, והסתכמו בסך של 294 מיליון ש"ח. העלייה בהכנסות מוסברת בעיקר בגידול בהכנסות הריבית מפעילות בתחום האשראי.

בסיכום תשעת החודשים הראשונים של השנה ירד הרווח הנקי במגזר זה בשיעור של 47.1% לעומת התקופה המקבילה אשתקד והסתכם בסך של 9 מיליון ש"ח. הירידה ברווח הנקי, למרות הגידול שנרשם בהכנסות, נובעת מעלייה בסך של 13 מיליון ש"ח בהוצאות בגין הפסדי אשראי ומעלייה בשיעור של 3.1% בהוצאות התפעוליות, המוסברת בעיקר, בהטבת שכר חד פעמית שנרשמה בתקופה המקבילה אשתקד.

ד. מידע מפורט לגבי תוצאות הפעילות בחתך מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

(2) מגזר בנקאות פרטית: (במיליוני ש"ח)

שיעור השינוי (%)	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		
	2015	2016	
-	3	3	הכנסות מריבית
(25.0)	4	3	הכנסות שאינן מריבית
(14.3)	7	6	סך ההכנסות
-	-	-	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
33.3	9	12	הוצאות תפעוליות אחרות
-	(2)	(6)	הפסד לפני מיסים
-	(1)	(2)	הפרשה למיסים
-	(1)	(4)	הפסד
			הרכב הכנסות הריבית:
-	-	-	- מרווח מפעילות באשראי
-	3	3	- מרווח מפעילות בפקדונות
-	3	3	סך הכל

שיעור השינוי (%)	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		
	2015	2016	
-	1	1	הכנסות מריבית
(50.0)	2	1	הכנסות שאינן מריבית
(33.3)	3	2	סך ההכנסות
-	1	-	הוצאות בגין הפסדי אשראי
100.0	2	4	הוצאות תפעוליות אחרות
-	-	(2)	הפסד לפני מיסים
-	-	(1)	הפרשה למיסים
-	-	(1)	הפסד
			הרכב הכנסות הריבית:
-	-	-	- מרווח מפעילות באשראי
-	1	1	- מרווח מפעילות בפקדונות
-	1	1	סך הכל

ההכנסות במגזר בנקאות פרטית ירדו בתשעת החודשים הראשונים של השנה בשיעור של 14.3% לעומת התקופה המקבילה אשתקד, והסתכמו בסך של 6 מיליון ש"ח.

בסיכום תשעת החודשים הראשונים של השנה נרשמה עליה בסך של 3 מיליון ש"ח, בהפסד המיוחס למגזר זה, לסך של 4 מיליון ש"ח. הגידול בהפסד מוסבר הן בירידה בהכנסות שאינן מריבית והן בעליה שנרשמה בהוצאות התפעוליות.

ד. מידע מפורט לגבי תוצאות הפעילות בחתך מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

(3) מגזר עסקים קטנים וזעירים: (במיליוני ש"ח)

שיעור השינוי (%)	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		
	2015	2016	
9.7	350	384	הכנסות מריבית
(0.9)	110	109	הכנסות שאינן מריבית
7.2	460	493	סך ההכנסות
(50.0)	16	8	הוצאות בגין הפסדי אשראי
10.6	293	324	הוצאות תפעוליות אחרות
6.6	151	161	רווח לפני מיסים
8.6	58	63	הפרשה למיסים
5.4	93	98	רווח נקי
			הרכב הכנסות הריבית:
10.2	332	366	- מרווח מפעילות באשראי
-	18	18	- מרווח מפעילות בפקדונות
9.7	350	384	סך הכל

שיעור השינוי (%)	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		
	2015	2016	
10.9	119	132	הכנסות מריבית
8.6	35	38	הכנסות שאינן מריבית
10.4	154	170	סך ההכנסות
(80.0)	10	2	הוצאות בגין הפסדי אשראי
3.9	102	106	הוצאות תפעוליות אחרות
47.6	42	62	רווח לפני מיסים
43.8	16	23	הפרשה למיסים
50.0	26	39	רווח נקי
			הרכב הכנסות הריבית:
11.5	113	126	- מרווח מפעילות באשראי
-	6	6	- מרווח מפעילות בפקדונות
10.9	119	132	סך הכל

ההכנסות במגזר עסקים קטנים עלו בתשעת החודשים הראשונים של השנה בשיעור של 7.2% לעומת התקופה המקבילה אשתקד, והסתכמו בסך של 493 מיליון ש"ח. העליה בהכנסות מוסברת, בעיקר, בגידול בהכנסות הריבית בשיעור של 9.7%, הנובע מהפעילות בתחום האשראי.

בסיכום תשעת החודשים הראשונים של השנה עלה הרווח הנקי במגזר זה בשיעור של 5.4% לעומת התקופה המקבילה אשתקד והסתכם בסך של 98 מיליון ש"ח. העליה ברווח הנקי מוסברת בגידול שנרשם בהכנסות, כאמור, וקוזה בעליה בשיעור של 10.6% בהוצאות התפעוליות, הנובעת בעיקר מהטבת שכר חד פעמית שנרשמה בתקופה המקבילה אשתקד.

ד. מידע מפורט לגבי תוצאות הפעילות בחתך מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

(4) מגזר עסקים בינוניים:

לתשעה חודשים שהסתיימו			
ביום 30 בספטמבר			
שיעור השינוי (%)	2015	2016	
(4.8)	62	59	הכנסות מריבית
26.3	19	24	הכנסות שאינן מריבית
2.5	81	83	סך ההכנסות
100.0	5	10	הוצאות בגין הפסדי אשראי
2.8	36	37	הוצאות תפעוליות אחרות
(10.0)	40	36	רווח לפני מיסים
(18.8)	16	13	הפרשה למיסים
(4.2)	24	23	רווח נקי
			הרכב הכנסות הריבית:
(5.0)	60	57	- מרווח מפעילות באשראי
-	2	2	- מרווח מפעילות בפקדונות
(4.8)	62	59	סך הכל

לשלושה חודשים שהסתיימו			
ביום 30 בספטמבר			
שיעור השינוי (%)	2015	2016	
(9.5)	21	19	הכנסות מריבית
50.0	6	9	הכנסות שאינן מריבית
3.7	27	28	סך ההכנסות
-	9	(1)	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
(7.1)	14	13	הוצאות תפעוליות אחרות
300.0	4	16	רווח לפני מיסים
200.0	2	6	הפרשה למיסים
400.0	2	10	רווח נקי
			הרכב הכנסות הריבית:
(5.0)	20	19	- מרווח מפעילות באשראי
-	1	-	- מרווח מפעילות בפקדונות
(9.5)	21	19	סך הכל

ההכנסות במגזר עסקים בינוניים עלו בתשעת החודשים הראשונים של השנה בשיעור של 2.5% לעומת התקופה המקבילה אשתקד, והסתכמו בסך של 83 מיליון ש"ח. העלייה בהכנסות נובעת בעיקר מגידול בשיעור של 26.3% בהכנסות שאינן מריבית.

בסיכום תשעת החודשים הראשונים של השנה ירד הרווח הנקי במגזר זה בשיעור של 4.2% לעומת התקופה המקבילה אשתקד והסתכם ב- 23 מיליון ש"ח. הירידה ברווח הנקי למרות הגידול שנרשם בהכנסות, כאמור, נובעת מגידול בסך של 5 מיליון ש"ח בהוצאות בגין הפסדי אשראי.

ד. מידע מפורט לגבי תוצאות הפעילות בחתך מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

(5) מגזר עסקים גדולים:

שיעור השינוי (%)	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		
	2015	2016	
(3.2)	31	30	הכנסות מריבית
16.7	6	7	הכנסות שאינן מריבית
-	37	37	סך ההכנסות
(33.3)	(3)	(2)	הכנסות בגין הפסדי אשראי
-	16	16	הוצאות תפעוליות אחרות
(4.2)	24	23	רווח לפני מיסים
-	9	9	הפרשה למיסים
(6.7)	15	14	רווח נקי
			הרכב הכנסות הריבית:
(3.3)	30	29	- מרווח מפעילות באשראי
-	1	1	- מרווח מפעילות בפקדונות
(3.2)	31	30	סך הכל

שיעור השינוי (%)	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		
	2015	2016	
-	10	10	הכנסות מריבית
-	3	3	הכנסות שאינן מריבית
-	13	13	סך ההכנסות
-	(2)	-	הכנסות בגין הפסדי אשראי
-	6	6	הוצאות תפעוליות אחרות
(22.2)	9	7	רווח לפני מיסים
-	3	3	הפרשה למיסים
(33.3)	6	4	רווח נקי
			הרכב הכנסות הריבית:
-	10	10	- מרווח מפעילות באשראי
-	-	-	- מרווח מפעילות בפקדונות
-	10	10	סך הכל

בתשעת החודשים הראשונים של השנה נרשמה יציבות בהכנסות במגזר עסקים גדולים לעומת התקופה המקבילה אשתקד, שהסתכמו בסך של 37 מיליון ש"ח.

בסיכום תשעת החודשים הראשונים של השנה ירד הרווח הנקי במגזר זה בשיעור של 6.7% לעומת התקופה המקבילה אשתקד והסתכם ב- 14 מיליון ש"ח. הירידה ברווח הנקי מוסברת בקיטון בסך של 1 מיליון ש"ח בהכנסות בגין הפסדי אשראי.

(6) מגזר "ניהול פיננסי":

הרווח הנקי במגזר "ניהול פיננסי" הסתכם בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2016 בסך של 9 מיליון ש"ח, לעומת 40 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הירידה ברווח הנקי נובעת, הן מקיטון בסך של 3 מיליון ש"ח בהכנסות מריבית והן מקיטון בסך של 41 מיליון ש"ח בהכנסות שאינן מריבית. הקיטון בהכנסות נובע בעיקר משני מרכיבים כדלקמן:

א. קיטון בהכנסות המימון שאינן מריבית בסך של 16 מיליון ש"ח, הנובע בעיקר משני גורמים בעלי השפעות מקזזות:

- ירידה בסך של 32 מיליון ש"ח ברווחים שמומשו ושטרם מומשו מניירות ערך.
 - ירידה בסך של 15 מיליון ש"ח בהפסדים מהתאמות לשווי הוגן של מכשירים פיננסיים נגזרים.
- ב. קיטון בסך של 25 מיליון ש"ח בהכנסות האחרות, המהווה ירידה ברווחים ממימוש מבנים-מרווח בסך של 33 מיליון ש"ח שנרשם בתקופה המקבילה אשתקד, לרווח בסך של 8 מיליון ש"ח בלבד, שנזקף בגין מרכיב זה בתקופת הדוח.

10. חברות מוחזקות עיקריות

תפנית דיסקונט - ניהול תיקי השקעות בע"מ

הבנק מחזיק ב- 31% מאמצעי ההון של חברת תפנית דיסקונט - ניהול תיקי השקעות בע"מ (להלן: "תפנית"). סך כל המאזן של תפנית ליום 30.9.2016 הסתכם בסך של כ- 36 מיליון ש"ח והונה העצמי הסתכם בסך של 29 מיליון ש"ח (31.12.2015 - 31 מיליון ש"ח, ו- 23 מיליון ש"ח, בהתאמה). חלק הבנק ברווחי חברת "תפנית" הסתכם בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2016 בכ- 2 מיליון ש"ח, בדומה לנתון שנרשם בתקופה המקבילה אשתקד. היקף תיקי ההשקעות שנוהלו על ידי "תפנית" ביום 30.9.2016 הסתכם בכ- 6.5 מיליארד ש"ח, ומהווה ירידה בשיעור של כ- 1.5% לעומת היקפם ביום 31.12.2015.

חברות מוחזקות אחרות

השפעתן של יתר החברות המוחזקות של הבנק: ב.מ.ד. חיתומים ויזום השקעות בע"מ, מרביט סוכנות לביטוח (1996) בע"מ, וגולדן גייט ברידג' פאנד - אינה מהותית ביחס לפעילות הבנקאית בקבוצה.

חלק ג' - סקירת הסיכונים

11. תיאור כללי של הסיכונים ואופן ניהולם

א. כללי

פעילות הבנק במכשירים פיננסיים, לרבות מכשירים פיננסיים נגזרים, כרוכה בנטילת וניהול סיכונים שעיקרם: סיכוני אשראי, סיכוני שוק, סיכוני נזילות וסיכונים תפעוליים.

בשנים האחרונות התגבשה ההכרה, לפיה - יישום נאות של עקרונות לניהול סיכונים מהווה גורם הכרחי לשמירת יציבות המערכת הבנקאית.

לפיכך, פרסם בנק ישראל בשנים האחרונות שורת הוראות ניהול בנקאי תקין בנושא זה, ובכללן:

- הוראות ניהול בנקאי תקין מס' 308, בנושא: "ציות וניהול סיכון הציות".
- הוראות ניהול בנקאי תקין מס' 310, בנושא: "ניהול סיכונים".
- הוראות ניהול בנקאי תקין מס' 311, בנושא: "ניהול סיכוני אשראי".

- הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 312, בנושא: "עסקי תאגיד בנקאי עם אנשים קשורים".
 - תיקון להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 313, בנושא: "מגבלות על חבות של לווה ושל קבוצת לווים".
 - הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 314, בנושא: "הערכה נאותה של סיכונים אשראי ומדידה נאותה של חובות".
 - הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 333, בנושא: "ניהול סיכון הריבית".
 - הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 327, בנושא: "ניהול הלוואות ממונפות".
 - הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 323, בנושא: "מימון רכישת אמצעי שליטה בתאגידים".
 - הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 342, בנושא: "ניהול סיכון נזילות".
 - הוראות ניהול בנקאי תקין מס' 350, בנושא: "ניהול סיכון תפעולי".
 - הוראות ניהול בנקאי תקין מס' 355, בנושא: "המשכיות עסקית".
 - הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 357, בנושא: "ניהול טכנולוגית המידע".
 - הוראות ניהול בנקאי תקין מס' 316, בנושא: "ניהול הגנת הסייבר".
 - הוראות ניהול בנקאי תקין מס' 218, בנושא: "יחס המינוף".
 - הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 221, בנושא: "יחס כיסוי הנזילות".
- ההוראות הנ"ל כוללות הנחיות המיועדות להטמיע את תפיסת ניהול הסיכונים במערכת הבנקאית ולהתאימה לעקרונות שגובשו על ידי ועדת "באזל".

הסיכונים העיקריים אליהם חשוף הבנק במסגרת פעילותו הבנקאית כוללים:

סיכון אשראי - מוגדר כסיכון להיווצרות הפסדים כתוצאה מחוסר יכולת של לווה או צד נגדי לעמוד בהתחייבויותיו, בחלקן או במלואן כלפי הבנק, בכפוף לתנאים שהוסכמו. חשיפה משמעותית לסיכון אשראי, הנובעת מחולשות בתהליכי ניטור, בקרת וניהול תיק האשראי, יחד עם סטנדרטים לא נאותים בהליכי מתן האשראי ללוים וצדדים נגדיים, מהווה גורם מרכזי להפסדי בנקים בארץ ובעולם. החשיפה לסיכון אשראי עשויה להיווצר ממספר סיכונים כגון: סיכון לווה, סיכון ריכוזיות לווים וקבוצת לווים, סיכון ריכוזיות ענפית ו/או גיאוגרפית, סיכון אשראי של צד נגדי, סיכון סליקה, וסיכון סביבת.

סיכון שוק - מוגדר כסיכון לפגיעה בהכנסות הבנק וברווחיותו, בשל שינויים אפשריים בשווי ההון של הנכסים והתחייבויות (מאזני וחוץ מאזני), הנובעים משינויים במחירי השוק, כגון: שינוי בשיעור האינפלציה, שינוי בשיעור הריבית, שינוי בשערי החליפין ושינויים בשוק ההון. סיכון שוק כולל את רכיבי הסיכון הבאים: סיכון בסיס, סיכון ריבית, סיכון מניות וסיכון אופציות.

סיכון נזילות - מוגדר כסיכון לרווחי הבנק וליציבותו, הנובע מאי יכולתו לספק את צרכי נזילותו. נזילות מוגדרת כיכולת הבנק לממן גידול בנכסים ולעמוד בפירעון התחייבויות במועד פירעון מבלי להיקלע להפסדים חריגים.

סיכון תפעולי - מוגדר כסיכון להפסד העלול להיגרם מאי נאותות או מכשל של תהליכים פנימיים, אנשים, מערכות, או בשל אירועים חיצוניים. סיכון זה שלוב בכל המוצרים, הפעילויות, התהליכים והמערכות בבנק. בנוסף, ייתכן שכשל שנגרם בשל התממשות סיכון תפעולי, ישפיע בצורה ישירה או עקיפה על סיכונים אחרים, כגון: סיכונים אשראי, סיכונים שוק, סיכונים נזילות, מוניטין ועוד. הסיכון התפעולי כולל רכיבי סיכון משמעותיים, לרבות סיכון המשכיות עסקית, סיכון משפטי, סיכון מעילות והונאות, סיכון ציות, סיכון טכנולוגיות המידע, סיכון דיווח כספי ועוד. הבנק מנהל את הסיכון התפעולי בהתאם להנחיות שנכללו בהוראות ניהול בנקאי תקין 350 ו-355, ומגדיר את סיכונים טכנולוגיות המידע, הציות והסיכון המשפטי כקטגוריות סיכון עצמאיות להן ניתן גילוי נפרד בדוח הסיכונים המפורסם באתר האינטרנט של הבנק בכתובת:

<https://www.mercantile.co.il/MB/private/about-mercantile/financial-reports/regulatory>

סיכון טכנולוגיות המידע - מוגדר כסיכון הנובע משימוש או מהיעדר שימוש בטכנולוגיית מידע או מתלות של תאגיד בה.

סיכון סייבר - מוגדר כסיכון לנזקים כספיים ואחרים, הנובעים מהתרחשות התקפה קיברנטית. ככלל, איומים במרחב הקיברנטי מוגדרים כאיומים העשויים לגרום להשבתה, מניעת שירות מהותי, פגיעה מהותית בסודיות ושלמות המידע וביצוע פעילות עוינת והונאות.

מערכות המחשב המרכזיות של הבנק מבוססות על מערכת המחשב של החברה האם המפתחת, מתפעלת ומתחזקת אותן. שירותי המחשב והתפעול המסופקים לבנק על ידי החברה האם מעוגנים בהסכמים רב שנתיים על בסיס כלכלי. הסכמים אלו מפרטים את היקף, איכות וזמינות שירותי המחשב המסופקים לבנק ומבטיחים את רציפותם. נוסף על המערכות הקבוצתיות, הבנק מפעיל גם מערכות ייחודיות לו, אך מדובר בדרך כלל במערכות ניהוליות ותפעוליות במטה, ולא במערכות ליבה בנקאיות.

סיכון משפטי - מוגדר כסיכון העולה מהפוטנציאל שחוזים ללא יכולת אכיפה, תביעות משפטיות, או שיקול דעת מוטעה, עלולים להקשות או להשפיע באופן שלילי על הפעילות או המצב הפיננסי של הבנק. סיכון משפטי כולל (אך אינו מוגבל) גם חשיפה לקנסות, או צעדי עונשין בגין פעילות פיקוחית, כמו גם מהסדרים פרטניים.

סיכון ציות - מוגדר כחשיפת הבנק להטלת סנקציות משפטיות או רגולטוריות, להפסד פיננסי מהותי או לנזק תדמיתי, שהבנק עלול לספוג בשל אי מילוי חוקים, תקנות, הוראות הסדרה, נהלים פנימיים והקוד האתי החל על הבנק. ניהול סיכון ציות כולל, בין היתר, הוראות מתחום יחסי בנק לקוח, הוראות לא צרכניות, הוראות בתחום דיני ניירות ערך, הוראות בנושא פעילות חוצה גבולות ואיסור הלבנת הון. אי קיום הוראות הציות חושף את הבנק להטלת עיצומים כספיים, לסיכון מוניטין, וכן להליכים פליליים, אשר עלולים להינקט כנגד הבנק ועובדיו.

סיכון מוניטין - מוגדר כחשיפה אפשרית לפגיעה ברווחי הבנק, בגין תדמית שלילית שעלולה להיווצר לבנק בקרב לקוחות וצדדים אחרים הקשורים עם הבנק. הבנק מגדר את חשיפתו לסיכון זה באמצעות הקפדה על ביצוע נהלים ויישום קפדני של הקוד האתי.

ג. מידע נוסף

מידע מפורט באשר לסיכונים השונים הכרוכים בפעילות הבנק ואופן ניהולם נכלל בדוח הסיכונים שפורסם באתר האינטרנט של הבנק בכתובת:

<https://www.mercantile.co.il/MB/private/about-mercantile/financial-reports/regulatory>

12. סיכון אשראי

א. סקירת סיכון האשראי ואופי ניהולו

מבנה ניהול סיכון האשראי בבנק, תואם את מודל ניהול הסיכונים (Enterprise Risk Management), אשר אומץ על ידי קבוצת דיסקונט וכולל הגדרת סמכות ואחריות של הגורמים המעורבים בניהול סיכון האשראי - דירקטוריון, הנהלה ושלושה קווי הגנה בלתי תלויים:

קו ההגנה הראשון - נוטלי הסיכונים (חטיבות האשראי: חטיבה עסקית - מסחרית וחטיבה קמעונאית).

קו ההגנה השני - הגורמים האחראים לניהול סיכונים בלתי תלוי.

קו הגנה השלישי - ביקורת פנימית.

ניהול סיכון אשראי כולל גם ניהול סיכון ריכוזיות אשראי וניהול הסיכונים הסביבתיים.

מדיניות ניהול סיכון האשראי מהווה מסגרת לניהול הסיכון במטרה להשיג תשואה הולמת ביחס לפרופיל הסיכון ובהלימה למגבלות התיאבון לסיכון שהתווה הדירקטוריון. לבנק מסמכי אסטרטגיה ומדיניות אשראי המבוססים על הוראות ניהול בנקאי תקין שאושרו על ידי הדירקטוריון. מסמכים אלה מתווים עקרונות לניהול האשראי ומהם נגזרים נוהלי האשראי, היעדים העסקיים, הבקורות והמגבלות עליהן מתבצע מעקב שוטף.

ב. ניתוח איכות האשראי וסיכון אשראי בעייתי

מערך ניהול סיכון האשראי בבנק כולל שתי יחידות לטיפול בחובות בעייתיים:

- יחידה ל"אשראים מיוחדים" הפועלת במסגרת החטיבה העסקית-מסחרית בבנק, ומטפלת הן בניהול הסדרה וגבייה של אשראים בעייתיים הנמצאים בטיפול משפטי, והן בסיווג ומדידת הפרשות להפסדי אשראי ללקוחות אלו.
- יחידה לפיקוח ובקרה הפועלת בחטיבה הקמעונאית, ועוסקת הן בניהול והסדרה של חובות בעייתיים המשתייכים לחטיבה הקמעונאית (לפני העברתם לטיפול משפטי), והן בסיווג וקביעת הפרשות להפסדי אשראי ללקוחות אלו.

להלן נתונים לגבי יתרת החובות הבעייתיים בבנק ומדדי סיכון:

(א) התפלגות החובות הבעייתיים:

(1) סיכון אשראי בעייתי - בחתך סיווג החוב

30 בספטמבר 2016			
מאזני	חוץ מאזני	סך הכל	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
319	17	336	חובות פגומים
57	1	58	סיכון אשראי נחות
187	37	224	סיכון אשראי בהשגחה מיוחדת
563	55	618	סך הכל סיכון אשראי בעייתי*
(110)	(14)	(124)	בניכוי הפרשה להפסדי אשראי
453	41	494	סיכון אשראי בעייתי, נטו
50	-	50	*מזה חובות שאינם פגומים בפיגור של 90 יום ומעלה
30 בספטמבר 2015			
מאזני	חוץ מאזני	סך הכל	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
335	6	341	חובות פגומים
63	1	64	סיכון אשראי נחות
246	38	284	סיכון אשראי בהשגחה מיוחדת
644	45	689	סך הכל סיכון אשראי בעייתי*
(99)	(5)	(104)	בניכוי הפרשה להפסדי אשראי
545	40	585	סיכון אשראי בעייתי, נטו
21	-	21	*מזה חובות שאינם פגומים בפיגור של 90 יום ומעלה

ב. ניתוח איכות האשראי וסיכון אשראי בעייתי (המשך)

(א) התפלגות החובות הבעייתיים: (המשך)

(1) סיכון אשראי בעייתי - בחתך סיווג החוב (המשך)

31 בדצמבר 2015			
סך הכל	חוץ מאזני	מאזני	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
359	15	344	חובות פגומים
60	-	60	סיכון אשראי נחות
259	39	220	סיכון אשראי בהשגחה מיוחדת
678	54	624	סך הכל סיכון אשראי בעייתי
(120)	(15)	(105)	בניכוי הפרשה להפסדי אשראי
558	39	519	סיכון אשראי בעייתי, נטו
32	-	32	*מזה חובות שאינם פגומים כפיגור של 90 יום ומעלה

(2) נכסים שאינם מבצעים

30 בספטמבר 2016			
סך הכל	חוץ מאזני	מאזני	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
268	17	251	חובות פגומים ⁽¹⁾
-	-	-	נכסים שהתקבלו בגין אשראים שסולקו
268	17	251	סך הכל נכסים שאינם מבצעים

30 בספטמבר 2015			
סך הכל	חוץ מאזני	מאזני	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
253	6	247	חובות פגומים ⁽¹⁾
-	-	-	נכסים שהתקבלו בגין אשראים שסולקו
253	6	247	סך הכל נכסים שאינם מבצעים

31 בדצמבר 2015			
סך הכל	חוץ מאזני	מאזני	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
270	15	255	חובות פגומים ⁽¹⁾
-	-	-	נכסים שהתקבלו בגין אשראים שסולקו
270	15	255	סך הכל נכסים שאינם מבצעים

1. חובות שאינם צוברים הכנסות ריבית

(ב) להלן נתונים לגבי התפתחות החובות הפגומים בבנק:

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר				
2015		2016		
חובות פגומים		חובות פגומים		
אחרים	שאורגנו מחדש	אחרים	שאורגנו מחדש	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
205	137	199	133	יתרה לתחילת השנה -
(70)	(8)	(64)	(8)	- יתרת חוב רשומה
135	129	135	125	- בניכוי הפרשות להפסדי אשראי
				יתרה נטו
				שינויים בחובות בתקופת הדיווח:
110	59	45	48	- חובות שנפגמו
(9)	(6)	(7)	(4)	- חובות שנגרעו מסיווג פגום
(127)	(46)	(63)	(46)	- גביות ומחיקות
6	(6)	10	(10)	- ארגונים מחדש שכשלו
(20)	1	(15)	(12)	סך השינויים בחובות
				שינויים בהפרשות להפסדי אשראי:
(19)	(5)	(22)	(4)	- גידול בהפרשות
1	-	1	1	- הפרשות שנגרעו מסיווג פגום
27	4	12	4	- גביות ומחיקות
9	(1)	(9)	1	סך השינויים בהפרשות
124	129	111	114	יתרה לסוף התקופה
				* ההרכב:
185	138	184	121	- יתרת חוב רשומה
(61)	(9)	(73)	(7)	- הפרשות להפסדי אשראי
124	129	111	114	יתרה לסוף התקופה, נטו

בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2016 אורגנו על ידי הבנק 1,097 אשראים בסך של 46 מיליוני ש"ח (בתקופה המקבילה אשתקד - 1,010 אשראים ו- 64 מיליוני ש"ח, בהתאמה). בנוסף, נרשמו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2016 192 כשלי אשראי בגין חובות שאורגנו מחדש בשנה הקודמת בסך של 5 מיליוני ש"ח (בתקופה המקבילה אשתקד - 261 כשלי אשראי, בסך של 4 מיליוני ש"ח).

(ג) מדדי איכות תיק האשראי:

להלן נתונים לגבי מדדים מסוימים המשמשים להערכת איכות תיק האשראי של הבנק, הנגזרים מנתוני החובות הבעייתיים שחושבו על פי הכללים שבהוראות החדשות (באחוזים)

31.12.2015	30.9.2015	30.9.2016	
1.6	1.6	1.4	- שיעור יתרת האשראי הפגום, מתוך סך האשראי לציבור ⁽¹⁾
0.2	0.1	0.2	- שיעור יתרת האשראי ⁽²⁾ בפגור של 90 יום ומעלה (שאינו פגום), מתוך סך האשראי לציבור
2.7	2.8	2.2	- שיעור סיכון האשראי הבעייתית ⁽²⁾ מתוך סך סיכון האשראי לציבור
0.3	0.1	0.1	- שיעור ההוצאות בגין הפסדי אשראי, מהיתרה הממוצעת של האשראי ⁽²⁾
0.2	0.1	-	- שיעור המחיקות נטו, מיתרת האשראי הממוצעת ⁽²⁾

1. הנתונים מתייחסים ליתרת החוב הרשומה של האשראי לציבור.
2. הנתונים מתייחסים לאשראי לציבור בלבד.

(ד) איכות תיק האשראי:

(1) כללי

בהתאם להוראות שפרסם בנק ישראל, נדרשו התאגידים הבנקאיים לכלול בדוחותיהם הכספיים מידע איכותי וכמותי שיהווה אינדיקציה לאיכות תיק האשראי שלהם.

הבנק מקיים מערכת בקרת אשראי המהווה גורם מרכזי בתהליך שמירת איכות תיק האשראי וניטור כשלי אשראי.

במסגרת זו פיתח הבנק מודלים לדירוג אשראי, המהווים מערכת "תומכת החלטה" ומתקיים מעקב שוטף לזיהוי ואיתור סממנים המצביעים על ירידה אפשרית בכושר הפירעון של הלואים, בין היתר באמצעות ניטור תקופת הפיגור של החובות, בתדירות יומית.

(2) נתונים כמותיים

להלן נתונים לגבי מדדים פיננסיים מסויימים המשמשים להערכת איכות תיק האשראי, בחתך קבוצות אשראי:

30 בספטמבר 2016				
סך הכל	אנשים פרטיים		מסחרי	
	אחר	לדירור		
%	%	%	%	
0.1	0.1	0.1	0.2	שיעור ההוצאה בגין הפסדי אשראי, מתוך האשראי
1.4	0.5	-	1.9	שיעור החובות הפגומים, מתוך האשראי
2.5	1.3	1.6	3.0	שיעור החובות הבעייתיים, מתוך האשראי
0.5	0.8	1.2	0.2	שיעור החובות בפיגור מעל 30 יום, מתוך האשראי

31 בדצמבר 2015				
סך הכל	אנשים פרטיים		מסחרי	
	אחר	לדירור		
%	%	%	%	
0.3	0.2	0.1	0.4	שיעור ההוצאה בגין הפסדי אשראי, מתוך האשראי
1.6	0.7	-	2.2	שיעור החובות הפגומים, מתוך האשראי
2.9	1.9	1.7	3.5	שיעור החובות הבעייתיים, מתוך האשראי
0.4	0.6	1.3	0.1	שיעור החובות בפיגור מעל 30 יום, מתוך האשראי

הנהלת הבנק עוקבת אחרי התפתחות אינדיקטורים אלו בתדירות רבעונית ובוחנת את משמעות התוצאות שהתקבלו הן ביחס לתקופות קודמות והן ביחס לנתונים המקבילים במערכת הבנקאית. בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2016 נרשמה יציבות בשיעור ההוצאה בגין הפסדי אשראי לעומת הנתון שנרשם בתקופה המקבילה אשתקד. לפיכך, ומכיוון שגם פרמטרים אחרים (כגון: שיעור החובות הבעייתיים, לרבות חובות פגומים), מצביעים על שיפור או יציבות במדדי האיכות, מעריכה הנהלת הבנק כי בתקופת הדוח לא חל שינוי לרעה באיכות תיק האשראי בבנק.

ג. ניתוח ההפרשה להפסדי אשראי

(א) להלן נתונים לגבי התפתחות ההפרשות להפסדי אשראי בבנק (במיליוני ש"ח)

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2016						
אשראי לציבור						
סך הכל	בנקים וממשלות	סך הכל	פרטי		מסחרי	
			אחר	לדיור		
385	-	385	56	17	312	יתרת הפרשה לתחילת התקופה
7	-	7	4	1	2	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(39)	-	(39)	(15)	-	(24)	מחיקות חשבונאיות
32	-	32	14	-	18	גביית חובות שנמחקו בשנים קודמות
(7)	-	(7)	(1)	-	(6)	מחיקות חשבונאיות, נטו
385	-	385	59	18	308	יתרת הפרשה לסוף התקופה*
30	-	30	2	-	28	*מזה-בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2015						
אשראי לציבור						
סך הכל	בנקים וממשלות	סך הכל	פרטי		מסחרי	
			אחר	לדיור		
317	1	316	44	15	257	יתרת הפרשה לתחילת התקופה
20	-	20	2	-	18	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(28)	-	(28)	(12)	-	(16)	מחיקות חשבונאיות
22	-	22	11	-	11	גביית חובות שנמחקו בשנים קודמות
(6)	-	(6)	(1)	-	(5)	מחיקות חשבונאיות, נטו
331	1	330	45	15	270	יתרת הפרשה לסוף התקופה*
18	-	18	1	-	17	*מזה-בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015						
אשראי לציבור						
סך הכל	בנקים וממשלות	סך הכל	פרטי		מסחרי	
			אחר	לדיור		
335	1	334	54	13	267	יתרת הפרשה לתחילת השנה
67	-	67	6	3	58	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(137)	-	(137)	(53)	-	(84)	מחיקות חשבונאיות
102	-	102	48	-	54	גביית חובות שנמחקו בשנים קודמות
(35)	-	(35)	(5)	-	(30)	מחיקות חשבונאיות, נטו
367	1	366	55	16	295	יתרת הפרשה לסוף השנה*
29	-	29	2	-	27	*מזה-בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים

ג. ניתוח ההפרשה להפסדי אשראי (המשך)

(א) התפתחות ההפרשות להפסדי אשראי (במיליוני ש"ח) (המשך)

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2016

אשראי לציבור						
סך הכל	בנקים וממשלות	סך הכל	פרטי			
			אחר	לדירור	מסחרי	
367	1	366	55	16	295	יתרת הפרשה לתחילת התקופה
21	(1)	22	3	2	17	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
(92)	-	(92)	(41)	-	(51)	מחיקות חשבונאיות
89	-	89	42	-	47	גביית חובות שנמחקו בשנים קודמות
(3)	-	(3)	1	-	(4)	מחיקות חשבונאיות, נטו
385	-	385	59	18	308	יתרת הפרשה לסוף התקופה*
30	-	30	2	-	28	*מזה-בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2015

אשראי לציבור						
סך הכל	בנקים וממשלות	סך הכל	פרטי			
			אחר	לדירור	מסחרי	
335	1	334	54	13	267	יתרת הפרשה לתחילת התקופה
10	-	10	(10)	2	18	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
(92)	-	(92)	(36)	-	(56)	מחיקות חשבונאיות
78	-	78	37	-	41	גביית חובות שנמחקו בשנים קודמות
(14)	-	(14)	1	-	(15)	מחיקות חשבונאיות, נטו
331	1	330	45	15	270	יתרת הפרשה לסוף התקופה*
18	-	18	1	-	17	*מזה-בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים

ג. ניתוח ההפרשה להפסדי אשראי (המשך)

(ב) מדדי איכות תיק האשראי:

להלן נתונים לגבי יחסים פיננסיים מסוימים המשמשים להערכת רמת ההפרשות להפסדי אשראי בבנק והשינויים בנתונים אלו לעומת ההשוואה לאשתקד:

31.12.2015	30.9.2015	30.9.2016	
%	%	%	
1.6	1.5	1.6	- שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי ⁽²⁾ , מתוך סך האשראי לציבור ⁽¹⁾
101.5	96.6	116.4	- שיעור יתרת ההפרשה הכוללת להפסדי אשראי ⁽²⁾ , מתוך האשראי הפגום
10.4	6.0	1.1	- שיעור המחיקות נטו מיתרת ההפרשה להפסדי אשראי ⁽²⁾
19.8	20.3	22.5	- שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי ⁽²⁾ מתוך האשראי הפגום בתוספת האשראי בפיגור ⁽³⁾

1. הנתונים מתייחסים ליתרת החוב הרשומה של האשראי לציבור.
2. הנתונים מתייחסים לאשראי לציבור בלבד.
3. אשראי שאינו פגום, בפיגור של 90 יום ומעלה.

ד. התפלגות סיכון האשראי בחתך ענפי משק*

להלן תמצית נתונים לגבי התפתחות סיכון האשראי לציבור, החובות הבעייתיים, וההפרשות להפסדי אשראי - בחתך ענפי משק.

31 בדצמבר 2015			30 בספטמבר 2016			ענף פעילות
הפרשה להפסדי אשראי	חובות בעייתיים	סיכון אשראי כולל ⁽¹⁾	הפרשה להפסדי אשראי	חובות בעייתיים	סיכון אשראי כולל ⁽¹⁾	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
71	127	8,005	77	113	8,831	אנשים פרטיים ⁽²⁾
54	186	5,571	72	149	6,381	בינוי ונדל"ן ⁽³⁾
102	145	4,512	98	145	4,657	מסחר ⁽⁴⁾
44	70	2,539	44	85	2,529	תעשייה
22	42	1,418	22	32	1,486	שירותים עסקיים אחרים
32	42	986	33	29	1,134	תחבורה ואחסנה
7	6	360	6	6	364	שירותים פיננסיים
34	48	1,980	33	45	2,120	אחרים (פחות מ- 5%)
366	666	25,371	385	604	27,502	סך הכל

1. סיכון אשראי - לרבות סיכון אשראי חוץ מאזני.
2. הגידול באשראי שנרשם בענף "אנשים פרטיים" בסך 826 מיליון ש"ח, נגזר מיישום התוכנית האסטרטגית של הבנק במסגרתה מתמקד הבנק בפיתוח הפעילות הבנקאית בתחום האשראי במגזר הקמעונאי, לרבות בענף "אנשים פרטיים".
3. הגידול באשראי שנרשם בענף "בינוי ונדל"ן", בסך 810 מיליון ש"ח, נובע בעיקר ממתן אשראי לפרוייקטים לבניה למגורים המכוצעים בשיטת "ליווי פיננסי סגור", ומימון עסקאות של נכסים מניבים.
4. הגידול באשראי שנרשם בענף "המסחר" בסך 145 מיליון ש"ח, נובע בעיקר ממתן אשראים בסכומים נמוכים לחברות ועסקים במגזר הקמעונאי.

* למידע מפורט באשר להתפלגות סיכון האשראי בבנק בחתך ענפי משק - ראה נספח מס' 1 להלן.

ה. חשיפה למדינות זרות

להלן תמצית נתונים לגבי חשיפת האשראי המאזנית של הבנק למדינות זרות, כהגדרתה בהוראות בנק ישראל (במיליוני ש"ח)

הצד הנגדי	30.9.2016	31.12.2015	השינוי (באחוזים)
ממשלות	103	97	6.2
בנקים	488	321	52.0
אחרים	269	301	(10.6)
סך החשיפה למדינות זרות	860	719	19.6

בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2016 נרשם גידול בשיעור של 19.6% בחשיפת הבנק למדינות זרות, הנובע בעיקר מעליה בסך של כ- 167 מיליון ש"ח בחשיפה לבנקים זרים (בעיקר הפקדות בבנקים בדירוג גבוה בארה"ב). למידע מפורט באשר להתפלגות חשיפת הבנק למדינות זרות - ראה נספח מס' 2 להלן.

ו. חשיפה למוסדות פיננסיים זרים

בעקבות השלכות המשבר הכלכלי על המוסדות הפיננסיים ברחבי העולם והחששות ליציבות של מוסדות פיננסיים מסוימים, בוחנת הנהלת הבנק באופן שוטף את חשיפת הבנק לבנקים ומוסדות פיננסיים בחו"ל, ומקיימת דיונים לגבי היקף החשיפה והתאמתה להתפתחויות בבנקאות העולמית. התאמת החשיפה נשקלת תוך בחינת הפרמטרים הבאים:

- היקף החשיפה של הבנק למוסד הפיננסי, בכלל - וכיחס להונו העצמי, בפרט.
- דירוג האשראי של המוסד הפיננסי (ככלל, הבנק מבצע עסקאות הכרוכות בחשיפת אשראי, רק עם מוסדות פיננסיים זרים המדרגים בדירוג "השקעה" ומעלה).
- דירוג האשראי של המדינה בה פועל המוסד הפיננסי.
- ניסיון העבר שנצבר בבנק לגבי המוסד הפיננסי.

היקף חשיפת האשראי המכסימלי לכל מוסד פיננסי זר, נקבע על ידי דירקטוריון הבנק. חריגות ממגבלה זו נבחנות על ידי הנהלת הבנק, עבור כל מוסד פיננסי, בתדירות יומית.

בעקבות המשבר הכלכלי העולמי, פרסם בנק ישראל הוראה, לפיה נדרשו התאגידים הבנקאיים לכלול בדוח הדירקטוריון וההנהלה מידע כמותי ואיכותי לגבי חשיפת האשראי של התאגידים הבנקאיים הפועלים בישראל, למוסדות פיננסיים זרים (כהגדרתם בהוראה).

חשיפת האשראי של הבנק למוסדות פיננסיים זרים⁽¹⁾ ליום 30.9.2016 מסתכמת בסך של 525 מיליוני ש"ח (30.9.2015 - 400 מיליון ש"ח; 31.12.2015 - 363 מיליון ש"ח), כמפורט להלן: (במיליוני ש"ח)

30 בספטמבר 2016			דירוג אשראי חיצוני
סיכון אשראי	סיכון אשראי	סיכון אשראי	
כולל ⁽⁴⁾	חוץ מאזני ⁽³⁾	מאזני ⁽²⁾	
213	-	213	AA- תו AAA
201	2	199	A- תו A+
98	23	75	BB- תו BBB+
13	12	1	ללא דירוג
525	37	488	סך כל חשיפת האשראי למוסדות פיננסיים זרים

1. כולל חשיפה בגין בנקים, בנקים להשקעות, ברוקרים, דילרים, חברות ביטוח, גופים מוסדיים וגופים שבשליטת הגופים הנ"ל.
2. פקדונות בבנקים, אשראי לציבור, השקעות באגרות חוב ונכסים בגין מכשירים נגזרים.
3. בעיקר ערבויות והתחייבויות למתן אשראי לרבות ערבויות להבטחת חובות של צד ג'.
4. יתרת הפקדונות שהופקדו במוסדות פיננסיים זרים הרשומים במדינות מסוימות הכלולות בתכנית החרום הכלכלית שנובשה עבורן באיחוד האירופאי וקרן המטבע הבינלאומית, הסתכמה ליום 30.9.2016 בסך של 4 מיליון ש"ח.

1. חשיפה למוסדות פיננסיים זרים (המשך)

30 בספטמבר 2015			
סיכון אש"ח	סיכון אש"ח חוץ מאזני ⁽³⁾	סיכון אש"ח מאזני ⁽²⁾	דירוג אש"ח חיצוני
כולל ⁽⁴⁾	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
87	-	87	AAA עד AA-
209	3	206	A+ עד A-
91	23	68	BBB+ עד BB-
13	12	1	ללא דירוג
400	38	362	סך כל חשיפת האשראי למוסדות פיננסיים זרים

31 בדצמבר 2015			
סיכון אש"ח	סיכון אש"ח חוץ מאזני ⁽³⁾	סיכון אש"ח מאזני ⁽²⁾	דירוג אש"ח חיצוני
כולל ⁽⁴⁾	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
110	-	110	AAA עד AA-
155	3	152	A+ עד A-
84	23	61	BBB+ עד BB-
14	13	1	ללא דירוג
363	39	324	סך כל חשיפת האשראי למוסדות פיננסיים זרים

1. כולל חשיפה בגין בנקים, בנקים להשקעות, ברוקרים, דילרים, חברות ביטוח, גופים מוסדיים וגופים שבשליטת הגופים הנ"ל.
2. פקדונות בבנקים, אשראי לציבור, השקעות באגרות חוב ונכסים בגין מכשירים נגזרים.
3. בעיקר ערבויות והתחייבויות למתן אשראי לרבות ערבויות להבטחת חובות של צד ג'.
4. יתרת הפקדונות שהופקדו במוסדות פיננסיים זרים הרשומים במדינות מסוימות הכלולות בתכנית החרום הכלכלית שנובשה עבורן באיחוד האירופאי וקרן המטבע הבינלאומית, הסתכמה ליום 30.9.2015 בסך של 3 מיליון ש"ח (31.12.2015 - 8 מיליון ש"ח).

הערות:

1. המדינות העיקריות בהן רשומים המוסדות הפיננסיים הזרים הינן: ארה"ב, גרמניה ונורבגיה. החשיפה המכסימלית של הבנק ליום 30 בספטמבר 2016, ביחס לקבוצת מוסדות זרים הפועלים באותה מדינה, אינה עולה על 15% מ"בסיס ההון" של הבנק (כהגדרתו בהוראות בנק ישראל).
2. דירוג האשראי של המוסדות הפיננסיים הזרים המפורטים מעלה נערך בעיקר על ידי חברת הדירוג הבינלאומית: "Standard & Poor's". דירוגי האשראי מעודכנים על ידי חברת הדירוג, בדרך כלל, בתדירות שנתית. לפיכך, ולאור ההתפתחויות האחרונות במגזר הבנקאות, ייתכנו פעמים בין הדירוג האחרון שנערך על ידי חברת הדירוג - לבין הערכת הבנק.
3. כל חשיפות האשראי המאזני למוסדות פיננסיים זרים, כמפורט לעיל - כלולות בדוחות הכספיים בסעיף "פקדונות בבנקים", "השקעות בניירות ערך" ו"נכסים בגין מכשירים נגזרים". חשיפות האשראי המפורטות מעלה, נכללו בדיווח על "סיכון האשראי הכולל לציבור, לפי ענפי משק", שבנספח מס' 1 לדוח זה.

2. סיכונים אשראי בהלוואות לדיור

בשנים האחרונות נרשם בשוק הדיור גידול בכיקושים ובהיקף הביצועים של הלוואות לדיור, שגרמו לעליות מחירים שנגזרו ממחסור בהיצע הדירות ביחס לכיקושים אלו. העליה שנרשמה בהיקף ההלוואות לדיור (ובכלל זה עליה בהיקף הכספי הממוצע של הלוואות אלה), חורגת משיעורי הצמיחה במשק ומשיעורי העליה ברמת החיים ובהכנסות של משקי הבית.

ז. סיכוני אשראי בהלוואות לדיור (המשך)

לאור האמור לעיל, קיים חשש שתהליכים אלו עלולים לפגוע באיכות תיק האשראי לדיור ולהגדיל את חשיפת המערכת הבנקאית לסיכוני אשראי.

לפיכך, הגביר הבנק את הפיקוח על האשראי בתחום זה. הצעדים שננקטו על ידי הבנק, כוללים:

- הגבלת היקף ההלוואות שניתנות ב"בטחון דירת מגורים" (אך לא למטרת מגורים), באופן ששיעורן לא יעלה על 13% מיתרת האשראי לדיור.
 - הגבלת היקפי ההלוואות העלולות להטיל מעמסה על הלווה, כמתחייב מהוראה שפורסמה על ידי בנק ישראל, לפיה נאסר על התאגידים הבנקאיים לאשר הלוואות שמרכיב החזר הגלום בהן עולה על 50% מ"כושר החזר" של הלווה (יצוין בהקשר זה, כי הבנק אינו נוהג לאשר בדרך כלל הלוואות לדיור, שמרכיב החזר החודשי הצפוי בגינן עולה על 40% מהכנסות הלווה).
 - הגבלת היקפי ההלוואות המממנות שיעורים ניכרים משווי הנכס המשועבד, כמתחייב מהוראות שפורסמו על ידי בנק ישראל בנושא זה.
 - הגבלת סיכון הריבית בהלוואות לדיור, כמתחייב מהגבלות שהוטלו על ידי בנק ישראל בנושא זה, לפיהן הוגבל מרכיב ההלוואות ב"ריבית משתנה" (כהגדרתן בהוראה שפרסם בנק ישראל), לשיעור שלא יעלה על שני שלישי מההיקף הכולל של מסגרות ההלוואות שאושרו החל מיום 1.9.2013 (או לשיעור שלא יעלה על 33% בהלוואות הנושאות "ריבית משתנה" - המתעדכנת בתדירות גבוהה מחמש שנים).
 - שימוש ב"מקדמי ביטחון" (מבחני עמידות) בתהליך אישור מסגרת ההלוואה. דהיינו, בטרם אישור מסגרת ההלוואה, בוחן הבנק את ההשלכות הצפויות בגין שינויים תיאורטיים במשתני השוק (בעיקר עליה בשיעור של 2-3 נקודות האחוז בשיעור הריבית השנתי) - על כושר החזר של הלווה.
 - שימוש שוטף בתרחישים תיאורטיים, לרבות תרחישי קיצון, לצורך ניתוח רגישות לגבי השינויים הצפויים בחשיפת הבנק לסיכוני אשראי - כנגזרת מהשינויים בפרמטרים הנבדקים.
 - קיום מעקבים שוטפים אחר ההתפתחויות בשוק הדיור, לרבות: שינויים במחירי הנכסים, שינויים בהיקף ההחזרים החודשיים של ההלוואות, וכו'.
 - עריכת הסדרים נקודתיים ללקוחות המתקשים לעמוד בהחזרים התקופתיים הנגזרים מהסכמי ההלוואות המקוריים.
- בעקבות ההתפתחויות בשוק הדיור, כאמור, פורסמה על ידי בנק ישראל הוראה, לפיה נדרשים התאגידים הבנקאיים לכלול בדוחותיהם השנתיים והרבעוניים גילוי לגבי סיכון האשראי בגין ההלוואות לדיור, והפעולות שננקטו על ידי התאגיד הבנקאי במסגרת ניהול סיכון זה.
- בנוסף, יכלול הגילוי נתונים כמותיים לגבי חשיפת האשראי לדיור ומאפיינים שונים המצביעים על איכות תיק האשראי לדיור של התאגיד הבנקאי.
- היקף התיק ההלוואות לדיור של הבנק ליום 30.9.2016 מסתכם ב- 3,711 מיליון ש"ח (31.12.2015 - 3,310 מיליון ש"ח). היקף ההלוואות לדיור שבוצעו על ידי הבנק בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2016 מסתכם בסך של כ- 814 מיליון ש"ח, מזה כ- 52 מיליון ש"ח בגין הלוואות שמוחזרו (בתקופה המקבילה אשתקד - 668 מיליון ש"ח ו- 103 מיליון ש"ח, בהתאמה).

ז. סיכוני אשראי בהלוואות לדיור (המשך)

להלן נתונים, לגבי מאפייני סיכון מסוימים של תיק ההלוואות לדיור של הבנק:

31.12.2015	30.9.2016	
%	%	
3.1	2.3	שיעור ההלוואות לדיור שמימנו למעלה מ- 75% משווי הנכס ⁽¹⁾
11.0	11.8	שיעור ההלוואות לדיור, שהחוזר החודשי, בכל אחת מהן, עולה על 35% מהכנסת הלווה
72.1	69.3	שיעור ההלוואות לדיור בריבית משתנה, מסך תיק ההלוואות לדיור ⁽²⁾

1. בחישוב היחס לא נכללו התחייבויות למתן הלוואות שטרם נוצלו.
2. בחישוב היחס נכללו הלוואות בהן תדירות שינוי הריבית עולה על חמש שנים.

להלן נתונים באשר לפעילות הבנק בתחום ההלוואות לדיור, לרבות פרטים לגבי מאפייני תיק זה:

- התפלגות תיק ההלוואות לדיור (לרבות הלוואות בבטחון דירת מגורים) של הבנק בחתך מאפיינים עיקריים:

- התפלגות בחתך בסיסי הצמדה:

31.12.2015		30.9.2016		
%	מיליוני ש"ח	%	מיליוני ש"ח	
55.2	1,828	60.3	2,238	לא צמוד
36.9	1,223	33.8	1,253	צמוד למדד
7.9	259	5.9	220	מט"ח וצמוד מט"ח
100.0	3,310	100.0	3,711	סך הכל

- התפלגות בחתך מדרגות אשראי:

31.12.2015		30.9.2016		מדרגות אשראי (אלפי ש"ח)	
%	מיליוני ש"ח	%	מיליוני ש"ח	עד	מ
46.3	1,532	44.8	1,663	600	-
33.5	1,108	34.7	1,287	1,200	600
18.7	619	18.2	677	4,000	1,200
1.5	51	2.3	84	-	4,000
100.0	3,310	100.0	3,711		סך הכל

- התפלגות בחתך מאפייני איכות תיק האשראי:

שיעור השינוי	31.12.2015	30.9.2016	
%	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
12.1	3,310	3,711	יתרת חוב רשומה
-	44	44	סכום בפיגור
12.5	16	18	הפרשה להפסדי אשראי
5.3	57	60	יתרת חובות בעייתיים
(5.9)	1.7	1.6	שיעור החוב הבעייתי (%)

ז. סיכוני אשראי בהלוואות לדיור (המשך)

- התפלגות ההלוואות לדיור (לא כולל הלוואות ב"כטחון דירת מגורים" בלבד) שניתנו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2016, בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד - בחתך מאפיינים עיקריים:

- התפלגות הביצועים בחתך שווי הבטחון

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר					
2015		2016		שווי הבטחון (אלפי ש"ח)	
%	מיליוני ש"ח	%	מיליוני ש"ח	מ	עד
12.2	63	12.1	88	-	800
22.6	117	21.4	156	800	1,200
51.7	268	53.4	389	1,200	3,000
13.5	70	13.1	95	3,000	-
100.0	518	100.0	728	סך הכל	

- התפלגות הביצועים בחתך שיעור המימון (LTV)

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר					
2015		2016		שיעור המימון (LTV) (%)	
%	מיליוני ש"ח	%	מיליוני ש"ח	מ	עד
29.5	153	24.0	175	-	45
40.9	212	38.3	279	45	60
29.6	153	37.7	274	60	-
100.0	518	100.0	728	סך הכל	

- התפלגות הביצועים בחתך כושר החזר הלווה

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר					
2015		2016		שיעור החזר מההכנסה (%)	
%	מיליוני ש"ח	%	מיליוני ש"ח	מ	עד
66.4	344	53.3	388	-	30
21.2	110	34.9	254	30	40
0.6	3	0.3	2	40	60
0.2	1	-	-	60	-
11.6	60	11.5	84	הלוואות נדחות ("בולט")	
100.0	518	100.0	728	סך הכל	

- התפלגות הביצועים בחתך תקופות לפירעון

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר					
2015		2016		תקופת הפרעון (שנים)	
%	מיליוני ש"ח	%	מיליוני ש"ח	מ	עד
48.5	251	32.4	236	-	20
45.4	235	48.3	352	20	25
6.1	32	19.2	140	25	-
100.0	518	100.0	728	סך הכל	

ז. סיכומי אשראי בהלוואות לדיור (המשך)

להלן נתונים באשר להתפלגות ההלוואות לדיור - בחתך שיעור המימון ובחתך סכומי ההלוואות הכפופות לשינוי חוזי בתשלומים (ריבית משתנה).

31.12.2015			30.9.2016			
סך הכל ⁽¹⁾	ריבית משתנה	ריבית קבועה	סך הכל ⁽¹⁾	ריבית משתנה	ריבית קבועה	שיעור המימון
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	אחוזים
2,523	1,844	679	2,710	1,917	793	- עד 60%
740	542	198	953	656	297	- מעל 60%
47	-	47	48	2	46	שיעבוד משני או ללא שיעבוד
3,310	2,386	924	3,711	2,575	1,136	סך הכל

1. מזה - הלוואות הכוללות מרכיבים נדחים ("בולט") שיתרתם ליום 30.9.2016 הסתכמה בסך 83 מיליון ש"ח (31.12.2015 - 86 מיליון ש"ח).

בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2016 נרשמה עליה בשיעור של 12.1% בהיקף תיק ההלוואות לדיור של הבנק, בדומה להתפתחות שנרשמה במערכת הבנקאית בישראל. הגידול בהיקף האשראי נגזר מהגידול בכיקושים בשוק הדיור ומעליית רמת המחירים בשוק זה, על רקע סביבת הריבית הנמוכה השוררת במשק בשנים האחרונות. עיקר הגידול (כ- 53%) נרשם בהלוואות לדיור הנושאות ריבית קבועה, במטרה להקטין חשיפה אפשרית להרעה באיכות תיק האשראי בשל שינויים אפשריים בריבית המשתנה, ובהלימה להנחיות בנק ישראל.

לאור התהליכים שתוארו לעיל, בשוק הדיור בכלל, ובהלוואות לדיור בפרט, פרסם בנק ישראל הוראה, במסגרתה נדרשו התאגידים הבנקאיים לבחון תקופתית את תיק ההלוואות לדיור שלהם, להעריך אם חלו שינויים באיכות תיק זה ולתת ביטוי להערכה זו במסגרת ההפרשה להפסדי אשראי על בסיס קבוצתי.

הבנק מיישם את הנחיות בנק ישראל ממועד כניסתן לתוקף, לרבות הערכה שוטפת של ההפסדים הגלומים בתיק ההלוואות לדיור, בשל פגיעה אפשרית באיכות תיק זה, הנובעת מהתהליכים שתוארו לעיל.

אומדן ההפסדים מתבסס על תרחישים עתידיים אפשריים הכוללים: ירידה בהכנסה הפנויה של הלווים, גידול בסכומי החזר השוטפים של הלווים הנגזר מעליה צפויה בשיעור ה"ריבית המשתנה", וירידה בשווי הנכסים המשועבדים. להערכת הבנק ההפסד האפשרי הגלום בתיק האשראי של הבנק, הנגזר מתרחישים אלו, מסתכם ליום 30.9.2016 בסך של כ- 5 מיליון ש"ח (31.12.2015 - 4 מיליון ש"ח). הבנק ערך הפרשה בגין הפסד אפשרי זה וכלל אותה במסגרת ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי ליום 30.9.2016.

בהמשך לצעדים אלו, ולאור ההתפתחויות שארעו בשוק הדיור, כמפורט לעיל, שהגדילו, להערכת בנק ישראל, את הסיכון הגלום בתיק האשראי לדיור במערכת הבנקאית, נדרשו התאגידים הבנקאיים על ידי בנק ישראל לשמר הפרשות להפסדי אשראי על בסיס קבוצתי בגין הלוואות אלו, בשיעור שלא יפחת מ- 0.35% מיתרת תיק ההלוואות לדיור (לא כולל הלוואות לדיור שבגין נערכה הפרשה להפסדי אשראי "לפי עומק הפיגור"). יישום ההנחיה לא גרם לשינוי משמעותי בהוצאה בגין הפסדי אשראי על בסיס קבוצתי בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2016 (בתקופה המקבילה אשתקד - זהה).

ח. סיכון אשראי בגין מימון ממונף (LEVERAGED FINANCE)

סיכון אשראי ממונף מוגדר על ידי הבנק כחשיפה הנובעת ממתן "אשראי למימון רכישת אמצעי שליטה" (כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין מס' 323)¹, שפרעונו מבוסס בעיקרו על התאגיד הנרכש, וכן מתן אשראי ללווים המאופיינים בשיעורי מינוף גבוהים העולים משמעותית על השיעורים המקובלים בענף פעילותם. להלן נתונים לגבי חשיפת הבנק למימון ממונף, בחתך ענפי משק:

שינוי	31.12.2015	30.9.2016	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
(6)	73	67	מסחר
(4)	84	80	נדל"ן
(10)	157	147	סך הכל

1. ביום 1 בינואר 2016 נכנסו לתוקף שתי הוראות ניהול בנקאי תקין חדשות: מס' 323 (בנושא: "מגבלות על עסקאות הונאה"), ומס' 327 (בנושא: "ניהול הלוואות ממונפות"), המסדירות את פעילות התאגידים הבנקאיים בנושא: "אשראים בעלי אופי הוני".

ט. מידע נוסף

מידע מפורט באשר לניהול סיכון האשראי בבנק, לרבות ההיבטים האיכותיים והכמותיים הכרוכים בסיכון זה נכלל בדוח הסיכונים המתפרסם באתר הבנק שכתובתו:

<https://www.mercantile.co.il/MB/private/about-mercantile/financial-reports/regulatory>

13. סיכון שוק

א. סקירת סיכון השוק ואופן ניהולו

- כללי

סיכון שוק מוגדר כסיכון לפגיעה בהכנסות הבנק וברווחיותו בשל שינויים אפשריים בשווי ההוגן של הנכסים וההתחייבויות (מאזני וחוץ מאזני) הנובעים משינויים במחירי השוק, כגון: שינוי בשיעור האינפלציה, שינוי בשיעורי ריבית, שינוי בשערי חליפין, שינויים בשוק ההון וכו'.

- אסטרטגיות ותהליכים

מדיניות ניהול סיכונים השוק נועדה להקטנת רמת הסיכון הפיננסי הנוצר בפעילות השוטפת של הבנק מחד ולהגדלת רווחי הבנק כתוצאה מביצוע חשיפות יזומות ומבוקרות, מאידך.

הנושאים הכרוכים בניהול סיכונים השוק, לרבות: החשיפות לסיכונים שוק, והמסגרות שנקבעו להן ביחס למצב בפועל, מובאים לדיון ולאישור הדירקטוריון מדי רבעון, במסגרת "מסמך הסיכונים".

ניהול סיכונים השוק, בכפוף למסגרות שאושרו על ידי הדירקטוריון (לרבות טיפול בהתפתחויות חריגות בשווקים הפיננסיים), מותווה ומבוקר על ידי ה"פורום הפיננסי המצומצם", בהשתתפות בעלי תפקידים ב"חטיבה הפיננסית" ו"בחטיבה לניהול סיכונים".

- המבנה והארגון של פונקציית ניהול סיכונים השוק והנזילות

ניהול סיכונים השוק והנזילות בבנק נמצא באחריות החטיבה הפיננסית. במסגרת ניהול הסיכון והמעקב אחר המגבלות השונות שנקבעו לחשיפות לסיכונים שוק ונזילות, מופקים דוחות לכימות הסיכונים. הדוחות מובאים לדיון ב"פורום הפיננסי המצומצם", המתכנס, ככלל, בתדירות שבועית. הפורום מדווח על הערכותיו והחלטותיו למנכ"ל ולהנהלת הבנק.

בנוסף מדווחים דיוני הפורום, אחת לחודש, ל"פורום הפיננסי המורחב" בראשות המנכ"ל, הכולל - מלבד חברי הפורום המצומצם גם נושאי תפקידים בכירים בבנק ובחברה האם. כאמור, ניהול סיכונים השוק והנזילות מפקח על ידי ועדת ניהול הסיכונים של הדירקטוריון המתכנסת ככלל, בתדירות חודשית. הועדה דנה בסיכונים השונים להם חשוף הבנק, לרבות המגבלות הרצויות לחשיפות לסיכונים השוק. במידת הצורך ממליצה הועדה לדירקטוריון על שינויים במגבלות אלו.

ב. סיכון הריבית

(1) סקירת הסיכון ואופן ניהולו

- כללי

סיכון הריבית מוגדר כסיכון לפגיעה ברווחי הבנק או בהונו בגין שינויים בשערי הריבית. בנוסף, השינויים בשיעורי הריבית כאמור, עלולים להשפיע גם על השווי הכלכלי של התאגיד הבנקאי, נכסיו, התחייבויותיו, וערכם של המכשירים החוץ מאזניים. חישוב נכסי הסיכון והקצאת ההון בגין החשיפה לסיכון הריבית, נערך בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 208, לגבי "התיק הסחיר" של הבנק.

התיק הסחיר של הבנק כולל את תיק אגרות החוב למסחר של הבנק וכן עסקאות עתידיות המבוצעות למטרת מסחר (עסקאות IRS, עסקאות אקדמה במטבע חוץ ואופציות מטבע שנרכשו). חישוב הקצאת ההון בגין החשיפה לסיכון הריבית נערך בהתאם לשיטת "התקופות לפרעון".

- אסטרטגיות ותהליכים

המדיניות באשר לסיכונים ריבית (הנובעים מאי התאמה בין מועדי השתנות הריבית על הנכסים, לבין אלו של ההתחייבויות בתחומי הפעילות השונים), מבוססת על ניהול מבוקר של פערים, כאמור, לרבות מתן אפשרות לחשיפה מוגבלת להפסדים בגין סיכון זה. בהתאם למגבלות שאושרו על ידי הדירקטוריון ביום 25 בספטמבר 2016 בנושא זה, לא יעלה ההפסד המכסימלי (הכלכלי), בגין תזוזה בשיעור של 1 נקודת אחוז בעקום הריבית - על שיעור דיפרנציאלי מהון הבנק, המחושב עבור כל אחד ממגזרי ההצמדה, כדלקמן:

- **במגזר השקלי הלא צמוד:** עד 2.0% מהון הבנק (בתרחיש עליית ריבית) ועד 4.0% מהון הבנק (בתרחיש ירידת ריבית).

- **במגזר הצמוד למדד:** עד 3.5% מהון הבנק (בתרחיש עליית ריבית) ועד 7.5% מהון הבנק (בתרחיש ירידת ריבית).

- **במגזר המט"ח:** עד 2% מהון הבנק.

בנוסף, נקבעה מגבלה עבור כלל מגזרי ההצמדה, לפיה - ההפסד הכולל של הבנק לא יעלה על 2.5% מהון הבנק (בתרחיש עליית ריבית), ועל 9% מהון הבנק (בתרחיש ירידת ריבית).

מרבית החשיפה להפסדים אפשריים (כלכליים) בגין סיכון הריבית נובעת מפעילות הבנק במגזר הצמוד למדד, מאחר שבמגזר זה עיקר הנכסים וההתחייבויות הינם לתקופה ארוכה יחסית ובריבית קבועה. בנוסף לניהול החשיפה לסיכון הריבית "בגישה הכלכלית" הבנק כוחן גם את חשיפתו לסיכון הריבית "בגישה החשבונאית", באמצעות מדידת חשיפה זו בתרחישי קיצון שונים.

הבנק כוחן את השפעת התרחישים על ההון העצמי ברובד הראשון, בטווח מיידי ובטווח של שנה. ביום 25 בספטמבר 2016, החליט הדירקטוריון להגביל את ההשלכות הנובעות מיישום תרחישי קיצון אלה, לשיעור שלא יעלה על 15% מההון העצמי של הבנק.

בנוסף, במסגרת ניהול סיכון הריבית מיושם על ידי הבנק "תרחיש ביניים" במסגרתו נמדדת השפעת החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית על ההון העצמי ברוכד הראשון, ונבדק שהקישור המכסימלי בהון העצמי של הבנק הנגזר מתרחיש זה אינו עולה על 4%.

לצורך מדידת סיכון הריבית, הבנק עושה שימוש בהנחות, הנבחנו בתדירות שנתית לגבי היקף הפרעונות המוקדמים של הלוואות לדיור בריבית קבועה ולגבי שיעור "מיחזור" היתרות בפקדונות הציבור לפי דרישה. שיעור הפרעונות המוקדמים מתבסס על נתוני העבר של פרעונות מוקדמים בהלוואות מסוג זה. בנוסף, הבנק עושה שימוש בהנחות לגבי:

- שיעור המשיכות המוקדמות של פקדונות חיסכון.
- שיעור ה"מיחזור" של פקדונות לפי דרישה - בהתבסס על נתוני העבר לגבי משיכת פקדונות חיסכון בתחנות ביניים, ולגבי שיעורי המשיכות של פקדונות לפי דרישה.
- שיעור הפריסה של פקדונות בחשבונות עובר ושכ של לקוחות (שאינם נושאים ריבית), בהתבסס על הנסיון שנצבר בעבר.

סיכון הריבית בתיק הבנקאי נמדד בתדירות שבועית.

בנוסף לאמור לעיל, הבנק מיישם את כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא "זכויות עובדים". בהתאם לכללי המדידה הנגזרים מכללים אלו, מנוכות התחייבויות הבנק לתשלום הטבות מוגדרות לעובדים (כהגדרתן בהוראות בנק ישראל), לערכן הנוכחי, בשיעור ריבית המבוסס על תשואות אגרות החוב של ממשלת ישראל, בתוספת מרווח הנגזר מהפער שבין תשואות אגרות חוב קונצרניות באיכות גבוהה הנסחרות בארה"ב, לבין תשואות אגרות החוב של ממשלת ארה"ב.

לפיכך, השווי ההוגן של התחייבויות אלו חשוף לשינויים בשיעורי הריבית של אגרות החוב הנ"ל. לאור האמור לעיל, החל מיום 28 בדצמבר 2015, נכללים בחישובי החשיפה לריבית של הבנק מרכיב ההתחייבויות בגין זכויות עובדים, כאמור, ומרכיב נכסי התוכנית בגינם.

• **המבנה והארגון של פונקצית ניהול סיכונים הריבית -**

סיכונים הריבית מנוהלים על ידי החטיבה הפיננסית. ניהול הסיכונים כולל מעקב אחר המגבלות שנקבעו לניהול סיכונים הריבית באמצעות הפקת דוחות לכימות ואמידת סיכון זה, בתדירות שבועית. הדוחות מובאים לדיון ב"פורום הפיננסי המצומצם" המתכנס בתדירות שבועית. הפורום מדווח על הערכותיו והחלטותיו למנכ"ל ולהנהלת הבנק. בנוסף, מדווחים דיוני הוועדה אחת לחודש ל"פורום הפיננסי המורחב" בראשות המנכ"ל, הכולל - מלבד חברי ה"פורום המצומצם", גם נושאי תפקידים בכירים בבנק ובחברה האם. הפורומים הפיננסיים מפוקחים על ידי ועדת ניהול הסיכונים של הדירקטוריון המתכנסת בתדירות רבעונית, לפחות. הוועדה דנה בסיכונים השונים להם חשוף הבנק, לרבות המגבלות הרצויות לחשיפות לסיכונים השוק. במידת הצורך ממליצה הוועדה לדירקטוריון על שינויים במגבלות אלו.

• **מדיניות גידור ו/או הפחתת סיכון -**

כאמור, מדיניות הבנק בנושא ניהול סיכונים שוק - מבוססת על גידור החשיפות לסיכונים שוק, באמצעות הטלת מגבלות כמותיות על חשיפות אלו. לצורך העמידה במגבלות שנקבעו, מפעיל "אגף הפיננסיים" בחטיבה הפיננסית, מערך למדידת הסיכונים ובדיקת קיום חריגות ממגבלות אלו.

האמצעים בהם נעשה שימוש לצורך העמידה במגבלות שנקבעו, כוללים:

- רכישת ומכירת מכשירים סחירים בכל מגזרי ההצמדה (בעיקר ניירות ערך לטווחים שונים).
- השקעה וגיוס מכשירים פיננסיים לא סחירים (בעיקר פקדונות של בנקים).
- פעילות במכשירים פיננסיים נגזרים עם בנקים.

(2) ניתוח רגישות להשפעת החשיפה לשינויים בריבית המבוססת על השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים

• כללי

על פי הוראה שפורסמה על ידי בנק ישראל בנושא: "גילוי על החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית", נדרשו הבנקים לכלול בדוח הדירקטוריון מידע לגבי היקף הנכסים וההתחייבויות החשופים לשינויים בשיעור הריבית, על פי שוויים ההוגן ולכלול ניתוח רגישות לגבי השפעת שינויים היפותטיים בשיעור הריבית, על שוויים ההוגן של מכשירים פיננסיים אלה.

• עקרונות המודל

מאחר ולרוב המכשירים הפיננסיים בבנק לא ניתן לצטט "מחיר שוק", מכיוון שלא קיים שוק פעיל בו הם נסחרים - השווי ההוגן בגינם מחושב באמצעות מודלים מקובלים לתמחור, כגון: הערך הנוכחי של תזרימי המזומן העתידיים, המהוונים בריבית ניכיון בשיעור המשקף את שיעורי הריבית העדכניים בשוק למכשירים הפיננסיים ואת רמת הסיכון הגלומה בהם, לפי הערכת ההנהלה.

השיטות וההנחות העיקריות שישומו בחישוב השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים:

1. מכשירים פיננסיים סחירים: השקעה בניירות ערך ואגרות חוב שהונפקו על ידי הבנק - השווי ההוגן נקבע לפי שווי שוק.

2. מכשירים פיננסיים שאינם סחירים: אומדן השווי ההוגן של מכשירים פיננסיים שאינם סחירים נקבע, בדרך כלל, על ידי היוון תזרים מזומן עתידי, לפי שיעורי ריבית שבהם ביצע הבנק או היה מבצע, עסקאות דומות במועד הדיווח.

החישובים נערכו בהתאם למפורט להלן:

אשראי לציבור - השווי ההוגן של יתרת האשראי לציבור חושב לפי שיטת הערך הנוכחי של תזרימי המזומנים העתידיים, מנוכים בשיעור ניכיון מתאים. הערך הנוכחי נמדד עבור תזרים התקבולים העתידי (קרן וריבית) לכל הלוואה בנפרד, בשיעור ריבית המשקף את רמת הסיכון הגלומה באשראי.

קביעת רמת הסיכון, כאמור, נגזרת ממודל דירוג לזוים המשמש את הבנק ובוחן את רמת הסיכון של הלקוח בהתבסס על פרמטרים פיננסיים, ניהוליים וענפיים. בדרך כלל שיעורי הריבית ששימשו לצורך היוון תזרימי המזומנים נקבעו על פי שיעורי הריבית שלפיהם נעשות בבנק עסקאות דומות במועד הדיווח.

תזרימי המזומנים עבור חובות בעייתיים, חושבו לאחר ניכוי ההפרשות הספציפיות בגין הפסדי אשראי שנוכו מיתרות החוב הרשומות של האשראי לציבור.

תזרימי המזומנים בגין הלוואות לדיור הניתנות לפרעון מוקדם, הוערכו על פי תחזית לפרעון מוקדם של אשראים אלה, המבוססת על מודל סטטיסטי. היוון תזרים המזומנים כאמור, על פי מועדי הפרעון הצפויים, במקום על פי מועדי הפרעון החוזיים של אותם אשראים, הקטין את השווי ההוגן של אותם אשראים בכ- 17 מיליון ש"ח.

בחישוב השווי ההוגן של אשראי לציבור הצמוד למדד (עם ריצפת מדד), הופרדה האופציה הגלומה ממכשיר זה. להפרדת האופציה היתה השפעה זניחה על השווי ההוגן של המכשיר.

פקדונות וכתבי התחייבות נדחים - השווי ההוגן של פקדונות וכתבי התחייבות נדחים חושב בשיטת היוון תזרימי המזומנים עתידיים, לפי שיעור הריבית בו מגייס הבנק פקדונות דומים או כתבי התחייבות דומים לתאריך המאזן, בהתבסס על פרמטרים כגון: תקופת הפקדון, סוג ההצמדה וגודל הפקדון. בחישוב השווי ההוגן של פקדונות הצמודים למדד או לשקל לפי ברירה - נלקחו בחשבון גם השינויים האפשריים בשווי ההוגן של הפקדון, בהתחשב בערך הזמן של הברירה ובשינויים הצפויים במדד המחירים עד למועד הפרעון של הפקדונות.

פקדונות הציבור כוללים "מכשירים מורכבים", כדלקמן:

- "תוכניות חיסכון", המהווים פקדונות לתקופת פרעון ארוכה יחסית:
על פי הנסיון שנצבר בבנק, חלק מהמפקידים נוהג לפרוע את הפקדונות קודם לתאריך הפרעון החוזי שלהם, תמורת שוויים החוזי, בניכוי "קנס פרעון מוקדם". תזרימי המזומנים הצפויים בגין תוכניות החיסכון הוצגו בהתבסס על נתונים סטטיסטיים הכוללים תחזיות לפרעונות מוקדמים של אותן תוכניות. היוון תזרימי המזומנים, על פי התחזית לפרעונות מוקדמים של תוכניות החיסכון, הקטין את השווי ההוגן של אותן תוכניות בכ- 57 מיליון ש"ח.
- פקדונות הציבור כוללים פקדונות עם אפשרות בחירה בין קבלת ריבית קבועה, לריבית משתנה: בחישוב השווי ההוגן הופרדה ה"אופציה הגלומה" במכשיר זה. להפרדת האופציה הגלומה, כאמור, הייתה השפעה זניחה על השווי ההוגן של המכשיר.
- "תוכניות חיסכון" עם אופציה לשינוי בסיס ההצמדה של התכנית ואופציה להבטחת קרן ההפקדה: בחישוב השווי ההוגן הופרדה ה"אופציות הגלומות" מהתכניות. להפרדת האופציות, כאמור, הייתה השפעה זניחה על השווי ההוגן של המכשיר.
- **מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים** - השווי ההוגן של יתרות בגין מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים המייצגות סיכון אשראי, הוערך בהתאם לעמלות בעסקאות דומות במועד הדיווח, תוך התאמה ליתרת תקופת העסקה ולאיכות האשראי של הצד הנגדי.
- הערכת השווי ההוגן של "התחייבויות בלתי חוזרות למתן אשראי שאושר ועדיין לא ניתן" כללה התייחסות להפרש שבין הריבית שנקבעה בהסכם, לבין הריבית בעסקאות דומות במועד הדיווח.
- **מכשירים נגזרים** - מכשירים נגזרים שיש להם שוק פעיל הוערכו לפי שווי השוק. מכשירים נגזרים שאינם נסחרים בשוק פעיל הוערכו לפי מודלים המשמשים את הבנק בפעילותו השוטפת, הלווקחים בחשבון את הסיכונים הגלומים במכשיר הפיננסי.

הערה:

תהליך הערכת השווי ההוגן באמצעות היוון תזרימי המזומנים העתידי מבוסס על שיעורי ריבית ניכיון הנקבעים באופן סובייקטיבי. לכן, עבור רוב המכשירים הפיננסיים, הערכת השווי ההוגן המצורפת אינה מהווה בהכרח אינדיקציה לשווי מימושו של המכשיר הפיננסי ביום הדיווח. חישובי השווי ההוגן נערכו על פי שיעורי הריבית שהיו תקפים במועד הדיווח, מבלי לקחת בחשבון תנודתיות בשיעורי הריבית.

תחת הנחת שיעורי ריבית אחרים יתקבלו ערכי שווי הוגן שיכול שיהיו שונים באופן מהותי. בעיקר הדברים אמורים לגבי המכשירים הפיננסיים בריבית קבועה או שאינם נושאים ריבית.

בנוסף, בקביעת ערכי השווי ההוגן לא הובאו בחשבון העמלות שיתקבלו או ישולמו אגב הפעילות העסקית וכן אינם כוללים את השפעת המס. יותר מכך, הפער בין היתרה במאזן לבין יתרות השווי ההוגן יתכן ולא ימומש מכיוון שברוב המקרים הבנק עשוי להחזיק במכשיר הפיננסי עד לפרעונו.

• נתונים כמותיים וניתוח רגישות

(א) נתונים המבוססים על הוראות בנק ישראל

(1) שווי הוגן של המכשירים הפיננסיים (במיליוני ש"ח)

30 בספטמבר 2016

סך הכל	מטבע חוץ ⁽²⁾		מטבע ישראלי		
	אחר	דולר	צמוד מדד	לא צמוד	
30,630	489	1,462	3,824	24,855	נכסים פיננסיים ⁽¹⁾
3,170	390	1,570	546	664	סכומים לקבל בגין מכשירים פיננסיים וחוזי מאזניים ⁽³⁾
(28,802)	(652)	(2,017)	(3,488)	(22,645)	התחייבויות פיננסיות ⁽¹⁾
(3,257)	(233)	(1,016)	(302)	(1,706)	סכומים לשלם בגין מכשירים פיננסיים וחוזי מאזניים ⁽³⁾
1,741	(6)	(1)	580	1,168	שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים

30 בספטמבר 2015

סך הכל	מטבע חוץ ⁽²⁾		מטבע ישראלי		
	אחר	דולר	צמוד מדד	לא צמוד	
28,633	440	1,401	3,021	23,771	נכסים פיננסיים ⁽¹⁾
5,188	577	2,492	1,284	835	סכומים לקבל בגין מכשירים פיננסיים וחוזי מאזניים ⁽³⁾
(26,771)	(660)	(2,317)	(3,927)	(19,867)	התחייבויות פיננסיות ⁽¹⁾
(5,295)	(357)	(1,586)	(195)	(3,157)	סכומים לשלם בגין מכשירים פיננסיים וחוזי מאזניים ⁽³⁾
1,755	-	(10)	183	1,582	שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים

31 בדצמבר 2015

סך הכל	מטבע חוץ ⁽²⁾		מטבע ישראלי		
	אחר	דולר	צמוד מדד	לא צמוד	
29,636	466	1,341	2,951	24,878	נכסים פיננסיים ⁽¹⁾
5,412	578	2,454	1,285	1,095	סכומים לקבל בגין מכשירים פיננסיים וחוזי מאזניים ⁽³⁾
(27,708)	(664)	(2,162)	(3,776)	(21,106)	התחייבויות פיננסיות ⁽¹⁾
(5,501)	(393)	(1,638)	(195)	(3,275)	סכומים לשלם בגין מכשירים פיננסיים וחוזי מאזניים ⁽³⁾
1,839	(13)	(5)	265	1,592	שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים

1. כולל מכשירים פיננסיים מורכבים. לא כולל יתרות מאזניות של מכשירים פיננסיים נגזרים ושווי הוגן של מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים.
2. לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ.
3. הסכומים לקבל (לשלם) בגין מכשירים פיננסיים נגזרים ומכשירים פיננסיים חוץ מאזניים, כשהם מהוונים בשיעורי הריבית ששימשו לחישוב השווי ההוגן.

• נתונים כמותיים וניתוח רגישות (המשך)

(א) נתונים המבוססים על הוראות בנק ישראל (המשך)

(2) השפעת שינויים היפותטיים בשיעור הריבית על השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים של הבנק (במיליוני ש"ח)

30 בספטמבר 2016

שינוי בשווי ההוגן	שווי הוגן, נטו, של מכשירים פיננסיים, לאחר השפעת שינויים בשיעורי הריבית ⁽¹⁾							השינוי בשיעור הריבית
	מיליוני ש"ח	סך הכל	מטבע חוץ ⁽²⁾		מטבע ישראלי		לא צמוד	
			השפעות מקצות	אחר	דולר	צמוד		
אחוזים	ש"ח	הכל	מקצות	אחר	דולר	צמוד	לא צמוד	
(0.4)	(7)	1,734	-	(16)	(3)	593	1,160	גידול מידי מקביל של אחוז אחד
(0.1)	(1)	1,740	-	(6)	(2)	581	1,167	גידול מידי מקביל של 0.1 אחוז
3.3	58	1,799	-	(6)	(1)	566	1,240	קיטון מידי מקביל של אחוז אחד

30 בספטמבר 2015

שינוי בשווי ההוגן	שווי הוגן, נטו, של מכשירים פיננסיים, לאחר השפעת שינויים בשיעורי הריבית ⁽¹⁾							השינוי בשיעור הריבית
	מיליוני ש"ח	סך הכל	מטבע חוץ ⁽²⁾		מטבע ישראלי		לא צמוד	
			השפעות מקצות	אחר	דולר	צמוד		
אחוזים	ש"ח	הכל	מקצות	אחר	דולר	צמוד	לא צמוד	
2.2	38	1,793	-	(3)	(2)	220	1,578	גידול מידי מקביל של אחוז אחד
0.3	5	1,760	-	(1)	(10)	188	1,583	גידול מידי מקביל של 0.1 אחוז
(2.7)	(47)	1,708	-	-	(22)	143	1,587	קיטון מידי מקביל של אחוז אחד

31 בדצמבר 2015

שינוי בשווי ההוגן	שווי הוגן, נטו, של מכשירים פיננסיים, לאחר השפעת שינויים בשיעורי הריבית ⁽¹⁾							השינוי בשיעור הריבית
	מיליוני ש"ח	סך הכל	מטבע חוץ ⁽²⁾		מטבע ישראלי		לא צמוד	
			השפעות מקצות	אחר	דולר	צמוד		
אחוזים	ש"ח	הכל	מקצות	אחר	דולר	צמוד	לא צמוד	
1.7	31	1,870	-	(14)	2	306	1,576	גידול מידי מקביל של אחוז אחד
0.3	5	1,844	-	(12)	(4)	270	1,590	גידול מידי מקביל של 0.1 אחוז
(2.4)	(44)	1,795	-	(12)	(13)	221	1,599	קיטון מידי מקביל של אחוז אחד

1. השווי ההוגן נטו של מכשירים פיננסיים שמוצג בכל מגזר הצמדה הוא השווי ההוגן נטו במגזר זה בהנחה שחל השינוי שצוין בשיעורי הריבית במגזר ההצמדה. סך הכל השווי ההוגן, נטו של המכשירים הפיננסיים הוא השווי ההוגן, נטו, של כל המכשירים הפיננסיים (למעט פריטים לא כספיים) בהנחה שחל השינוי שצוין בשיעורי הריבית בכל מגזרי ההצמדה.

2. לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ.

• נתונים כמותיים וניתוח רגישות (המשך)

(ב) נתונים המשמשים לצורך ניהול חשיפת הריבית

ניהול חשיפת הריבית בבנק מבוסס על מודל, במסגרתו מהוונים תזרימי המזומנים העתידיים בשיעורי ריבית שאינם זהים לאלו ששימשו את הבנק לצורך הדיווח על חשיפת הבנק לשינויים בשיעור הריבית (בעיקר ככל הנוגע למרווחי הריבית בגין סיכוני אשראי).

להלן נתונים כמותיים לגבי השווי ההוגן של מכשירים פיננסיים והשפעת שינויים היפותטיים בשיעור הריבית על השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים - המבוססים על המודל המשמש את הבנק בניהול חשיפת הריבית:

(1) שווי הוגן של המכשירים הפיננסיים (במיליוני ש"ח)

30 בספטמבר 2016

סך הכל	מטבע חוץ ⁽²⁾		מטבע ישראלי		
	אחר	דולר	צמוד מדד	לא צמוד	
32,680	507	1,542	3,954	26,677	נכסים פיננסיים ⁽¹⁾
3,134	389	1,598	534	613	סכומים לקבל בגין מכשירים פיננסיים וחוזי מאזניים
(29,397)	(652)	(2,013)	(4,121)	(22,611)	התחייבויות פיננסיות ⁽¹⁾
(3,210)	(232)	(992)	(293)	(1,693)	סכומים לשלם בגין מכשירים פיננסיים וחוזי מאזניים
3,207	12	135	74	2,986	שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים

30 בספטמבר 2015

סך הכל	מטבע חוץ ⁽²⁾		מטבע ישראלי		
	אחר	דולר	צמוד מדד	לא צמוד	
29,908	458	1,465	3,080	24,905	נכסים פיננסיים ⁽¹⁾
5,199	578	2,529	1,277	815	סכומים לקבל בגין מכשירים פיננסיים וחוזי מאזניים
(26,651)	(660)	(2,319)	(3,902)	(19,770)	התחייבויות פיננסיות ⁽¹⁾
(5,269)	(359)	(1,585)	(188)	(3,137)	סכומים לשלם בגין מכשירים פיננסיים וחוזי מאזניים
3,187	17	90	267	2,813	שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים

31 בדצמבר 2015

סך הכל	מטבע חוץ ⁽²⁾		מטבע ישראלי		
	אחר	דולר	צמוד מדד	לא צמוד	
31,224	482	1,401	3,096	26,245	נכסים פיננסיים ⁽¹⁾
5,413	576	2,499	1,273	1,065	סכומים לקבל בגין מכשירים פיננסיים וחוזי מאזניים
(28,173)	(664)	(2,164)	(4,317)	(21,028)	התחייבויות פיננסיות ⁽¹⁾
(5,496)	(392)	(1,640)	(200)	(3,264)	סכומים לשלם בגין מכשירים פיננסיים וחוזי מאזניים
2,968	2	96	(148)	3,018	שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים

1. כולל מכשירים פיננסיים מורכבים. לא כולל יתרות מאזניות של מכשירים פיננסיים נגזרים ושווי הוגן של מכשירים פיננסיים חוזי מאזניים.
2. לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ.

• נתונים כמותיים וניתוח רגישות (המשך)

(ב) נתונים המשמשים לצורך ניהול חשיפת הריבית (המשך)

(2) השפעת שינויים היפותטיים בשיעור הריבית על השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים של הבנק (במיליוני ש"ח)

30 בספטמבר 2016

השווי ההוגן	שינוי בשווי ההוגן	שווי הוגן, נטו, של מכשירים פיננסיים, לאחר השפעת שינויים בשיעורי הריבית ⁽²⁾						השינוי בשיעור הריבית	גידול מידי מקביל של אחוז אחד
		מטבע ישראלי			מטבע חוץ ⁽¹⁾				
		לא צמוד	צמוד מדד	דולר	אחר	השפעות סך	הכל		
מיליוני	ש"ח	מיליוני	ש"ח	מיליוני	ש"ח	מיליוני	ש"ח	אחוזים ⁽⁴⁾	
2.1	66	3,273	-	5	139	130	2,999		גידול מידי מקביל של אחוז אחד
0.2	7	3,214	-	11	135	79	2,989		גידול מידי מקביל של 0.1 אחוז
(2.4)	(77)	3,130	-	12	130	7	2,981		קיטון מידי מקביל של אחוז אחד ⁽³⁾

30 בספטמבר 2015

השווי ההוגן	שינוי בשווי ההוגן	שווי הוגן, נטו, של מכשירים פיננסיים, לאחר השפעת שינויים בשיעורי הריבית ⁽²⁾						השינוי בשיעור הריבית	גידול מידי מקביל של אחוז אחד
		מטבע ישראלי			מטבע חוץ ⁽¹⁾				
		לא צמוד	צמוד מדד	דולר	אחר	השפעות סך	הכל		
מיליוני	ש"ח	מיליוני	ש"ח	מיליוני	ש"ח	מיליוני	ש"ח	אחוזים ⁽⁴⁾	
1.6	52	3,239	-	15	98	299	2,827		גידול מידי מקביל של אחוז אחד
0.2	5	3,192	-	17	91	270	2,814		גידול מידי מקביל של 0.1 אחוז
(1.6)	(51)	3,136	-	18	80	231	2,807		קיטון מידי מקביל של אחוז אחד ⁽³⁾

31 בדצמבר 2015

השווי ההוגן	שינוי בשווי ההוגן	שווי הוגן, נטו, של מכשירים פיננסיים, לאחר השפעת שינויים בשיעורי הריבית ⁽²⁾						השינוי בשיעור הריבית	גידול מידי מקביל של אחוז אחד
		מטבע ישראלי			מטבע חוץ ⁽¹⁾				
		לא צמוד	צמוד מדד	דולר	אחר	השפעות סך	הכל		
מיליוני	ש"ח	מיליוני	ש"ח	מיליוני	ש"ח	מיליוני	ש"ח	אחוזים ⁽⁴⁾	
2.9	85	3,053	-	1	102	(70)	3,020		גידול מידי מקביל של אחוז אחד
0.3	9	2,977	-	2	97	(140)	3,018		גידול מידי מקביל של 0.1 אחוז
(3.3)	(99)	2,869	-	3	89	(237)	3,014		קיטון מידי מקביל של אחוז אחד ⁽³⁾

הערות:

1. לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ.
2. השווי ההוגן נטו של מכשירים פיננסיים שמוצג בכל מגזר הצמדה הוא השווי ההוגן נטו במגזר זה, בהנחה שחל השינוי שצויין בשיעורי הריבית במגזר ההצמדה. סך הכל השווי ההוגן, נטו של המכשירים הפיננסיים הוא השווי ההוגן נטו, של המכשירים הפיננסיים (למעט פריטים לא כספיים). בהנחה שחל השינוי שצויין בשיעורי הריבית בכל מגזרי ההצמדה.
3. בנוסף, הבנק נעזר במודל למדידת השינויים הצפויים ברווח החשבונאי, בשנה הקרובה - בגין שינויים בעקום הריבית. המודל מתבסס על הנחות שונות בנוגע להתפתחויות הצפויות בסעיפי המאזן ובמשתני שוק שונים.
4. שיעור הקיטון הצפוי ברווח החשבונאי של הבנק, ביחס להון העצמי, בשנה הקרובה (כהתבסס על מודל זה) - עקב קיטון מקביל בשיעור של 1 נקודת האחוז בעקום הריבית, במגזרים: "לא צמוד", "צמוד המדד", וה"מט"ח" - מסתכם ב- 1.31%, 0.06% ו- 0.95% בהתאמה (31.12.2015: 1.53%, 0.09% ו- 1.02%, בהתאמה).
5. טווח השינויים בשווי ההוגן, בגין השינויים בשיעורי הריבית שנרשם בתקופת הדו"ח, הינו כדלקמן: עבור גידול מקביל של 1%: 3.78% - 2.07% (שנת 2015: 3.48% - 1.12%); עבור גידול מקביל של 0.1%: 0.39% - 0.22% (שנת 2015: 0.37% - 0.12%); עבור קיטון מקביל של 1%: (-2.38%) - (-3.87%) (שנת 2015: (-3.76%) - (-0.99%)).

(3) מידע כמותי לגבי חשיפת הבנק לשינויים בשיעור הריבית

להלן ריכוז נתונים על פערי המח"מ במגזרי ההצמדה השונים והשפעתם על חשיפת הריבית של הבנק:

31 בדצמבר 2015			30 בספטמבר 2016			
מט"ח ⁽²⁾	צמוד מדד	לא צמוד	מט"ח ⁽²⁾	צמוד מדד	לא צמוד	
0.64	2.16	0.45	0.99	2.54	0.53	מח"מ הנכסים (שנים)
(0.79)	(3.26)	(0.39)	(0.73)	(3.16)	(0.51)	מח"מ ההתחייבויות (שנים)
(0.15)	(1.10)	0.06	0.26	(0.62)	0.02	פער המח"מ (שנים)
0.3	4.2	0.2	0.2	3.0	0.3	ההפסד המכסימלי, ביחס להון ⁽¹⁾ ב- (%)

1. בגין תזוזה בשיעור של 1 נקודת האחוז בעקום הריבית.
2. לרבות צמוד מט"ח.

באמצעות המח"מ (משך חיים ממוצע) ניתן למדוד את הרגישות של הנכסים וההתחייבויות לשינויים בריבית. מנתוני החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית ליום 30.9.2016 עולה כי במגזר הלא צמוד ובמגזר המט"ח (והצמוד למט"ח), מרבית הנכסים וההתחייבויות הינם לתקופת פירעון קצרה שאינה עולה על שלושה חודשים, או בתנאים של ריבית משתנה, ולפיכך, השפעת פער המח"מ על חשיפת הבנק לסיכון הריבית במגזרים אלו - נמוכה יחסית, בדרך כלל.

בתקופת הדוח הנפיק הבנק לציבור אגרות חוב לא צמודות, העומדות לפרעון בתום שש שנים ממועד הנפקתן. העליה שחלה בסיכון הריבית בגין הנפקה זו גודרה באמצעות השקעה באגרות חוב נושאות ריבית קבועה.

במגזר המט"ח מבצע הבנק חוזי החלפות פיננסיות בשיעור ריבית (I.R.S.) ועסקות פורוורד על שערי ריבית (F.R.A.) ומצמצם את החשיפה לסיכון הנובע משינויים בשיעורי הריבית.

במגזר צמוד המדד עולה מח"מ ההתחייבויות על מח"מ הנכסים ליום 30.9.2016 בכ- 7 חודשים (31.12.2015 - 13 חודשים). חישובי מח"מ הנכסים וההתחייבויות של מכשירים פיננסיים בעלי מספר תקופות פרעון אופציונליות, מבוססים על הנחות לגבי מועדי הפרעון של אותם מכשירים.

להלן פרטים על סוגי המכשירים הנ"ל, ההנחות לגביהם, והשפעתם על המח"מ של אותם מכשירים:

1. האשראי לציבור כולל הלוואות לדיור שניתנו לתקופות ארוכות יחסית. עם זאת, על פי נסיון העבר, חלק מהלווים מסלק את הלוואותיו לפני תקופת הפרעון החוזי. הצגת תזרימי המזומנים בגין אשראי זה, בהתבסס על מודל המעריך את תקופת הפרעון הצפויה של אשראים אלה (המבוסס על ניסיון העבר ולא על פי מועדי הפרעון החוזיים), הקטינה את מח"מ הנכסים של הלוואות אלו, כדלקמן:

- במגזר הצמוד למדד: בכ- 7 חודשים.
- במגזר הלא צמוד: בכ- חודש.
- במגזר המט"ח: בתקופה לא מהותית.

2. פקדונות הציבור כוללים "תוכניות חיסכון", שהופקדו לתקופת זמן ארוכה יחסית. עם זאת, על פי ניסיון העבר, חלק מהמפקידים מושך את פקדונותיו לפני המועד החוזי שנקבע לפרעון "תוכניות החיסכון". הצגת תזרימי המזומנים בגין תוכניות חיסכון אלה בהתבסס על נתונים סטטיסטיים הכוללים תחזית למשיכה מוקדמת של אותן תוכניות ולא על בסיס מועדי הפרעון החוזיים, הקטינה את מח"מ ההתחייבויות בכחודשיים.

(4) שימוש במכשירים נגזרים

הבנק מגדר את חשיפתו לשינויים בשיעורי הריבית באמצעות עסקאות במכשירים נגזרים (בעיקר מכשירים מסוג IRS במגזר המט"ח ובמגזר השקלי).

מכשירים אלו הקטינו את פער המח"מ והחשיפה לשינויים בשיעור הריבית של הבנק כדלקמן:

31.12.2015			30.9.2016			
מט"ח	צמוד מדד	לא צמוד	מט"ח	צמוד מדד	לא צמוד	
						• פער המח"מ (בשנים):
0.95	(0.49)	0.10	1.35	(0.64)	0.07	- לפני עסקאות בנגזרים
(1.10)	(0.61)	(0.04)	(1.09)	0.02	(0.05)	- השפעת עסקאות בנגזרים
(0.15)	(1.10)	0.06	0.26	(0.62)	0.02	פער מח"מ נטו
						• ההפסד המכסימלי ביחס להון (באחוזים) ⁽¹⁾
(0.8)	4.1	(0.4)	(0.6)	3.0	(0.3)	- לפני עסקאות בנגזרים
1.1	0.1	0.6	0.8	-	0.6	- השפעת עסקאות בנגזרים
0.3	4.2	0.2	0.2	3.0	0.3	הפסד מכסימלי נטו ⁽¹⁾

1. שיעור ההפסד המכסימלי מחושב ביחס להון הבנק בגין תזוזה בשיעור של 1 נקודת האחוז בעקום הריבית.

מידע מפורט באשר לחשיפת הבנק לשינויים בשיעור הריבית במגזרי ההצמדה השונים נכלל בנספח מס' 3 לדוח זה.

(5) מידע נוסף

מידע מפורט באשר לניהול סיכון הריבית בבנק, לרבות ההיבטים האיכותיים והכמותיים הכרוכים בסיכון זה נכלל בדוח הסיכונים המתפרסם באתר הבנק שכתובתו:

<https://www.mercantile.co.il/MB/private/about-mercantile/financial-reports/regulatory>

ג. סיכון שער החליפין (סיכון בסיס)

(1) סקירת הסיכון ואופן ניהולו

סיכון הבסיס מוגדר כחשיפת הבנק להפסד שעלול להיגרם עקב שינויים באינפלציה ובשערי החליפין. הסיכון נמדד ביחס להפרש שבין הנכסים לבין ההתחייבויות הפיננסיות של הבנק (ה"הון הפעיל"), בכל אחד ממגזרי ההצמדה.

מדיניות הבנק, לגבי סיכונים הבסיס הכרוכים בניהול תיק הנכסים הממומן מקורות ההון הפעיל הכלכלי שלו, קובעת כי: %(-40) עד 100% מהון זה יושקעו בנכסים צמודי מדד, %(-10) עד 25% יושקעו בנכסים במט"ח ובצמודי מט"ח, והיתרה הנגזרת תוחזק בשקלים לא צמודים.

ההחלטות לגבי השקעת ההון הפעיל במגזרים השונים מתקבלות, במסגרת המגבלות שנקבעו, בהתבסס על ניתוח, בקרה ותחזיות לגבי התפתחויות כלכליות במשק, שיעורי ריבית במגזרים השונים ושינויים צפויים במדד המחירים לצרכן ובשער החליפין של השקל. הבנק נעזר, לצורך ניהול סיכונים הבסיס, במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים.

היבטים אחרים הנוגעים לניהול סיכון זה, לרבות המבנה הארגוני של פונקציית ניהול הסיכון ומדיניות הגידור הנוגעת לסיכון זה - פורטו בסעיף ב' לפרק זה.

(2) סקירה כמותית

להלן נתונים תמציתיים הנוגעים לחשיפות הבנק לסיכון זה בחתך מגזרי הצמדה, ליום 30.9.2016 - בהשוואה לסוף השנה הקודמת לפני השפעת עסקאות במכשירים נגזרים ואחריון (במיליוני ש"ח):

חשיפה "חשבונאית"						
31.12.2015			30.9.2016			
חשיפה נטו	השפעת נגזרים	לפני נגזרים	חשיפה נטו	השפעת נגזרים	לפני נגזרים	מגזר ההצמדה
1,339	(2,173)	3,512	1,018	(1,067)	2,085	שקל לא צמוד
429	1,155	(726)	747	315	432	שקל צמוד מדד
(9)	1,018	(1,027)	18	752	(734)	מט"ח ⁽²⁾
1,759	-	1,759	1,783	-	1,783	חשיפת בסיס, נטו

חשיפה "כלכלית" ⁽¹⁾						
31.12.2015			30.9.2016			
חשיפה נטו	השפעת נגזרים	לפני נגזרים	חשיפה נטו	השפעת נגזרים	לפני נגזרים	מגזר ההצמדה
1,997	(2,178)	4,175	1,803	(1,067)	2,870	שקל לא צמוד
(170)	1,155	(1,325)	37	315	(278)	שקל צמוד מדד
7	1,023	(1,016)	37	752	(715)	מט"ח ⁽²⁾
1,834	-	1,834	1,877	-	1,877	חשיפת בסיס, נטו

1. ניהול החשיפה לסיכונים בסיס מוצע על פי נתוני ה"חשיפה הכלכלית". המרכיבים העיקריים של ההפרש שבין החשיפה ה"כלכלית", לבין ה"חשיפה החשבונאית" (המוגדרת: כפער שבין יתרות הנכסים וההתחייבויות הכספיים, על פי כללי מדידה חשבונאית מקובלים) - הינם כדלקמן:

- הפרשות מסוימות, כגון: הפרשות בגין זכויות עובדים, סווגו למגזר הצמוד למדד.
 - נכסי היעודה לתשלום פיצויי פרישה סווגו למגזר ההצמדה המתאים, בגין כל מכשיר פיננסי שנכלל ביעודה, בנפרד.
 - הלוואות צמודות למדד שסווגו כ"חובות פגומים", סווגו למגזר הלא צמוד (במקום לבסיס הנגזר מחוזה ההלוואה).
 - מכשירים פיננסיים המכילים אופציה גלומה, סווגו למגזרי ההצמדה השונים על פי מודלים לתמחור אופציות.
 - פקודות שבסיס ההצמדה שלהם אינו קבוע לאורך כל תקופת הפקדון, מסווגים למגזר ההצמדה ששימש לתמחור הפקדון.
 - ההפרשה להפסדי אשראי על בסיס קבוצתי (בגין "חובות תקינים") נטו, לא נכללה ב"חשיפה הכלכלית".
2. לרבות צמוד למטבע חוץ.

להלן ניתוח השינויים שחלו בתקופת הדוח בחשיפת הבנק לסיכונים בסיס (על בסיס כלכלי):

עודף הנכסים במגזר צמוד המדד ליום 30 בספטמבר 2016 הסתכם בכ- 37 מיליון ש"ח. שיעור השקעת ההון הפעיל במגזר הלא צמוד הגיע לכ- 2.0% לעומת עודף ההתחייבויות בשיעור של 9.3% בתום השנה הקודמת. עודף הנכסים במגזר מט"ח וצמוד מט"ח, ביחס להון הפעיל הסתכם ביום 30 בספטמבר 2016 בשיעור זניח, בדומה לאשתקד.

בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2016 הסיט הבנק חלק מעודפי הנכסים, מהמגזר הלא צמוד - למגזר הצמוד למדד. הסטת עודפי הנכסים, כאמור, נבעה מציפייה לתשואה עודפת במגזר זה בשל שיעורי עליית מדד חיוביים צפויים.

נכסי הסיכון בגין חשיפת הבנק לסיכון שער החליפין מסתכמים ליום 30.9.2016 בכ- 47 מיליון ש"ח, והקטינו את יחס הלימות ההון של הבנק ליום 30.9.2016 בשיעור של כ- 0.03 נקודות האחוז.

ניתוח רגישות לשינויים בשער החליפין:

ניתוח הרגישות נערך לגבי תרחישים תיאורטיים של שינויים בשערי החליפין של המטבעות העיקריים, בטווח שבין +10%, ל-10%. הניתוח בוחן את השפעת התרחישים הנ"ל על הון הבנק ליום 30.9.2016, בהתבסס על היתרות הכספיות של הנכסים וההתחייבות באותם מטבעות (לרבות פעילות במכשירים חוץ מאזניים) ליום 30.9.2016, בתוספת התאמות מסוימות (בעיקר בגין "חובות פגומים").

להלן ריכוז התוצאות של ניתוח הרגישות (במיליוני ש"ח):

	-10%	-5%	5%	10%	
	(1)	(1)	1	1	דולר
	*	*	*	*	יורו
	*	*	*	*	לירה שטרלינג
	*	*	*	*	פרנק שוויצרי
	*	*	*	*	יין יפני
	(1)	(1)	1	1	השפעת אופציות**
	*	*	*	*	השפעה כוללת
	(1)	(1)	1	1	

* סכום נמוך מ-0.5 מיליון ש"ח.

** לא כולל אופציות גלומות.

(3) מידע נוסף

מידע מפורט באשר לחשיפת הבנק לסיכון הבסיס נכלל בביאור 15 בתמצית הדוחות הכספיים.

ד. סיכון מחיר מניות

(1) סקירת הסיכון ואופן ניהולו

• כללי

סיכון מניות מוגדר כחשיפת הבנק להפסד, עקב ירידה במחירי השוק של המניות הכלולות בתיק ניירות הערך של הבנק. חישוב נכסי הסיכון והקצאת ההון בגין החשיפה לסיכון המניות, נערך בהתאם להנחיות שנכללו בהוראת ניהול בנקאי תקין מס' 208, לגבי התיק הסחיר של הבנק, ליום 30.9.2016 לא נכללו מניות בתיק הסחיר של הבנק (31.12.2015 - זהה).

• אסטרטגיות ותהליכים

כעקרון, הבנק נמנע, בדרך כלל, מהשקעות פיננסיות במניות בתיק הבנקאי. ליום 30.9.2016 כולל התיק הבנקאי ארבעה סוגי מניות:

- החזקה בשיעור של 31% מאמצעי ההון בחברה כלולה: "תפנית דיסקונט - ניהול תיקי השקעות בע"מ", העוסקת בניהול תיקי השקעות ללקוחות בקבוצת "דיסקונט".
- השקעה בקרנות הון סיכון - המתמחות בהשקעה בהון ובמתן אשראי ל"חברות הזנק" בתחום ה"היי טק".
- החזקות ריאליות בחברת א.י. אמריקה ישראל בע"מ (בשיעור של 14.8%).
- החזקות ריאליות בשיעור זניח במספר חברות מצומצם, הנובעות מהסכמים להסדרת חובות בעייתיים, שנחתמו בין הבנק לחייבים.

• **המבנה הארגוני של פונקציית ניהול הסיכונים**

ככלל, "מרכז ניירות ערך" (הכפוף ל"חטיבה הפיננסית") הינו האורגן האחראי על השקעות בניירות ערך בכלל, ובמניות בפרט.

עם זאת, מכיוון שחלק מההשקעות במניות הכלולות בתיק הבנקאי, נובעות מעסקאות אשראי שבוצעו על ידי החטיבה העסקית-מסחרית, או שהן מהוות תחליף לעסקאות אשראי של הבנק - הוטלה האחריות לניהול הסיכון בקו ההגנה הראשון בגין השקעות אלו - על האגף העסקי, בחטיבה העסקית - מסחרית של הבנק.

באחריות לניהול הסיכונים בקו ההגנה השני, בגין הסיכונים הנובעים מחשיפת הבנק להשקעות במניות - נושאת החטיבה לניהול סיכונים.

• **המדיניות והטיפול החשבונאי בהחזקות במניות**

להלן פרטים לגבי הטיפול החשבונאי במניות הכלולות בתיק הבנקאי של הבנק:

- ההשקעה בקרנות הון סיכון מוצגת על בסיס העלות.
- במקרים בהם היה השווי ההוגן נמוך מעלות ההשקעה בקרנות, ערך הבנק הפרשה לירידת ערך בגין השקעה זו. ההפרשה בגין ירידת הערך נזקפה לדוח הרווח והפסד.
- ההשקעה בחברת "תפנית - דיסקונט ניהול תיקי השקעות בע"מ", מוצגת על בסיס השווי המאזני.
- החזקות ריאליות מוצגות על בסיס השווי ההוגן, או לפי הערכת ההנהלה שאינה עולה על השווי ההוגן.

(2) סקירה כמותית

- **להלן נתונים לגבי עלות המניות בתיק הבנקאי והשווי ההוגן שלהן:**

31.12.2015	30.9.2016	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
15	18	עלות ⁽¹⁾
2	2	התאמה לשווי הוגן
17	20	שווי הוגן ⁽²⁾

1. בגין מניות אלו נערכה הפרשה לירידת ערך "בעלת אופי שונה מזמני", המסתכמת ליום 30 בספטמבר 2016 בסך של 5 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2015 - זהה).

2. נתוני השווי ההוגן ליום 30.9.2016 אינם כוללים יתרות המבוססות על מחיר מצוטט בבורסה (31.12.2015 - זהה).

- **להלן נתונים לגבי התפלגות ההשקעות במניות, בחתך סחירות:**

31.12.2015	30.9.2016	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
17	20	השקעות לא סחירות
-	-	השקעות סחירות
17	20	סך הכל

(3) מידע נוסף

מידע מפורט באשר לניהול סיכון מחירי מניות בבנק, לרבות היבטים איכותיים וכמותיים הכרוכים בניהול סיכון זה, נכלל בדוח הסיכונים המתפרסם באתר האינטרנט של הבנק בכתובת:

<https://www.mercantile.co.il/MB/private/about-mercantile/financial-reports/regulatory>

14. סיכוני נזילות ומימון

א. סיכון נזילות

(1) סקירת הסיכון ואופן ניהולו

סיכון הנזילות מוגדר כחשיפה אפשרית להפסדים ולפגיעה ביציבות הבנק, הנובעת מחוסר יכולת של הבנק לספק את צורכי נזילותו. סיכון זה נגזר, בין היתר, מהתנהגות הלקוחות והתממשותו עלולה לבוא לידי ביטוי בזמינות ובמחיר המקורות.

לפרטים נוספים באשר לניהול החשיפה לסיכון הנזילות של הבנק - ראה פרק 14 בדוח הדירקטוריון וההנהלה לשנת 2015.

(2) יחס כיסוי הנזילות

ביום 28.9.2014 פרסם בנק ישראל הוראת ניהול בנקאי תקין חדשה (מס' 221), בנושא: "יחס כיסוי הנזילות", במטרה להתאים את ניהול סיכון הנזילות במערכת הבנקאית בישראל, לעקרונות ולכללים שנקבעו על ידי "ועדת באזל".

במסגרת ההוראה נדרשו התאגידיים הבנקאיים לשמר "יחס כיסוי נזילות" (המוגדר כיחס שבין "מלאי הנכסים הנזילים באיכות גבוהה", לסך תזרים המזומנים היוצא, נטו, בתקופה עתידית של 30 יום - שלא יפחת מ- 100%).

- ההנחיות שנכללו בהוראה נכנסו לתוקף ביום 1.4.2015, ומיושמות על ידי הבנק החל ממועד זה.
- בנוסף, נדרשו התאגידיים הבנקאיים לקיים "יחסי כיסוי נזילות" מינימליים שייכנסו לתוקף במדורג, כדלקמן:
- החל מיום 1.1.2016 נדרשו התאגידיים הבנקאיים לקיים "יחס כיסוי נזילות", שלא יפחת מ- 80% (בשנת 2015 - 60%).
 - הקלה זו תכוטל במלואה ביום 1.1.2017.
- להלן נתונים המשמשים בחישוב יחס כיסוי הנזילות בבנק:

31.12.2015	30.9.2016	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
7,270 ⁽¹⁾	6,786	נכסים נזילים באיכות גבוהה
5,996 ⁽¹⁾	5,308	תזרים מזומנים יוצא, נטו
אחוזים	אחוזים	
121.2	127.8	יחס כיסוי הנזילות

1. הוצג מחדש.

(3) מצב הנזילות לטווח קצר ולטווח ארוך

בעקבות המשבר הכלכלי העולמי שהתרחש בשנת 2008, יישמו הבנקים המרכזיים בארץ ובעולם מדיניות מוניטרית מרחיבה, המתאפיינת בסביבת ריבית נמוכה מאוד. לפיכך, הסתמנה בשנים האחרונות נטייה הולכת וגוברת של ציבור הלקוחות לפעול לקיצור תקופת הפקדונות המופקדים במערכת הבנקאית (באמצעות העדפת פקדונות הניתנים למשיכה "לפי דרישה", על חשבון ירידה במשקלם היחסי של הפקדונות "לזמן קצוב").

במקביל, נרשמה עליה בהעדפת הציבור לממן את פעילותו באמצעות מקורות ארוכי טווח. ההתפתחויות שצוינו לעיל, תרמו לגידול בחשיפת הבנק לסיכוני נזילות.

הבנק מגדר את חשיפתו לסיכון הנזילות, בין היתר, באמצעות יישום אסטרטגיה להגדלת משקלם של המקורות המגויסים מ"משקי בית" ו"עסקים קטנים", שמתאפיינים בשיעורי מיחזור גבוהים. אסטרטגיה זו עולה בקנה אחד עם הכללים שפורסמו על ידי בנק ישראל בהוראת ניהול בנקאי תקין מס' 221, בנושא: "חס כיסוי הנזילות", במסגרתה נקבעו שיעורי מיחזור גבוהים (בשיעור של 97% - 80%), לפקדונות העומדים לפרעון בחודש הקרוב, שהופקדו על ידי לקוחות המשתייכים למגזר הקמעונאי.

במסגרת ניהול סיכון הנזילות לטווח ארוך מגייס הבנק פקדונות לזמן ארוך מציבור הלקוחות, בין היתר, באמצעות הפקדות בהוראת קבע.

בנוסף, בתקופת הדוח הנפיק הבנק אגרות חוב סחירות בסך של כ- 253 מיליון ש"ח. אגרות החוב אינן צמודות, נושאות ריבית בשיעור שנתי של 2.07% (העולה בשיעור של 0.79 נקודות האחוז על התשואה בה נסחרו אגרות חוב ממשלתיות דומות במועד ההנפקה), ועומדות לפרעון בתום שש שנים ממועד הנפקתן.

היבט נוסף הכרוך בניהול סיכון זה נגזר מתפיסת ניהול הסיכונים הקבוצתית. מאחר והבנק נמנה על קבוצת בנק דיסקונט לישראל בע"מ, מתאפשרת העברת נזילות בין הבנק לחברה האם, במסגרת הקשרים העסקיים שבין הצדדים.

עם זאת, במסגרת המדיניות לניהול סיכון הנזילות הקבוצתית שהונהגה בבנק ובחברה האם, הונחו הגופים הנכללים בקבוצה לקיים יכולת מימון עצמאית ובלתי תלויה בגופים החברים בקבוצה. הבנק פועל בהתאם למדיניות זו.

(4) מדיניות גיוס המקורות

• גורמי מאקרו סביבתיים

על רקע ההתמתנות שנרשמה במגמת האינפלציה בשנים 2015 - 2012 ובחודשים הראשונים של שנת 2016, ולאור המשך ההאטה הכלכלית בחלק ממדינות "גוש היורו" והשלכותיה האפשריות על הפעילות הכלכלית המקומית - המשיך בנק ישראל ביישום המדיניות המרחיבה שננקטה על ידו בשנים 2015 - 2012. לפיכך, גם בתקופת הדוח שימר בנק ישראל, ריבית נמוכה מאוד במרכז המוניטרי - בשיעור של 0.10%.

להלן נתונים לגבי האינדיקטורים הכלכליים שאיפיינו את תשעת החודשים הראשונים של שנת 2016:

- סביבת אינפלציה ממותנת: בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2016 נרשמה יציבות במדד המחירים לצרכן, המצביעה על ההתמתנות שחלה במגמת הביקושים במשק.
- מגמה מעורבת בהתפתחות מערכת שערי החליפין שבין השקל לבין המטבעות הזרים - שהתבטאה בתנודתיות בשיעור של עד כ- 16% שנרשמה בשער השקל לעומת המטבעות הזרים המרכזיים.
- ירידה בהיקפי גיוס החוב באמצעות אגרות חוב על ידי ממשלת ישראל: בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2016 נרשמו עודפי פדיון באגרות החוב הממשלתיות בסך של כ- 4.4 מיליארד ש"ח, נטו, לעומת 3.9 מיליארד ש"ח, נטו, שגויסו על ידי הממשלה באמצעות מכשיר זה בתקופה המקבילה אשתקד.
- עליה קלה בציפיות האינפלציה של הציבור - שהסתכמו בתום תשעת החודשים הראשונים של שנת 2016 בשיעור 0.5%, לעומת כ- 0.1% בתחילת השנה.

• מדיניות הבנק

במסגרת הכנת תוכנית המימון השנתית, מקיימת החטיבה הפיננסית, בשיתוף פורומים רלוונטים אחרים, דיונים באשר ליישום מדיניות ההנהלה לגבי ניהול סיכון הנזילות.

הדיונים כוללים הערכות באשר לכרית הנזילות הנדרשת למימון תוכנית העבודה השנתית בהיבט סיכון הנזילות, לרבות: הגידול הצפוי בשימושים, והשפעת מדיניות התמחור על מקורות המימון ועל מצב הנזילות.

מדיניות גיוס המקורות בבנק מכוונת ליצירת תשתית למקורות מימון יציבים ורווחיים לאורך זמן.

מקור המימון העיקרי לפעילות הבנק הינו ציבור הלקוחות בסניפי הבנק השונים הפרוסים בכל רחבי הארץ וכוללים לקוחות מסחריים ועסקיים, מלכר"ם, לקוחות קמעונאיים ומשקי בית.

במסגרת השאיפה ליצירת תשתית למקורות מימון יציבים, לגיון תמהיל המקורות ושיפור מבנה הנזילות שלו, הושקעו על ידי הבנק בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2016 מאמצי שיווק המכוונים להרחבת בסיס הלקוחות הבינוניים והקטנים הפועלים במוצרי פקדונות בנקאיים, בכלל - ובפקדונות חסכון בהפקדות חודשיות, בפרט - פעילות התורמת לקשר ארוך טווח עם הלקוח ולתזרים שוטף של הפקדות בתכניות חסכון. במסגרת מאמצים אלו, מפעיל הבנק מרכזי "בנקאות פרטית", המספקים שירותי בנקאות למעגל הלקוחות בעלי עושר פיננסי.

להלן פרטים באשר להתפתחויות שנרשמו במקורות המימון של הבנק בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2016, במגזרים השונים:

פקדונות לא צמודים - היקף הפקדונות הלא צמודים עלה בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2016 בשיעור של 7.3% והסתכם ביום 30 בספטמבר 2016 בסך של 21,249 מיליון ש"ח. העליה בהיקף הפקדונות נובעת, בין היתר, מהתפתחות הפעילות הקמעונאית בבנק בתקופת הדוח, המתבצעת בעיקר במגזר הצמדה זה. במסגרת מדיניות גיוס הפקדונות הלא צמודים, פועל הבנק להרחבת תשתית הלקוחות והגדלת הפיזור בתיק הפקדונות תוך קיום רמת תעריפים דומה למקובל במערכת הבנקאית. במקביל, מפעיל הבנק חדר "עסקאות שקלים" שנועד לתת מענה לפקדונות גדולים, תוך מתן גמישות בהטבות לפקדונות אלה.

פקדונות צמודים למדד - היקף הפקדונות הצמודים למדד הסתכם ביום 30 בספטמבר 2016 בסך של כ- 2,604 מיליון ש"ח, המהווה ירידה בשיעור של כ- 8.8% לעומת יתרתם בסוף השנה הקודמת. הירידה בהיקף הפקדונות הצמודים נובעת, בין היתר, מסביבת האינפלציה הנמוכה ששררה בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2016.

עיקר הגיוס במגזר זה בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2016, התבצע באמצעות הפקדות חד פעמיות לתקופה של כשנתיים ובאמצעות הפקדות בהוראות קבע חודשיות.

פקדונות במטבע חוץ וצמודים למטבע חוץ - היקף הפקדונות ליום 30 בספטמבר 2016, הסתכם בכ- 2,547 מיליון ש"ח, המהווה ירידה בשיעור של כ- 6.8%. הירידה שנרשמה באפיק חסכון זה, נובעת בעיקר, מסביבת הריבית הנמוכה השוררת במגזר זה.

כתבי התחייבות נדחים - במסגרת המדיניות לגיון תמהיל המקורות ולשיפור יחס הלימות ההון שלו, גייס הבנק בעבר כתבי התחייבות נדחים. היקף כתבי ההתחייבות הנדחים ליום 30.9.2016 מסתכם בכ- 665 מיליון ש"ח (31.12.2015 - 672 מיליון ש"ח).

כתבי ההתחייבות דורגו על ידי חברת "מעלות - S&P" (להלן: "חברת הדירוג"), בדירוג "AA-", הנמוך בדרגה אחת מהדירוג שנקבע ליתר ההתחייבויות של הבנק ("AA"). הפער בדירוג נגזר ממתודולוגיית הדירוג של חברת הדירוג הבינלאומית "S&P" (חברת האם של "מעלות - S&P"), לפיה - כתבי ההתחייבות הנדחים ידורגו בדרגה אחת נמוכה יותר מדירוג המנפיק.

דירוג כתבי ההתחייבות עודכן על ידי חברת הדירוג לאחרונה ביום 23.12.2015, ואישר את הדירוג שנקבע לכתבי התחייבות אלו בעבר.

לפרטים נוספים באשר למגבלות החדשות החלות על הנפקת כתבי התחייבות נדחים, בעקבות יישומם של כללי "באזל 3" החל מיום 1.1.2014 - ראה פרק 8' לעיל.

אגרות חוב - במסגרת הפעילות לגיוון תמהיל המקורות והגדלת משקל המקורות לטווח ארוך, גייס הבנק ביום 31.3.2016, באמצעות חברה מוחזקת, אגרות חוב סחירות לא צמודות בהיקף של כ- 253 מיליון ש"ח.

אגרות החוב נושאות ריבית קבועה בשיעור של 2.07% (העולה בכ- 0.79 נקודת האחוז על שיעור הריבית שבו נסחרו אגרות חוב ממשלתיות דומות, במועד ההנפקה), ועומדות לפרעון בתום שש שנים ממועד הנפקתן.

• נכסים נזילים

להלן נתונים על הנכסים הנזילים של הבנק:

- כ- 8.0% מנכסי הבנק הינם מזומנים ופקדונות בבנקים לתקופה של עד שלושה חדשים - מהם כ- 70.8% פקדונות בבנק ישראל (31.12.2015: 18.0% - 94.1% בהתאמה).
- כ- 17.2% מנכסי הבנק הינם ניירות ערך סחירים בבורסה (31.12.2015 - 9.4%).

דהיינו, כ- 25.2% מסך נכסי הבנק ניתנים למימוש בזמן קצר (31.12.2015 - 27.4%). שיעורם הגבוה של הנכסים הנזילים נובע מיישום מדיניות המכוונת לשמר יחסי נזילות גבוהים בבנק, על רקע העדר יציבות וחוסר הוודאות השוררים במשק העולמי, כפועל יוצא מהמשבר הפיננסי המתמשך במדינות רבות בעולם.

(5) גילוי באשר למפקידים גדולים

להלן נתונים באשר להיקף הפקדונות של מפקידים גדולים בבנק:

31.12.2015	30.9.2016	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
1,301	972	קבוצה - א'
756	730	קבוצה - ב'
526	600	קבוצה - ג'
2,583	2,302	סך הכל

(6) מידע נוסף

מידע מפורט באשר לניהול סיכון הנזילות בבנק, לרבות היבטים איכותיים וכמותיים הכרוכים בניהול סיכון זה, נכלל בדוח הסיכונים המתפרסם באתר האינטרנט של הבנק, בכתובת:

<https://www.mercantile.co.il/MB/private/about-mercantile/financial-reports/regulatory>

ב. סיכון המימון

(1) סקירת הסיכון ואופן ניהולו

סיכון המימון מוגדר כחשיפת הבנק לפגיעה בזמינות המקורות, לרבות פגיעה בהרכבם (שעלולה לאלץ את הבנק להישען על מקורות יציבים פחות).

לפרטים נוספים באשר לניהול סיכון המימון, לרבות היעדים הכמותיים והמגבלות שנקבעו על ידי הבנק בנושא זה - ראה פרק 14 ב' בדוח הדירקטוריון וההנהלה לשנת 2015.

(2) מדדים כמותיים

להלן נתונים לגבי התפלגות הפקדונות בבנק בחתך גודל הפקדון ליום 30.9.2016, והשינויים שחלו בנתונים אלה, לעומת התפלגות הפקדונות בתחילת השנה:

השינוי	31.12.2015		30.9.2016		מדרגות הפקדון (אלפי ש"ח)	
	%	מיליוני ש"ח	%	מיליוני ש"ח	מ	עד
4.4	42.8	10,866	43.0	11,341	-	1
3.6	24.6	6,247	24.5	6,471	1	10
3.8	32.6	8,275	32.5	8,588	מעל 10	
4.0	100.0	25,388	100.0	26,400	סך הכל	

(3) מסגרות אשראי העומדות לרשות הבנק ותנאיהן

הבנק רשאי לנצל מסגרות אשראי שמעמיד בנק ישראל עבור המערכת הבנקאית, הנושאות ריבית בשיעור של 0.2% לשנה (על פי השיעורים ששררו בסוף הרבע הראשון של שנת 2016), בכפוף להעמדת בטחונות בהיקף שהוגדר על ידי בנק ישראל.

היקף האשראי הפוטנציאלי שהבנק רשאי לנצל במסגרת כללים אלו הסתכם ליום 30.9.2016 בסך של כ- 1.6 מיליארד ש"ח (31.12.2015 - 4.9 מיליארד ש"ח). היקף אשראי זה נגזר מיתרת הפקדונות שהפקיד הבנק בבנק ישראל במסגרת המכרזים המוניטריים, מיתרות הזכות בחשבונות העובר ושב של הבנק בבנק ישראל ומהיקף אגרות החוב שהופקדו על ידי הבנק בבנק ישראל.

לבנק אין הסכמי מסגרת לניצול אשראי עם גופים פיננסיים אחרים.

(4) מידע נוסף

מידע מפורט באשר לניהול סיכון המימון בבנק, לרבות היבטים כמותיים הכרוכים בניהול סיכון זה, נכלל בדוח הסיכונים ליום 30.9.2016 המתפרסם באתר האינטרנט של הבנק בכתובת:

<https://www.mercantile.co.il/MB/private/about-mercantile/financial-reports/regulatory>

15. סיכון תפעולי

א. סקירת הסיכון ואופן ניהולו

תפישת ניהול הסיכון התפעולי מבוססת על עקרונות ניהול סיכונים המפורטים בהוראת ניהול בנקאי תקין 310 ועקרונות ניהול סיכון מקובלים בעולם, במסגרתם היחידות השונות הנוטלות סיכון בבנק, נושאות באחריות מלאה לתהליכי ניהול סיכונים וליישום סביבת בקרה נאותה על פעילותן. תפישה זו עולה בקנה אחד עם תפישת ממשל ניהול הסיכונים המפורט בהוראות ניהול בנקאי תקין 350 ו- 355.

לפרטים נוספים באשר לניהול הסיכון התפעולי - ראה פרק 15 א' בדוח הדירקטוריון וההנהלה לשנת 2015.

ב. מדדים כמותיים

הצהרת התיאבון לסיכון מגדירה מגבלות כמותיות ואיכותיות בהקשר עם ניהול הסיכון התפעולי. מגבלות פנימיות אלו, כגון: מגבלת כמות הסיכונים התפעולים ברמת סיכון שירי גבוהה וגבוהה מאוד, שאינה חורגת מהצהרת תיאבון לסיכון שמתווה הדירקטוריון ומגבלת סיכונים בעלי פוטנציאל נזק גדול, נמדדות ומנטרות אחד לתקופה על ידי חטיבת ניהול הסיכונים.

הבנק מחשב את חשיפתו לסיכונים תפעוליים בהתאם ל"גישה הסטנדרטית" שנקבעה בהוראת ניהול בנקאי תקין מס' 206, המבוססת על חלוקת פעילות הבנק לקווי עסקים שהוגדרו בהוראה וחישוב ההון הנדרש בגין כל אחד מקווי העסקים.

על פי הנחיות אלו חשיפת הבנק לסיכונים תפעוליים, נגזרת מדרישת ההון כאמור, ומיחסי ההון המינימליים שנקבעו על ידי בנק ישראל.

להלן נתונים לגבי דרישת ההון וחשיפת הבנק בגין סיכונים תפעוליים ליום 30.9.2016, לעומת הנתונים המקבילים אשתקד:

השינוי	31.12.2015	30.9.2016	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
6	234	240	דרישת ההון
26	1,871	1,897	החשיפה לסיכון התפעולי

בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2016 לא חל שינוי מהותי בהיקף החשיפה לסיכון התפעולי. לפיכך, לא נרשם שינוי מהותי בדרישת ההון הנגזרת מחשיפה זו.

ג. מידע נוסף

מידע מפורט באשר לניהול הסיכון התפעולי בבנק, לרבות היבטים כמותיים הכרוכים בניהול סיכון זה, נכלל בדוח הסיכונים המפורסם באתר האינטרנט של הבנק בכתובת:

<https://www.mercantile.co.il/MB/private/about-mercantile/financial-reports/regulatory>

16. סיכונים נוספים

א. סיכונים טכנולוגית המידע וסיכונים "סייבר"

פעילות התאגידים הבנקאיים נשענת על תשתיות טכנולוגיות מתקדמות וחדשנות טכנולוגית, לרבות תשתיות מיחשוב "פתוחות" וקבלת שירותי מיחשוב מצדדים שלישיים המאפשרים מתן שירותים בנקאיים זמינים ללקוחות "בכל עת ובכל מקום". תשתיות מתקדמות אלו חושפות את התאגידים הבנקאיים לסיכונים אבטחת מידע ו"סיכונים סייבר", שהתמשותם עלולה לשבש את פעילותם התקינה ולהוביל לפגיעה במוניטין, ירידה באמון הציבור, ואף לגרום, במקרה קיצון, לפגיעה ביציבותם.

להערכת בנק ישראל, נרשמה בתקופה האחרונה עליה מתמדת בחשיפת התאגידים הבנקאיים (בארץ ובעולם) לאיומי סייבר, המתבטאת בעליה בתחכום ההתקפות, בעוצמת הנזק הפוטנציאלי ובקושי לזהות התקפות אלו. לאור החשיבות הרבה שמייחס בנק ישראל לנושא זה ולסכנות הפוטנציאליות הטמונות בו, פרסם בנק ישראל ביום 16 במרס 2015 הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 361, בנושא: "ניהול הגנת הסייבר", המסדירה את דרישות הפיקוח על הבנקים מהתאגידים הבנקאיים בתחום זה.

לפרטים נוספים באשר לניהול סיכונים אבטחת מידע וסיכונים "סייבר" בבנק - ראה פרק 16 ב' בדוח הדירקטוריון וההנהלה לשנת 2015.

ב. סיכונים משפטיים

הסיכון המשפטי הוגדר לעיל, כחשיפת הבנק להפסדים, בין היתר, בשל העדר יכולת לאכוף באופן משפטי קיומו של הסכם, או בשל הליכים משפטיים שנפתחו נגד הבנק וכן חשיפה להפסדים בגין קנסות או צעדי עונשין הנובעים מפעילות פיקוחית, כמו גם מהסדרים פרטניים.

במסגרת ניהול החשיפה לסיכונים משפטיים, הוכן בבנק מסמך מדיניות בנושא "ניהול הסיכונים המשפטיים", המגדיר את הסיכונים המשפטיים, דרכי המעקב אחרי סיכונים אלו והצעדים שיש לנקוט כדי למזער אותם, שאושר על ידי הדירקטוריון. עדכונים שוטפים בנושא זה מועלים באופן שוטף הן בפני ועדת ניהול הסיכונים של הדירקטוריון, והן בפני הדירקטוריון (במסגרת "מסמך הסיכונים").

ג. סיכוני ציות

במטרה להסדיר סטנדרטים הולמים לניהול סיכוני ציות בתאגידים הבנקאיים, כהגדרתם לעיל, פרסם בנק ישראל ביום 3.6.2015 תיקון להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 308, בנושא: "ציות ופונקציית הציות בתאגיד הבנקאי".

במסגרת התיקון להוראה נדרשו התאגידים הבנקאיים לגבש מדיניות כתובה בנושא: "מדיניות הציות", שתאושר על ידי הדירקטוריון. הבנק גיבש מסמך מדיניות בנושא זה, שאושר על ידי הדירקטוריון ביום 28 בדצמבר 2015.

במסגרת ניהול החשיפה לסיכוני ציות (לעניין החוקים ל"איסור הלבנת הון" ו"לאיסור מימון טרור"), התקבלה בעבר החלטה בבנק ובחברה האם, להפסקת מתן שירותים בנקאיים לבנקים הפועלים בשטחי הרשות הפלסטינית.

ההחלטה יושמה לגבי הבנקים הפועלים ברצועת עזה, והושהתה בחלקה לגבי שירותים מסוימים הניתנים לבנקים זרים הפועלים בשטחי יהודה ושומרון (להלן: "הבנקים הפלסטינים") - לבקשת המדינה.

ביום 1 במאי 2016 פנתה החברה האם למפקחת על הבנקים ולמנכ"ל משרד האוצר, בבקשה להתיר לבנקים הנמנים על קבוצת דיסקונט לחדול כליל ממתן שירותים לבנקים הפלסטינים, או לחלופין לתת מענה נאות לסיכונים הכרוכים במתן שירות זה.

לנוכח הסיכונים הכרוכים בפעילות זו, הצטרף דירקטוריון הבנק ביום 28 ביוני 2016 לעמדת החברה האם והנחה את הנהלת הבנק לפעול להפסקת הפעילות מול הבנקים הפלסטינים.

לפרטים נוספים באשר לניהול סיכון הציות, לרבות הצעדים שננקטו על ידי הבנק ליישום הוראות בנק ישראל בנושא זה - ראה פרק ד' בדוח הדירקטוריון וההנהלה לשנת 2015.

חלר ד' - מדיניות חשבונאית בנושאים קריטיים ובקרות

17. מדיניות חשבונאית ואומדנים חשבונאיים בנושאים קריטיים

א. כללי

הדוחות הכספיים של הבנק ערוכים על פי עקרונות וכללי חשבונאות שעיקרם פורט בכיאר 1 בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2015 ובכיאר 1 בתמצית הדוחות הכספיים ביניים לתקופת הדוח, תוך התאמות לכללי דיווח מקובלים לצורך עריכת דוחות כספיים לתקופות ביניים.

יישומם של כללי חשבונאות אלו, על ידי הנהלת הבנק בעת עריכת הדוחות הכספיים, כרוך לעיתים בהנחות, הערכות ואומדנים שונים המשפיעים על הסכומים המדווחים של נכסים והתחייבויות (לרבות התחייבויות תלויות) ועל התוצאות הכספיות המדווחות של הבנק. ייתכן שהתממשותם בעתיד של הערכות ואומדנים כאמור, יהיה שונה מכפי שהוערך בעת עריכת הדוחות הכספיים.

חלק מהאומדנים וההערכות בהם נעשה שימוש, כרוך במידה רבה של אי ודאות או רגישות למשתנים שונים. אומדנים והערכות מסוג זה, שהשתנותם עשויה להשפיע באופן מהותי על התוצאות הכספיות המוצגות בדוחות הכספיים, נחשבים לאומדנים והערכות בנושאים "קריטיים".

סקירה תמציתית של ההערכות והאומדנים בנושאים חשבונאיים קריטיים, נכללה בדו"ח וחשבון של הבנק לשנת 2015. כללי החשבונאות שיושמו בעריכת תמצית הדוחות הכספיים לתקופת הדוח, אינם כוללים אומדנים והערכות ב"נושאים קריטיים" מעבר לנושאים שפורטו בדוחות הבנק לשנת 2015 (בכפוף לאמור להלן).

הנהלת הבנק בדעה כי האומדנים וההערכות שיושמו בעת עריכת הדוחות הכספיים הינם נאותים ונעשו על פי מיטב ידיעתה ושיקול דעתה המקצועי.

ב. הפרשה להפסדי אשראי הנמדדת על בסיס פרטני

בהתאם להוראות הדיווח לציבור בנושא: "המדידה והגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי" (להלן: "ההוראה"), שפורסמה על ידי בנק ישראל ביום 18 בפברואר 2010, נדרשו התאגידים הבנקאיים לגבש מדיניות חשבונאית בנושא זה שתכלול, בין היתר, התייחסות לכל אחת מהשיטות לעריכת הפרשות להפסדי אשראי, כדלקמן:

- "הפרשה להפסדי אשראי על בסיס פרטני" - המיושמת לגבי אשראים בעייתיים שיתרתם החוזית עולה על מיליון ש"ח ולגבי חייבים בעייתיים מזוהים אחרים (שההפרשה להפסדי אשראי בגינם אינה נמדדת על "בסיס קבוצתי").
- "הפרשה להפסדי אשראי המוערכת על בסיס קבוצתי" - המיושמת עבור קבוצות אשראים הומוגניות המורכבות מאשראים בסכומים קטנים יחסית (כגון: אשראים בכרטיסי אשראי, אשראי לדיר, אשראי צרכני בתשלומים וכו'), ובלבד שיתרתם החוזית אינה עולה על מיליון ש"ח.

במסגרת המדיניות החשבונאית שגובשה על ידי הבנק בעבר, נקבע סף כמותי ל"קבוצות אשראי הומוגניות" (כהגדרתן בהוראה), בסך של 50 אלף ש"ח. דהיינו, אשראים שיתרתם עולה על סף זה, נבחנו על ידי הבנק על "בסיס פרטני".

קריטריונים אלו שימשו את הבנק ביישום המדיניות החשבונאית, לסיווג חובות בעייתיים ולמידת הפרשות להפסדי אשראי, בתקופה שממועד כניסת ההוראה לתוקף (1 בינואר 2011), ועד ליום 31.12.2015.

בעקבות הנסיון שנצבר בבנק ביישום ההוראה ובדיקות שנערכו על ידי הבנק במהלך התקופה שחלפה, באשר להתאמת הקריטריון לקביעת "סף החובות הנמדדים על בסיס קבוצתי", להרכב תיק האשראי בבנק ולאופי פעילותו - שהצביעו על פערים תוצאתיים לא משמעותיים בין שני מסלולי הפרשות שתוארו לעיל (עבור אשראים בהיקפים קטנים ובינוניים), מחד - ולנוכח השקעת המשאבים הגבוהה הנדרשת לבחינת אשראים על "בסיס פרטני" (ובכלל זה דרישה לעמידה בכללי תיעוד מפורטים ומחמירים במסלול בחינה זה), מאידך - החליטה הנהלת הבנק לשנות החל מיום 1 בינואר 2016 את מדיניותה החשבונאית בנושא זה, ולהעלות את קריטריון "סף החובות הנמדדים על בסיס קבוצתי", מ- 50 אלף ש"ח, ל- 0.5 מיליון ש"ח.

השינוי במדיניות החשבונאית כאמור, יושם על ידי הבנק החל ממועד זה, ותוצאותיו נכללות בתמצית הדוחות הכספיים לתקופת הדוח. השינוי בכללים לסיווג חובות בעייתיים ולקביעת הפרשות להפסדי אשראי הנגזר מהשינוי במדיניות החשבונאית כאמור, לא גרם לשינוי מהותי בהוצאות בגין הפסדי אשראי של הבנק.

נתוני ההשוואה לתקופות הקודמות לא הוצגו מחדש, בהעדף אפשרות מעשית ליישום רטרואקטיבי של שינוי זה, ומכיוון שההשלכות התוצאתיות הנובעות מיישום השינוי, כאמור - אינן משמעותיות.

האומדנים החשבונאיים בנושא: הפרשות להפסדי אשראי (בגין כל אחד ממסלולי הפרשות שנקבעו בהוראה, כאמור), נחשבים ל"אומדנים חשבונאיים קריטיים". השינוי בהתפלגות יתרות האשראי שבגין מיושמים האומדנים החשבונאיים הרלוונטיים ("הפרשה פרטנית" ו"הפרשה קבוצתית"), הנגזר מהשינוי במדיניות החשבונאית, כאמור, לא גרם לשינוי מהותי בהוצאות בגין הפסדי אשראי.

ג. הפרשה להפסדי אשראי על בסיס קבוצתי

בפרק 19א(2) בדוח הדירקטוריון וההנהלה לשנת 2015, נכלל מידע באשר לאומדנים החשבונאיים המיושמים בתהליך לקביעת ה"הפרשות להפסדי אשראי על בסיס קבוצתי", לרבות מידע באשר לכללים שנקבעו על ידי בנק ישראל לצורך חישוב מרכיב "טווח ההפרשות" (כהגדרתו בהוראות בנק ישראל).

לאור הנסיון שנצבר בנושא זה, הפיץ בנק ישראל ביום 20 ביולי 2016 הנחיה, במסגרתה נדרשו התאגידים הבנקאיים להרחיב את תקופת נתוני המחיקות המשמשת בחישוב "טווח ההפרשות" - מ-5, ל-6 שנים, החל מיום 30.6.2016 (ול-7 שנים החל מיום 1 בינואר 2017). הבנק יישם את ההנחיות החדשות במועד שנקבע לכניסתן לתוקף. ליישום ההנחיות כאמור, לא הייתה השלכה מהותית על יתרת "ההפרשה להפסדי אשראי על בסיס קבוצתי".

תהליך חישוב ההפרשות להפסדי אשראי על בסיס קבוצתי, מבוסס על אומדנים משמעותיים (כגון: קביעת "מקדם ההחלטה", בתוך "טווח ההפרשות", עבור כל אחת מקבוצות האשראי), ועל הערכות סובייקטיביות (כגון: המתאם שבין ההפרשות להפסדי אשראי שנרשמו בעבר, לבין ההפסד הנוכחי הגלום בתיק האשראי). לפיכך, "ההפרשה להפסדי אשראי על בסיס קבוצתי", רגישה לשינויים אפשריים באומדנים או בהערכות הסובייקטיביות, כאמור, באופן שסטייה אפשרית בגורמים אלו, עלולה להטות את סכום "ההפרשות להפסדי אשראי על בסיס קבוצתי", שנכללו בדוחות הכספיים - במידה מהותית.

יתרת "ההפרשות להפסדי אשראי על בסיס קבוצתי" ליום 30.9.2016 מסתכמת ב- 293 מיליון ש"ח (31.12.2015 - 282 מיליון ש"ח).

ד. התחייבות לתשלום פיצויי פרישה

בפרק 19ג(2) בדוח הדירקטוריון וההנהלה לשנת 2015, נכלל מידע באשר להערכות ולאומדנים החשבונאיים המיושמים על ידי הבנק לצורך קביעת ההפרשות לתשלום פיצויי פרישה לעובדי הבנק.

חישובי ההפרשות, כאמור, נערכים על בסיס אקטוארי, בהתבסס על נסיון העבר ועל פרמטרים סטטיסטיים ותחזיות לגבי העתיד, כגון: תוחלת החיים הצפויה, שיעורי פרישה מוקדמים, ההסתברות לתשלום הטבות נוספות לעובדים שיפרשו בעתיד, מעבר להתחייבות החוזית וכו'.

ביום 11 בספטמבר 2016 אישר הדירקטוריון תוכנית התייעלות שגובשה על ידי הנהלת הבנק הכוללת תוכנית לפרישה מרצון של כ- 50 עובדים בתנאים מועדפים.

בעקבות אישור התוכנית, המציעה לקבוצות עובדים מסוימות תנאי פרישה העולים על אלו שהיו נהוגים בבנק בעבר (ועשויים להשליך לפיכך, גם על תנאי הפרישה שישולמו לקבוצות עובדים אחרות, בעתיד), עדכן הבנק את התחייבויותיו לתשלום פיצויי פרישה ליום 30.9.2016 בסך של כ- 65 מיליון ש"ח.

ההפרשה בגין התחייבויות הבנק לתשלום פיצויי פרישה, כאמור, הנגזרת מההערכות והאומדנים האקטואריים, כאמור לעיל, רגישה לשינויים אפשריים בפרמטרים או בתחזיות עליהן היא מבוססת, באופן שסטייה אפשרית במרכיבים אלו, עלולה להטות את סכום ההתחייבות הכלול בדוחות הכספיים - במידה מהותית.

יתרת ההפרשות בגין התחייבות הבנק לתשלום פיצויי פרישה לעובדים ליום 30.9.2016 מסתכמת בסך של 636 מיליון ש"ח (31.12.2015 - 537 מיליון ש"ח).

ה. הצגת מכשירים פיננסיים על פי שוויים ההוגן

כאמור בדוחות הכספיים לשנת 2015, הבנק מודד מכשירים פיננסיים מסוימים (בעיקר השקעות בניירות ערך בתיק ה"זמין למכירה" וב"תיק למסחר"), וכן מכשירים נגזרים - על פי שוויים ההוגן.

להלן נתונים לגבי יתרות המכשירים הפיננסיים (לרבות מכשירים נגזרים), הכלולים בדוחות הכספיים לפי שוויים ההוגן, תוך אבחנה בין יתרות המבוססות על "נתונים נצפים", ליתרות המבוססות על "נתונים לא נצפים" וההכנסות (הוצאות) שנזקפו לדוח הרווח והפסד בגינם: (במיליוני ש"ח)

נתונים מאזניים		נתונים תוצאתיים				
לתשעה חודשים שהסתיימו		לשלושה חודשים שהסתיימו				
ביום 30 בספטמבר		ביום 30 בספטמבר		יתרות שווי הוגן ליום		
2015	2016	2015	2016	31.12.2015	30.9.2016	
1. ניירות ערך זמינים למכירה -						
"נתונים נצפים"						
74	36	19	11	2,512**	5,085	- נסחרים בשוק פעיל (רמה 1)
7	14	4	5	586**	718	- אחרים (רמה 2)
2	-	-	-	12	13	"נתונים לא נצפים" - (רמה 3)
83*	50	23*	16	3,110	5,816	סך הכל ניירות ערך זמינים למכירה
2. מכשירים נגזרים -						
"נתונים נצפים"						
-	1	-	-	-	-	- נסחרים בשוק פעיל (רמה 1)
(23)	(54)	26	(14)	(18)	(41)	- אחרים (רמה 2)
(12)	13	(2)	2	(70)	(46)	"נתונים לא נצפים" - (רמה 3)
(35)	(40)	24	(12)	(88)	(87)	סך הכל מכשירים נגזרים

* לא כולל הוצאה בסך של 9 מיליון ש"ח, המהווה תשלום שנפסק כנגד הבנק על ידי בית המשפט העליון בתקופה המקבילה אשתקד, ונזקפה לסעיף: "רווח ממכירת מניות זמינות למכירה".

** סווג מחדש.

השינויים בשווי ההוגן של מכשירים פיננסיים נגזרים המשתייכים לקבוצת האיכות הנמוכה ("רמה 3"), בתקופת הדו"ח נובעים מהגורמים הבאים:

השפעת שיעור עליית מדד המחירים לצרכן, והשינוי בשער החליפין של השקל לעומת המטבעות הזרים הגדילו את השווי ההוגן של מכשירים אלו, בסך של 5 מיליון ש"ח.

השפעת השינויים בשיעורי ריבית השוק במגזרים השונים (שקל לא צמוד, שקל צמוד למדד ומטבע חוץ), הגדילו את השווי ההוגן של מכשירים אלו, בסך של 12 מיליון ש"ח.

צבירת הריבית השוטפת, הקטינה את השווי ההוגן של מכשירים אלו, בסך של כ- 3 מיליון ש"ח.

השינוי ב"מרכיב סיכון האשראי" הקטין את השווי ההוגן של ההתחייבויות בגין עסקאות במכשירים נגזרים, בסך של כ- 1 מיליון ש"ח.

קביעת השווי ההוגן של מכשירים פיננסיים (לרבות מכשירים נגזרים) המשתייכים לדרגות איכות 2 ו-3 מבוססת על הערכות והנחות, הנשענות בין היתר, על שיקול דעת סובייקטיבי.
לפיכך, סטייה אפשרית בגורמים אלו עלולה להטות את שוויים ההוגן של מכשירים אלו במידה מהותית.

18. גילוי לגבי בקורות ונהלים

א. בקורות לגבי הגילוי בדוחות הכספיים

הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 309 - העוסקת הן בבקורות ונהלים לגבי הגילוי (סעיף 302 בחוק Sarbanes Oxley - להלן "SOX") והן בבקרה הפנימית על דיווח כספי (סעיף 404 SOX - ראה סעיף ב' להלן), קובעת בכל הנוגע לבקורות ולנהלים לגבי הגילוי בדוחות הכספיים התקופתיים, כדלקמן:

- תאגיד בנקאי חייב לקיים בקורות ונהלים לגבי הגילוי על דיווח כספי.
- הנהלת התאגיד הבנקאי תעריך, בשיתוף המנהל הכללי והחשבונאי הראשי, את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי בדוחות הכספיים, לסוף כל רבעון.
- בנוסף, חויבו המנהל הכללי והחשבונאי הראשי של כל תאגיד בנקאי, להצהיר אישית, במסגרת הדוחות הכספיים - הצהרות (הכלולות בדוחות אלו) לגבי הגילוי הנכלל בדוחות, בהסתמך על סקירת הדוחות הכספיים והערכת יעילות הבקורות והנהלים לגבי המידע שנכלל בדוחות.
- קיומן של בקורות אלו ותקפותן נבחנות ביחידות השונות של הבנק מידי רבעון. בנוסף, הוקמה בבנק "ועדת גילוי" בראשות המנהל הכללי הכוללת את כל חברי הנהלת הבנק. הועדה מתכנסת אחת לרבעון ודנה בנושאים שונים שהתעוררו במהלך פעילותו העסקית של הבנק, שעשויה להיות להם השלכה על הגילוי הנדרש בדוחות הכספיים.

ב. בקרה פנימית על דיווח כספי

בהוראת ניהול בנקאי תקין מס' 309 מפורטות גם חובות הנהלת התאגיד הבנקאי לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי (סעיף 404 SOX).

ההוראה קובעת, בכל הנוגע לבקרה הפנימית על דיווח כספי, כדלקמן:

- תאגיד בנקאי חייב לקיים בקרה פנימית על דיווח כספי.
 - הנהלת התאגיד הבנקאי תעריך מדי שנה את אפקטיביות מערך הבקרה הפנימית בתאגיד.
- בתקופת הדוח עודכן התייעוד הקיים בגין מספר תהליכים עסקיים המשליכים על הדיווח הכספי, נסקרו הבקורות הקיימות בגין תהליכים אלו, לרבות בקורות חדשות שנוספו בתקופת הדוח, ונערכו בדיקות שוטפות על הבקורות הקיימות והערכת מידת האפקטיביות שלהן.

ג. הערכת בקורות ונהלים לגבי הגילוי

בהתבסס על בחינת הבקורות הקיימות בתהליכי הפקת והעברת המידע הקשורים לדיווח הכספי, ועל תוצאות הדיונים שנערכו ב"ועדת הגילוי", העריכה הנהלת הבנק, בשיתוף המנהל הכללי והחשבונאי הראשי של הבנק, את האפקטיביות של הבקורות והנהלים בתקופה המכוסה בדוח זה, לגבי הגילוי של הבנק.

על בסיס הערכה זו, המנהל הכללי והחשבונאי הראשי של הבנק הסיקו, כי לתום תקופה זו, הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק הינן אפקטיביות, כדי: לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על המידע שהבנק נדרש לגלות בדוח הרבעוני, בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים ובמועד שנקבע בהוראות אלו.

ד. שינויים בבקרה הפנימית

במהלך הרבעון שהסתיים ביום 30.9.2016 לא ארעו שינויים בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי אשר השפיעו באופן מהותי, או שסביר שצפויים להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.

חלק ה' - מידע נוסף

19. עניינים אחרים

א. התייעלות

בדוח הדירקטוריון וההנהלה לשנת 2015 נכלל מידע כאשר למכתב שפורסם על ידי בנק ישראל ביום 12 בינואר 2016, במסגרתו נדרשו התאגידים הבנקאיים להתוות "תוכנית התייעלות רב שנתית", הכוללת מתווה פעולה ספציפי לחמש השנים הקרובות ועקרונות למתווה התייעלות לטווח ארוך יותר.

בנוסף, נכללו במכתב תמריצים שנועדו להקל על התאגידים הבנקאיים ליישם תוכנית התייעלות כנדרש, ובכללם:

- דחיית המועדים שנקבעו בעבר לעמידה ביעדי הלימות הון (ככל שהקיסון בהון, שבגיננו מבוקשת הדחיה, נובע מתוכנית התייעלות).
- היתר לאמץ פרשנות מקילה בהנחות האקטואריות המיושמות בחישוב ההפרשות להתחייבויות לתשלומי פיצויי פרישה.

בהמשך למכתב שפרסם בנק ישראל, כאמור, ולתוכנית מטה שגובשה על ידי הבנק בנושא זה - אישר הדירקטוריון ביום 11 בספטמבר 2016, תוכנית התייעלות הכוללת, בין היתר, תוכנית לפרישה מרצון של כ- 50 עובדים בתנאי פרישה מועדפים, שיישומה צפוי ברבע האחרון של שנת 2016 ועלותה הוערכה על ידי הבנק בכ- 31 מיליון ש"ח.

בנוסף, מכיוון שתנאי הפרישה שהוצעו לעובדים בתוכנית הנוכחית, עולים על אלו שהיו נהוגים בבנק בעבר (ועלולים להשליך, לפיכך, על תנאי הפרישה שישולמו לקבוצות עובדים אחרות בעתיד), עידכן הבנק את הפרשותיו בגין התחייבויותיו לתשלום פיצויי פרישה לקבוצות עובדים אחרות שלא נכללו במסגרת תוכנית הפרישה הנוכחית, בסך של כ- 34 מיליון ש"ח.

בסך הכל גדלו התחייבויות הבנק לתשלום פיצויי פרישה לעובדיו ליום 30.9.2016, בגין התוכנית לפרישה מרצון כאמור, והשלכותיה הנלוות - בסך של כ- 65 מיליון ש"ח.

הגידול בהתחייבויות הבנק לתשלום פיצויי פרישה, כאמור, סווג כ"הפרש אקטוארי", ונזקק לסעיף "רווח כולל אחר", במסגרת ההון העצמי (לאחר ניכוי חסכון במס בסך של 23 מיליון ש"ח).

ב. חקיקה בנושא: "תגמול"

(1) "חוק תגמול לנושאי משרה בתאגידים פיננסיים (אישור מיוחד ואי התרת הוצאה לצורכי מס בשל תגמול חריג), התשע"ו - 2016"

בעקבות ביקורת ציבורית שנשמעה בשנים האחרונות באשר לרמות השכר הגבוהות המשולמות לחלק מנושאי המשרה במגזר הפיננסי, ובהמשך לצעדי החקיקה שהחלו בנושא זה עוד בשנת 2014, אושר בכנסת ביום 12 באפריל 2016, "חוק תגמול לנושאי משרה בתאגידים פיננסיים (אישור מיוחד ואי התרת הוצאה לצורכי מס בשל תגמול חריג), התשע"ו - 2016" (להלן: "החוק").

החוק כולל מגבלות המתייחסות להיקף השכר המכסימלי שניתן יהיה לשלם לעובד במגזר הפיננסי, ולסכומי השכר שיתרו בניכוי לצורכי מס, כדלקמן:

- ייאסר על התאגידים הפיננסיים להתקשר בהסכם העסקה עם נושא משרה או עובד אחר, שעלות התגמול השנתית הנגזרת ממנו עולה על 2.5 מיליון ש"ח בשנה (להלן: "תקרת השכר").

- על אף האמור לעיל, יותר לתאגיד פיננסי להתקשר בהסכם שכר שעלותו גבוהה מ"תקרת השכר", כאמור, בכפוף לאישורו על ידי ועדת התגמול, הדירקטוריון והאסיפה הכללית של התאגיד הפיננסי ובתנאי שהיחס בין עלות הסכם זה, לבין סכום התגמול הנמוך ביותר שמשלם עובד בתאגיד - לא יעלה על 35.

- ייאסר על תאגיד פיננסי ששילם תגמול העולה על תקרת השכר (להלן: "שכר חורג"), לנכות לצורכי מס סכום השווה לכפל "השכר החורג".

ההוראות שנכללו בחוק מתייחסות להיבטים מורכבים בתחום יחסי "עובד - מעביד" וכוללות הנחיות בנושאים שטרם נדונו וטרם ניתנו הבהרות בגינם, לרבות באשר למידת הרלוונטיות של ההוראות לגבי זכויות שנצברו בתקופה שקדמה לאישור החוק. לפיכך, קיים קושי להעריך את ההשלכות שיהיו ליישום החוק על מערכת יחסי העבודה בבנק ועל פעילותו השוטפת.

לנוכח ההשלכות האפשריות הנגזרות מהוראות החוק, ולנוכח אי הבהרות באשר לפרשנות הראויה של חלק מהוראות אלו, פנה בנק ישראל לתאגידים הבנקאיים ביום 7.4.2016 בבקשה לקיים דיון בהשלכות האפשריות העלולות לחול עליהם בשל יישום הוראות החוק, לרבות:

- אפשרות לעזיבת אנשי מפתח ברמות הניהוליות השונות.
- השפעה על יישומן של תוכניות התייעלות קיימות ויוזמות עתידיות לתוכניות מעין אלה.
- בחינת ההיבטים החשבונאיים הנגזרים מהוראות החוק, לרבות הצורך בעדכון ההפרשות לזכויות עובדים, ככל שהנושא רלוונטי.

לאור הקושי לפרש הוראות והיבטים מסוימים שנכללו בחוק כאמור, ומכיוון שבתקופה שחלפה מיום פרסום החוק לא הוצגה בידי המחוקק או גורם מוסמך מטעמו פרשנות שתבהיר היבטים אלו, הגיש איגוד הבנקים ביום 1 ביוני 2016 עתירה לבית הדין הגבוה לצדק כנגד הכנסת, שר האוצר, בנק ישראל והמפקחת על הבנקים באשר לסעיפים והיבטים שונים שנכללו בחוק (לרבות באשר לאפשרות להחיל הגבלות מסוימות על זכויות שנצברו קודם לאישור החוק). עתירה דומה הוגשה ביום 6 ביוני 2016 על ידי איגוד חברות הביטוח.

בהמשך לצו ביניים שניתן ביום 11 ביולי 2016, פרסם בית המשפט העליון ביום 29 בספטמבר 2016 החלטה סופית בעתירות אלה.

מחד, החליט בית המשפט לדחות את טיעוני העותרים בשתי סוגיות עקרוניות:

- לדעת בית המשפט, תקרת השכר שנקבעה בחוק (יחס של 1:35 לכל היותר בין סכום התגמול הנמוך ביותר המשולם בתאגיד הפיננסי, לבין עלות הסכם השכר המכסימלי באותו תאגיד) - נועדה לקדם תכלית ראויה, לרבות השגת צדק חלוקתי (הגם שבית המשפט מכיר בפוטנציאל לפגיעה אפשרית בתנאי העבודה שעלולה להיגרם לעובדים מסוימים - סבור בית המשפט שהתועלת הגלומה בסעיף זה, עולה על הפגיעה הצפויה בגינו).
- למרות שבית המשפט מסכים עקרונית לטענה שבהסדרי החקיקה, גלומה פגיעה בזכויות חוקתיות שונות של העובדים ובהן חופש העיסוק (באמצעות הבחנה בין הסכמי השכר בתאגידים פיננסיים לבין הסכמי השכר בתאגידים אחרים), החליט בית המשפט שמדובר בהבחנה ראויה, מכיוון שקיים שוני מהותי בין תאגידים פיננסיים, לבין תאגידים אחרים, לנוכח תפקידם המרכזי של התאגידים הפיננסיים במשק, לרבות ניהול כספי ציבור וכפיפותם לרגולציה קפדנית.

מאידך, קיבל בית המשפט את טענות העותרים בסוגיית החלת ההסדרים שנקבעו בחוק על זכויות שצברו עובדים הנמצאים בתחולת החוק, בתקופה שקדמה למועד שנקבע לכניסת הוראות החוק לתוקף. לדעת בית המשפט החוק נועד לחול על תגמולים המשולמים עבור עבודה בעתיד בלבד, ואינו חל על זכויות שנרכשו בתמורה לעבודה שבוצעה על ידי העובד לפני המועד שנקבע לכניסת החוק לתוקף (12.10.2016). בנוסף, האריך בית המשפט את המועד שנקבע לכניסת הוראות החוק לתוקף, לגבי עובדים שיבקשו לסיים את עבודתם - עד ליום 1.1.2017.

להערכת הבנק המבוססת על פסיקת בית המשפט, כאמור ובחינת הסכמי העבודה הקיימים, המגבלות שנקבעו בחוק אינן צפויות להשפיע על הסכמי העבודה הקיימים בבנק. לפיכך, לא נדרש לעדכן בשלב זה, את הפרשות הבנק בגין זכויות עובדים.

(2) תיקון להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 301A בנושא: "מדיניות התגמול בתאגיד הבנקאי"

בעקבות אישור החוק לתגמול "נושאי משרה בתאגידים פיננסיים (ראה סעיף 1) לעיל), פרסם בנק ישראל ביום 29 בספטמבר 2016 תיקון להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 301A, בנושא: "מדיניות התגמול בתאגיד בנקאי".

התיקון להוראה כולל הקלות באשר להנחיות מסוימות שנכללו בהוראה הנוכחית, לרבות:

- תכולת אוכלוסיית העובדים שהוגדרו כ"עובדים מרכזיים", תצומצם באופן שלא ייכללו בה עובדים שאינם מדווחים ישירות למנכ"ל ועובדים אחרים (לרבות נושאי משרה), שהיקף התגמול השנתי ששולם להם בשנתיים האחרונות אינו עולה על 500,000 ש"ח, והיקף התגמול המשתנה ששולם להם בשנים אלו אינו עולה על 20% מהתגמול השנתי.
 - הותר לכלול בקריטריונים הנקבעים מראש, מרכיב "שיקול דעת", ובלבד שסכום התגמול הנגזר ממרכיב זה, לא יעלה על שלוש משכורות.
 - ככלל, תשלום תגמול משתנה לעובדים מרכזיים ונושאי משרה, כפוף להסדרי דחיה מינימליים שנקבעו בהוראה. למרות האמור לעיל, תאפשר ההוראה לתאגידים הבנקאיים שלא להחיל הסדרי דחיה בגין תגמול משתנה המשולם ל"עובד מרכזי" ששכרו עומד בדרישות "חוק התגמול", ככל שהתגמול המשתנה ששולם לו אינו עולה על 40% מסך התגמול הקבוע ששולם לעובד באותה שנה.
- הבנק מיישם את ההנחיות שנכללו בתיקון להוראה, ממועד כניסתו לתוקף (יום הפרסום), ומתעתד לשלב את ההנחיות החדשות במדיניות ובמנגנוני התגמול בבנק.

דוח הדירקטוריון וההנהלה - נספחים | תוכן העניינים

נספח 1 - סיכון האשראי הכולל לציבור לפי ענפי משק על בסיס מאוחד.....86

נספח 2 - חשיפות למדינות זרות - על בסיס מאוחד.....89

נספח 3 - החשיפה של הבנק וחברות מאוחדות שלו לשינויים בשיעורי הריבית'.....90

נספח 1 - סיכון האשראי הכולל לציבור לפי ענפי משק על בסיס מאוחד

בסכומים מדווחים (במיליוני ש"ח)

30 בספטמבר 2016										
סיכון אשראי כולל ⁽¹⁾					חובות ⁽²⁾ וסיכון אשראי חוץ מאזני (למעט נגזרים) ⁽³⁾					
הפסדי אשראי ⁽⁴⁾										
יתרת הפרשה להפסד אשראי	הוצאות בגין הפסדי חשבונאות, נטו	מחיקות	הוצאות	יתרת	פגום					
					מזה:	סך הכל*	סך הכל	דירוג ביצוע אשראי ⁽⁵⁾	בעייתי	
אשראי	נטו	אשראי	אשראי	אשראי	בעייתי ⁽⁶⁾	חובות ⁽²⁾	סך הכל	אשראי ⁽⁵⁾	בעייתי	
פעילות בישראל: ציבור-מסחרי										
9	(2)	(2)	2	5	369	410	5	401	410	חקלאות
1	-	-	-	-	97	105	-	105	105	כרייה וחציבה
42	(2)	(2)	18	85	2,058	2,314	85	2,192	2,315	תעשייה
50	-	6	33	70	1,852	4,082	70	3,967	4,083	בינוי ⁽⁷⁾
22	-	16	71	79	2,038	2,176	80	2,096	2,176	נדל"ן
2	-	-	-	1	88	104	1	294	297	אספקת חשמל ומים
97	8	3	97	145	4,069	4,585	145	4,392	4,586	מסחר
2	1	1	2	6	243	285	5	269	289	בתי מלון, שרותי הארחה ואוכל
33	(3)	(2)	18	24	1,006	1,129	24	1,092	1,130	תחבורה ואחסנה
3	1	1	1	2	95	153	2	148	156	מידע ותקשורת
6	1	-	6	6	340	364	6	447	454	שירותים פיננסיים
22	-	-	22	32	1,207	1,486	32	1,409	1,486	שירותים עסקיים אחרים
4	-	-	2	6	864	1,033	6	1,008	1,033	שירותים ציבוריים וקהילתיים
293	4	21	272	461	14,326	18,226	461	17,820	18,520	סך הכל מסחרי
18	-	3	-	59	3,676	3,849	59	3,758	3,849	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור
59	(1)	2	20	53	3,944	4,933	53	4,700	4,942	אנשים פרטיים - אחר
370	3	26	292	573	21,946	27,008	573	26,278	27,311	סך הכל ציבור בישראל
-	-	(1)	-	-	336	336	-	345	345	בנקים
-	-	-	-	-	-	-	-	5,717	5,717	ממשלה
370	3	25	292	573	22,282	27,344	573	32,340	33,373	סה"כ פעילות בישראל
פעילות בחו"ל										
2	-	-	-	-	178	215	-	217	217	תעשייה
-	-	(4)	-	-	16	123	-	127	127	בינוי ונדל"ן
1	-	-	-	-	68	72	-	72	72	מסחר
-	-	-	5	5	5	5	19	-	19	תחבורה ואחסנה
-	-	-	-	1	35	41	1	40	41	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור
-	-	-	-	-	3	8	-	8	8	אנשים פרטיים - אחר
12	-	-	25	25	29	30	25	5	30	אחר
15	-	(4)	30	31	334	494	45	469	514	סה"כ ציבור בחו"ל
-	-	-	-	-	488	510	-	513	513	בנקים
-	-	-	-	-	-	-	-	103	103	ממשלות
15	-	(4)	30	31	822	1,004	45	1,085	1,130	סך הכל פעילות בחו"ל
385	3	21	322	604	23,104	28,348	618	33,425	34,503	סך הכל

1. סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות⁽²⁾, אג"ח, נכסים בגין מכשירים נגזרים וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה בסך 23,104 מיליוני ש"ח, 6,120 מיליוני ש"ח, 35 מיליוני ש"ח ו- 5,244 מיליוני ש"ח, בהתאמה.
2. אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח.
3. סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, למעט בגין מכשירים נגזרים.
4. כולל בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים (מוצגים במאזן) בסעיף התחייבויות אחרות.
5. סיכון אשראי שדירוג האשראי שלו ליום 30.9.2016, עומד במדיניות הבנק לביצוע אשראי חדש.
6. סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיור שבגין קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור והלוואות לדיור שבגין לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של כ- 90 יום ומעלה.
7. כולל סיכון אשראי מאזני בגין הלוואות לדיור שניתנו ל"קבוצות רכישה" בסך 86 מיליון ש"ח, וסיכון אשראי חוץ מאזני בגין לווים אלה בסך 109 מיליון ש"ח.

נספח 1 - סיכון האשראי הכולל לציבור לפי ענפי משק על בסיס מאוחד (המשך)

בסכומים מדווחים (במיליוני ש"ח)

30 בספטמבר 2015										
חובות ⁽²⁾ וסיכון אשראי חוץ מאזני (למעט נגזרים) ⁽³⁾					סיכון אשראי כולל ⁽¹⁾					
הפסדי אשראי ⁽⁴⁾										
יתרת	הוצאות	מחיקות	פגום	כתיית ⁽⁶⁾	*מזה:	סך	דירוג	סך		
הפרשה	בגין	חשבוניות,			חובות ⁽²⁾	הכל*	ביצוע	הכל		
להפסד	הפסדי	אשראי					אשראי ⁽⁵⁾			
אשראי	אשראי	נטו					כתייתי			
8	(1)	(1)	3	5	333	373	5	365	374	פעילות בישראל: ציבור-מסחרי
-	-	-	-	-	86	95	-	94	95	חקלאות
40	1	7	26	80	1,971	2,247	80	2,185	2,260	כרייה וחציבה
43	4	(1)	35	88	1,687	3,424	88	3,306	3,425	תעשייה
8	(1)	(1)	21	27	1,831	1,925	27	1,901	1,932	בינוי ⁽⁷⁾
1	-	-	-	1	91	108	1	305	307	נדל"ן
91	2	(7)	99	139	3,858	4,324	139	4,188	4,347	אספקת חשמל ומים
2	-	-	20	24	237	277	24	250	282	מסחר
22	10	12	18	27	881	996	27	957	996	בתי מלון, שרותי הארחה ואוכל
3	1	2	1	3	104	130	3	130	135	תחבורה ואחסנה
7	-	5	6	6	380	405	6	738	771	מידע ותקשורת
24	(1)	3	32	39	1,138	1,393	39	1,327	1,394	שירותים פיננסיים
5	-	-	4	8	809	980	8	966	981	שירותים עסקיים אחרים
254	15	19	265	447	13,406	16,677	447	16,712	17,299	שירותים ציבוריים וקהילתיים
15	-	2	-	55	3,192	3,327 ⁽⁸⁾	55	3,251 ⁽⁸⁾	3,327 ⁽⁸⁾	סך הכל מסחרי
45	(1)	(10)	33	73	3,478	4,385	73	4,165	4,393	אנשים פרטיים - הלוואות לדיוור
314	14	11	298	575	20,076	24,389	575	24,128	25,019	אנשים פרטיים - אחר
1	-	-	-	-	107	107	-	164	164	סך הכל ציבור בישראל
-	-	-	-	-	-	-	-	2,028	2,028	בנקים
315	14	11	298	575	20,183	24,496	575	26,320	27,211	ממשלה
										סה"כ פעילות בישראל
										פעילות בחו"ל
2	-	-	-	-	221	245	-	249	272	תעשייה
-	-	-	-	70	91	197	70	202	202	בינוי ונדל"ן
1	-	(1)	-	-	66	72	-	72	72	מסחר
-	-	1	-	-	50	50	-	50	50	שירותים עסקיים
-	-	-	-	-	3 ⁽⁸⁾	8 ⁽⁸⁾	-	7 ⁽⁸⁾	8 ⁽⁸⁾	אנשים פרטיים - אחר
-	-	-	-	-	39 ⁽⁸⁾	43 ⁽⁸⁾	-	43 ⁽⁸⁾	43 ⁽⁸⁾	אנשים פרטיים - הלוואות לדיוור
13	-	(1)	31	32	34 ⁽⁸⁾	35 ⁽⁸⁾	44	7 ⁽⁸⁾	65 ⁽⁸⁾	אחר
16	-	(1)	31	102	504	650	114	630	712	סה"כ ציבור בחו"ל
-	-	-	-	-	349	372	-	385	385	בנקים
-	-	-	-	-	-	-	-	28	28	ממשלות
16	-	(1)	31	102	853	1,022	114	1,043	1,125	סך הכל פעילות בחו"ל
331	14	10	329	677	21,036	25,518	689	27,363	28,336	סך הכל

1. סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות⁽²⁾, אג"ח, נכסים בגין מכשירים נגזרים וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה בסך 21,036 מיליוני ש"ח, 2,765 מיליוני ש"ח, 51 מיליוני ש"ח ו- 4,484 מיליוני ש"ח, בהתאמה.
2. אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח.
3. סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, למעט בגין מכשירים נגזרים.
4. כולל בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף התחייבויות אחרות).
5. סיכון אשראי שדירוג האשראי שלו ליום 30.9.2015, עומד במדיניות הבנק לכיצוע אשראי חדש.
6. סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיוור שבגין קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור והלוואות לדיוור שבגין לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של כ- 90 יום ומעלה.
7. כולל סיכון אשראי מאזני בגין הלוואות לדיוור שניתנו ל"קבוצות רכישה" בסך 76 מיליון ש"ח, וסיכון אשראי חוץ מאזני בגין לווים אלה בסך 136 מיליון ש"ח.
8. סוגו מחדש.

נספח 1 - סיכון האשראי הכולל לציבור לפי ענפי משק על בסיס מאוחד (המשך)

בסכומים מדווחים (במיליוני ש"ח)

31 בדצמבר 2015										
חובות ⁽²⁾ וסיכון אשראי חוץ מאזני (למעט נגזרים) ⁽³⁾					סיכון אשראי כולל ⁽¹⁾					
הפסדי אשראי ⁽⁴⁾										
יתרת הפרשה להפסד אשראי	הוצאות בגין הפסדי אשראי	מחיקות חשבונאיות, נטו	פגום	בעייתי ⁽⁶⁾	*מזה: חובות ⁽²⁾	סך הכל*	דירוג ביצוע אשראי ⁽⁵⁾	סך הכל		
										בעייתי
9	(2)	(1)	3	4	348	387	4	381	387	פעילות בישראל: ציבור-מסחרי
1	-	1	-	-	94	102	-	102	102	חקלאות
42	1	10	19	70	2,036	2,299	70	2,218	2,312	כרייה וחציבה
44	7	1	33	80	1,678	3,447	80	3,338	3,448	תעשייה
6	1	(2)	36	43	1,878	1,936	43	1,899	1,944	בינוי ⁽⁷⁾
2	-	1	-	-	89	105	-	314	315	נדל"ן
102	8	10	121	145	3,930	4,429	145	4,269	4,444	אספקת חשמל ומים
2	1	2	6	10	221	257	10	242	261	מסחר
32	10	23	28	36	858	980	36	931	980	בתי מלון, שרותי הארחה ואוכל
3	2	4	2	3	93	117	3	115	121	תחבורה ואחסנה
7	-	5	6	6	339	360	6	613	620	מידע ותקשורת
22	1	2	33	42	1,151	1,418	42	1,343	1,419	שירותים פיננסיים
4	1	-	3	6	789	983	6	968	983	שירותים עסקיים אחרים
276	30	56	290	445	13,504	16,820	445	16,733	17,336	שירותים ציבוריים וקהילתיים
16	-	3	-	57	3,271	3,497	57	3,412	3,497	סך הכל מסחרי
55	5	6	26	70	3,521	4,460	70	4,238	4,470	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור
347	35	65	316	572	20,296	24,777	572	24,383	25,303	אנשים פרטיים - אחר
1	-	-	-	-	106	106	-	157	157	סך הכל ציבור בישראל
-	-	-	-	-	-	-	-	2,716	2,716	בנקים
348	35	65	316	572	20,402	24,883	572	27,256	28,176	ממשלה
										סה"כ פעילות בישראל
										פעילות בחו"ל
2	-	(1)	-	-	220	240	-	250	273	תעשייה
4	-	4	-	63	82	188	63	130	193	בינוי ונדל"ן
-	-	-	-	-	80	83	-	83	83	מסחר
-	-	-	6	6	5	6	18	-	18	תחבורה ואחסנה
-	-	-	-	-	39	40	-	40	40	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור
-	-	-	-	-	4	8	-	8	8	אנשים פרטיים - אחר
13	-	(1)	25	25	28	29	25	7	47	אחר
19	-	2	31	94	458	594	106	518	662	סה"כ ציבור בחו"ל
-	-	-	-	-	310	334	-	348	348	בנקים
-	-	-	-	-	-	-	-	97	97	ממשלות
19	-	2	31	94	768	928	106	963	1,107	סך הכל פעילות בחו"ל
367	35	67	347	666	21,170	25,811	678	28,219	29,283	סך הכל

1. סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות⁽²⁾, אג"ח, נכסים בגין מכשירים נגזרים וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה בסך 21,170 מיליוני ש"ח, 3,420 מיליוני ש"ח, 52 מיליוני ש"ח ו-4,641 מיליוני ש"ח, בהתאמה.
2. אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח.
3. סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, למעט בגין מכשירים נגזרים.
4. כולל בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף התחייבויות אחרות).
5. סיכון אשראי שדירוג האשראי שלו ליום 31.12.2015, עומד במדיניות הבנק לביצוע אשראי חדש.
6. סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיור שבגין קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור והלוואות לדיור שבגין לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של כ-90 יום ומעלה.
7. כולל סיכון אשראי מאזני בגין הלוואות לדיור שניתנו ל"קבוצות רכישה" בסך 88 מיליוני ש"ח, וסיכון אשראי חוץ מאזני בגין לווים אלה בסך 140 מיליוני ש"ח.

נספח 2 - חשיפות למדינות זרות - על בסיס מאוחד⁽¹⁾

בסכומים מדווחים

א. מידע בדבר סך כל החשיפות למדינות זרות

מועד הפרעון של החשיפה המאזנית		חשיפה מאזנית מעבר לגבול ⁽³⁾						
מגל שנה	עד שנה	חשיפה חוץ מאזנית ⁽²⁾	חובות פגומים	סיכון אשראי בעייתי	סך הכל	לאחרים	לבנקים	לממשלות
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
סך כל החשיפה למדינות זרות:								
• ליום 30.9.2016:								
135	349	4	-	-	484	95	325	64
167	209	863 ⁽⁴⁾	-	2	376	174	163	39
302	558	867	-	2	860	269	488	103
13	3	29	-	-	16	15	1	-
• ליום 30.9.2015:								
299	387	63	-	-	686	300	359	27
18	2	27	-	-	20	18	2	-
• ליום 31.12.2015:								
174	180	6	-	-	354	96	161	97
178	187	55	-	-	365	205	160	-
352	367	61	-	-	719	301	321	97
16	5	28	-	-	21	18	3	-

- על בסיס סיכון סופי, לאחר השפעת ערבויות ובטחונות נזילים. בלוח זה נכלל מידע מפורט לגבי מדינות שחשיפות האשראי של הבנק בגין עולה על 1% מסך נכסי הבנק.
- סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים, כפי שחושב לצורך מגבלת חבות של לוח.
- סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני, סיכון אשראי בעייתי וחובות פגומים, מוצגים לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת בטחונות המתרים לניכוי לצורך חבות של לוח וקבוצת לווים.
- כולל חשיפה למבטחי משנה זרים בסך של 805 מיליוני ש"ח, הנובעת מהסכמים שנחתמו בין הבנק למבטחי המשנה, במסגרתם התחייבו מבטחים אלו לשפות את הבנק בגין התממשות חשיפה להפסדי אשראי הגלומה בערבויות "חוק מרכז דירות" מסוימות, שהונפקו על ידי הבנק (ראה פרק 38(4), לעיל).

ב. מידע בדבר מדינות שסך החשיפה לכל אחת מהן עולה על 0.75% מסך נכסי הבנק

ליום 30.9.2016 לא היו בבנק חשיפות אשראי בגין מדינות זרות, ששיעורן עולה על 0.75% מכלל נכסי הבנק (אך נופל מ-1%). (ליום 30.9.2015 היתה בבנק חשיפה מאזנית בגין מדינה זרה אחת העומדת בקריטריון זה בסך של 259 מיליוני ש"ח, וחשיפה חוץ מאזנית בסך של 6 מיליוני ש"ח; ליום 31.12.2015 לא היו בבנק חשיפות אשראי העומדות בקריטריון זה).

ג. מידע בדבר חשיפה מאזנית למדינות זרות עם בעיות נזילות

חשיפת הבנק בגין מדינות זרות עם בעיות נזילות מסתכמת ליום 30.9.2016 בסך של 3 מיליוני ש"ח (30.9.2015) - 5 מיליוני ש"ח; 31.12.2015 - 5 מיליוני ש"ח).

* חשיפת הבנק למדינות: פורטוגל, ספרד, יוון, איטליה, אירלנד וקפריסין שנכללו בתכנית הסיוע שהושקה על ידי הבנק המרכזי האירופאי וקרן המטבע הבינלאומית ליום 30.9.2016 - מסתכמת בסך 8 מיליוני ש"ח (30.9.2015) - 7 מיליוני ש"ח; 31.12.2015 - 13 מיליוני ש"ח. ליום 30.9.2016 לא קיימת לבנק חשיפה חוץ מאזנית בגין מדינות אלו (30.9.2015 - 31.12.2015 - זהה).

נספח 3 - החשיפה של הבנק וחברות מאוחדות שלו לשינויים בשיעורי הריבית

בסכומים מדווחים

30 בספטמבר 2016

עם דרישה ועד חודש מיליוני ש"ח	מחודש ועד 3 חודשים	מעל 3 חודשים ועד שנה	משנה ועד 3 שנים	מעל 3 ועד 5 שנים	מעל 5 ועד 10 שנים	מעל 10 ועד 20 שנה
-------------------------------	--------------------	----------------------	-----------------	------------------	-------------------	-------------------

18,392	2,396	1,361	782	1,363	357	108
372	61	162	5	-	-	-
1	7	20	20	15	1	-
-	-	-	-	-	-	-
18,765	2,464	1,543	807	1,378	358	108
18,007	653	1,969	1,078	367	459	112
201	324	663	404	4	97	-
-	1	2	7	2	1	-
-	-	-	-	-	-	-
18,208	978	2,634	1,489	373	557	112
557	1,486	(1,091)	(682)	1,005	(199)	(4)
557	2,043	952	270	1,275	1,076	1,072

מטבע ישראלי לא צמוד

נכסים פיננסיים, סכומים לקבל בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים ונכסים פיננסיים מורכבים נכסים פיננסיים*
מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)
אופציות (במונחי נכס הבסיס)
מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים
סה"כ שווי הוגן

התחייבויות פיננסיות, סכומים לשלם בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים והתחייבויות פיננסיות מורכבות התחייבויות פיננסיות*
מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)
אופציות (במונחי נכס הבסיס)
מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים
סה"כ שווי הוגן

מכשירים פיננסיים, נטו

החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית במגזר

החשיפה המצטברת במגזר

מטבע ישראלי צמוד למדד

נכסים פיננסיים, סכומים לקבל בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים ונכסים פיננסיים מורכבים נכסים פיננסיים*
מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)
אופציות (במונחי נכס הבסיס)
מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים
סה"כ שווי הוגן

התחייבויות פיננסיות, סכומים לשלם בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים והתחייבויות פיננסיות מורכבות התחייבויות פיננסיות*
מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)
אופציות (במונחי נכס הבסיס)
מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים
סה"כ שווי הוגן

מכשירים פיננסיים, נטו

החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית במגזר

החשיפה המצטברת במגזר

הערות כלליות:

1. פירוט נוסף על החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית בכל מגזר של הנכסים הפיננסיים ושל ההתחייבויות הפיננסיות, לפי סעיפי המאזן השונים, יימסרו לכל מבקש.
2. בלוח זה, הנתונים לפי תקופות מייצגים את הערך הנוכחי של זרמי המזומנים העתידיים של כל מכשיר פיננסי, כשהם מהווים לפי שיעורי הריבית שמנכים אותם אל השווי הוגן בגין המכשיר הפיננסי.
3. שיעור תשואה פנימי הינו שיעור הריבית המנכה את תזרימי המזומנים הצפויים ממכשיר פיננסי אל השווי הוגן בגינו.
4. משך חיים ממוצע אפקטיבי של קבוצת מכשירים פיננסיים מהווה קירוב לשינוי באחוזים בשווי הוגן של קבוצת המכשירים הפיננסיים שנגרם כתוצאה משינוי קטן (גידול בשיעור של 0.1%) בשיעור התשואה הפנימי של כל אחד מהמכשירים הפיננסיים.

31 בדצמבר 2015			30 בספטמבר 2015							
משך חיים ממוצע אפקטיבי שנים	שיעור תשואה פנימי אחוזים	סך הכל שווי הוגן מיליוני ש"ח אחוזים	משך חיים ממוצע אפקטיבי שנים	שיעור תשואה פנימי אחוזים	סך הכל שווי הוגן מיליוני ש"ח אחוזים	משך חיים ממוצע אפקטיבי שנים	שיעור תשואה פנימי אחוזים	סך הכל שווי הוגן	ללא תקופת פרעון	מעל 20 שנה
0.46	3.07	24,878	0.46	3.22	23,771	0.53	3.65	24,855	77	19
0.21		1,048	0.26		797	0.26		600	-	-
-		47	-		38	-		64	-	-
-		-	-		-	-		-	-	-
**0.45		25,973	**0.45		24,606	**0.53		25,519	77	19
0.36	0.16	21,106	0.39	0.15	19,867	0.46	0.20	22,645	-	-
0.56		3,256	0.70		3,130	1.25		1,693	-	-
-		19	-		17	-		13	-	-
-		-	0.84		10	-		-	-	-
**0.39		24,381	**0.43		23,024	**0.51		24,351	-	-
								1,168	77	19
		1,592			1,582				1,168	1,091
2.76	1.44	2,951	2.87	1.14	3,021	2.61	1.24	3,824	2	12
0.79		1,273	0.79		1,277	2.09		534	-	-
-		12	-		7	-		12	-	-
-		-	-		-	-		-	-	-
**2.16		4,236	**2.25		4,305	**2.54		4,370	2	12
3.25	0.51	3,776	3.24	0.41	3,927	3.25	0.40	3,488	-	-
3.86		171	4.11		174	2.39		266	-	-
-		24	-		14	-		36	-	-
-		-	0.72		7	-		-	-	-
**3.26		3,971	**3.26		4,122	**3.16		3,790	-	-
								580	2	12
		265			183				580	578

הערות ספציפיות:

* למעט יתרות מאזניות של מכשירים פיננסיים נגזרים, שווי הוגן של מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים ושווי הוגן של מכשירים פיננסיים מורכבים.
 ** ממוצע משוקלל לפי שווי הוגן של משך החיים הממוצע האפקטיבי.

נספח 3 - החשיפה של הבנק וחברות מאוחדות שלו לשינויים בשיעורי הריבית (המשך)

בסכומים מדווחים

30 בספטמבר 2016						
עם דרישה ועד חודש 2016	מחודש ועד 3 חודשים 2016	מל 3 ועד 5 שנים 2016	מל 5 ועד 3 שנים 2016	משנה ועד 3 שנים 2016	מל 3 ועד 5 שנים 2016	מעל 5 ועד 10 שנים 2016

מיליוני ש"ח						
988	137	123	430	78	193	2
425	729	691	46	65	-	-
-	3	1	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-
1,413	869	815	476	143	193	2
2,073	201	346	24	6	15	4
498	86	205	156	31	242	2
1	8	13	6	1	-	-
-	-	-	-	-	-	-
2,572	295	564	186	38	257	6
(1,159)	574	251	290	105	(64)	(4)
(1,159)	(585)	(334)	(44)	61	(3)	(7)
19,465	2,673	2,095	2,948	2,290	913	136
797	790	953	456	67	25	2
1	11	23	26	17	2	-
-	-	-	-	-	-	-
20,263	3,474	3,071	3,430	2,374	940	138
20,123	1,089	2,934	2,074	1,170	1,270	142
699	410	976	617	136	339	2
1	10	21	27	17	2	-
-	-	-	-	-	-	-
20,823	1,509	3,931	2,718	1,323	1,611	144
(560)	1,965	(860)	712	1,051	(671)	(6)
(560)	1,405	545	1,257	2,308	1,637	1,631

מטבע חוץ***

נכסים פיננסיים, סכומים לקבל בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים ונכסים פיננסיים מורכבים נכסים פיננסיים*
מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)
אופציות (במונחי נכס הבסיס)
מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים
סה"כ שווי הוגן

התחייבויות פיננסיות, סכומים לשלם בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים והתחייבויות פיננסיות מורכבות התחייבויות פיננסיות*
מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)
אופציות (במונחי נכס הבסיס)
מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים
סה"כ שווי הוגן

מכשירים פיננסיים, נטו

החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית במגזר

החשיפה המצטברת במגזר

חשיפה כוללת לשינויים בשיעורי הריבית

נכסים פיננסיים, סכומים לקבל בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים ונכסים פיננסיים מורכבים נכסים פיננסיים****
מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)
אופציות (במונחי נכס הבסיס)****
מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים
סה"כ שווי הוגן

התחייבויות פיננסיות, סכומים לשלם בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים והתחייבויות פיננסיות מורכבות התחייבויות פיננסיות*
מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)
אופציות (במונחי נכס הבסיס)****
מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים****
סה"כ שווי הוגן

מכשירים פיננסיים, נטו

החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית במגזר

החשיפה המצטברת במגזר

הערות כלליות:

- פירוט נוסף על החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית בכל מגזר של הנכסים הפיננסיים ושל ההתחייבויות הפיננסיות, לפי סעיפי המאזן השונים, יימסרו לכל מבקש.
- בלוח זה, הנתונים לפי תקופות מייצגים את הערך הנוכחי של זרמי המזומנים העתידיים של כל מכשיר פיננסי, כשהם מהווים לפי שיעורי הריבית שמנכים אותם אל השווי הוגן בגין המכשיר הפיננסי.
- שיעור תשואה פנימי הינו שיעור הריבית המנכה את תזרימי המזומנים הצפויים ממכשיר פיננסי אל השווי הוגן בגינו.
- משך חיים ממוצע אפקטיבי של קבוצת מכשירים פיננסיים מהווה קירוב לשינוי באחוזים בשווי הוגן של קבוצת המכשירים הפיננסיים שנגרם כתוצאה משינוי קטן (גידול בשיעור של 0.1%) בשיעור התשואה הפנימי של כל אחד מהמכשירים הפיננסיים.

31 בדצמבר 2015			30 בספטמבר 2015							
משך חיים ממוצע אפקטיבי שנים	שיעור תשואה פנימי אחוזים	סך הכל שווי הוגן מיליוני ש"ח	משך חיים ממוצע אפקטיבי שנים	שיעור תשואה פנימי אחוזים	סך הכל שווי הוגן מיליוני ש"ח	משך חיים ממוצע אפקטיבי שנים	שיעור תשואה פנימי אחוזים	סך הכל שווי הוגן	ללא תקופת פרעון	מעל 20 שנה
1.14	2.18	1,807	1.07	1.85	1,841	1.52	1.74	1,951	-	-
0.35		3,025	0.41		3,058	0.46		1,956	-	-
-		7	-		11	-		4	-	-
-		-	-		-	-		-	-	-
**0.64		4,839	**0.66		4,910	**0.99		3,911	-	-
0.19	0.37	2,826	0.18	0.25	2,977	0.17	0.47	2,669	-	-
1.65		2,009	1.80		1,918	1.97		1,220	-	-
-		22	-		24	-		29	-	-
-		-	0.67		1	-		-	-	-
**0.79		4,857	**0.81		4,920	**0.73		3,918	-	-
								(7)	-	-
		(18)			(10)				(7)	(7)
0.73	2.85	29,648	0.75	2.91	28,645	0.86	3.22	30,643	92	31
0.43		5,346	0.48		5,132	0.70		3,090	-	-
-		66	-		56	-		80	-	-
-		-	-		-	-		-	-	-
**0.68		35,060	**0.71		33,833	**0.84		33,813	92	31
0.74	0.23	27,708	0.78	0.20	26,771	0.77	0.25	28,802	-	-
1.07		5,436	1.22		5,222	1.62		3,179	-	-
-		65	-		55	-		78	-	-
-		16	0.78		33	-		19	19	-
**0.79		33,225	**0.85		32,081	**0.85		32,078	19	-
								1,735	73	31
		1,835			1,752				1,735	1,662

הערות ספציפיות:

- * למעט יתרות מאזניות של מכשירים פיננסיים נגזרים, שווי הוגן של מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים ושווי הוגן של מכשירים פיננסיים מורכבים.
- ** ממוצע משוקלל לפי שווי הוגן של משך החיים הממוצע האפקטיבי.
- *** לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ.
- **** כולל מניות המוצגות בטור "ללא תקופת פרעון".
- ***** כולל אופציות של מניות המוצגות בטור "ללא תקופת פרעון".
- ***** כולל התחייבויות לא כספיות המוצגות בטור "ללא תקופת פרעון".

הצהרה (Certification)

אני, יהושע בורשטיין, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח הרבעוני של בנק מרכנתיל דיסקונט בע"מ (להלן: "הבנק") לרבעון שהסתיים ביום 30 בספטמבר 2016 (להלן: "הדוח").
 2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
 3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים ברווח הכולל, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של הבנק לימים ולתקופות המוצגים בדוח.
 4. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי⁽¹⁾ ולבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי⁽¹⁾, וכן:
 - א. קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לבנק, לרבות תאגידים מאוחדים שלו, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בבנק ובאותם תאגידים, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח.
 - ב. קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, או גרמנו לקביעתה תחת פיקוחנו של בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים למטרות חיצוניות ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו.
 - ג. הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק והצגנו בדוח את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן
 - ד. גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי שאירע ברבעון זה שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.
 5. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון של הבנק, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
 - א. את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הבנק לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן
 - ב. כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.
- אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

1. כהגדרתם בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח הדירקטוריון והנהלה".

הצהרה (Certification)

אני, אבי רישפן, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח הרבעוני של בנק מרכנתיל דיסקונט בע"מ (להלן: "הבנק") לרבעון שהסתיים ביום 30 בספטמבר 2016 (להלן: "הדוח").
 2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
 3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים ברווח הכולל, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של הבנק לימים ולתקופות המוצגים בדוח.
 4. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקרות ונהלים לגבי הגילוי⁽¹⁾ ולבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי⁽¹⁾, וכן:
 - א. קבענו בקרות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקרות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לבנק, לרבות תאגידים מאוחדים שלו, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בבנק ובאותם תאגידים, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח.
 - ב. קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, או גרמנו לקביעתה תחת פיקוחנו של בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים למטרות חיצוניות ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו.
 - ג. הערכנו את האפקטיביות של הבקרות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק והצגנו בדוח את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקרות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן
 - ד. גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי שאירע ברבעון זה שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.
 5. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון של הבנק, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
 - א. את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הבנק לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן
 - ב. כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.
- אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

1. כהגדרתם בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח הדירקטוריון והנהלה".

אבי רישפן

סמנכ"ל בכיר, חשבונאי ראשי

13 בנובמבר, 2016

דוח סקירה של רואי החשבון המבקרים לבעלי המניות של בנק מרכנתיל דיסקונט בע"מ

מבוא

סקרנו את המידע הכספי המצורף של בנק מרכנתיל דיסקונט בערבון מוגבל והחברות הבנות שלו (להלן - "הבנק"), הכולל את מאזן הביניים התמציתי המאוחד ליום 30 בספטמבר 2016 ואת הדוחות התמציתיים ביניים המאוחדים על רווח והפסד, הרווח הכולל, השינויים בהון ותזרימי המזומנים לתקופות של שלושה ותשעה חודשים שהסתיימו באותו תאריך.

הדירקטוריון והנהלה אחראים לעריכה ולהצגה של מידע כספי לתקופות ביניים אלו בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli Gaap) ל"דיווח כספי לתקופות ביניים" ובהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. אחריותנו היא להביע מסקנה על מידע כספי לתקופות ביניים אלה בהתבסס על סקירתנו.

היקף הסקירה

ערכנו את סקירתנו בהתאם לתקן סקירה 1 של לשכת רואי חשבון בישראל "סקירה של מידע כספי לתקופות ביניים הנערכת על ידי רואה החשבון המבקר של הישות" ותקן סקירה שיישומו בסקירה של תאגידים בנקאיים נקבע לפי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו.

סקירה של מידע כספי לתקופות ביניים מורכבת מבירורים, בעיקר עם אנשים האחראים לעניינים הכספיים והחשבונאיים, ומיישום נהלי סקירה אנליטיים ואחרים.

סקירה הינה מצומצמת בהיקפה במידה ניכרת מאשר ביקורת הנערכת בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל ולפיכך אינה מאפשרת לנו להשיג ביטחון שניודע לכל העניינים המשמעותיים שהיו יכולים להיות מזוהים בביקורת. בהתאם לכך, אין אנו מחוויים חוות דעת של ביקורת.

מסקנה

בהתבסס על סקירתנו, לא בא לתשומת ליבנו דבר הגורם לנו לסבור שהמידע הכספי הנ"ל אינו ערוך, מכל הבחינות המהותיות בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli Gaap) ל"דיווח כספי לתקופות ביניים" ובהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו.

זיו האפט

רואי חשבון

סומך חייקין

רואי חשבון

13 בנובמבר, 2016

תמצית דוחות רווח והפסד מאוחדים

בסכומים מדווחים (במיליוני ש"ח)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		ביאור
	2015	2016	2015	2016	
(מבוקר)	(לא מבוקר)	(לא מבוקר)	(לא מבוקר)	(לא מבוקר)	
974	738	795	263	286	2 הכנסות ריבית
102	94	99	43	48	2 הוצאות ריבית
872	644	696	220	238	הכנסות ריבית, נטו
67	10	21	20	7	6,14 הוצאות בגין הפסדי אשראי
805	634	675	200	231	הכנסות ריבית, נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי
					הכנסות שאינן מריבית
37	34	16	(13)	11	3 הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית
310	231	226	76	78	עמלות
33	33	8	33	-	הכנסות אחרות
380	298	250	96	89	סך כל הכנסות שאינן מריבית
					הוצאות תפעוליות ואחרות
518	390	432	139	143	8 משכורות והוצאות נלוות
152	113	116	40	38	אחזקה ופחת בניינים וציוד
171	130	129	46	42	הוצאות אחרות
841	633	677	225	223	סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
344	299	248	71	97	רווח לפני מיסים
136	112	100	24	38	הפרשה למיסים על הרווח
208	187	148	47	59	רווח לאחר מיסים
2	2	2	1	1	חלק הבנק ברווחים של חברות כלולות, לאחר מיסים
210	189	150	48	60	רווח נקי
1.69	1.52	1.20	0.39	0.48	רווח למניה (באלפי שקלים חדשים)
0.17	0.15	0.12	0.04	0.05	• מניה בת 0.1 שקלים חדשים - ערך נקוב: • מניה בת 0.01 שקלים חדשים - ערך נקוב:

אבי רישפן
סמנכ"ל בכיר, חשבונאי ראשי

יהושע בורשטיין
מנהל כללי

יאיר אבידן
יו"ר הדירקטוריון

תמצית דוח מאוחד על הרווח הכולל

בסכומים מדווחים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		ביאור
	2015	2016	2015	2016	
(מבוקר)	(לא מבוקר)	(לא מבוקר)	(לא מבוקר)	(לא מבוקר)	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
210	189	150	48	60	4 רווח נקי
					הפסד כולל אחר, לפני מסים:
(49)	(37)	(15)	(7)	(17)	התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי השווי ההוגן, נטו
13	13	(87)	(5)	(53)	התאמת ההתחייבויות בגין הטבות לעובדים, נטו ⁽¹⁾
(36)	(24)	(102)	(12)	(70)	הפסד כולל אחר לפני מיסים
13	10	36	5	25	השפעת המס המתייחס
(23)	(14)	(66)	(7)	(45)	הפסד כולל אחר לאחר השפעת המס
187	175	84	41	15	סך הכל הרווח הכולל

1. מהווה בעיקר, התאמות לאומדנים אקטואריים בגין הפרשות לפיצויי פרישה והטבות לאחר סיום העסקה וכן הפחתת סכומים שנרשמו בתקופות קודמות ברווח כולל אחר.

הביאורים לתמצית הדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

תמצית מאזנים מאוחדים

בסכומים מדווחים (במיליוני ש"ח)

31 בדצמבר 2015	30 בספטמבר 2015	30 בספטמבר 2016	ביאור	
(מבוקר)	(לא מבוקר)	(לא מבוקר)		
נכסים				
5,502	5,282	2,603		מזומנים ופקדונות בבנקים
3,432	2,777	6,134	5	ניירות ערך ⁽¹⁾⁽²⁾
20,754	20,580	22,280	6,14	אשראי לציבור
(337)	(312)	(355)	6,14	הפרשה להפסדי אשראי
20,417	20,268	21,925		אשראי לציבור, נטו
7	7	9		השקעה בחברות מוחזקות
346	353	356		בניינים וציוד
31	29	12	11	נכסים בגין מכשירים נגזרים
341	396	395		נכסים אחרים
30,076	29,112	31,434		סך הכל נכסים
התחייבויות והון				
25,388	24,081	26,400	7	פקדונות הציבור
459	790	263		פקדונות מבנקים
151	157	152		פקדונות הממשלה
672	672	921		אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
122	120	102	11	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
1,181	1,201	1,409		התחייבויות אחרות ⁽³⁾
27,973	27,021	29,247		סך הכל התחייבויות
2,103	2,091	2,187		הון
30,076	29,112	31,434		סך הכל התחייבויות והון

1. היתרה כוללת ניירות ערך ששועבדו למלווים בסך 372 מיליוני ש"ח (30.9.2015 - 391 מיליוני ש"ח; 31.12.2015 - 384 מיליוני ש"ח).
2. היתרה כוללת ניירות ערך המוצגים לפי השווי ההוגן בסך 5,825 מיליוני ש"ח (30.9.2015 - 2,464 מיליוני ש"ח; 31.12.2015 - 3,120 מיליוני ש"ח).
3. היתרה כוללת הפרשה להפסדי אשראי בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים בסך 30 מיליוני ש"ח (30.9.2015 - 18 מיליוני ש"ח; 31.12.2015 - 29 מיליוני ש"ח).

הביאורים לתמצית הדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

תמצית דוחות על השינויים בהון

בסכומים מדווחים

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2016

(לא מבוקר)					
הון מניות נפרע	קרנות הון	סך הכל הון וקרנות הון	רווח כולל אחר מצטבר	יתרת רווח	סך הכל הון
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
51	152	203	(66)	2,035	2,172
-	-	-	-	60	60
-	-	-	(45)	-	(45)
51	152	203	(111)	2,095	2,187

יתרה לתחילת התקופה

רווח נקי לתקופה

הפסד כולל אחר, נטו, לאחר השפעת המס

יתרה לסוף התקופה

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2015

(לא מבוקר)					
הון מניות נפרע	קרנות הון	סך הכל הון וקרנות הון	רווח כולל אחר מצטבר	יתרת רווח	סך הכל הון
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
51	152	203	(29)	1,876	2,050
-	-	-	-	48	48
-	-	-	(7)	-	(7)
51	152	203	(36)	1,924	2,091

יתרה לתחילת התקופה

רווח נקי לתקופה

הפסד כולל אחר, נטו, לאחר השפעת המס

יתרה לסוף התקופה

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

תמצית דוחות על השינויים בהון (המשך)

בסכומים מדווחים

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2016					
(לא מבוקר)					
הון מניות נפרע	קרנות הון	סך הכל הון וקרנות הון	רווח כולל אחר מצטבר	יתרת רווח	סך הכל הון
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
51	152	203	(45)	1,945	2,103
-	-	-	-	150	150
-	-	-	(66)	-	(66)
51	152	203	(111)	2,095	2,187

יתרה לתחילת התקופה (מבוקר)
רווח נקי לתקופה
הפסד כולל אחר, נטו, לאחר השפעת המס
יתרה לסוף התקופה

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2015					
(לא מבוקר)					
הון מניות נפרע	קרנות הון	סך הכל הון וקרנות הון	רווח כולל אחר מצטבר	יתרת רווח	סך הכל הון
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
51	152	203	(22)	1,735	1,916
-	-	-	-	189	189
-	-	-	(14)	-	(14)
51	152	203	(36)	1,924	2,091

יתרה לתחילת התקופה (מבוקר)
רווח נקי לתקופה
הפסד כולל אחר, נטו, לאחר השפעת המס
יתרה לסוף התקופה

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015					
(מבוקר)					
הון מניות נפרע	קרנות הון	סך הכל הון וקרנות הון	רווח כולל אחר מצטבר	יתרת רווח	סך הכל הון
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
51	152	203	(22)	1,735	1,916
-	-	-	-	210	210
-	-	-	(23)	-	(23)
51	152	203	(45)	1,945	2,103

יתרה לתחילת השנה
רווח נקי לשנה
הפסד כולל אחר, נטו, לאחר השפעת המס
יתרה לסוף השנה

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

דוחות על תזרימי מזומנים - מאוחדים

(במיליוני ש"ח)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		
	2015 (מבוקר)	2015 (לא מבוקר)	2016 (לא מבוקר)	2015 (לא מבוקר)	
210	189	150	48	60	תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת
259	143	271	7	118	רווח נקי לתקופה
469	332	421	55	178	התאמות הדרושות כדי להציג את המזומנים מפעילות שוטפת (נספח א')
					סך הכל
					שינוי נטו בנכסים שוטפים -
(294)	(303)	243	(31)	8	פקדונות בבנקים
(1,658)	(1,439)	(1,618)	(210)	(460)	אשראי לציבור
(1)	1	19	(8)	10	נכסים בגין מכשירים נגזרים
(5)	-	-	(1)	(1)	ניירות ערך למסחר
34	(17)	(16)	(44)	(18)	נכסים אחרים
(1,924)	(1,758)	(1,372)	(294)	(461)	סך הכל שינוי בנכסים שוטפים
					שינוי נטו בהתחייבויות שוטפות -
1,328	21	1,012	307	585	פקדונות מהציבור
(33)	298	(196)	76	(123)	פקדונות מבנקים
12	18	1	1	(4)	פקדונות הממשלה
13	11	(20)	(29)	(20)	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
7	35	95	56	100	התחייבויות אחרות
1,327	383	892	411	538	סך הכל שינוי בהתחייבויות שוטפות
(128)	(1,043)	(59)	172	255	מזומנים נטו מפעילות (לפעילות) שוטפת
					תזרימי מזומנים מפעילות השקעה
(2,748)	(1,917)	(4,360)	(1,300)	(2,129)	רכישת ניירות ערך זמינים למכירה
2,560	2,412	1,330	1,266	159	תמורה ממכירת ניירות ערך זמינים למכירה
848	835	35	178	22	תמורה מפדיון ניירות ערך זמינים למכירה
(59)	(44)	(64)	(10)	(14)	רכישת בניינים וציוד
81	79	17	79	-	תמורה ממימוש בניינים וציוד
6	6	-	-	-	דיבידנד שהתקבל מחברה כלולה
688	1,371	(3,042)	213	(1,962)	מזומנים, נטו, מפעילות (לפעילות) השקעה
					תזרימי מזומנים מפעילות מימון
-	-	253	-	-	הנפקת אגרות חוב
(28)	(27)	(26)	(9)	(9)	פרעון כתבי התחייבות נדחים
(28)	(27)	227	(9)	(9)	מזומנים, נטו, מפעילות (לפעילות) מימון
532	301	(2,874)	376	(1,716)	גידול (קטון) במזומנים
(6)	-	(18)	17	(14)	השפעת השינויים בשער החליפין על יתרת המזומנים
4,881	4,881	5,407	4,789	4,245	יתרת מזומנים לתחילת התקופה
5,407	5,182	2,515	5,182	2,515	יתרת המזומנים לסוף התקופה

הביאורים לתמצית הדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

דוחות על תזרימי מזומנים - מאוחדים (המשך)

בסכומים מדווחים (במיליוני ש"ח)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר	
	2015	2016	2015	2016

נספח א'					
התאמות הדרושות כדי להציג את המזומנים מפעילות שוטפת					
(2)	(2)	(2)	(1)	(1)	חלק הבנק ברווחים, נטו, של חברות מוחזקות
57	42	42	15	14	פחת על בניינים וציוד (לרבות ירידת ערך)
169	88	110	42	39	הוצאות בגין הפסדי אשראי
8	4	43	(23)	22	הפסד (רווח) וריבית, נטו מניירות ערך זמינים למכירה ומוחזקים לפדיון
(1)	(1)	-	-	-	הפרשה לירידת ערכם של ניירות ערך זמינים למכירה
1	1	-	1	-	רווח שמומש ושטרם מומש מהתאמות לשווי הוגן של ניירות ערך למסחר
(33)	(33)	(8)	(33)	-	רווח ממימוש בניינים וציוד
36	29	(2)	-	3	מסים נדחים, נטו
(1)	(3)	48	14	17	גידול (קיסון) בהפרשות לזכויות עובדים
19	18	22	9	10	התאמת ערך של אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
6	-	18	(17)	14	הפרשי שער שנזקפו על יתרת המזומנים
259	143	271	7	118	סה"כ התאמות לתזרימי מזומנים מפעילות שוטפת

נספח ב'					
פעולות שלא במזומן					
7	12	4	12	4	• רכישת בניינים וציוד
(313)	(317)	235	(37)	3	• השאלת ניירות ערך (החזר ניירות ערך שהושאלו)

נספח ג'					
מידע על ריבית ומיסים שהתקבלו (שולמו)					
1,047	784	843	263	302	• ריבית שהתקבלה
(186)	(160)	(97)	(47)	(31)	• ריבית ששולמה
(104)	(80)	(104)	(26)	(34)	• מיסים על הכנסה ששולמו
6	6	-	-	-	• דיבידנדים שהתקבלו

הביאורים לתמצית הדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

(לא מבוקר)

ביאור 1 - מדיניות חשבונאית

א. כללי

- (1) בנק מרכנתיל דיסקונט בע"מ (להלן: "הבנק") הינו תאגיד בנקאי. תמצית הדוחות הכספיים הרבעוניים (להלן: "הדוחות הכספיים ביניים") המאוחדים של הבנק ליום 30 בספטמבר 2016, כוללת את אלה של הבנק ושל החברות המוחזקות (להלן: "המאוחד"). תמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים ערוכה בהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו בדבר עריכת דוח כספי רבעוני של תאגיד בנקאי ובהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli Gaap) לדיווח כספי לתקופות ביניים, ואינה כוללת את כל המידע הנדרש בדוחות כספיים שנתיים.
- (2) דוחות הביניים הנ"ל ערוכים בכפוף לאמור בסעיפים ה', ו-ו' להלן, בהתבסס על כללי החשבונאות שלפיהם נערכו הדוחות הכספיים המבוקרים ליום 31 בדצמבר 2015. לפיכך, יש לעיין בהם יחד עם הדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2015 והביאורים המצורפים להם.
- (3) תמצית הדוחות הכספיים הרבעוניים אושרה לפרסום על ידי דירקטוריון הבנק ביום 13.11.2016.

ב. עקרונות הדיווח הכספי

- תמצית הדוחות הכספיים ביניים הוכנה על פי מדרג תקני דיווח כספי, כדלקמן:
- ככלל, הדוחות הכספיים ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli Gaap) ובהתאם לכללים שנקבעו בהוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים והנחיותיו (להלן: "הוראות המפקח").
 - בעיקר הנושאים, הוראות המפקח מבוססות על כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות הברית. בנושאים הנותרים (שהינם פחות מהותיים), הוראות המפקח מבוססות על תקני דיווח כספיים בינלאומיים (IFRS) ועל כללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli Gaap).
 - כאשר תקני הדיווח הכספי הבינלאומיים (IFRS) מאפשרים מספר חלופות, או שאינם כוללים התייחסות ספציפית למצב מסוים - נקבעו בהוראות אלה הנחיות יישום ספציפיות, המבוססות בעיקר על כללי החשבונאות המקובלים בארצות הברית.

ג. שימוש באומדנים

(1) כללי

עריכת תמצית הדוחות הכספיים הביניים המאוחדים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli Gaap) והוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו, כרוכה בשיקול דעת, הנחות ושימוש באומדנים שהשפיעו על הסכומים המדווחים של נכסים והתחייבויות ועל הגילוי המתייחס לנכסים והתחייבויות תלויות וכן על סכומי הכנסות והוצאות בתקופות הדיווח. האומדנים מבוססים על הנחות שנערכו על ידי הנהלת הבנק והן כרוכות באי ודאות או רגישות למשתנים שונים. הערכות ההנהלה מבוססות על ניסיון העבר, נתונים נציפים והנחות סבירות המותאמות לנסיבות של כל אומדן. האומדנים וההנחות שבבסיסם מתעדכנים באופן שוטף, ותוצאותיהם נזקפות לדוחות הכספיים בתקופה שבה נערך העדכון. יובהר עם זאת, שהתממשותם בעתיד של ההערכות והאומדנים הנ"ל, עשויה להיות שונה מההערכות שנכללו בדוחות הכספיים.

ההערכות והאומדנים ששימשו בדוחות הכספיים ביניים ליום 30.9.2016, עקביים עם אלו ששימשו בעריכת הדוחות הכספיים השנתיים ליום 31.12.2015, בכפוף לשינוי באומדנים בגין התחייבויות לתשלום פיצויי פרישה ולאומדנים שנערכו בעקבות יישום כללי חשבונאות והוראות דיווח חדשות, כמפורט להלן.

ביאור 1 - מדיניות חשבונאית (המשך)

ג. שימוש באומדנים

(2) התחייבות לתשלום פיצויי פרישה

בביאור 7(ד'1) ו-1 ט"ו בדוחות הכספיים לשנת 2015 - נכלל מידע באשר לכללי החשבונאות, שיישם הבנק בחישוב התחייבויותיו לתשלום: "זכויות עובדים", לרבות האומדנים הכרוכים בחישוב ההפרשות בגין התחייבויות לתשלום פיצויי פרישה לעובדי הבנק.

ביום 11 בספטמבר 2016 אישר הדירקטוריון תוכנית התייעלות שגובשה על ידי הנהלת הבנק הכוללת תוכנית לפרישה מרצון של כ- 50 עובדים בתנאים מועדפים (ראה גם ביאור 8'ג' להלן).

בעקבות אישור התוכנית הכוללת תנאי פרישה העולים על אלו שהיו נהוגים בבנק בעבר (ועשויים להשליך, לפיכך, גם על קבוצות עובדים אחרות בעתיד), עדכן הבנק בתקופת הדוח את האומדנים המשמשים לחישוב התחייבויותיו לתשלום פיצויי פרישה. עדכון האומדנים, כאמור, הגדיל את הפרשות הבנק בגין התחייבויות לתשלום פיצויי פרישה ליום 30.9.2016, בסך של כ- 65 מיליון ש"ח.

ד. מידע לגבי השפעה של תקני חשבונאות חדשים והוראות המפקח על הבנקים בתקופה שלפני יישומם

1. אימוץ תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS)

בהמשך לפרסום תקן חשבונאות מס' 29 המחיל את תקני הדיווח הכספי הבינלאומיים (IFRS) על ישויות הכפופות לחוק ניירות ערך, התשכ"ה - 1968 (אך אינו חל על תאגידי בנקאיים שדוחותיהם הכספיים ערוכים לפי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו), פרסם בנק ישראל ביום 7 ביוני 2009 מסמך, הכולל מתווה לאימוץ תקני הדיווח הכספי הבינלאומיים בדיווחים הכספיים של התאגידי הבנקאיים בישראל.

המתווה עורך אבחנה בין תקני דיווח הנוגעים לנושאים הנמצאים בליבת העסק הבנקאי, לבין תקני דיווח אחרים, כדלקמן:

א. תקני הדיווח הכספי הבינלאומיים שאינם נוגעים בנושאים הקשורים לליבת העסק הבנקאי יאומצו בהדרגה בשנים 2012 - 2011 (ומרביתם אכן יושמו בשנים 2013 - 2011). לפרטים נוספים באשר להחלטת בנק ישראל לאמץ את כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא זה - ראה סעיף ב' להלן.

ב. תאריך היעד ליישום תקני הדיווח הכספי הבינלאומיים בנושאים הנוגעים לליבת העסק הבנקאי, היה אמור להיקבע, על ידי בנק ישראל בהתאם להתקדמות "תהליך ההתכנסות" - בין גוף התקינה הבינלאומית וגוף התקינה בארה"ב.

ממידע שהתקבל בבנק ישראל עולה כי "תהליך ההתכנסות" נעצר בשלב זה, וטרם נקבע מועד לאימוץ התקינה הבינלאומית בארה"ב, אם בכלל.

לאור האמור לעיל, ולאור היתרונות המשמעותיים שרואה בנק ישראל באימוץ התקינה החשבונאית האמריקאית, הפיץ בנק ישראל ביום 27 בינואר 2014, טיוטת מזכר לדיון, הכוללת מתווה לאימוץ כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב, על ידי התאגידי הבנקאיים בישראל.

עד כה טרם פורסמה הוראה מחייבת בעניין זה, וטרם נקבע מועד ליישום מתווה זה.

ביאור 1 - מדיניות חשבונאית (המשך)

ד. מידע לגבי השפעה של תקני חשבונאות חדשים והוראות המפקח על הבנקים בתקופה שלפני יישום (המשך)

2. אימוץ תקני חשבונאות אמריקאיים מסוימים

בהמשך למתווה שהופץ על ידי בנק ישראל ביום 24 בינואר 2014 (ראה סעיף 1ב', לעיל), פרסם בנק ישראל ביום 13 באוקטובר 2016, תיקון להוראות הדיווח לציבור, במסגרתו נדרשו התאגידים הבנקאיים לאמץ את כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושאים הבאים:

- מיסים על ההכנסה.
- נכסים לא שוטפים המוחזקים למכירה ופעילויות שהופסקו.
- רכוש קבוע וירידה ערך רכוש קבוע, נדל"ן להשקעה.
- רוח למניה.
- תזרים מזומנים.
- דיווח לתקופת ביניים.
- היוון עלויות ריבית.
- מדידה וגילוי של ערביות.

הנחיות המדידה והגילוי בנושאים שנכללו בתיקון להוראה (למעט בנושא: "מיסים על ההכנסה"), ייכנסו לתוקף ביום 1 בינואר 2018. ההנחיות בנושא מיסים על הכנסה עתידות להכנס לתוקף, ביום 1 בינואר 2017.

להלן מידע נוסף לגבי כללי החשבונאות האמריקאיים שנכללו בתיקון להוראה, כאמור לעיל, שליישומם עשויות להיות השלכות מהותיות על המדידה והדיווח הכספי:

(א) תיקון הוראות הדיווח לציבור באשר לדיווח לפי כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב, בנושא: "מיסים על ההכנסה"

התיקון להוראות הדיווח לציבור בנושא זה, פורסם על ידי בנק ישראל ביום 22 באוקטובר, 2015. בהתאם להנחיות שנכללו בתיקון להוראה, נדרשים התאגידים הבנקאיים ליישם את כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב בנושא זה, לרבות כללי המדידה והגילוי שנכללו בתקני החשבונאות והדיווח בארה"ב - החל מיום 1.1.2017.

בטיטת ההוראה נכללו שינויים ביחס לכללים שנקבעו בחוזר מיום 15.10.2015, ובכללם:

- הכנסות והוצאות ריבית בגין מיסים על ההכנסה יסווגו בסעיף "מיסים על ההכנסה".
- קנסות לרשויות המס יסווגו לסעיף "מיסים על ההכנסה".
- הפרשים זמניים בגין תקופות שקדמו לכניסת ההנחיות לתוקף (1.1.2017), יטופלו בהתאם להוראות ששררו עד ליום 31.12.2016.

ההנחיות החדשות יישמו לראשונה בהתאם להוראות המעבר שנקבעו בנושא זה, לרבות תיקון למפרע של נתוני השוואה. להערכת הנהלת הבנק, ליישום כללי החשבונאות החדשים לא תהיה השלכה מהותית על הדוחות הכספיים, למעט השלכות הנובעות מהיבטי הגילוי שנכללו בטיטת התיקון להוראה.

ביאור 1 - מדיניות חשבונאית (המשך)

ד. מידע לגבי השפעה של תקני חשבונאות חדשים והוראות המפקח על הבנקים בתקופה שלפני יישומם (המשך)

2. אימוץ תקני חשבונאות אמריקאיים מסוימים (המשך)

(ב) תיקון להוראות הדיווח לציבור באשר לדיווח לפי כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב, בנושא: "מטבע חוץ"

התיקון להוראות הדיווח לציבור בנושא זה פורסם על ידי בנק ישראל ביום 21 במרס, 2016.

בהתאם להנחיות שנכללו בתיקון להוראה יידרשו התאגידים הבנקאיים ליישם את כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב בנושא זה, לרבות כללי המדידה והגילוי שנכללים בתקני החשבונאות והדיווח בארה"ב - החל מיום 1 בינואר 2017, בהתאם להוראות מעבר, שנקבעו בהוראה, כמפורט להלן.

על פי כללי המדידה הנהוגים בארה"ב בנושא זה, נזקפים הפרשי שער בגין ניירות ערך זמינים למכירה במטבע חוץ - לסעיף "רווח כולל אחר" במסגרת ההון העצמי (במקום לדוח הרווח והפסד כמתחייב מההוראות הנוכחיות של המפקח על הבנקים).

במטרה לאפשר לתאגידים הבנקאיים ללמוד את ההשלכות הנובעות מהשינויים בכללי המדידה כאמור, ולהיערך ליישומם, החליט בנק ישראל לדחות את מועד הכניסה לתוקף של מרכיב זה בכללי המדידה החדשים, עד ליום 1.1.2019 (להלן: "תקופת הביניים"). לפיכך, החל מהמועד שנקבע לכניסתן לתוקף של ההנחיות החדשות (1.1.2017), ועד לתום תקופת הביניים, ימשיכו התאגידים הבנקאיים לזקוף הפרשי שער בגין ניירות ערך זמינים למכירה - לרווח והפסד.

הבנק נערך ליישום כללי המדידה החדשים, לרבות ההקלות שנקבעו בתקופת המעבר, במועד כניסתם לתוקף. להערכת הנהלת הבנק, ליישום כללי החשבונאות החדשים, לא תהיה השלכה מהותית על הדוחות הכספיים, בתקופת הביניים.

3. תיקון להוראות הדיווח לציבור בנושא: "אירגון מחדש של חוב בעייתי"

במסגרת התהליך לאימוץ תקני החשבונאות המקובלים בארה"ב, כאמור, פרסם בנק ישראל ביום 22 במאי 2016 תיקון להוראות הדיווח לציבור בנושא: "ארגון מחדש של חוב בעייתי".

התיקון להוראות משנה את ההגדרות הקיימות בנושא זה וקובע הגדרות חדשות, לרבות:

• קריטריונים חדשים לסיווג חובות בעייתיים כ"חובות שאורגנו מחדש"

בהתאם להנחיות שנכללו בתיקון להוראה, יש לסווג "חובות נחותים" כ"חובות בעייתיים שאורגנו מחדש", כאשר:

• בעת חידוש אשראי שסווג כ"חוב נחות", לא נערך תהליך חיתום עדכני המשקף שינויים שחלו ברמת הסיכון של החוב.

• כאשר תהליך החיתום שנערך לחוב לא לווה בעדכון התמחור של החוב (המשקף התאמה לעליה שחלה ברמת הסיכון שלו), או לחלופין בנקיטת צעדים אחרים שיגרמו להפחתה ברמת הסיכון של החוב (כגון: העמדת בטחונות נוספים, או ערכים חדשים).

ביאור 1 - מדיניות חשבונאית (המשך)

ד. מידע לגבי השפעה של תקני חשבונאות חדשים והוראות המפקח על הבנקים בתקופה שלפני יישומם (המשך)

3. תיקון להוראות הדיווח לציבור בנושא: "אירגון מחדש של חוב בעייתי" (המשך)

- הקלה בקריטריונים לסיווג "חובות בעייתיים בארגון מחדש":

במקרים מסוימים ניתן יהיה להימנע מסיווג שינויים שנערכו בתנאי החוב המקוריים של הלקוח, כ"חובות בעייתיים שאורגנו מחדש", כגון:

- הסדרי החוב החדשים גרמו ל"עיכוב זניח" בלבד (כהגדרתו בתיקון להוראה), בתשלומי הלקוח.
- הסדר החוב שנערך ללקוח, כלל חיתום עדכני של חבות הלקוח (לרבות התאמת תמחור החוב לרמת הסיכון העדכנית של החייב), או לחלופין ננקטו פעולות אחרות (כגון חיזוק בטחונות), שיגרמו להפחתת רמת הסיכון של החייב, לרמתה המקורית.

- "ארגון מחדש עוקב" -

חוב בסיווג זה הוגדר כהסדר חוב נוסף שנערך במהלך תקופת הסדר החוב המקורי (שסווג כ"ארגון מחדש של חוב בעייתי"). בהתאם להנחיות שנכללו בתיקון להוראה, ניתן יהיה שלא לסווג את הסדר החוב החדש (ה"ארגון העוקב"), כ"חוב בעייתי שאורגן מחדש", בכפוף לקיום התנאים הבאים:

- החייב אינו מצוי עוד "בקשיים פיננסיים" (כהגדרתם בתיקון להוראה).
- הסדר החוב החדש אינו כולל "יתור" (כהגדרתו בתיקון להוראה).

בנוסף, נכללו בהוראה הנחיות ודרישות תיעוד חדשות, לרבות:

- במועד עריכת הסדר חוב שסווג כ"ארגון מחדש של חוב בעייתי", יידרשו התאגידים הבנקאיים לשמר הפרשה מינימלית להפסדי אשראי, הנגזרת מענף הפעילות של הלווה ומשיעור ההפרשה להפסדי אשראי על בסיס קבוצתי בגין "חובות בעייתיים", שנקבעה לענף פעילות זה.
- נקבעו דרישות תיעוד מפורטות לתהליכים הקשורים ביישום ההנחיות שנכללו בהוראה, לרבות:
- ניתוח העובדות והנסיבות הקשורות להסדר החוב ולתנאי השוק ששררו במועד ההסדר.
- תיעוד המתאם שבין הריבית שנקבעה בהסדר החוב החדש, לבין רמת הסיכון העדכנית של הלווה, לרבות: ניתוח מצבו הפיננסי של הלווה, השוואה בין שיעור הריבית שנקבע ללווה בהסדר החוב החדש, לבין שיעורי הריבית הנהוגים בבנק ללקוחות בעלי מאפיינים פיננסיים ורמות סיכון דומות, ניתוח היסטוריית האשראי של הלווה, וכושר ההחזר הנוכחי של הלווה.

ההנחיות שנכללו בתיקון להוראה יחולו על כל הסדרי החוב שיערכו מיום 31.12.2016 ואילך, ועל הסדרי חוב קיימים שיחודשו החל מאותו מועד.

בנוסף, ניתנה לתאגידים הבנקאיים אפשרות ליישם במועד כניסת ההוראה לתוקף (31.12.2016), את ההנחיות המתייחסות ל"ארגון מחדש עוקב" - על יתרות חוב הנובעות מהסדרים קיימים, שטרם נפרעו במועד זה.

ביאור 1 - מדיניות חשבונאית (המשך)

ד. מידע לגבי השפעה של תקני חשבונאות חדשים והוראות המפקח על הבנקים בתקופה שלפני יישומם (המשך)

3. תיקון להוראות הדיווח לציבור בנושא: "אירגון מחדש של חוב בעייתי" (המשך)

- "ארגון מחדש עוקב" - (המשך)

הבנק לומד את ההנחיות שנכללו בתיקון להוראה ונערך ליישומן במועד שנקבע לכניסתן לתוקף. בשלב זה, לא ניתן להעריך עדיין את ההשלכות שיהיו ליישום ההוראה על סכומי ההוצאה בגין הפסדי אשראי שירשום הבנק בעתיד, ועל היקף החובות שישווגו כ"חובות בעייתיים שאורגנו מחדש".

4. תיקון להוראות ניהול בנקאי תקין, בנושא: "דרישות ההון בגין חשיפות לצדדים נגדיים מרכזיים"

בעקבות עדכון המלצות "ועדת באזל לפיקוח" בנקאי, בנושא: "דרישות הון בגין חשיפות לצדדים נגדיים מרכזיים" שפורסם בחודש יולי 2012, פרסם בנק ישראל ביום 22 באוקטובר 2015 תיקון להוראות ניהול בנקאי תקין מס' 203 ו-204, במסגרתו נקבעו הנחיות חדשות המתייחסות להגדרת "צדדים נגדיים מרכזיים" ומשקל הסיכון שייקבע עבורם, כדלקמן:

- "צד מרכזי כשיר" הוגדר כישות בעלת היתר לפעול כצד נגדי מרכזי על ידי רגולטור (או מפקח), לגבי מוצרים ספציפיים המוצעים על ידו.

- החשיפה ל"צדדים מרכזיים כשירים", תשוקלל בשיעור של 2% (במקום 0% כיום).

- החשיפה לסכומים שהועברו ל"קרן הסיכונים" של צדדים מרכזיים שאינם כשירים, תשוקלל בשיעור של 1250%.

ההנחיות שנכללו בתיקון להוראה היו עתידות להכנס לתוקף ביום 1 ביולי 2016. במטרה לאפשר לתאגידים הבנקאיים להיערך ליישום מלוא ההיבטים הנגזרים מההנחיות החדשות, פרסם בנק ישראל ביום 9 ביוני 2016 תיקון להוראה, הדוחה את המועד שנקבע ליישומה ליום 1 בינואר 2017. בנוסף, במסגרת הוראות מעבר שנכללו בהוראה, תסווג הבורסה לניירות ערך בתל אביב בשלב הראשון, החל ממועד יישום ההוראה ועד ליום 30 ביוני 2017, כ"צד נגדי מרכזי כשיר".

הבנק נערך ליישום ההנחיות שנכללו בהוראה (לרבות ההקלות המתייחסות לתקופת המעבר), במועד המתוקן שנקבע לכניסתן לתוקף.

להערכת הנהלת הבנק, יישום ההנחיות שנכללו בהוראה לא צפוי להקטין מהותית את יחס ההון העצמי של הבנק.

5. טיוטת תיקון להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 312, בנושא: "אנשים קשורים"

בהתאם לכללים הנוכחיים שנקבעו על ידי בנק ישראל, הוגדר "איש קשור", בין היתר כ"מי שמחזיק יותר מ- 5% מסוג כלשהו של אמצעי שליטה".

ביום 16 ביוני 2016 פרסם בנק ישראל מכתב, המתיר לגופים מוסדיים להחזיק בתיקי ההשקעות המנוהלים על ידם עבור לקוחותיהם - אמצעי שליטה בתאגידים בנקאיים בשיעור של יעלה על 7.5% מהון תאגידים אלו, ללא צורך בקבלת היתר שליטה מבנק ישראל, קודם לביצוע ההשקעה (במקום שיעור של 5% בלבד מההון, שנקבע במדיניות הקודמת של בנק ישראל).

ביאור 1 - מדיניות חשבונאית (המשך)

ד. מידע לגבי השפעה של תקני חשבונאות חדשים והוראות המפקח על הבנקים בתקופה שלפני יישומם (המשך)

5. טיוטת תיקון להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 312, בנושא: "אנשים קשורים" (המשך)

בעקבות פרסום הקלות אלו, הפיץ בנק ישראל בחודש ספטמבר 2016 טיוטת תיקון להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 312, בנושא: "אנשים קשורים", המציעה להחריג מהגדרת "גוף קשור", השקעות של גופים מוסדיים העומדים במגבלות החדשות שנקבעו על ידי בנק ישראל, כאמור.

ההנחיות החדשות צפויות להכנס לתוקף במועד אישור התיקונים להוראה. הבנק נערך ליישום ההנחיות החדשות במועד כניסתן לתוקף.

להערכת הבנק, ליישום ההנחיות לא תהיינה השלכות מהותיות על הדיווח הכספי, מעבר להיבטי הגילוי.

ה. מידע לגבי תקני חשבונאות חדשים והוראות המפקח על הבנקים שיושמו לראשונה בתקופת הדוח

1. תיקון להוראות הדיווח לציבור, בנושא: "דיווח על מגזרי פעילות"

בביאור מס' 11(ד1) בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2015, נכלל מידע באשר לתיקון הוראות הדיווח לציבור, בנושא: "דיווח על מגזרי פעילות", במסגרתו נדרשו התאגידים הבנקאיים לכלול בדוחותיהם הכספיים מידע נוסף באשר לתוצאות פעולותיהם בחתך "מגזרי פעילות פיקוחיים" (כמפורט בתיקון להוראה - ראה גם ביאור 12 להלן), במתכונת הקושרת על בסיס אחיד וחד - ערכי בין הלקוחות השונים בכלל המערכת הבנקאית, לבין מגזרי פעילות פיקוחיים אלה.

מתכונת הגילוי שנכללה בתיקון להוראה נכנסה לתוקף במדורג, כדלקמן:

- הגילוי המתייחס לנתונים המאזניים בחתך "מגזרי פעילות פיקוחיים", נכנס לתוקף ביום 31.12.2015, ונכלל בדוחות הכספיים של הבנק למועד זה (ראה ביאור 27 בדוח הכספי לשנת 2015).
- הגילוי המפורט באשר לתוצאות הפעילות של מגזר "הניהול הפיננסי ייכנס לתוקף ביום 1 בינואר 2017.
- יתר דרישות הגילוי שנכללו בתיקון להוראה, נכנסו לתוקף ביום 1 בינואר 2016.

הבנק יישם את דרישות הגילוי שנכנסו לתוקף ביום 1 בינואר 2016 וכלל אותן בתמצית דוחות כספיים אלו (ראה ביאור 12 להלן). מכיוון שהמבנה הארגוני בבנק אינו עולה בקנה אחד עם התפלגות הפעילות בחתך "מגזרי הפעילות הפיקוחיים", התבסס הדיווח לגבי חלק מהנתונים שנכללו בביאור על הנחות ואומדנים שונים (בעיקר בנושא: "הקצאת עלויות"), הנגזרים מהתפלגות העלויות בחתך מגזרי פעילות "גישת ההנהלה" (התואמת למבנה הארגוני בבנק), והתאמתן לחתך הפעילות ה"פיקוחי" - באמצעות שימוש במפתח "התפלגות ההכנסות".

2. אימוץ תקני החשבונאות המקובלים בארה"ב, בנושא: "נכסים בלתי מוחשיים"

בהמשך לטיטת המזכר בנושא: "אימוץ התקינה החשבונאית האמריקאית", שהופצה על ידי בנק ישראל ביום 27 בינואר 2014 (ראה סעיף ד'1(ב) לעיל), הכוללת מתווה לאימוץ כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב במערכת הבנקאית בישראל, פרסם בנק ישראל ביום 22 באוקטובר 2015 תיקון להוראות הדיווח לציבור המאמץ את כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב, בנושא: "נכסים בלתי מוחשיים".

ביאור 1 - מדיניות חשבונאית (המשך)

ה. מידע לגבי תקני חשבונאות חדשים והוראות המפקח על הבנקים שיושמו לראשונה בתקופת הדוח (המשך)

2. אימוץ תקני החשבונאות המקובלים בארה"ב, בנושא: "נכסים בלתי מוחשיים" (המשך)

בהתאם להנחיות שנכללו בתיקון להוראה, נדרשו התאגידים הבנקאיים ליישם את כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב בנושא "נכסים בלתי מוחשיים", לרבות כללי ההצגה, המדידה והגילוי שנכללו בתקני החשבונאות והדיווח בארה"ב - החל מיום 1.1.2016.

ההנחיות החדשות יושמו על ידי הבנק במועד כניסתן לתוקף, בהתאם להוראות המעבר שנקבעו בנושא זה. ליישום כללי החשבונאות החדשים, לא היו השלכות על הדוחות הכספיים.

3. שינויים בכללים לחישוב הפרשות להפסדי אשראי "על בסיס קבוצתי"

(א) חישוב "ממוצע שיעורי ההפסד"

בביאור 1 ט'6) בדוחות הכספיים ליום 31.12.2015 נכלל מידע באשר לכללים שקבע בנק ישראל בנושא: "הפרשות להפסדי אשראי על "בסיס קבוצתי", לרבות הכללים למדידת מרכיב "טווח הפרשות" (כהגדרתו בהוראות שפורסמו על ידי בנק ישראל ביום 19 בינואר 2015).

בהתאם לכללים אלו חושב "טווח הפרשות" על בסיס נתוני המחיקות שדווחו על ידי הבנק בחמש השנים האחרונות שקדמו למועד החישוב.

ביום 20 ביולי 2016, הפיץ בנק ישראל הנחיה, לפיה נדרשו התאגידים הבנקאיים לחשב החל מיום 30.6.2016 את טווח הפרשות בהתבסס על נתוני המחיקות שדווחו בשש השנים האחרונות שקדמו למועד החישוב (במקום חמש שנים, כפי שנקבע בהוראות הדיווח לציבור). החל מיום 1 בינואר 2017, תורחב תקופת נתוני המחיקות המשמשת לקביעת "טווח הפרשות", ל- 7 שנים.

הבנק מיישם את ההנחיות החדשות שנקבעו על ידי בנק ישראל החל מהדיווח ליום 30.6.2016, ואילך. ליישום ההנחיות לא הייתה השפעה מהותית על יתרת הפרשה להפסדי אשראי המוערכת "על בסיס קבוצתי".

(ב) חישוב "הפרשה נוספת לחובות מסופקים"

בהתאם להוראות בנושא: "הפרשה להפסדי אשראי על בסיס קבוצתי", שפרסם בנק ישראל ביום 19.1.2015, נדרשו התאגידים הבנקאיים לקיים הפרשה מינימלית להפסדי אשראי על בסיס קבוצתי, שלא תפחת מסכום הפרשה הכללית והנוספת להפסדי אשראי, כהגדרתה בהוראת ניהול בנקאי תקין 315, הכוללת בין היתר, הנחיות לחישוב מרכיב "הפרשה נוספת" בגין "חריגה מריכוזיות חבות ענפית".

בעקבות הסכמים שנחתמו בין מספר תאגידים בנקאיים, לבין מבטחי משנה, במסגרתם רכשו תאגידים בנקאיים אלה הגנות ביטוחיות בגין חשיפות אשראי הנובעות מערכויות שהונפקו על ידם מכח "חוק מכר דירות", ומכיוון שההסכם עם מבטחי המשנה הוכר על ידי בנק ישראל כשיר לצורך הפחתת סיכוני האשראי של אותם תאגידים בנקאיים - פרסם בנק ישראל ביום 29 בספטמבר 2016 תיקון להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 315, הכולל הקלות באשר לחישוב "הפרשה הנוספת", הנובעת מחריגה ממגבלת "ריכוזיות ענפית".

ביאור 1 - מדיניות חשבונאית (המשך)

ה. מידע לגבי תקני חשבונאות חדשים והוראות המפקח על הבנקים שיושמו לראשונה בתקופת הדוח (המשך)

3. שינויי בכללים לחישוב הפרשות לחישוב "ההפרשות להפסדי אשראי על בסיס קבוצתי" (המשך)
(ב) חישוב "הפרשה נוספת לחובות מסופקים" (המשך)

במסגרת התיקון להוראה, הותר לתאגידי הבנקאיים שרכשו הגנות אשראי בגין ערבויות "חוק מכר דירות", שהונפקו על ידם, כאמור - לשנות (לצורך חישוב מרכיב "ההפרשה הנוספת לחובות מסופקים", בגין חריגה ממגבלת "ריכוזיות ענפית" בענף הנדל"ן), את הסיווג הענפי של 70% מערבויות "חוק מכר דירות", שבגין התקבלה התחייבות לשיפוי בגין הפסדי אשראי, ממבטחי המשנה, כאמור - מענף "הנדל"ן", לענף "שירותים פיננסיים" (ענף הפעילות של מבטחי המשנה).

כאמור, בביאור 9א(4) להלן, הבנק התקשר בחודש אפריל 2016 עם מבטחי משנה, לרכישת הגנות אשראי בגין ערבויות שהונפקו על ידו מכח חוק "מכר דירות".

השינוי בכללים לחישוב החריגה ממגבלת "ריכוזיות ענפית", כאמור - הקטין את שיעור החשיפה לענף הנדל"ן של הבנק (כמשמעותו בהוראת ניהול בנקאי תקין מס' 315), ליום 30.9.2016 בכ- 0.8%.

ו. שינוי במדיניות החשבונאית בנושא: "סיווג חובות בעייתיים והפרשות להפסדי אשראי"

בהתאם להוראות הדיווח לציבור בנושא: "המדידה והגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי" (להלן: "ההוראה"), שפורסמו על ידי בנק ישראל ביום 18 בפברואר 2010, נדרשו התאגידי הבנקאיים לגבש מדיניות חשבונאית לצורך יישום ההנחיות שנכללו בהוראה, הכוללת בין היתר, התייחסות לשיטות השונות לעריכת הפרשות להפסדי אשראי, כדלקמן:

- "הפרשה להפסדי אשראי על בסיס פרטני" - מיושמת לגבי אשראים בעייתיים שיתרתם החוזית עולה על מיליון ש"ח ולגבי חייבים בעייתיים מזוהים אחרים (שההפרשה להפסדי אשראי בגינם אינה נמדדת על "בסיס קבוצתי").

- "הפרשה להפסדי אשראי המוערכת על בסיס קבוצתי" - מיושמת עבור קבוצות אשראים הומוגניות המורכבות מאשראים בסכומים קטנים יחסית (כגון: אשראים בכרטיסי אשראי, אשראי לדיוור, אשראי צרכני בתשלומים וכו'), ובלבד שיתרתם החוזית אינה עולה על מיליון ש"ח.

הבנק גיבש מדיניות חשבונאית בנושא זה, כנדרש, במסגרתה נקבע סף כמותי ל"קבוצות האשראי ההומוגניות", כמפורט לעיל - בסך של 50 אלפי ש"ח. דהיינו, חובות שיתרתם עולה על סף זה, נבחנים על ידי הבנק - על בסיס פרטני.

קריטריון זה שימש את הבנק ביישום המדיניות החשבונאית, בנושא: "סיווג חובות בעייתיים ועריכת הפרשות להפסדי אשראי", החל מהמועד שנקבע לכניסת ההוראה לתוקף (1 בינואר 2011), ועד ליום 31.12.2015.

ביאור 1 - מדיניות חשבונאית (המשך)

1. שינוי במדיניות החשבונאית בנושא: "סיווג חובות בעייתיים והפרשות להפסדי אשראי" (המשך)

בעקבות הנסיון שנצבר בבנק ביישום ההוראה, ובדיקות שנערכו על ידי הנהלת הבנק במהלך התקופה שחלפה, באשר להתאמת הקריטריון לקביעת "סף החובות הנמדדים על בסיס קבוצתי", להרכב תיק האשראי בבנק ולאופי פעילותו - אשר לא הצביעו על קיום אינדיקציות לפערים תוצאתיים משמעותיים בין שני מסלולי הפרשות שתוארו לעיל (עבור אשראים בהיקפים קטנים ובינוניים), מחד - ולנוכח השקעת המשאבים הגבוהה הנדרשת לבחינת אשראים על "בסיס פרטני" (ובכלל זה דרישה לעמידה בכללי תיעוד מפורטים ומחמירים לגבי מסלול בחינה זה), מאידך - החליטה הנהלת הבנק לשנות החל מיום 1 בינואר 2016 את מדיניותה החשבונאית בנושא זה ולהעלות את קריטריון "סף החובות הנבחנו על בסיס קבוצתי", מ- 50 אלפי ש"ח, ל- 0.5 מיליון ש"ח. השינוי במדיניות החשבונאית, כאמור, יושם על ידי הבנק החל ממועד זה, ותוצאותיו נכללו בתמצית הדוחות הכספיים לתקופת הדוח.

השינוי בכללים לסיווג חובות בעייתיים ולקביעת הפרשות להפסדי אשראי הנגזר מהשינוי במדיניות החשבונאית כאמור, לא גרם לשינוי משמעותי בהוצאות הבנק בגין הפסדי אשראי בשלושה ובתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2016.

נתוני ההשוואה לתקופות הקודמות לא הוצגו מחדש, בהעדף אפשרות מעשית ליישום כללי המדידה והסיווג החדשים הנגזרים משינוי המדיניות לפלחי האשראי השונים, בדיעבד - ומכיוון שההשלכות התוצאתיות הנובעות מיישום השינוי, כאמור, אינן משמעותיות.

2. סיווג מחדש

בביאור 13 בתמצית דוחות כספיים אלו נכלל מידע לגבי התפלגות התוצאות הכספיות של הבנק בחתך מגזרי פעילות "בגישת ההנהלה".

קביעת המאפיינים למגזרי הפעילות השונים התבססה על המבנה הארגוני העסקי של הבנק, למעט המאפיינים לקביעת מגזר "משקי בית" ומגזר "בנקאות פרטית", הנמצאים באחריות החטיבה הקמעונית (מבלי שהוקצו עבורם יחידות ארגוניות נפרדות), שהוגדרו כדלקמן:

- "משקי בית" - לקוחות פרטיים שסממני פעילותם אופייניים לאלו של משקי בית, לרבות אשראי בהיקף שאינו עולה על 300 אלפי ש"ח ופקדונות בהיקף שאינו עולה על 500 אלפי ש"ח, וכן הפעילות בתחום ההלוואות לדיור.
- "בנקאות פרטית" - לקוחות (יחידים ותאגידיים), בעלי עושר פיננסי בינוני ומעלה (בדרך כלל לקוחות שהיקף חסכונותיהם והשקעותיהם עולה על 500 אלפי ש"ח).

בעקבות פרסום התיקון להוראות הדיווח לציבור, בנושא: "מגזרי פעילות פיקוחיים", במסגרתו נקבעו על ידי בנק ישראל הגדרות ספציפיות לפעילות במגזר "משקי בית" ובמגזר "בנקאות פרטית", השונות מאלו שנקבעו בעבר על ידי הבנק - ומכיוון שההגדרות הקודמות שנקבעו למגזרים אלו על ידי הבנק, כאמור, אינן מבוססות ממילא על המבנה הארגוני בבנק - החליטה הנהלת הבנק, בתקופת הדוח, לשנות את המאפיינים שנקבעו בעבר למגזרים אלו, ולהתאימם להגדרות שנקבעו על ידי בנק ישראל עבור "מגזרי הפעילות הפיקוחיים" (להוציא פעילות בפקדונות של "יחידים עסקיים", שנותרה במגזר "בנקאות מסחרית").

בעקבות השינוי בהגדרות מגזרי פעילות אלה כאמור, סווגו מחדש בתקופת הדוח נתוני ההשוואה המאזניים בגין יתרות האשראי והפקדונות, ונתוני ההשוואה התוצאתיים בגין הכנסות הריבית, העמלות וההוצאות התפעוליות - המתייחסים למגזרים: "משקי בית", "בנקאות פרטית" ו"עסקים קטנים", בכדי להתאימם לסיווג העדכני הנגזר מההגדרות החדשות.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ביאור 2 - הכנסות והוצאות ריבית

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		
2015	2016	2015	2016	
(לא מבוקר)	(לא מבוקר)	(לא מבוקר)	(לא מבוקר)	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
				א. הכנסות ריבית
				הכנסות ריבית מנכסים
703	755	248	267	מאשראי לציבור
3	2	1	-	מפקדונות בבנק ישראל וממזומנים
3	7	1	3	מפקדונות בבנקים
29	30	13	15	מאגרות חוב (ראה ג' להלן)
-	1	-	1	מנכסים אחרים
738	795	263	286	סך כל הכנסות הריבית
				ב. הוצאות ריבית
				הוצאות ריבית על התחייבויות
(74)	(75)	(34)	(36)	על פקדונות הציבור
(1)	(1)	-	-	על פקדונות הממשלה
(1)	(1)	-	(1)	על פקדונות מבנקים
(18)	(22)	(9)	(11)	על אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
(94)	(99)	(43)	(48)	סך כל הוצאות הריבית
644	696	220	238	סך הכנסות הריבית, נטו
				ג. פירוט הכנסות ריבית על בסיס צבירה מאגרות חוב
8	8	3	3	מוחזקות לפדיון
21	22	10	12	זמינות למכירה
-	-	-	-	למסחר
29	30	13	15	סך הכל הכנסות ריבית מאגרות חוב

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ביאור 3 - הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		
2015	2016	2015	2016	
(לא מבוקר)	(לא מבוקר)	(לא מבוקר)	(לא מבוקר)	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
				א. הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית בגין פעילויות שאינן למטרות מסחר
(36) ⁽⁴⁾	(41)	24	(12)	הכנסות (הוצאות) נטו בגין מכשירים נגזרים ALM ⁽¹⁾
61	30	13	4	רווחים ממכירת אגרות חוב זמינות למכירה
(1)	(2)	-	-	הפסדים ממכירת אגרות חוב זמינות למכירה
16	28	(41)	19	הפרשי שער, נטו
2	-	-	-	רווחים ממכירת מניות זמינות למכירה
(9) ⁽⁵⁾	-	(9) ⁽⁵⁾	-	הפסדים ממכירת מניות זמינות למכירה
33	15	(13)	11	סך הכל הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית בגין פעילויות שאינן למטרות מסחר
				ב. הכנסות מימון שאינן מריבית בגין פעילויות למטרת מסחר^{(3),(2)}
(4) 1	1	-	-	הכנסות, נטו, בגין מכשירים נגזרים אחרים
-	-	-	-	רווחים שמומשו ושטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של אגרות חוב למסחר, נטו
1	1	-	-	סך הכל הכנסות מימון שאינן מריבית בגין פעילות למטרת מסחר
34	16	(13)	11	סך הכל הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית

1. מכשירים נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

2. כולל הפרשי שער שנבעו מפעילות מסחר.

3. למידע נוסף לגבי הכנסות ריבית מהשקעה באגרות חוב למסחר - ראה ביאור 2.

4. סווג מחדש.

5. ההפסד מהווה החזר חלקי משווייה של בטוחת ניירות ערך, שנתפסה בשנים קודמות על ידי הבנק, והושב על ידי הבנק לתובע, בעקבות פסק דין של בית המשפט העליון.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ביאור 4 - רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר

א. שינויים ברווח (הפסד) כולל אחר מצטבר, לאחר השפעת המס (במיליוני ש"ח)

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2016		
(לא מבוקר)		
התאמות בגין		
סך הכל	הטבות לעובדים	ניירות ערך ⁽¹⁾
(66)	(95)	29
(45)	(34)	(11)
(111)	(129)	18

יתרה לתחילת התקופה

שינויים נטו

יתרה לסוף התקופה

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2015		
(לא מבוקר)		
התאמות בגין		
סך הכל	הטבות לעובדים	ניירות ערך ⁽¹⁾
(29)	(68)	39
(7)	(3)	(4)
(36)	(71)	35

יתרה לתחילת התקופה

שינויים נטו

יתרה לסוף התקופה

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2016		
(לא מבוקר)		
התאמות בגין		
סך הכל	הטבות לעובדים	ניירות ערך ⁽¹⁾
(45)	(72)	27
(66)	(57)	(9)
(111)	(129)	18

יתרה לתחילת התקופה (מבוקר)

שינויים נטו

יתרה לסוף התקופה

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2015		
(לא מבוקר)		
התאמות בגין		
סך הכל	הטבות לעובדים	ניירות ערך ⁽¹⁾
(22)	(79)	57
(14)	8	(22)
(36)	(71)	35

יתרה לתחילת התקופה (מבוקר)

שינויים נטו

יתרה לסוף התקופה

1. התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי השווי ההוגן.

ב. השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל מצטבר אחר, לפני השפעת המס ואחריו

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2016

(לא מבוקר)		
לפני מס	השפעת המס	אחרי מס
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
(13)	5	(8)
(4)	1	(3)
(17)	6	(11)
(61)	22	(39)
8	(3)	5
(53)	19	(34)
(70)	25	(45)

התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן:

- הפסדים, נטו, שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן

- רווחים שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד⁽¹⁾

השינוי בגין התאמת ניירות ערך, נטו

הטבות לעובדים:

- הפסד אקטוארי לתקופה

- הפסדים שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד⁽²⁾

השינוי בגין התאמת הטבות לעובדים, נטו

שינוי, נטו, לתקופה

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2015

(לא מבוקר)		
לפני מס	השפעת המס	אחרי מס
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
6	(2)	4
(13)	5	(8)
(7)	3	(4)
(6)	3	(3)
1	(1)	-
(5)	2	(3)
(12)	5	(7)

התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן:

- רווחים, נטו, שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן

- רווחים שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד⁽¹⁾

השינוי בגין התאמת ניירות ערך, נטו

הטבות לעובדים:

- הפסד אקטוארי לתקופה

- הפסדים שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד⁽²⁾

השינוי בגין התאמת הטבות לעובדים, נטו

שינוי, נטו, לתקופה

1. נכלל בדוח הרווח והפסד בסעיף "הכנסות מימון שאינן מריבית" - ראה ביאור 3.

2. נכלל בדוח הרווח והפסד בסעיף "משכורות והוצאות נלוות" - ראה ביאור 8.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ביאור 4 - רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר (המשך)

ב. השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל מצטבר אחר, לפני השפעת המס ואחריו (במיליוני ש"ח) (המשך)

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2016

(לא מבוקר)		
לפני מס	השפעת המס	אחרי מס
13	(4)	9
(28)	10	(18)
(15)	6	(9)
(99)	35	(64)
12	(5)	7
(87)	30	(57)
(102)	36	(66)

התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן:
 - רווחים, נטו, שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן
 - רווחים שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד⁽¹⁾
 השינוי בגין התאמת ניירות ערך, נטו

הטבות לעובדים:
 - הפסד אקטוארי לתקופה
 - הפסדים שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד⁽²⁾
 השינוי בגין התאמת הטבות לעובדים, נטו

שינוי לתקופה, נטו

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2015

(לא מבוקר)		
לפני מס	השפעת המס	אחרי מס
23	(8)	15
(60)	23	(37)
(37)	15	(22)
9	(3)	6
4	(2)	2
13	(5)	8
(24)	10	(14)

התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן:
 - רווחים, נטו, שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן
 - רווחים שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד⁽¹⁾
 השינוי בגין התאמת ניירות ערך, נטו

הטבות לעובדים:
 - הפסד אקטוארי לתקופה
 - הפסד שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד⁽²⁾
 השינוי בגין התאמת הטבות לעובדים, נטו

שינוי לתקופה, נטו

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015

(מבוקר)		
לפני מס	השפעת המס	אחרי מס
12	(4)	8
(61)	23	(38)
(49)	19	(30)
2	(1)	1
11	(5)	6
13	(6)	7
(36)	13	(23)

התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן:
 - רווחים, נטו, שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן
 - רווחים שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד⁽¹⁾
 השינוי בגין התאמת ניירות ערך, נטו

הטבות לעובדים:
 - הפסד אקטוארי לשנה
 - הפסד שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד⁽²⁾
 השינוי בגין התאמת הטבות לעובדים, נטו

שינוי לשנה, נטו

1. נכלל בדוח הרווח והפסד בסעיף "הכנסות מימון שאינן מריבית" - ראה ביאור 3.
 2. נכלל בדוח הרווח והפסד בסעיף משכורת והוצאות נלוות - ראה ביאור 8.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ביאור 5 - ניירות ערך

30 בספטמבר 2016				
(לא מבוקר)				
התאמות לשווי הוגן				
הערך במאזן	עלות מופחתת*	רווחים	הפסדים	שווי הוגן**
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
אגרות חוב מוחזקות לפדיון⁽⁴⁾				
203	203	26	-	229
19	19	-	-	19
84	84	4	-	88
306	306	30	-	336
סך הכל אגרות חוב מוחזקות לפדיון				
ניירות ערך זמינים למכירה				
5,513	5,495	21	3	5,513
84	84	-	-	84
206	197	9	-	206
5,803	5,776	30	3	5,803
13	11	2	-	13
5,816	5,787	32 ⁽⁵⁾	3 ^{(5), (6)}	5,816
מניות⁽²⁾				
סך הכל ניירות ערך זמינים למכירה				
ניירות ערך למסחר				
2	2	-	-	2
8	8	-	-	8
2	2	-	-	2
12	12	-	-	12
6,134	6,105	62	3	6,164
סך הכל ניירות ערך				

* במניות - עלות, בניכוי הפרשה לירידת ערך - במידת הצורך.

** נתוני השווי ההוגן מבוססים בדרך כלל על שערי בורסה, אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות ערך בהיקפים גדולים. כן כוללים נתוני השווי ההוגן בתיק הזמין למכירה - מניות בסך 3 מיליון ש"ח, שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין, המוצגות לפי העלות, בניכוי הפרשה לירידת ערך - שעל פי הערכת ההנהלה אינה עולה על שוויין ההוגן.

הערות:

- לגבי תוצאות הפעילות בגין השקעה באגרות חוב - ראה ביאורים 2 ו-3.
- הסעיף כולל יתרה בסך 10 מיליון ש"ח, בגין החזקה בשיעור של 14.8% בחברת א.י. אמריקה ישראל בע"מ.
- כולל אגרות חוב פגומות שאינן צוברות הכנסות ריבית בסך 14 מיליון ש"ח.
- אגרות החוב המוחזקות לפדיון מוצגות במאזן על בסיס העלות המופחתת.
- כלולים ברווח כולל אחר בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן", בניכוי השפעת המס.
- שיעור ההפסד מהתאמות לשווי הוגן, אינו עולה על 20% מהעלות המופחתת של אגרות החוב. אגרות חוב שבגינן נרשמו הפסדים אלו נמצאות ב"פוזיציות הפסד" מתחת לשנה.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ביאור 5 - ניירות ערך (המשך)

30 בספטמבר 2015					
(לא מבוקר)					
התאמות לשווי הוגן					
הערך במאזן	עלות מופחתת*	רווחים	הפסדים	שווי הוגן**	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
אגרות חוב מוחזקות לפדיון⁽⁴⁾⁽¹⁾					
206	206	27	-	233	- של ממשלת ישראל
20	20	-	-	20	- של ממשלות זרות
85	85	7	-	92	- של מוסדות פיננסיים בישראל
311	311	34	-	345	סך הכל אגרות חוב מוחזקות לפדיון
ניירות ערך זמינים למכירה					
1,822	1,782	40	-	1,822	אגרות חוב ⁽¹⁾ - של ממשלת ישראל
8	8	-	-	8	- של ממשלות זרות
312	312	2	2	312	- של מוסדות פיננסיים - בישראל
8	8	-	-	8	- זרים
295	282	13	-	295	- של אחרים - בישראל ⁽³⁾
2	2	-	-	2	- זרים
2,447	2,394	55	2	2,447	
12	10	2	-	12	מניות ⁽²⁾
2,459	2,404	57 ⁽⁵⁾	2 ⁽⁶⁾⁽⁵⁾	2,459	סך הכל ניירות ערך זמינים למכירה
ניירות ערך למסחר					
-	-	-	-	-	אגרות חוב ⁽¹⁾ - של ממשלת ישראל
1	1	-	-	1	- של מוסדות פיננסיים זרים
4	4	-	-	4	- של אחרים - בישראל
2	2	-	-	2	- זרים
7	7	-	-	7	סך הכל ניירות ערך למסחר
2,777	2,722	91	2	2,811	סך הכל ניירות ערך

* במניות - עלות, בניכוי הפרשה לירידת ערך - במידת הצורך.

** נתוני השווי הוגן מבוססים בדרך כלל על שערי בורסה, אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות ערך בהיקפים גדולים. כן כוללים נתוני השווי הוגן בתיק הזמין למכירה - מניות בסך 2 מיליון ש"ח, שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין, המוצגות לפי העלות, בניכוי הפרשה לירידת ערך - שעל פי הערכת ההנהלה אינה עולה על שוויין ההוגן.

הערות:

- לגבי תוצאות הפעילות בגין השקעה באגרות חוב - ראה ביאורים 2 ו-3.
- הסעיף כולל יתרה בסך 10 מיליון ש"ח, בגין החזקה בשיעור של 14.8% בחברת א.י. אמריקה ישראל בע"מ.
- כולל אגרות חוב פגומות שאינן צוברות הכנסות ריבית בסך של 12 מיליון ש"ח.
- אגרות החוב המוחזקות לפדיון מוצגות במאזן על בסיס העלות המופחתת.
- כלולים ברווח כולל אחר בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן", בניכוי השפעת המס.
- שיעור ההפסד מהתאמות לשווי הוגן, אינו עולה על 20% מהעלות המופחתת של אגרות החוב. אגרות החוב שבגין נרשמו הפסדים אלו נמצאות ב"פוזיצית הפסד" מתחת לשנה.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ביאור 5 - ניירות ערך (המשך)

31 בדצמבר 2015					
(מבוקר)					
התאמות לשווי הוגן					
שווי הוגן**	הפסדים	רווחים	עלות מופחתת*	הערך במאזן	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
אגרות חוב מוחזקות לפדיון⁽⁴⁾					
232	-	26	206	206	- של ממשלת ישראל
20	-	-	20	20	- של ממשלות זרות
90	-	6	84	84	- של מוסדות פיננסיים בישראל
342	-	32	310	310	סך הכל אגרות חוב מוחזקות לפדיון
ניירות ערך זמינים למכירה					
2,509	1	34	2,476	2,509	אגרות חוב - של ממשלת ישראל
78	-	-	78	78	- של ממשלות זרות
204	3	-	207	204	- של מוסדות פיננסיים - בישראל
8	-	-	8	8	- זרים
291	-	11	280	291	- של אחרים - בישראל ⁽²⁾
8	-	-	8	8	- זרים
3,098	4	45	3,057	3,098	
12	-	2	10	12	מניות ⁽¹⁾
3,110	4 ⁽⁵⁾⁽³⁾	47 ⁽³⁾	3,067	3,110	סך הכל ניירות ערך זמינים למכירה
ניירות ערך למסחר					
-	-	-	-	-	אגרות חוב - של ממשלת ישראל
1	-	-	1	1	- של מוסדות פיננסיים זרים
9	-	-	9	9	- של אחרים - בישראל
2	-	-	2	2	- זרים
12	-	-	12	12	סך הכל ניירות ערך למסחר
3,464	4	79	3,389	3,432	סך הכל ניירות ערך

* במניות - עלות, בניכוי הפרשה לירידת ערך - במידת הצורך.

** נתוני שווי הוגן מבוססים בדרך כלל על שערי בורסה, אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות ערך בהיקפים גדולים. כן כוללים נתוני השווי הוגן בתיק הזמין למכירה - מניות בסך 2 מיליון ש"ח, שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין, המוצגות לפי העלות, בניכוי הפרשה לירידת ערך - שעל פי הערכת ההנהלה אינה עולה על שוויין ההוגן.

הערות:

1. הסעיף כולל יתרה בסך 10 מיליון ש"ח, בגין החזקה בשיעור של 14.8% בחברת א.י. אמריקה ישראל בע"מ.
2. כולל אגרות חוב פגומות שאינן צוברות הכנסות ריבית בסך 12 מיליון ש"ח.
3. כלולים ברווח כולל אחר בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן", בניכוי השפעת המס.
4. אגרות החוב המוחזקות לפדיון מוצגות כמאזן על בסיס העלות המופחתת.
5. שיעור ההפסד מהתאמות לשווי הוגן, אינו עולה על 20% מהעלות המופחתת של אגרות החוב. אגרות החוב שבגינן נרשמו הפסדים אלו נמצאות ב"פוזיציות הפסד" מתחת לשנה.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ביאור 6 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי

א. חובות⁽¹⁾, אשראי לציבור ויתרת הפרשה להפסדי אשראי (במיליוני ש"ח)

30 בספטמבר 2016					
(לא מבוקר)					
אשראי לציבור					
פרטי					
מסחרי	לדיר	אחר	סך הכל	בנקים וממשלות	סך הכל
יתרת חוב רשומה של חובות ⁽¹⁾ :					
12,138	-	50	12,188	824	13,012
שנבדקו על בסיס פרטני					
שנבדקו על בסיס קבוצתי:					
86	3,711	-	3,797	-	3,797
- לפי עומק פיגור					
2,398	-	3,897	6,295	-	6,295
- אחר					
14,622	3,711	3,947	22,280	824	23,104
סך הכל חובות ⁽¹⁾					
חובות פגומים:					
102	-	19	121	-	121
- בארגון מחדש					
183	-	1	184	-	184
- אחרים					
285	-	20	305	-	305
סך הכל חובות פגומים					
חובות בעייתיים אחרים:					
12	24	14	50	-	50
- בפיגור של 90 יום ומעלה					
140	36	18	194	-	194
- אחרים					
152	60	32	244	-	244
סך הכל חובות בעייתיים אחרים					
437	60	52	549	-	549
סך הכל חובות בעייתיים					
הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות ⁽¹⁾ :					
242	-	1	243	-	243
שנבדקו על בסיס פרטני					
שנבדקו על בסיס קבוצתי:					
-	4	-	4	-	4
- לפי עומק פיגור					
38	14	56	108	-	108
- אחר					
280	18	57	355	-	355
סך הכל הפרשה להפסדי אשראי*					
80	-	-	80	-	80
*מזה - בגין חובות פגומים					

1. אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ביאור 6 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

א. חובות⁽¹⁾, אשראי לציבור ויתרת הפרשה להפסדי אשראי (במיליוני ש"ח) (המשך)

30 בספטמבר 2015						
(לא מבוקר)						
אשראי לציבור						
פרטי						
סך הכל	בנקים וממשלות	סך הכל	אחר	לדיוור	מסחרי	
16,495	456	16,039	2,300	-	13,739	יתרת חוב רשומה של חובות ⁽¹⁾ : שנבדקו על בסיס פרטני
3,307	-	3,307	-	3,231	76	שנבדקו על בסיס קבוצתי: - לפי עומק פיגור
1,234	-	1,234	1,181	-	53	- אחר
21,036	456	20,580	3,481	3,231	13,868	סך הכל חובות ⁽¹⁾
חובות פגומים:						
138	-	138	21	-	117	- בארגון מחדש
185	-	185	12	-	173	- אחרים
323	-	323	33	-	290	סך הכל חובות פגומים
חובות בעייתיים אחרים:						
21	-	21	5	15	1	- בפיגור 90 יום ומעלה
288	-	288	33	40	215	- אחרים
309	-	309	38	55	216	סך הכל חובות בעייתיים אחרים
632	-	632	71	55	506	סך הכל חובות בעייתיים
הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות ⁽¹⁾ :						
283	1	282	31	-	251	שנבדקו על בסיס פרטני
3	-	3	-	3	-	שנבדקו על בסיס קבוצתי: - לפי עומק פיגור
27	-	27	13	12	2	- אחר
313	1	312	44	15	253	סך הכל הפרשה להפסדי אשראי ⁽¹⁾
70	-	70	6	-	64	*מזה - בגין חובות פגומים

1. אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ביאור 6 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

א. חובות⁽¹⁾, אשראי לציבור ויתרת הפרשה להפסדי אשראי (במיליוני ש"ח) (המשך)

31 בדצמבר 2015						
						(מבוקר)
						אשראי לציבור
						פרטי
סך הכל	בנקים וממשלות	סך הכל	אחר	לדיוור	מסחרי	
						יתרת חוב רשומה של חובות ⁽¹⁾ : שנבדקו על בסיס פרטני
16,532	416	16,116	2,337	-	13,779	
						שנבדקו על בסיס קבוצתי: - לפי עומק פיגור
3,398	-	3,398	-	3,310	88	
1,240	-	1,240	1,188	-	52	- אחר
21,170	416	20,754	3,525	3,310	13,919	סך הכל חובות ⁽¹⁾
						חובות פגומים:
133	-	133	20	-	113	- בארגון מחדש
199	-	199	6	-	193	- אחרים
332	-	332	26	-	306	סך הכל חובות פגומים
						חובות בעייתיים אחרים:
32	-	32	7	24	1	- בפיגור 90 יום ומעלה
248	-	248	35	33	180	- אחרים
280	-	280	42	57	181	סך הכל חובות בעייתיים אחרים
612	-	612	68	57	487	סך הכל חובות בעייתיים
						הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות ⁽¹⁾ :
303	1	302	36	-	266	שנבדקו על בסיס פרטני
						שנבדקו על בסיס קבוצתי: - לפי עומק פיגור
4	-	4	-	4	-	
31	-	31	17	12	2	- אחר
338	1	337	53	16	268	סך הכל הפרשה להפסדי אשראי ⁽¹⁾
72	-	72	2	-	70	מזה - בגין חובות פגומים

1. אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ביאור 6 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. תנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי:

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2016						יתרת הפרשה לתחילת התקופה
(לא מבוקר)						
אשראי לציבור						
פרטי						
מסחרי מיליוני ש"ח	לדיור מיליוני ש"ח	אחר מיליוני ש"ח	סך הכל מיליוני ש"ח	בנקים וממשלות מיליוני ש"ח	סך הכל מיליוני ש"ח	
312	17	56	385	-	385	
2	1	4	7	-	7	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(24)	-	(15)	(39)	-	(39)	מחיקות חשבונאות גביית חובות שנמחקו בשנים קודמות
18	-	14	32	-	32	מחיקות חשבונאות, נטו
(6)	-	(1)	(7)	-	(7)	
308	18	59	385	-	385	יתרת הפרשה לסוף התקופה*
28	-	2	30	-	30	*מזה בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2015						יתרת הפרשה לתחילת התקופה
(לא מבוקר)						
אשראי לציבור						
פרטי						
מסחרי מיליוני ש"ח	לדיור מיליוני ש"ח	אחר מיליוני ש"ח	סך הכל מיליוני ש"ח	בנקים וממשלות מיליוני ש"ח	סך הכל מיליוני ש"ח	
257	15	44	316	1	317	
18	-	2	20	-	20	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(16)	-	(12)	(28)	-	(28)	מחיקות חשבונאות גביית חובות שנמחקו בשנים קודמות
11	-	11	22	-	22	מחיקות חשבונאות, נטו
(5)	-	(1)	(6)	-	(6)	
270	15	45	330	1	331	יתרת הפרשה לסוף התקופה*
17	-	1	18	-	18	*מזה בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ביאור 6 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. תנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי (המשך)

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2016						יתרת הפרשה לתחילת התקופה (מבוקר)
(לא מבוקר)						
אשראי לציבור						
פרטי						
מסחרי	לדיוור	אחר	סך הכל	בנקים וממשלות	סך הכל	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
295	16	55	366	1	367	
17	2	3	22	(1)	21	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
(51)	-	(41)	(92)	-	(92)	מחיקות חשבוניות גביית חובות שנמחקו בשנים קודמות
47	-	42	89	-	89	מחיקות חשבוניות, נטו
(4)	-	1	(3)	-	(3)	
308	18	59	385	-	385	יתרת הפרשה לסוף התקופה*
28	-	2	30	-	30	* מזה-בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2015						יתרת הפרשה לתחילת התקופה (מבוקר)
(לא מבוקר)						
אשראי לציבור						
פרטי						
מסחרי	לדיוור	אחר	סך הכל	בנקים וממשלות	סך הכל	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
267	13	54	334	1	335	
18	2	(10)	10	-	10	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
(56)	-	(36)	(92)	-	(92)	מחיקות חשבוניות גביית חובות שנמחקו בשנים קודמות
41	-	37	78	-	78	מחיקות חשבוניות, נטו
(15)	-	1	(14)	-	(14)	
270	15	45	330	1	331	יתרת הפרשה לסוף התקופה*
17	-	1	18	-	18	* מזה-בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ביאור 7 - פקדונות הציבור

א. ההרכב:

31 בדצמבר 2015	30 בספטמבר 2015	30 בספטמבר 2016	סוג הפקדון
(מבוקר)	(לא מבוקר)	(לא מבוקר)	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
5,146	5,027	5,590	פקדונות לפי דרישה - אינם נושאי ריבית
1,918	1,904	1,988	- נושאי ריבית
7,064	6,931	7,578	סך הכל לפי דרישה
18,324	17,150	18,822	פקדונות לזמן קצוב
25,388	24,081	26,400	סך הכל פקדונות הציבור

ב. ההרכב בחתך מפקידים:

31 בדצמבר 2015	30 בספטמבר 2015	30 בספטמבר 2016	סוג המפקיד
(מבוקר)	(לא מבוקר)	(לא מבוקר)	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
11,730	11,779	11,867	אנשים פרטיים
4,489	3,580 ⁽¹⁾	4,265	גופים מוסדיים
9,169	8,722 ⁽¹⁾	10,268	תאגידים ואחרים
25,388	24,081	26,400	סך הכל פקדונות הציבור

ג. התפלגות הפקדונות לפי גודל הפקדון של מפקיד

31 בדצמבר 2015	30 בספטמבר 2015	30 בספטמבר 2016	מדרגות הפקדון (במיליוני ש"ח):	
(מבוקר)	(לא מבוקר)	(לא מבוקר)	מ	עד
10,866	10,788	11,341	-	1
6,247	6,200	6,471	1	10
2,604	2,513	2,485	10	100
3,877	4,040	3,599	100	500
1,794	540	2,504	מעל 500	-
25,388	24,081	26,400	סך הכל	

* הפקדונות גויסו מהציבור בישראל.

1. סוג מחדש.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ביאור 8 - הטבות לעובדים

א. פירוט ההתחייבויות לעובדים בחתך סוגי הטבות ונכסי התוכניות בגינם (במיליוני ש"ח):

31.12.2015	30.9.2015	30.9.2016	
(מבוקר)	(לא מבוקר)	(לא מבוקר)	
537	537	636	התחייבות לתשלום פיצויי פרישה
(233)	(238)	(224)	השווי ההוגן של נכסי התוכנית
304	299	412	עודף ההתחייבויות על נכסי התוכנית
78	78	84	התחייבות לתשלום "מענקי ותק"
27	28	29	התחייבות לתשלום ימי חופשה
7	7	8	התחייבות בגין ימי מחלה שלא נוצלו
44	61	49	התחייבות לתשלום הטבות לאחר סיום העסקה
460	473	582	עודף התחייבות לתשלום הטבות לעובדים
-	-	-	נכלל בנכסים אחרים
460	473	582	נכלל בהתחייבויות אחרות
460	473	582	סך הכל

ב. מדע באשר לתוכניות להטבה מוגדרת (התחייבות לתשלום "פיצויי פרישה", והתחייבות לתשלום הטבות מסוימות לאחר סיום העסקה):

1. מחויבויות ומצב המימון:

(א) שינויים בהתחייבויות בגין הטבה מוגדרת (במיליוני ש"ח):

עתודה לפיצויי פרישה					
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		
	2015	2016	2015	2016	
(מבוקר)	(לא מבוקר)	(לא מבוקר)	(לא מבוקר)	(לא מבוקר)	
538	538	537	525	573	יתרה לתחילת התקופה
20	19	13	7	4	עלות השירות
17	15	13	5	5	עלות הריבית
(8)	(12)	91	2	62	הפסד (רווח) אקטוארי
567	560	654	539	644	סך הכל הצטברויות
(30)	(23)	(18)	(2)	(8)	הטבות ששולמו
537	537	636	537	636	יתרה לסוף התקופה

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ביאור 8 - הטבות לעובדים (המשך)

ב. מידע באשר לתוכניות להטבה מוגדרת (המשך)

1. מחויבויות ומצב המימון: (המשך)

(א) שינויים בהתחייבויות בגין הטבה מוגדרת (במיליוני ש"ח): (המשך)

הטבות לגמלאים לאחר פרישה					
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		
2015	2015	2016	2015	2016	
(מבוקר)	(לא מבוקר)	(לא מבוקר)	(לא מבוקר)	(לא מבוקר)	
63	63	44	62	50	יתרה לתחילת התקופה
2	1	1	-	-	עלות השירות
3	2	2	1	1	עלות הריבית
(6)	(4)	2	(1)	(2)	הפסד (רווח) אקטוארי
62	62	49	62	49	סך הכל הצטברויות
(2)	(1)	-	(1)	-	הטבות ששולמו
(16)	-	-	-	-	צמצומים, סילוקים והטבות מיוחדות בגין פרישה
44	61	49	61	49	יתרה לסוף התקופה

(ב) שינויים בשווי ההוגן של נכסי התוכנית (במיליוני ש"ח):

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		
2015	2015	2016	2015	2016	
(לא מבוקר)	(לא מבוקר)	(לא מבוקר)	(לא מבוקר)	(לא מבוקר)	
253	253	233	240	228	יתרה לתחילת התקופה
10	7	7	3	2	תשואה חזויה על נכסי התוכנית
(12)	(7)	(6)	(6)	(4)	רווח (הפסד) אקטוארי
12	8	8	3	3	הפקדות לתוכנית
263	261	242	240	232	סך הכל הצטברויות
(30)	(23)	(18)	(2)	(8)	הטבות ששולמו
233	238	224	238	224	יתרה לסוף התקופה

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ביאור 8 - הטבות לעובדים (המשך)

ב. מידע באשר לתוכניות להטבה מוגדרת (המשך)

1. מחויבויות ומצב המימון: (המשך)

(ג) נתונים מאזניים

עתודה לפיצויי פרישה, נטו			
31.12.2015	30.9.2015	30.9.2016	
(מבוקר)	(לא מבוקר)	(לא מבוקר)	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
304	299	412	נכללת בסעיף התחייבויות אחרות
537	537	636	התחייבות בגין הטבה חזויה
(233)	(238)	(224)	שווי הוגן של נכסי התכנית
304	299	412	הטבה חזויה, נטו
הטבות לגמלאים לאחר פרישה*			
31.12.2015	30.9.2015	30.9.2016	
(מבוקר)	(לא מבוקר)	(לא מבוקר)	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
44	61	49	נכללת בסעיף התחייבויות אחרות

* המחויבות בגין הטבות לגמלאים מהווה "מחויבות בגין הטבה מצטברת".

(ד) נתונים שנזקפו לרווח כולל אחר מצטבר, לפני השפעת המס (במיליוני ש"ח):

עתודה לפיצויי פרישה			
31.12.2015	30.9.2015	30.9.2016	
(מבוקר)	(לא מבוקר)	(לא מבוקר)	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
-	-	-	נכסים ליום היישום לראשונה
102	95	187	הפסד אקטוארי נטו
102	95	187	סך הכל
הטבות לגמלאים לאחר פרישה			
31.12.2015	30.9.2015	30.9.2016	
(מבוקר)	(לא מבוקר)	(לא מבוקר)	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
-	-	-	נכסים ליום היישום לראשונה
12	19	14	הפסד אקטוארי נטו
12	19	14	סך הכל

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ביאור 8 - הטבות לעובדים (המשך)

ב. מידע באשר לתוכניות להטבה מוגדרת (המשך)

1. מחויבויות ומצב המימון: (המשך)

(ה) עודף התחייבות על נכסי תוכנית:

עתודה לפיצויי פרישה, נטו			
31.12.2015	30.9.2015	30.9.2016	
(מבוקר)	(לא מבוקר)	(לא מבוקר)	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
537	537	636	מחויבות בגין הטבה חזויה
(233)	(238)	(224)	שווי הוגן של נכסי תוכנית בגינה
304	299	412	מחויבות נטו

2. נתונים תוצאתיים

(א) רכיבי עלות ושינויים בהתחייבויות ובנכסים שנזקפו לרווח והפסד

עתודה לפיצויי פרישה, נטו					
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר	
2015	2015	2016	2015	2016	
(מבוקר)	(לא מבוקר)	(לא מבוקר)	(לא מבוקר)	(לא מבוקר)	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
20	19	13	7	4	עלות השירות
17	15	13	5	5	עלות הריבית
37	34	26	12	9	סך הכל שינויים שוטפים
(10)	(7)	(7)	(3)	(2)	תשואה חזויה על נכסי התוכנית
					הפחתת סכומים שלא הוכרו בעבר:
-	-	6	-	6	- הפסד בגין סילוק
5	3	6	1	2	- הפסד אקטוארי, נטו
32	30	31	10	15	סך עלות ההטבה, נטו
8	6	6	2	2	הוצאות בגין תוכנית להפקדה מוגדרת
40	36	37	12	17	סך הכל הוצאה לתקופה

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ביאור 8 - הטבות לעובדים (המשך)

ב. מידע באשר לתוכניות להטבה מוגדרת (המשך)

2. נתונים תוצאתיים (המשך)

(א) רכיבי עלות ושינויים בהתחייבויות ובנכסים שנזקפו לרווח והפסד (במיליוני ש"ח): (המשך)

הטבות לגמלאים לאחר פרישה					
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		
	2015	2016	2015	2016	
(מבוקר)	(לא מבוקר)	(לא מבוקר)	(לא מבוקר)	(לא מבוקר)	
2	1	1	-	-	עלות השירות
3	2	2	1	1	עלות הריבית
5	3	3	1	1	סך הכל שינויים שוטפים
					הפחתת סכומים שלא הוכרו בעבר:
1	1	-	-	-	הפסד אקטוארי, נטו
(4)	-	-	-	-	רווחים מצמצומים וסילוקים
2	4	3	1	1	סך הכל עלות ההטבה

(ב) שינויים בהתחייבויות ובנכסים שנזקפו לרווח כולל אחר לפני השפעת המס (במיליוני ש"ח):

עתודה לפיצויי פרישה					
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		
	2015	2016	2015	2016	
(מבוקר)	(לא מבוקר)	(לא מבוקר)	(לא מבוקר)	(לא מבוקר)	
57	48	97	7	63	הפסד אקטוארי שוטף, נטו
(5)	(3)	(6)	(1)	(2)	הפחתת הפסד אקטוארי
52	45	91	6	61	סך הכל שינויים שוטפים
-	-	(6)	-	(6)	הפסד בגין סילוק
(53)	(53)	-	-	-	הפחתה של נכס בגין היישום לראשונה
(1)	(8)	85	6	55	סך הכל נזקף לרווח כולל אחר
32	30	31	10	15	עלות ההטבה, נטו
31	22	116	16	70	סך הכל הוכר בעלות ההטבה וברווח כולל אחר

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ביאור 8 - הטבות לעובדים (המשך)

ב. מידע באשר לתוכניות להטבה מוגדרת (המשך)

2. נתונים תוצאתיים (המשך)

(ב) שינויים בהתחייבויות ונכסים שנזקפו לרווח כולל אחר לפני השפעת המס (במיליוני ש"ח): (המשך)

הטבות לגמלאים לאחר פרישה					
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		
	2015	2016	2015	2016	
(מבוקר)	(לא מבוקר)	(לא מבוקר)	(לא מבוקר)	(לא מבוקר)	
2	4	2	(1)	(2)	הפסד (רווח) אקטוארי שוטף, נטו
(1)	(1)	-	-	-	הפחתת הפסד אקטוארי
1	3	2	(1)	(2)	סך הכל שינויים שוטפים
(5)	-	-	-	-	הפחתת הפסד אקטוארי בגין סילוק
(8)	(8)	-	-	-	הפחתה של נכס בגין היישום לראשונה
(12)	(5)	2	(1)	(2)	סך הכל נזקף לרווח כולל אחר
2	4	3	1	1	עלות ההטבה, נטו
(10)	(1)	5	-	(1)	סך הכל הוכר בעלות ההטבה וברווח כולל אחר

(ג) אומדנים באשר לסכומים שנכללו ברווח כולל אחר מצטבר, שצפוי שיופחתו וייזקפו לדוח הרווח והפסד בשנת 2016⁽¹⁾ לפני השפעת המס (במיליוני ש"ח):

30 בספטמבר 2016		
(לא מבוקר)		
הטבות לגמלאים לאחר פרישה	עתודה לפיצויי פרישה	
1	31 ⁽²⁾	הפסד אקטוארי, נטו
-	-	עלות שירות קודם
1	31	סך הכל

1. הנתונים מתייחסים לתקופה שמיום 1 באוקטובר 2016 ועד 31 בדצמבר 2016.
2. לרבות אומדן לגבי הפסד צפוי בגין סילוק, הנובע מהשלכות התוכנית לפרישה מוקדמת שאושרה בתקופת הדוח - ראה סעיף ג' להלן.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ביאור 8 - הטבות לעובדים (המשך)

ב. מידע באשר לתוכניות להטבה מוגדרת (המשך)

3. הנחות ומבחני רגישות

(א) הנחות ששימשו בחישוב ההתחייבויות לתשלום הטבות (באחוזים):

31.12.2015	30.9.2015	30.9.2016	
(מבוקר)	(לא מבוקר)	(לא מבוקר)	
1.7 - 2.5	1.9 - 2.7	1.3 - 2.0	שיעור ההיוון
2.0	2.0	2.0	שיעור עליית המדד
4.3	4.3	4.3	שיעור הגידול בתגמול
0.0 - 23.5	0.0 - 23.5	0.0 - 23.5	שיעור עזיבה

(ב) הנחות ששימשו בחישוב עלויות השכר (באחוזים):

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		
2015	2015	2016	2015	2016		
(מבוקר)	(לא מבוקר)	(לא מבוקר)	(לא מבוקר)	(לא מבוקר)	(לא מבוקר)	
1.0 - 2.7	1.0 - 2.6	1.3 - 2.5	1.9 - 2.6	1.3 - 2.0		שיעור ההיוון
3.8	3.8	3.8	3.8	3.8		תשואה חזויה על נכסי התוכנית
4.3	4.3	4.3	4.3	4.3		שיעור הגידול בתגמול

(ג) השפעת השינוי בנקודת אחוז אחת על ההפרשות בגין התחייבויות לתשלום הטבות (במיליוני ש"ח):

עתודה לפיצויי פרישה			
גידול בנקודת האחוז			
31.12.2015	30.9.2015	30.9.2016	
(מבוקר)	(לא מבוקר)	(לא מבוקר)	
(62)	(58)	(67)	שינוי בשיעור ההיוון
63	67	76	שינוי בשיעור המדד / תגמול
21	23	29	שינוי בשיעור העזיבה

עתודה לפיצויי פרישה			
קיטון בנקודת האחוז			
31.12.2015	30.9.2015	30.9.2016	
(מבוקר)	(לא מבוקר)	(לא מבוקר)	
62	58	67	שינוי בשיעור ההיוון
(63)	(67)	(76)	שינוי בשיעור המדד / תגמול
(21)	(23)	(29)	שינוי בשיעור העזיבה

הטבות לגמלאים לאחר פרישה			
גידול בנקודת האחוז			
31.12.2015	30.9.2015	30.9.2016	
(מבוקר)	(לא מבוקר)	(לא מבוקר)	
(9)	(13)	(10)	שינוי בשיעור ההיוון
-	-	-	שינוי בשיעור המדד / תגמול
(1)	(1)	(1)	שינוי בשיעור העזיבה

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ביאור 8 - הטבות לעובדים (המשך)

ב. מידע באשר לתוכניות להטבה מוגדרת (המשך)

3. הנחות ומבחני רגישות (המשך)

(ג) השפעת השינוי בנקודת אחוז אחת על ההפרשות בגין התחייבויות לתשלום הטבות (במיליוני ש"ח):

הטבות לגמלאים לאחר פרישה			
קיטון בנקודת האחוז			
31.12.2015	30.9.2015	30.9.2016	
(מבוקר)	(לא מבוקר)	(לא מבוקר)	
9	13	10	שינוי בשיעור ההיוון
-	-	-	שינוי בשיעור המדד
1	1	1	שינוי בשיעור העזיבה

4. מידע באשר לנכסי התוכנית

(א) התפלגות השווי ההוגן בחתך רמות איכות (במיליוני ש"ח):

ליום 30 בספטמבר 2016				
(לא מבוקר)				
רמה 1	רמה 2	רמה 3	סך הכל	
9	-	-	9	מזומנים ופקדונות בכנקים
12	-	-	12	אגרות חוב:
97	39	-	136	- ממשלתיות
45	16	-	61	- קונצרניות
-	-	6	6	מניות
-	-	6	6	אחר
163	55	6	224	סך הכל נכסי התוכנית

ליום 30 בספטמבר 2015				
(לא מבוקר)				
רמה 1	רמה 2	רמה 3	סך הכל	
9	-	-	9	מזומנים ופקדונות בכנקים
57	-	-	57	אגרות חוב:
70	36	-	106	- ממשלתיות
47	14	-	61	- קונצרניות
-	-	5	5	מניות
-	-	5	5	אחר
183	50	5	238	סך הכל נכסי התוכנית

ליום 31 בדצמבר 2015				
(מבוקר)				
רמה 1	רמה 2	רמה 3	סך הכל	
6	-	-	6	מזומנים ופקדונות בכנקים
56	-	-	56	אגרות חוב:
66	27	-	93	- ממשלתיות
48	15	-	63	- קונצרניות
-	10	5	15	מניות
-	10	5	15	אחר
176	52	5	233	סך הכל נכסי התוכנית

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ביאור 8 - הטבות לעובדים (המשך)

ב. מידע באשר לתוכנית להטבה מוגדרת (המשך)

4. מידע באשר לנכסי התוכנית (המשך)

(ב) יעדי הקצאה של נכסי התוכנית לפי סוגי נכסים (באחוזים):

החלק היחסי בפועל		יעד הקצאה	
31.12.2015	30.9.2016	31.12.2016	
(מבוקר)	(לא מבוקר)	(לא מבוקר)	
3	4	4	מזומנים ופקדונות בבנקים אגרות חוב:
24	5	5	- ממשלתיות
40	61	61	- קונצרניות
27	27	27	מניות
6	3	3	אחר
100	100	100	סך הכל נכסי התוכנית

5. תזרימי מזומנים לנכסי התוכנית

(א) הפקדות (במיליוני ש"ח):

הפקדות בפועל		תחזית	
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר	לשנה שתסתיים ביום 31 בדצמבר	
2015	2015	2016	
(מבוקר)	(לא מבוקר)	(לא מבוקר)	
12	8	8	הפקדות

(ב) תשלומים עתידיים צפויים בגין הטבות:

שנה	מיליוני ש"ח
2016	117
2017	35
2018	29
2019	30
2020	29
2021-2025	130
2026 ואילך	383
סך הכל	753

ג. התייעלות

ביום 11 בספטמבר 2016, אישר הדירקטוריון תוכנית התייעלות שגובשה על ידי הנהלת הבנק, הכוללת, בין היתר, תוכנית לפרישה מרצון של כ- 50 עובדים בתנאי פרישה מועדפים, שעלותה הוערכה על ידי הבנק בכ- 31 מיליון ש"ח (להלן: "התוכנית החדשה"). מכיוון שתנאי התוכנית החדשה, עולים על אלו שהיו נהוגים בבנק בעבר (ועשויים להשליך, לפיכך, על תשלומי הפרישה שישולמו לקבוצות עובדים אחרות, בעתיד), עדכן הבנק את התחייבויותיו לתשלום פיצויי פרישה בעתיד עבור עובדים שלא נכללו בתוכנית החדשה, בסך של כ- 34 מיליון ש"ח נוספים. בסך הכל גדלו הפרשות הבנק לתשלום פיצויי פרישה בגין התוכנית החדשה והשלכותיה הנלוות, ליום 30.9.2016 בסך של כ- 65 מיליון ש"ח. הגידול בהתחייבויות הבנק, כאמור - סווג כ"הפרש אקטוארי", ונזקף לסעיף "רווח כולל אחר", במסגרת ההון העצמי (בניכוי חסכון במס בסך של 23 מיליון ש"ח).

א. הלימות הון

1. כללי

יחסי הלימות ההון מחושבים בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין מס' 211 - 201, שפורסמו בשנת 2013 (להלן: "כללי באזל 3").

2. תיקון להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 329 בנושא "דרישת הון נוספת"

בעקבות עליות משמעותיות שנרשמו במחירי הדיור בישראל (שלוו בגידול מואץ בהיקף ההלוואות לדיור ובמשקלן בתיק האשראי של התאגידים הבנקאיים), והגדילו להערכת בנק ישראל, את הסיכונים הגלומים בתיקי האשראי של התאגידים הבנקאיים, פרסם בנק ישראל ביום 28 בספטמבר 2014 תיקון להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 329, במסגרתו נקבעה לכל אחד מהתאגידים הבנקאיים דרישת הון עצמי מינימלית נוספת (מעבר למגבלה הקיימת בשיעור של 9%), בשיעור המהווה 1% מהיקף תיק ההלוואות לדיור של כל אחד מהתאגידים הבנקאיים. דרישת הון העצמי הנוספת נכנסה לתוקף ביום 1 בינואר 2015, ומיושמת בהדרגה במשך שמונה רבעונים רצופים החל מיום 1 באפריל 2015, ועד ליום 1 בינואר 2017. ההנחיות החדשות הגדילו את דרישות ההון המינימליות של הבנק ליום 30.9.2016 בכך - 0.13%. מאומדנים שנערכו על ידי הבנק, המבוססים על נתוני תיק ההלוואות ליום 30.9.2016 עולה, שההנחיות הנ"ל צפויות להגדיל את דרישות ההון המינימליות של הבנק ליום 1.1.2017 בכך - 0.05% נוספים לשיעור של 9.18% (עבור יחס העצמי ברובד הראשון), ו- 12.68% (עבור יחס הלימות ההון הכולל).

3. הוראות מעבר

במסגרת "כללי באזל 3" נקבעו "הוראות מעבר" המאפשרות אימוץ הדרגתי של ההנחיות - בכל הנוגע להחמרת הקריטריונים להכרה בהון, להתאמות פיקוחיות, ולאיימוץ כללי חשבונאות מסוימים, כדלקמן:

- הדרישות לניכוי "עודף מיסים נדחים" (כהגדרתן בהוראות), יופעלו בהדרגה בשנים 2017 - 2014 (להלן: "תקופת המעבר"), ויאומצו במלואן החל מיום 1.1.2018. האימוץ ההדרגתי יכול לניכוי חלק מסוים בלבד "מעודף המיסים הנדחים", והכרה בחלקו האחר כ"נכסי סיכון".
- על אף שכתבי ההתחייבות הנדחים שהונפקו עד ליום 31.12.2013 אינם כשירים להכרה כ"מרכיב הון פיקוחי ברובד השני", הוגדר עבור כתבי התחייבות אלה מנגנון לאיימוץ הדרגתי, המופעל בשנים 2014 - 2021 (להלן: "תקופת המעבר"), במסגרתו מוכרים בתקופה זו חלק מכתבי ההתחייבות הנ"ל כ"הון ברובד השני", בשיעורים הולכים ופוחתים, עד לכיטולם המלא בתום תקופת המעבר.
- יתרת רווחים או הפסדים אקטואריים (כהגדרתם בהוראות המעבר), הנובעת מאיימוץ כללי החשבונאות האמריקאיים בנושא "זכויות עובדים", מיוחסת להון העצמי ברובד הראשון בהדרגה בשנים 2017 - 2014 (להלן: "תקופת המעבר"), עד להכללתה המלאה בהון הבנק בתום תקופת המעבר (1 בינואר 2018).

4. רכישת שיפוי לתיק "ערבויות המכר"

במהלך חודש אפריל 2016 התקשר הבנק בהסכם עם מבטחי משנה בעלי דירוג בינלאומי גבוה, במסגרתו התחייבו המבטחים לשפות את הבנק בגין הפסדי אשראי עתידיים שעלולים להיגרם לו, בשל חילוט אפשרי של ערבויות שנכללו בהסכם. ההסכם חל על ערבויות (לרבות התחייבויות למתן ערבויות) שמנפיק הבנק במסגרת מימון פרויקטים בתחום הבניה מכח "חוק מכר דירות" וערבויות אחרות הקשורות לפרויקטים אלו - ויהיה בתוקף החל מיום 1 במאי 2016 ועד 31 בדצמבר 2016. היקף הערבויות (לרבות התחייבויות למתן ערבויות), עליהן חל ההסכם, מסתכם ליום 30.9.2016 בסך של כ- 1.5 מיליארד ש"ח. ההתחייבות לשיפוי של מבטחי המשנה, כאמור, הפחיתה את נכסי הסיכון של הבנק (בהתאם לאישור שהתקבל מבנק ישראל) ליום 30.9.2016 בסך של כ- 0.6 מיליארד ש"ח, המהווה עליה בשיעור של כ- 0.28 נקודות האחוז ביחס ההון העצמי ברובד הראשון.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ביאור 9 - הלימות הון, נזילות ומינוף (המשך)

א. הלימות הון (המשך)

5. ניכוי מההון בגין נכס מס נדחה

ביום 3 באפריל 2016 פרסם בנק ישראל הנחיות, המבהירות היבטים מסוימים ביישום הדרישה לניכוי עודפי מס נדחה מהון (שנקבעה בהוראת ניהול בנקאי תקין מס' 202 - להלן: "ההוראה"). בהתאם להנחיות החדשות הותר לתאגידים הבנקאיים שלא לנכות עודפי מס נדחה (כהגדרתם בהוראה), עד לגובה ההפרשות למס שכר שנכללו בהתחייבויות הבנק, ככל שלהערכת הבנק קיימת ודאות גבוהה למימוש המס הנדחה.

עודפי מס נדחה כאמור, שלא נוכו מההון, בעקבות פרסום הבהרות אלו, ישוקללו כ"נכס סיכון" בשיקלול של 250%.

הבנק יישם את ההנחיות שנקבעו על ידי בנק ישראל החל מיום 31.3.2016, ואילך. עם זאת, בהתאם לכללים שנקבעו בהנחיות אלו, ההבהרות החדשות לא יושמו לגבי נתוני ההשוואה לתקופות קודמות.

יישום כללי המדידה שנקבעו בהנחיות החדשות, תרמו להגדלת יחס ההון העצמי של הבנק ברובד הראשון, יחס הלימות ההון הכולל ליום 30 בספטמבר 2016, בשיעור של כ- 0.16 נקודות האחוז.

6. התייעלות תפעולית

ביום 12 בינואר 2016 פרסם בנק ישראל מכתב, במסגרתו נדרשו התאגידים הבנקאיים לגבש תוכנית התייעלות רב שנתית.

במטרה להקל על התאגידים הבנקאיים ליישם את תוכנית התייעלות כנדרש, הודיע בנק ישראל על הסכמה עקרונית לדחות בחמש שנים את המועדים לעמידה ביעדי הלימות ההון שנקבעו לכל אחד מהתאגידים הבנקאיים, ככל שהדחיה המבוקשת נובעת מהסכומים שייגרעו מההון הרגולטורי בגין תוכנית התייעלות. הדחיה תינתן בכפוף לעמידה בתנאים שונים ובכללם: הכנת תוכנית התייעלות מוגדרת, ועמידה ביעדי הביניים שייקבעו בתוכנית.

7. תנודתיות ברכיבי ההון

הון הבנק המשמש לחישוב יחס הלימות ההון, כולל רכיבים שהשינוי בערכם נגזר, בין היתר, משינויים תקופתיים במשתני שוק, והערכות אקטואריות, כגון:

- תנודות במחירי השוק של ניירות הערך, המשמשים למדידת שוויים ההוגן של אגרות החוב בתיק הזמין למכירה - הנזקפות לרווח כולל אחר בסעיף "התאמות לשווי הוגן של ניירות ערך".
- תנודות במחירי השוק של אגרות חוב הממשלתיות והמרווח על אגרות החוב הקונצרניות באיכות גבוהה הנסחרות בארה"ב, המשמשים לחישוב שוויים ההוגן של זכויות עובדים מסוימות ונזקפות לרווח כולל אחר בסעיף: "הפרשים אקטואריים בגין זכויות עובדים".

8. יעדים

לאור דרישות ההון שנקבעו על ידי בנק ישראל במסגרת "כללי באזל 3", ובהוראת ניהול בנקאי תקין 329 (ראה סעיף 2 לעיל), קבע דירקטוריון הבנק מגבלות באשר ליחסי ההון המינימליים, בבנק כדלקמן:

- בהתאם להחלטת הדירקטוריון מיום 17.11.2014, לא יפחת יחס ההון העצמי של הבנק ב"רובד הראשון", משיעור של 9.2%.
- בהתאם להחלטת הדירקטוריון מיום 17.11.2015, לא יפחת יחס הלימות ההון הכולל של הבנק, משיעור של 12.7%.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ביאור 9 - הלימות הון, נזילות ומינוף (המשך)

א. הלימות הון (המשך)

9. מידע כספי

31.12.2015	30.9.2015	30.9.2016	
(מבוקר)	(לא מבוקר)	(לא מבוקר)	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
(א) הון לצורך חישוב יחס ההון			
2,103	2,091	2,187	הון עצמי
25	24	53	פערים בין ההון העצמי להון ברובד הראשון והתאמות פיקוחיות
2,128	2,115	2,240	הון ברובד הראשון, לאחר ניכויים
680	677	628	הון ברובד השני, לאחר ניכויים
2,808	2,792	2,868	סה"כ הון כולל
(ב) יתרות משקללות של נכסי סיכון			
18,110	18,026	19,195	סיכון אשראי
31	19	51	סיכונים שוק
1,871	1,848	1,897	סיכון תפעולי
20,012	19,893	21,143	סה"כ יתרות משקללות של נכסי סיכון
(ג) הון לצורך חישוב יחס ההון			
10.63	10.63	10.59	• יחס הון עצמי ברובד הראשון לרכיבי סיכון
14.03	14.04	13.56	• יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
⁽¹⁾ 9.06	⁽¹⁾ 9.04	⁽¹⁾ 9.13	• יחס הון עצמי ברובד הראשון הנדרש על ידי המפקח על הבנקים
⁽¹⁾ 12.56	⁽¹⁾ 12.54	⁽¹⁾ 12.63	• יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים

1. יחסי הלימות ההון המיינמליים שנקבעו לבנק מבוססים על ההנחיות שנכללו בהוראת ניהול בנקאי תקין מס' 201, דהיינו - 9.0% (עבור יחס ההון העצמי ברובד הראשון), ו- 12.5% (עבור יחס הלימות ההון הכולל). על אף האמור לעיל, בהתאם להנחיות שנכללו בתיקון להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 329 (ראה סעיף 2 לעיל), הועלתה דרישת ההון המיינמלית המתייחסת לבנק, החל מיום 1 באפריל 2015, בשיעור של כ- 0.02% לרבעון. בהתאם להנחיות אלו, צפוי שיעור זה להוסיף ולעלות בהדרגה - עד לתוספת מכסימלית בשיעור של 0.18%, ביום 1 בינואר 2017 (בהתבסס על נתוני תיק ההלוואות לדיר של הבנק ליום 30.9.2016).

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ביאור 9 - הלימות הון, נזילות ומינוף (המשך)

א. הלימות הון (המשך)

9. מידע כספי (המשך)

31.12.2015	30.9.2015	30.9.2016	
(מבוקר)	(לא מבוקר)	(לא מבוקר)	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
			(ד) רכיבי הון לצורך חישוב יחס ההון
			(1) הון ברובד הראשון
2,103	2,091	2,187	• ההון העצמי
49	49	56	• הבדלים בין ההון העצמי להון ברובד הראשון
2,152	2,140	2,243	סה"כ הון ברובד הראשון לפני התאמות פיקוחיות
			• התאמות פיקוחיות:
(20)	(20)	-	מיסים נדחים לקבל
(2)	(2)	(2)	השקעה בהון תאגידיים פיננסיים שלא אוחדו
(2)	(3)	(1)	התאמות פיקוחיות אחרות
(24)	(25)	(3)	סך הכל התאמות פיקוחיות
2,128	2,115	2,240	סה"כ הון ברובד הראשון
			(2) הון ברובד השני
453	453	388	• מכשירים פיקוחיים
227	224	240	• הפרשות וקרנות הון
680	677	628	הון ברובד השני לפני ניכויים
-	-	-	ניכויים מההון ברובד השני
680	677	628	סה"כ הון ברובד השני
2,808	2,792	2,868	הון כולל כשיר
31.12.2015	30.9.2015	30.9.2016	
(מבוקר)	(לא מבוקר)	(לא מבוקר)	
%	%	%	
			(ה) השפעת הוראת המעבר על יחס הלימות ההון ברובד הראשון
10.25	10.25	10.31	• יחס ההון ברובד הראשון - לפני השפעת הוראות מעבר
0.38	0.38	0.28	• השפעת הוראות המעבר ⁽¹⁾
10.63	10.63	10.59	יחס ההון ברובד הראשון - לאחר השפעת הוראות המעבר

1. כולל השלכות הנובעות מיישום כללי החשבונאות החדשים בנושא: "זכויות עובדים", שנכנסו לתוקף החל מיום 1.1.2015.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ביאור 9 - הלימות הון, נזילות ומינוף (המשך)

ב. יחס כיסוי הנזילות

ביום 28.9.2014 פרסם בנק ישראל הוראת ניהול בנקאי תקין חדשה בנושא: "יחס כיסוי הנזילות", המבוססת על ההנחיות שנכללו ב"ועדת באזל", במסגרתן הוחלט לצמצם את חשיפת המערכת הבנקאית לסיכוני נזילות באמצעות שימור מלאי נכסים נזילים באיכות גבוהה, שייתן מענה לצורכי הנזילות שלהם, בשל אירוע קיצון המתרחש במשך 30 יום.

לפיכך, נדרשו התאגידים הבנקאיים לקיים "יחס כיסוי נזילות" (המוגדר כיחס שבין "מלאי הנכסים הנזילים האיכותיים", לסך תזרים המזומנים היוצא, נטו, בתקופה עתידית של 30 יום) - שלא יפחת מ- 100%. בהוראה נקבעו כללים הן באשר ל: "מלאי הנכסים הנזילים האיכותיים", והן באשר לתזרים המזומנים היוצא, נטו, בתקופה עתידית של 30 יום, כדלקמן:

- **מלאי נכסים נזילים איכותיים** - הכולל נכסים נזילים איכותיים מאוד ("רמה 1"), לרבות: מזומנים בקופות, פקדונות בבנק ישראל וניירות ערך של ממשלת ישראל, ונכסים נזילים איכותיים אחרים ("רמה 2") - בעיקר: ניירות ערך בדירוג איכות גבוה.
- **תזרים מזומנים יוצא בתקופה של 30 יום** - המוגדר כתזרים המזומנים היוצא הצפוי, בתרחיש קיצון מוגדר בתקופה עתידית של 30 יום, לרבות תזרימים יוצאים צפויים בגין פקדונות קמעונאיים, פקדונות מתאגידים לא פיננסיים, ותאגידים פיננסיים (והנחת "שיעורי מיחזור" שונים בגין כל אחד מסוגי הפקדונות). ההנחיות שנכללו בהוראה נכנסו לתוקף ביום 1 באפריל 2015. בנוסף, נכללו בהוראה כללי מעבר, המאפשרים לתאגידים הבנקאיים לקיים במועד יישום ההוראה לראשונה (1.4.2015), יחס כיסוי נזילות מינימלי בשיעור של 60%, בלבד. ההקלה תלך ותפחת בהדרגה עד לכיטולה המלא ביום 1.1.2017. להלן נתונים באשר ליחס כיסוי הנזילות בבנק:

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		לרבעון שהסתיים ביום	
2015	2015	31.12.2015	2015
(לא מבוקר)	(לא מבוקר)	(מבוקר)	(מבוקר)
125.5	125.1 ⁽²⁾	125.2 ⁽²⁾	
80.0 ⁽¹⁾	60.0 ⁽¹⁾	60.0 ⁽¹⁾	

שיעורי הנזילות (אחוזים)

- יחס כיסוי הנזילות
- יחס כיסוי הנזילות המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים

1. החל מיום 1.1.2017 - 100%.

2. הוצג מחדש.

ג. יחס המינוף

ביום 28 באפריל 2015 פרסם בנק ישראל הוראת ניהול בנקאי תקין חדשה (מס' 218), בנושא: "יחס המינוף", כמטרה להגביל את צבירת המינוף במערכת הבנקאית, באמצעות מדידת "יחס מינוף" שקוף שאינו מבוסס סיכון וניתן לחישוב מהיר ופשוט. בהתאם להנחיות שנכללו בהוראה הוגדר "יחס המינוף", כיחס שבין "מדידת ההון", לבין "מדידת החשיפה", כדלקמן:

- **"מדידת ההון"** - הוגדרה כ"הון העצמי ברובד הראשון", לרבות השלכות הנובעות מיישום הוראות המעבר.
- **"מדידת החשיפה"** - הוגדרה כצירוף החשיפות הבאות: "חשיפה מאזנית" (הנכסים שנכללו בדוחות הכספיים), "חשיפה בגין נגזרים", "חשיפה לעסקאות מימון ניירות ערך", ו"חשיפה בגין פריטים חוץ מאזניים".

בהתאם להנחיות שנכללו בהוראה נדרשו התאגידים הבנקאיים לקיים יחס מינוף שלא יפחת מ- 5% החל מיום 1 בינואר 2018, לכל המאוחר. להלן נתונים לגבי מרכיבי יחס המינוף בבנק:

31 בדצמבר 2015	30 בספטמבר 2015	30 בספטמבר 2016	מרכיבי התחשיב (במיליוני ש"ח)
(מבוקר)	(לא מבוקר)	(לא מבוקר)	
2,128	2,115	2,240	• ההון העצמי, ברובד הראשון
32,454	31,417	34,216	• סך החשיפות
			שיעורי המינוף (באחוזים)
			• יחס המינוף
			• יחס מינוף מזערי נדרש
			1. החל מיום 1 בינואר 2018.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ביאור 10 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות

א. מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים

מידע באשר למכשירים פיננסיים חוץ מאזניים נכלל בביאור 14 ג' להלן.

ב. התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות אחרות

(1) קיימות התחייבויות והתקשרויות אחרות לתאריך המאזן כדלקמן: (במיליוני ש"ח)

31 בדצמבר 2015	30 בספטמבר 2015	30 בספטמבר 2016	
(מבוקר)	(לא מבוקר)	(לא מבוקר)	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
30	43	25	התקשרות להשקעה בכנינים וציוד
301	293	299	חוזי שכירות לזמן ארוך להלן פירוט דמי השכירות לתשלום בשנים הבאות:
27	27	30	שנה ראשונה
29	28	29	שנה שניה
28	28	29	שנה שלישית
28	27	29	שנה רביעית
27	26	27	שנה חמישית
162	157	155	שנה שישית ואילך
301	293	299	סך הכל

(2) בנוסף לאמור לעיל, חלק מסניפי הבנק נמצאים במבנים השכורים בשכירות מוגנת. דמי השכירות לתשלום בשנה הקרובה, מסתכמים בכ- 1 מיליון ש"ח (30.9.2015, ו- 31.12.2015 - זעה).

(3) לבנק התקשרויות להשקעה בארבע קרנות הון סיכון פעילות. ההתחייבות העתידית המכסימלית של הבנק להשקעה בקרנות אלו, מעבר להשקעה שבוצעה עד ליום המאזן, מסתכמת בכ- 2 מיליון ש"ח (30 בספטמבר 2015, ו- 31 בדצמבר 2015 - 3 מיליון ש"ח).

(4) מידע לגבי תביעות שהוגשו כנגד הבנק:

(א) במהלך העסקים השוטף הוגשו כנגד הבנק תובענות משפטיות, לרבות בקשות לאישור תביעות ייצוגיות. לדעת הנהלת הבנק, המתבססת על חוות דעת משפטיות באשר לסיכוי התובענות, לרבות הבקשות לאישור התביעות הייצוגיות, נכללו בדוחות הכספיים הפרשות נאותות, במקום בו נדרשו הפרשות, לכיסוי החבות שתיגרם לבנק כתוצאה מהתובענות האמורות.

סכום החשיפה המירבי הנוסף - בשל כלל התובענות שהוגשו נגד הבנק, כאמור לעיל, בנושאים שונים, שהתממשותן אפשרית - מסתכם ליום 30 בספטמבר 2016, בסך של כ- 32 מיליון ש"ח (30.9.2015, ו- 31.12.2015 - 33 מיליון ש"ח).

מידע באשר לתובענות המהותיות שהוגשו כנגד הבנק נכלל בביאור 24 ב' (6), ו- (7) בדוחות הכספיים לשנת 2015. בתקופת הדוח לא נרשמו התפתחויות בתובענות אלו, בכפוף לאמור בסעיף ב' ובסעיף ד' להלן.

ביאור 10 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

ב. התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות אחרות (המשך)

(4) מידע לגבי תביעות שהוגשו כנגד הבנק: (המשך)

(ב) ביום 18 באפריל 2016 הוגשה כנגד המפקחת על הבנקים, נגידת בנק ישראל, ומרכיב התאגידים הבנקאיים הפועלים בישראל (ובכללם הבנק), עתירה לבית המשפט הגבוה לצדק על ידי עמותה, בבקשה להוציא "צו על תנאי", שינחה את נגידת בנק ישראל והמפקחת על הבנקים, להורות לבנקים שנכללו בעתירה לשנות את שיטת חישוב הריבית בגין אשראי שניתן על ידם.

לטענת העותרת, סכומי הריבית שגובים התאגידים הבנקאיים מלקוחותיהם בגין האשראי הבנקאי שניתן להם, שגויים ונובעים משיטת חישוב מוטעית (הכוללת מרכיב "ריבית דריבית"), העומדת בסתירה, לכאורה, להסכמים שנחתמו בין התאגידים הבנקאיים ללקוחותיהם. לפיכך נגרם לכאורה לציבור הלקוחות נזק בגין גביית ריבית עודפת, הנגזרת משיטה זו. ביום 1 במאי 2016 החליט בית המשפט העליון (בשבתו כ"בית דין גבוה לצדק"), לדחות את העתירה על הסף.

(ג) בביאור 24ב'6(א) בדוחות הכספיים לשנת 2015 נכלל מידע באשר לתובענה ובקשה לאשרה כייצוגית שהוגשה על ידי עובד לשעבר של החברה האם כנגד החברה האם ושני בנקים נוספים הנמצאים בבעלותה (ובכללם הבנק). בטענה שהנתבעים טועים, בחישוב סכומי הפיצויים המגיעים לעובדים בעת פרישתם.

ביום 19.6.2016 החליט בית הדין האיזורי לעבודה לדחות על הסף את הבקשה לאישור התובענה הייצוגית שהוגשה כנגד הבנק.

(ד) להלן פרטים בקשר לתובענה מהותית שהוגשה כנגד הבנק, שלא ניתן להעריך, בשלב זה, את סיכוייה:

ביום 17.8.2016 הוגשה כנגד הבנק ותשעה בנקים נוספים (להלן: "הבנקים הנתבעים"), תביעה ובקשה לאישור תובענה ייצוגית על ידי עמותה המבקשת לייצג את לקוחות הבנקים הנתבעים בגין נזקים שנגרמו להם בשל עמלות עודפות, לכאורה, שנגבו מהם על ידי הבנקים הנתבעים (התביעה התקבלה בבנק ביום 1.11.2016).

לטענת התובעת, הבנקים הנתבעים נוהגים לגבות מלקוחות שאינם מוגדרים כ"עסק קטן" כמשמעותו ב"כללי הבנקאות" (שירות ללקוח) (עמלות), התשס"ח - 2008" (להלן: "כללי הבנקאות"), עמלות שונות החורגות מהתעריפים שנקבעו ב"תעריפון המלא" שפורסם ב"כללי הבנקאות", למרות שלדעת התובע "תעריפון העמלות המלא", חל על כלל לקוחות הבנקים.

להערכת התובעת, סכומי העמלות העודפים, לכאורה, ששילמו לקוחות הבנקים הנתבעים, בגין דפוס פעולה נטען זה, מסתכמים בכ- 1 מיליארד ש"ח (הבקשה לאישור התובענה הייצוגית, אינה נוקבת בחלקו של הבנק מסכום התביעה הכולל).

לאור פרק הזמן הקצר שחלף ממועד הגשת התביעה, לא ניתן להעריך בשלב זה, את סיכוייה.

(5) מפרסומים שהופיעו בתקופת הדוח בכלי התקשורת עולה, כי במסגרת הליך משפטי שמנוהל באוסטרליה לגבי שומת מס של חברה מקומית, לרבות בנושאים הנוגעים לפעילותה של אותה חברה מול הבנק בשנים 2009 - 1997, החליט בית המשפט באוסטרליה לקבל את בקשת רשות המיסים המקומית ולאשר מתן עדות והמצאת מסמכים על ידי הבנק, באמצעות יושב הראש שלו.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ביאור 10 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

ב. התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות אחרות (המשך)

(5) הליך משפטי באוסטרליה (המשך)

בעקבות ערעור שהגישה החברה, החליט בית המשפט באוסטרליה ביום 12.7.2016 לקבל את הערעור ולבטל את ההחלטה הקודמת.

(6) הנפקת אגרות חוב

ביום 31 במרס 2016 הנפיק הבנק אגרות חוב סחירות בסך של כ- 253 מיליון ש"ח.

אגרות החוב אינן צמודות, נושאות ריבית בשיעור של 2.07% (העולה ב- 0.79 נקודות האחוז על שיעור התשואה בה נסחרו אגרות חוב ממשלתיות דומות במועד ההנפקה), ועומדות לפרעון בתום שש שנים ממועד ההנפקה.

(7) ביום 10.9.15 פרסם משרד האוצר מכרז להעמדת הלוואות ל"עסקים קטנים ובינוניים" בערכות חלקית של המדינה, במסגרת קרן ייעודית חדשה (הקרן ל"עסקים קטנים"), בהיקף מכסימלי של 1,800 מיליון ש"ח.

בהמשך לצעדי חקיקה והסדרה הננקטים על ידי הממשלה המיועדים להגברת התחרות בתחום מתן האשראי למגזר הקמעונאי, הופנה המכרז לתאגידים בנקאיים וגופים מוסדיים - במשותף. לפיכך, נדרש כל אחד מהתאגידים הבנקאיים, לחלוק את האשראי שיינתן על ידו (ככל שיזכה במכרז), עם גוף מוסדי אחר.

ביום 17 בינואר 2016 הודיע משרד האוצר לבנק על החלטתו לבחור בהצעת הבנק (ושותפו המוסדי), כאחת מההצעות הזוכות במכרז. היקף האשראי המכסימלי שיוכל הבנק להעמיד ללקוחותיו (לרבות חלקו של השותף המוסדי) במסגרת מכרז זה, מסתכם בכ- 650 מיליון ש"ח.

(8) בביאור 224(ב'10) בדוחות הכספיים לשנת 2015 נכלל מידע באשר להסכם שנחתם על ידי הבנק ביום 28.1.2016, במסגרתו מכר הבנק את זכויותיו במבנה שהיה כבעלותו בתמורה לכ- 11 מיליון ש"ח בתוספת מס ערך מוסף.

הרווח מהמכירה הסתכם בסך של כ- 6 מיליון ש"ח ונזקף על ידי הבנק ברבע השני של שנת 2016 לדוח הרווח והפסד בסעיף "הכנסות אחרות", כפועל יוצא ממסירת החזקה בנכס לרוכש ביום 3 באפריל 2016.

(9) חקיקה בתחום המיסים

ביום 4 בינואר 2016, אושר בכנסת "החוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 216), התשע"ו - 2016", במסגרתו הופחתו שיעורי המס החלים על החברות בישראל, החל מיום 1 בינואר 2016 (להלן: "המועד הקובע"), משיעור של 26.5%, ל- 25%. לפיכך, הופחת גם שיעור המס הסטטוטורי החל על הבנק במועד הקובע, משיעור של 37.18%, ל- 35.90%.

בעקבות התיקון לחוק, כאמור, עדכן הבנק ברבע הראשון של שנת 2016 את הפרשותיו בגין מיסים נדחים, בהתאם לשיעורי המס הסטטוטוריים המעודכנים.

עידכון ההפרשות למיסים נדחים, בגין התיקון לחוק, כאמור, הגדיל את הוצאות המס של הבנק בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2016 בסך של כ- 8 מיליון ש"ח.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ביאור 11 - מכשירים נגזרים

1. היקף הפעילות (במיליוני ש"ח)

30 בספטמבר 2016						
(לא מבוקר)						
סך הכל	חוזי סחורות ואחרים	חוזים בגין מניות	חוזי מטבע חוץ	חוזי ריבית		
				אחר	שקל-מדד	
(א) סכום נקוב של מכשירים נגזרים						
1. נגזרים ALM ^{(1),(2)}						
1,040	-	-	429	-	611	חוזי Forward
2	-	-	2	-	-	חוזי אופציה לא סחירים
15	-	-	15	-	-	• אופציות שנכתבו
1,898	-	-	1,293	605	-	• אופציות שנקנו
2,955	-	-	1,739	605	611	Swaps ⁽³⁾
סה"כ נגזרים ALM						
2. נגזרים אחרים ⁽¹⁾						
-	-	-	-	-	-	חוזי Forward
675	-	661	14	-	-	חוזי אופציה שנסחרים בבורסה:
675	-	661	14	-	-	• אופציות שנכתבו
-	-	-	-	-	-	• אופציות שנקנו
2	-	-	2	-	-	חוזי אופציה אחרים:
2	-	-	2	-	-	• אופציות שנכתבו
2	-	-	2	-	-	• אופציות שנקנו
1,354	-	1,322	32	-	-	סה"כ נגזרים אחרים
139	-	-	139	-	-	3. חוזי החלפת מטבע חוץ (SPOT)
(ב) שווי הוגן ברוטו של מכשירים נגזרים						
1. נגזרים ALM ⁽²⁾						
13	-	-	8	-	5	שווי הוגן ברוטו חיובי
100	-	-	72	28	-	שווי הוגן ברוטו שלילי
2. נגזרים אחרים						
3	-	3	-	-	-	שווי הוגן ברוטו חיובי
3	-	3	-	-	-	שווי הוגן ברוטו שלילי
3. סך הכל						
16	-	3	8	-	5	שווי הוגן ברוטו חיובי ⁽⁴⁾
-	-	-	-	-	-	סכומים שקוזזו במאזן
16	-	3	8	-	5	יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים
103	-	3	72	28	-	שווי הוגן ברוטו שלילי ^{(4),(5)}
-	-	-	-	-	-	סכומים שקוזזו במאזן
103	-	3	72	28	-	יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים

1. למטט חוזי החלפת מטבע חוץ SPOT.
2. נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.
3. מזה חוזי החלפת שיעורי ריבית בסך של 548 מיליון ש"ח בהם הבנק הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע.
4. מזה שווי הוגן ברוטו חיובי של נכסים בגין מכשירים נגזרים משוכבים בסך 4 מיליון ש"ח ושווי הוגן ברוטו שלילי בסך של 1 מיליון ש"ח.
5. מזה סך של 54 מיליון ש"ח, המהווה יתרת התחייבויות בגין חוזי מטבע חוץ שאינם כפופים להסדר התחשבות נטו (ליום 30.9.2016 - לא היו בבנק יתרות נכסים בגין מכשירים נגזרים שאינם כפופים להסדר התחשבות, נטו).

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ביאור 11 - מכשירים נגזרים (המשך)

1. היקף הפעילות (במיליוני ש"ח) (המשך)

30 בספטמבר 2015					
(לא מבוקר)					
סך הכל	חוזי סחורות ואחרים	חוזים בגין מניות	חוזי מטבע חוץ	אחר	חוזי ריבית שקל-מדד
(א) סכום נקוב של מכשירים נגזרים					
1. נגזרים ALM ^{(2),(1)}					
1,722	-	-	455	-	1,267
חוזי Forward					
13	-	-	13	-	-
• אופציות שנכתבו					
27	-	-	27	-	-
• אופציות שנקנו					
3,234	-	-	2,252	982	-
Swaps ⁽³⁾					
4,996	-	-	2,747	982	1,267
סה"כ נגזרים ALM					
2. נגזרים אחרים ⁽¹⁾					
-	-	-	-	-	-
חוזי Forward					
חוזי אופציה שנסחרים בבורסה:					
665	-	659	6	-	-
• אופציות שנכתבו					
665	-	659	6	-	-
• אופציות שנקנו					
חוזי אופציה אחרים:					
9	-	-	9	-	-
• אופציות שנכתבו					
9	-	-	9	-	-
• אופציות שנקנו					
1,348	-	1,318	30	-	-
סה"כ נגזרים אחרים					
3. חוזי החלפת מטבע חוץ (SPOT)					
63	-	-	63	-	-
(ב) שווי הוגן ברוטו של מכשירים נגזרים					
1. נגזרים ALM ⁽²⁾					
27	-	-	26	1	-
שווי הוגן ברוטו חיובי					
115	-	-	77	31	7
שווי הוגן ברוטו שלילי					
2. נגזרים אחרים					
6	-	6	-	-	-
שווי הוגן ברוטו חיובי					
6	-	6	-	-	-
שווי הוגן ברוטו שלילי					
3. סך הכל					
33	-	6	26	1	-
שווי הוגן ברוטו חיובי ⁽⁴⁾					
-	-	-	-	-	-
סכומים שקוזזו במאזן					
33	-	6	26	1	-
יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים					
121	-	6	77	31	7
שווי הוגן ברוטו שלילי ^{(4),(5)}					
-	-	-	-	-	-
סכומים שקוזזו במאזן					
121	-	6	77	31	7
יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים					

1. למטע חוזי החלפת מטבע חוץ SPOT.
2. נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.
3. מזה חוזי החלפת שיעורי ריבית בסך של 767 מיליון ש"ח בהם הסכים הבנק לשלם שיעור ריבית קבוע.
4. מזה שווי הוגן ברוטו חיובי של נכסים בגין מכשירים נגזרים משוברים בסך 4 מיליון ש"ח ושווי הוגן ברוטו שלילי בסך 1 מיליון ש"ח.
5. מזה סך של 54 מיליון ש"ח, המהווה יתרת התחייבויות בגין חוזי מטבע חוץ שאינם כפופים להסדר התחשבות נטו (ליום 30.9.2015 - לא היו בבנק יתרות נכסים בגין מכשירים נגזרים שאינם כפופים להסדר התחשבות, נטו).

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ביאור 11 - מכשירים נגזרים (המשך)

1. היקף הפעילות (במיליוני ש"ח) (המשך)

31 בדצמבר 2015					
(מבוקר)					
סך הכל	חוזי סחורות ואחרים	חוזים בגין מניות	חוזי מטבע חוץ	אחר	חוזי ריבית שקל-מדד
(א) סכום נקוב של מכשירים נגזרים					
1. נגזרים ALM ^{(1),(2)}					
1,710	-	-	452	-	1,258
חוזי Forward					
4	-	-	4	-	-
חוזי אופציה לא סחירים					
18	-	-	18	-	-
• אופציות שנכתבו					
3,501	-	-	2,705	796	-
• אופציות שנקנו					
Swaps ⁽³⁾					
5,233	-	-	3,179	796	1,258
סה"כ נגזרים ALM					
2. נגזרים אחרים ⁽⁴⁾					
-	-	-	-	-	-
חוזי Forward					
1,564	-	1,563	1	-	-
חוזי אופציה שנסחרים בכורסה:					
1,564	-	1,563	1	-	-
• אופציות שנכתבו					
• אופציות שנקנו					
12	-	-	12	-	-
חוזי אופציה אחרים:					
12	-	-	12	-	-
• אופציות שנכתבו					
• אופציות שנקנו					
3,152	-	3,126	26	-	-
סה"כ נגזרים אחרים					
122	-	-	122	-	-
3. חוזי החלפת מטבע חוץ (SPOT)					
(ב) שווי הוגן ברוטו של מכשירים נגזרים					
1. נגזרים ALM ⁽²⁾					
27	-	-	27	-	-
שווי הוגן ברוטו חיובי					
115	-	-	73	26	16
שווי הוגן ברוטו שלילי					
2. נגזרים אחרים					
8	-	8	-	-	-
שווי הוגן ברוטו חיובי					
8	-	8	-	-	-
שווי הוגן ברוטו שלילי					
3. סך הכל					
35	-	8	27	-	-
שווי הוגן ברוטו חיובי ⁽⁴⁾					
-	-	-	-	-	-
סכומים שקוזזו במאזן					
35	-	8	27	-	-
יתרה מאזנית של נכסים					
בגין מכשירים נגזרים					
123	-	8	73	26	16
שווי הוגן ברוטו שלילי ^{(4),(5)}					
-	-	-	-	-	-
סכומים שקוזזו במאזן					
123	-	8	73	26	16
יתרה מאזנית של התחייבויות					
בגין מכשירים נגזרים					

1. למעט חוזי החלפות מטבע חוץ SPOT.
2. נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.
3. מזה חוזי החלפת שיעורי ריבית בסך 757 מיליוני ש"ח בהם הבנק הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע.
4. מזה שווי הוגן ברוטו חיובי של נכסים בגין מכשירים נגזרים משובצים בסך 4 מיליוני ש"ח ושווי הוגן ברוטו שלילי בסך 1 מיליוני ש"ח.
5. מזה סך של 55 מיליוני ש"ח, המהווה יתרה התחייבויות בגין חוזי מטבע חוץ שאינם כפופים להסדר התחשבות נטו (ליום 31.12.2015 לא היו בבנק יתרות נכסים בגין מכשירים נגזרים שאינם כפופים להסדר התחשבות נטו).

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ביאור 11 - מכשירים נגזרים (המשך)

2. סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים לפי צד נגדי לחוזה, במאוחד (במיליוני ש"ח)

30 בספטמבר 2016					
(לא מבוקר)					
סה"כ	אחרים	ממשלות ובנקים מרכזיים	בנקים	בורסות	
16	9	-	6	1	יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:
(9)	(2)	-	(6)	(1)	• הפחתת סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים
-	-	-	-	-	• הפחתת סיכון אשראי בגין בטחון במזומן שנתקבל
7	7	-	-	-	נכסים בגין מכשירים נגזרים, נטו
20	14	-	6	-	סיכון אשראי חוץ מאזני בגין מכשירים נגזרים ⁽¹⁾
27	21	-	6	-	סך סיכון האשראי בגין מכשירים נגזרים
103	61	-	40	2	יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:
(9)	(2)	-	(6)	(1)	• מכשירים פיננסיים
(7)	-	-	(7)	-	• בטחון במזומן ששועבד
87	59	-	27	1	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים, נטו

30 בספטמבר 2015					
(לא מבוקר)					
סה"כ	אחרים	ממשלות ובנקים מרכזיים	בנקים	בורסות	
33	12	-	19	2	יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:
(17)	(3)	-	(13)	(1)	• הפחתת סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים
-	-	-	-	-	• הפחתת סיכון אשראי בגין בטחון במזומן שנתקבל
16	9	-	6	1	נכסים בגין מכשירים נגזרים, נטו
20	12	-	8	-	סיכון אשראי חוץ מאזני בגין מכשירים נגזרים ⁽¹⁾
36	21	-	14	1	סך סיכון האשראי בגין מכשירים נגזרים
121	63	-	55	3	יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:
(17)	(3)	-	(13)	(1)	• מכשירים פיננסיים
(11)	-	-	(11)	-	• בטחון במזומן ששועבד
93	60	-	31	2	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים, נטו

1. ההפרש, אם הוא חיובי, בין סך הסכומים בגין מכשירים נגזרים שנכללו בחבות הלווה, כפי שחושבו לצורך מגבלות חבות של לווה, לפני הפחתת סיכון האשראי, לבין היתרה המאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים של הלווים.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ביאור 11 - מכשירים נגזרים (המשך)

2. סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים לפי צד נגדי לחוזה, במאחד (במיליוני ש"ח) (המשך)

31 בדצמבר 2015					
(מבוקר)					
סה"כ	אחרים	ממשלות ובנקים מרכזיים	בנקים	בורסות	
35	10	-	21	4	יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים סכומים ברטו שלא קוזזו במאזן:
(16)	(1)	-	(14)	(1)	• הפחתת סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים
-	-	-	-	-	• הפחתת סיכון אשראי בגין בטחון במזומן שנתקבל
19	9	-	7	3	נכסים בגין מכשירים נגזרים, נטו
19	13	-	6	-	סיכון אשראי חוץ מאזני בגין מכשירים נגזרים ⁽¹⁾
38	22	-	13	3	סך סיכון האשראי בגין מכשירים נגזרים
123	63	-	56	4	יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים סכומים ברטו שלא קוזזו במאזן:
(16)	(1)	-	(14)	(1)	• מכשירים פיננסיים
(9)	-	-	(9)	-	• בטחון במזומן ששועבד
98	62	-	33	3	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים, נטו

1. ההפרש, אם הוא חיובי, בין סך הסכומים בגין מכשירים נגזרים שנכללו בחבות הלווה, כפי שחושבו לצורך מגבלות חבות של לווה, לפני הפחתת סיכון האשראי, לבין היתרה המאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים של הלווים.

3. פירוט מועדי פרעון - סכומים נקובים במאחד (במיליוני ש"ח)

30 בספטמבר 2016					
(לא מבוקר)					
סה"כ	מטל 5 שנים	מטל 5 שנה ועד	מטל 3 חודשים ועד 3 שנה	עד 3 חודשים	
					חוזי ריבית:
611	-	408	203	-	שקל - מדד
605	326	154	125	-	אחר
1,910	112	32	680	1,086	חוזי מטבע חוץ
1,322	-	-	-	1,322	חוזים בגין מניות
-	-	-	-	-	חוזי סחורות ואחרים
4,448	438	594	1,008	2,408	סך הכל
6,407	533	318	2,679	2,877	30 בספטמבר 2015 (לא מבוקר)
8,507	532	315	1,896	5,764	31 בדצמבר 2015 (מבוקר)

א. כללי:

הנתונים הכלולים בביאור זה מציגים את התפלגות הנכסים וההתחייבויות ותוצאות הפעילות של הבנק בחתך "מגזרי פעילות פיקוחיים", הנגזרים מההגדרות שנקבעו על ידי בנק ישראל עבור מגזרי הפעילות השונים, בכלל המערכת הבנקאית, כדלקמן:

- **"משקי בית"**: לקוחות פרטיים שהיקף תיק נכסיהם הפיננסיים אופייניים לאלו של משקי בית (נמוך מ- 3 מיליון ש"ח).
- **"בנקאות פרטית"**: לקוחות פרטיים שהיקף תיק נכסיהם הפיננסיים עולה על 3 מיליון ש"ח.
- **"עסקים זעירים"**: לקוחות עסקיים שמחזור פעילותם השנתי נמוך מ- 10 מיליון ש"ח.
- **"עסקים קטנים"**: לקוחות עסקיים שמחזור פעילותם השנתי נע בין 10, ל- 50 מיליון ש"ח.
- **"עסקים בינוניים"**: לקוחות עסקיים שמחזור פעילותם השנתי נע בין 50, ל- 250 מיליון ש"ח.
- **"עסקים גדולים"**: לקוחות עסקיים שמחזור פעילותם השנתי עולה על 250 מיליון ש"ח.
- **"מגזר ניהול פיננסי"**: הכולל בעיקרו פעילות בנקאית שלא שויכה למגזרי הפעילות האחרים, לרבות:
 - פעילות מסחר - כגון, השקעה בניירות ערך למסחר, ופעילות במכשירים נגזרים שלא יועדה לגידור ואינה מהווה חלק ממערך ניהול הנכסים והתחייבויות של הבנק.
 - פעילות ניהול הנכסים והתחייבויות - פעילות במכשירים פיננסיים המהווה חלק מניהול הסיכונים ומניהול ההון הפעיל שלא למטרות מסחר, כגון: השקעה בניירות ערך זמינים למכירה ואגרות חוב מוחזקות לפדיון, פעילות במכשירים נגזרים במסגרת ניהול הנכסים והתחייבויות ופעילות עם בנקים וממשלות.
 - פעילות השקעה - השקעה במניות של חברות כלולות והשקעה במניות זמינות למכירה.

מדידת התוצאות העסקיות וסיווגן למגזרי הפעילות השונים, כאמור לעיל, מבוססת על המתודולוגיה שנקבעה בבנק בנושא זה, כמפורט להלן:

הכנסות ריבית - לכל מגזר פעילות נזקף "מרווח ריבית" המהווה סיכום של המרכיבים הבאים:

- ההפרש שבין הכנסות הריבית ששויכו לאותו מגזר (בפעילות אשראי), לבין עלות הריבית המחושבת לפי "מחיר מעבר".
 - ההפרש שבין עלות הריבית (בפעילות פקדונות), לבין הכנסות הריבית בגין אותם פקדונות, כשהכנסות אלו מחושבות על פי "מחיר מעבר".
- "מחיר המעבר" נקבע בהתבסס על מחירי ציטוט פקדונות בשוק המוסדי (ומהווה אינדיקציה לעלות השולית של גיוס פקדונות בבנק).

על פי מתודולוגיה זו, בה מותאם מחיר מעבר ספציפי לכל מוצר אשראי או פקדון, בכל אחד ממגזרי ההצמדה - מגזרי הפעילות אינם נושאים בסיכונים שוק אלא בסיכון אשראי בלבד.

רווחים או הפסדים מפעילות מימון הנובעים משינוי בתנאי השוק, נזקפים למרכז ניהול הנכסים וההתחייבויות (ננ"ה), שאילו נזקפות גם ההכנסות מניהול ההון הפעיל של הבנק. רווחים או הפסדים אלו סווגו למגזר: "ניהול פיננסי".

הוצאות בגין הפסדי אשראי - נזקפות למגזרי הפעילות השונים, בהתאם לשיוך הלקוח שבגינו נרשמו ההוצאות.

הכנסות תפעוליות - עמלות והכנסות תפעוליות אחרות נזקפות למגזרי הפעילות השונים, בהתאם לשיוך הלקוח שבגינו נזקפה ההכנסה.

הוצאות תפעוליות - מכיוון שהתפלגות הפעילות בחתך "מגזרי פעילות פיקוחיים", אינה עולה בקנה אחד עם המבנה הארגוני בבנק, מבוססת הקצאת ההוצאות התפעוליות למגזרים אלו על התפלגות העלויות בחתך מגזרי פעילות ב"גישת ההנהלה", והתאמתן לחתך הפעילות ה"פיקוחי" - באמצעות שימוש במפתח "התפלגות ההכנסות".

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ביאור 12 - מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

ב. נתונים כספיים (במיליוני ש"ח):

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2016 (לא מבוקר)							
משקי בית	בנקאות פרטית	עסקים קטנים ⁽¹⁾	עסקים בינוניים	עסקים גדולים	גופים מוסדיים	ניהול פיננסי	סך הכל
83	-	140	22	14	1	26	286
(13)	(2)	(6)	(1)	(2)	(3)	(21)	(48)
70	(2)	134	21	12	(2)	5	238
3	3	(2)	(2)	(2)	4	(4)	-
73	1	132	19	10	2	1	238
28	1	38	9	3	-	10	89
101	2	170	28	13	2	11	327
6	-	2	(1)	-	-	-	7
87	4	106	13	6	1	6	223
93	4	108	12	6	1	6	230
8	(2)	62	16	7	1	5	97
5	(1)	23	6	3	-	2	38
3	(1)	39	10	4	1	3	59
-	-	-	-	-	-	1	1
3	(1)	39	10	4	1	4	60
7,663	22	10,105	2,552	1,752	44	8,632	30,770
-	-	-	-	-	-	8	8
7,487	11	9,981	2,571	1,779	43	-	21,872
20	-	201	51	33	-	-	305
38	-	12	-	-	-	-	50
7,671	15	10,055	2,508	1,608	68	-	21,925
7,729	15	10,268	2,559	1,641	68	-	22,280
10,189	1,343	7,402	1,208	1,600	4,316	-	26,058
237	13	281	33	15	4	1,964	2,547
10,426	1,356	7,683	1,241	1,615	4,320	1,964	28,605
10,276	1,591	6,787	1,103	2,378	4,265	-	26,400
5,564	14	9,446	3,162	2,161	73	556	20,979
5,757	10	9,419	3,265	2,066	80	536	21,143
3,145	1,241	2,134	671	1,849	885	-	9,925
65	-	126	19	10	-	-	-
8	1	6	-	-	2	-	-
73	1	132	19	10	2	-	-

1. לרבות עסקים זעירים.

2. הנתונים מתייחסים ליתרת החוב הרשומה של האשראי לציבור.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ביאור 12 - מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

ב. נתונים כספיים (במיליוני ש"ח): (המשך)

שלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2015 (לא מבוקר)							
משקי בית	בנקאות פרטית	עסקים קטנים ⁽¹⁾	עסקים בינוניים	עסקים גדולים	גופים מוסדיים	ניהול פיננסי	סך הכל
76	1	125	24	15	1	21	263
(13)	(3)	(5)	(1)	(1)	(3)	(17)	(43)
63	(2)	120	23	14	(2)	4	220
2	3	(1)	(2)	(4)	3	(1)	-
65	1	119	21	10	1	3	220
31	2	35	6	3	-	19	96
96	3	154	27	13	1	22	316
2	1	10	9	(2)	-	-	20
92	2	102	14	6	1	8	225
94	3	112	23	4	1	8	245
2	-	42	4	9	-	14	71
2	-	16	2	3	-	1	24
-	-	26	2	6	-	13	47
-	-	-	-	-	-	1	1
-	-	26	2	6	-	14	48
6,669	22	9,081	2,745	2,022	67	7,760	28,367
-	-	-	-	-	-	9	9
6,452	12	8,929	2,751	2,054	63	-	20,261
33	-	211	31	48	-	-	323
20	-	1	-	-	-	-	21
6,727	30	8,964	2,645	1,799	71	-	20,236
6,780	30	9,176	2,676	1,847	71	-	20,580
10,009	1,668	6,538	872	1,188	3,472	-	23,747
232	10	259	37	14	1	2,040	2,593
10,241	1,678	6,797	909	1,202	3,473	2,040	26,340
10,095	1,684	6,253	1,045	1,424	3,580	-	24,081
4,751	14	8,539	3,391	2,181	71	788	19,755
4,741	10	8,711	3,496	2,115	77	743	19,893
3,637	1,346	2,463	389	2,107	830	-	10,772
57	-	113	20	10	-	-	-
8	1	6	1	-	1	-	-
65	1	119	21	10	1	-	-

1. לרבות עסקים זעירים.

2. הנתונים מתייחסים ליתרת החוב הרשומה של האשראי לציבור.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ביאור 12 - מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

ב. נתונים כספיים (במיליוני ש"ח): (המשך)

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2016							
(לא מבוקר)							
משקי בית	בנקאות פרטית	עסקים קטנים ⁽¹⁾	עסקים בינוניים	עסקים גדולים	גופים מוסדיים	ניהול פיננסי	סך הכל
239	-	406	67	41	2	40	795
(38)	(8)	(17)	(2)	(3)	(9)	(22)	(99)
201	(8)	389	65	38	(7)	18	696
8	11	(5)	(6)	(8)	11	(11)	-
209	3	384	59	30	4	7	696
85	3	109	24	7	-	22	250
294	6	493	83	37	4	29	946
5	-	8	10	(2)	-	-	21
266	12	324	37	16	2	20	677
271	12	332	47	14	2	20	698
23	(6)	161	36	23	2	9	248
14	(2)	63	13	9	1	2	100
9	(4)	98	23	14	1	7	148
-	-	-	-	-	-	2	2
9	(4)	98	23	14	1	9	150
7,368	24	9,793	2,560	1,782	44	8,858	30,429
-	-	-	-	-	-	9	9
7,195	13	9,671	2,591	1,805	43	-	21,318
20	-	201	51	33	-	-	305
38	-	12	-	-	-	-	50
7,671	15	10,055	2,508	1,608	68	-	21,925
7,729	15	10,268	2,559	1,641	68	-	22,280
10,089	1,445	6,860	1,172	1,732	4,420	-	25,718
223	11	271	31	13	2	2,038	2,589
10,312	1,456	7,131	1,203	1,745	4,422	2,038	28,307
10,276	1,591	6,787	1,103	2,378	4,265	-	26,400
5,394	10	9,082	3,322	2,173	59	600	20,640
5,767	10	9,419	3,265	2,066	80	536	21,143
3,641	1,461	2,298	599	2,213	853	-	11,065
183	-	366	57	29	-	-	-
26	3	18	2	1	4	-	-
209	3	384	59	30	4	-	-

1. לרבות עסקים זעירים.

2. הנתונים מתייחסים ליתרת החוב הרשומה של האשראי לציבור.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ביאור 12 - מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

ב. נתונים כספיים (במיליוני ש"ח): (המשך)

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2015							
(לא מבוקר)							
סך הכל	ניהול פיננסי	גופים מוסדיים	עסקים גדולים	עסקים בינוניים	עסקים קטנים ⁽¹⁾	בנקאות פרטית	משקי בית
738	31	2	46	70	371	1	217
(94)	(13)	(8)	(3)	(2)	(17)	(9)	(42)
644	18	(6)	43	68	354	(8)	175
-	(8)	10	(12)	(6)	(4)	11	9
644	10	4	31	62	350	3	184
298	63	-	6	19	110	4	96
942	73	4	37	81	460	7	280
10	-	-	(3)	5	16	-	(8)
633	19	2	16	36	293	9	258
643	19	2	13	41	309	9	250
299	54	2	24	40	151	(2)	30
112	16	1	9	16	58	(1)	13
187	38	1	15	24	93	(1)	17
2	2	-	-	-	-	-	-
189	40	1	15	24	93	(1)	17
27,725	7,570	63	1,997	2,647	8,923	18	6,507
7	7	-	-	-	-	-	-
19,811	-	61	2,026	2,649	8,775	8	6,292
323	-	-	48	31	211	-	33
21	-	-	-	-	1	-	20
20,236	-	71	1,799	2,645	8,964	30	6,727
20,580	-	71	1,847	2,676	9,176	30	6,780
23,251	-	3,260	1,304	984	6,228	1,608	9,867
2,530	1,992	1	14	32	257	8	226
25,781	1,992	3,261	1,318	1,016	6,485	1,616	10,093
24,081	-	3,580	1,424	1,045	6,253	1,684	10,095
19,479	791	76	2,220	3,395	8,446	9	4,542
19,893	743	77	2,115	3,496	8,711	10	4,741
11,988	-	1,438	2,403	531	2,479	1,438	3,699
		1	30	60	332	-	159
		3	1	2	18	3	25
		4	31	62	350	3	184

1. לרבות עסקים זעירים.
2. הנתונים מתייחסים ליתרת החוב הרשומה של האשראי לציבור.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ביאור 12 - מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

ב. נתונים כספיים (במיליוני ש"ח): (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015							
(לא מבוקר)							
משקי בית	בנקאות פרטית	עסקים קטנים ⁽²⁾	עסקים בינוניים	עסקים גדולים	גופים מוסדיים	ניהול פיננסי	סך הכל
287 ⁽¹⁾	-	507	92	60	2	26 ⁽¹⁾	974
(53)	(12)	22 ⁽¹⁾	(2)	(4)	(11)	2 ⁽¹⁾	(102)
234	(12)	485	90	56	(9)	28	872
12	15 ⁽¹⁾	(5)	(9)	(15)	13 ⁽¹⁾	(11)	-
246	3	480	81	41	4	17	872
127 ⁽¹⁾	6	146 ⁽¹⁾	28	8	-	65	380
373	9	626	109	49	4	82	1,252
9	-	36	24	(2)	-	-	67
338 ⁽¹⁾	11 ⁽¹⁾	396 ⁽¹⁾	47	21	2	26	841
347	11	432	71	19	2	26	908
26	(2)	194	38	30	2	56	344
14	(1)	78	15	13	1	16	136
12	(1)	116	23	17	1	40	208
-	-	-	-	-	-	2	2
12	(1)	116	23	17	1	42	210
6,493	17	9,255	2,587	1,880	62	7,692	27,986
-	-	-	-	-	-	7	7
6,289	8	9,109	2,591	1,907	61	-	19,965
26	-	206	59	41	-	-	332
32	-	-	-	-	-	-	32
6,764	13	9,205	2,582	1,770	56	-	20,390
6,822	13	9,411	2,641	1,811	56	-	20,754
9,859	1,602	6,572	913	1,333	3,224	-	23,503
222	7	260	30	14	1	1,973	2,507
10,081	1,609	6,832	943	1,347	3,225	1,973	26,010
9,947	1,783	6,638	1,019	1,512	4,489	-	25,388
4,641	10	8,525	3,346	2,250	67	742	19,581
4,942	11	8,858	3,330	2,205	56	610	20,012
3,737	1,428	2,374	478	2,328	1,290	-	11,635
212	-	454	79	40	1	-	-
34	3	26	2	1	3	-	-
246	3	480	81	41	4	-	-

מרכיבי הכנסות הריבית:

- מרווח מפעילות מתן אשראי

- מרווח מפעילות קבלת פקדונות

סך הכל הכנסות ריבית

1. סוג מחדש.

2. לרבות עסקים זעירים.

3. הנתונים מתייחסים ליתרת החוב הרשומה של האשראי לציבור.

א. כללי

בהתאם לתיקון להוראות בנק ישראל בנושא: "דיווח על מגזרי פעילות", שפורסם ב- 3 בנובמבר 2014 (להלן: "התיקון להוראה"), נדרשו התאגידים הבנקאיים להציג את נכסיהם, התחייבויותיהם, ותוצאות פעולותיהם בחתך "מגזרי פעילות פיקוחיים" (ראה ביאור ה' 1), וביאור 12 לעיל).

בנוסף, נדרשו תאגידים בנקאיים, שמגזרי הפעילות שלהם שונים מהותית מההגדרות שנקבעו בתיקון להוראה, כאמור, לתת גילוי נוסף באשר להתפלגות תוצאותיהם העסקיות בחתך מגזרי פעילות, המבוסס על ההגדרות הספציפיות שנקבעו בכל בנק למגזרים אלה (להלן: "דיווח בגישת ההנהלה").

הפעילות העסקית בבנק, סווגה לשישה מגזרי פעילות, התואמים את המבנה הארגוני של הבנק, כמפורט להלן:

• **מגזרים הנמצאים באחריות ה"חטיבה הקמעונאית":**

מגזר משקי בית - במסגרת זו נכללים השירותים שמעניק הבנק בתחומי הבנקאות ושוק ההון ללקוחות הפרטיים של הבנק, שהיקף נכסיהם אופייניים לאלו של משקי בית (נמוך מ- 3 מיליון ש"ח).

עד ליום 31.12.2015 נכללו במגזר זה לקוחות פרטיים שהיקף האשראי שניתן להם אינו עולה על 300 אלף ש"ח ופקדונות בהיקף שאינו עולה על 500 אלף ש"ח.

בעקבות פרסום התיקון להוראה, הכולל הגדרה חדשה ללקוחות הנמנים על מגזר "משקי בית", החליטה הנהלת הבנק להתאים החל מיום 1.1.2016 את הגדרת מגזר משקי הבית ב"גישת ההנהלה", להגדרה שנקבעה בתיקון להוראה. נתוני ההשוואה סווגו מחדש והותאמו להגדרות החדשות (ראה ביאור 11).

מגזר עסקים קטנים - במסגרת זו נכללים השירותים שמעניק הבנק בתחומי הבנקאות ושוק ההון ללקוחות עסקיים (יחידים ותאגידים), שהיקף האשראי שניתן להם אינו עולה, בדרך כלל, על 7 מיליון ש"ח.

מגזר בנקאות פרטית - במסגרת זו נכללים השירותים בתחומי הבנקאות ושוק ההון שמספק הבנק ללקוחותיו הפרטיים, בעלי עושר פיננסי בינוני ומעלה (שהיקף נכסיהם הפיננסיים עולה על 3 מיליון ש"ח).

עד ליום 31.12.2015 נכללו במגזר זה לקוחות פרטיים (וגם תאגידים), שהיקף חסכונותיהם והשקעותיהם עולה על 500 אלף ש"ח.

בעקבות פרסום התיקון להוראה, הכולל הגדרה חדשה ללקוחות הנמנים על מגזר "בנקאות פרטית", החליטה הנהלת הבנק להתאים, החל מיום 1 בינואר 2016, את הגדרת מגזר "בנקאות פרטית" ב"גישת ההנהלה", להגדרה שנקבעה בתיקון להוראה. נתוני ההשוואה סווגו מחדש והותאמו להגדרות החדשות (ראה ביאור 11).

• **מגזרים הנמצאים באחריות החטיבה ה"עסקית - מסחרית":**

מגזר בנקאות מסחרית - במסגרת זו נכללים שירותי בנקאות שמספק הבנק ללקוחותיו העסקיים (יחידים ותאגידים) בעלי היקף פעילות בינוני, שהיקף האשראי שניתן להם עולה, בדרך כלל, על 7 מיליון ש"ח, ואינם משתייכים למגזר הבנקאות העסקית.

מגזר בנקאות עסקית - במסגרת זו נכללים שירותי הבנקאות שמספק הבנק לתאגידים גדולים שהיקף האשראי שניתן להם עולה, בדרך כלל, על 40 מיליון ש"ח וחברות ציבוריות. כן כולל המגזר את פעילות הבנק בתחום הנדל"ן (קבלנות ביצוע ונדל"ן מניב), ללקוחות שהיקף האשראי שניתן להם עולה, בדרך כלל, על 7 מיליון ש"ח, והפעילות בתחום "ליווי בניה" (לרבות מימון "קבוצות רכישה" שהיקף פעילותן עולה על 10 יחידות דיור).

• **פעילות אחרת:**

מגזר ניהול פיננסי - במסגרת זו נכללת הפעילות הפיננסית שאינה משויכת ללקוחות הבנק (כגון: פעילות בתיק ניירות הערך של הבנק).

מכיוון שהגדרת מגזרי פעילות מסוימים, כגון: "עסקים קטנים" "בנקאות מסחרית" ו"בנקאות עסקית", שונה מהותית מההגדרות שנקבעו ב"תיקון להוראה" - נכלל על ידי הבנק, במסגרת ביאור זה, מידע באשר לתוצאות הפעילות של הבנק בחתך מגזרי פעילות ב"גישת ההנהלה".

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ביאור 13 - מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה (המשך)

ב. ההרכב (במיליוני ש"ח)

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2016							
(לא מבוקר)							
מסך הכל מאוחד	ניהול פיננסי	בנקאות פרטית	בנקאות עסקית	בנקאות מסחרית	עסקים קטנים	משקי בית	
							הכנסות ריבית, נטו
238	5	(2)	33	23	109	70	- מחיצוניים
-	(4)	3	(2)	(1)	1	3	- בין מגזרי
238	1	1	31	22	110	73	סך הכל הכנסות מריבית
11	10	-	1	-	-	-	הכנסות מימון שאינן מריבית
249	11	1	32	22	110	73	סך הכל הכנסות מימון
78	-	1	9	5	35	28	עמלות והכנסות אחרות
327	11	2	41	27	145	101	סך ההכנסות
7	-	-	(6)	-	7	6	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
223	6	4	19	13	94	87	הוצאות תפעוליות ואחרות
230	6	4	13	13	101	93	סך ההוצאות התפעוליות והאחרות
97	5	(2)	28	14	44	8	רווח (הפסד) לפני מיסים
38	2	(1)	11	5	16	5	הפרשה למיסים על הרווח
59	3	(1)	17	9	28	3	רווח (הפסד) לאחר מיסים
1	1	-	-	-	-	-	חלק הבנק ברווחים, נטו, של חברה כלולה
60	4	(1)	17	9	28	3	רווח (הפסד) נקי
30,770	8,632	22	4,453	2,668	7,406	7,589	יתרה ממוצעת של נכסים
21,517	-	11	4,396	2,633	7,137	7,340	יתרה ממוצעות של אשראי לציבור
26,058	-	1,293	6,812	1,419	6,339	10,195	יתרה ממוצעת של פקדונות
21,925	-	9	4,390	2,651	7,284	7,591	אשראי לציבור לסוף התקופה
							מרכיבי הכנסות ריבית:
			28	22	105	65	מרווח מפעילות מתן אשראי
		1	3	-	5	8	מרווח מפעילות קבלת פקדונות
		1	31	22	110	73	סך הכל הכנסות ריבית

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ביאור 13 - מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה (המשך)

ב. ההרכב (במיליוני ש"ח) (המשך)

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2015							
(לא מבוקר)							
סך הכל מאוחד	ניהול פיננסי	בנקאות פרטית	בנקאות עסקית	בנקאות מסחרית	עסקים קטנים	משקי בית	
							הכנסות ריבית, נטו
220	4	(2) ⁽¹⁾	35	21 ⁽⁴⁾	99 ⁽¹⁾	63 ⁽¹⁾	- מחיצוניים
-	(1)	3 ⁽¹⁾	(4)	- ⁽¹⁾	- ⁽¹⁾	2 ⁽¹⁾	- בין מגזרי
220	3	1	31	21	99	65	סך הכל הכנסות מריבית
(13)	(14)	-	- ⁽¹⁾	-	-	1	הכנסות מימון שאינן מריבית
207	(11)	1	31	21	99	66	סך הכל הכנסות מימון
109	33	2 ⁽¹⁾	8	4 ⁽¹⁾	32 ⁽¹⁾	30 ⁽¹⁾	עמלות והכנסות אחרות
316	22	3	39	25	131	96	סך ההכנסות
20	-	1	4	4	9	2	הוצאות בגין הפסדי אשראי
225	8	2	19 ⁽¹⁾	13	91 ⁽¹⁾	92 ⁽¹⁾	הוצאות תפעוליות
245	8	3	23	17	100	94	סך ההוצאות התפעוליות והאחרות
71	14	-	16	8	31	2	רווח לפני מיסים
24	1	- ⁽¹⁾	6	3	12 ⁽¹⁾	2	הפרשה למיסים על הרווח
47	13	-	10	5	19	-	רווח לאחר מיסים
1	1	-	-	-	-	-	חלק הבנק ברווחים, נטו, של חברה כלולה
48	14	-	10	5	19	-	רווח נקי
28,367	7,760	22 ⁽¹⁾	4,608	2,543 ⁽¹⁾	6,658 ⁽¹⁾	6,776 ⁽¹⁾	יתרה ממוצעת של נכסים
19,957	-	12 ⁽¹⁾	4,555	2,505 ⁽¹⁾	6,384 ⁽¹⁾	6,501 ⁽¹⁾	יתרה ממוצעות של אשראי לציבור
23,747	-	1,368 ⁽¹⁾	5,196	1,648	5,631 ⁽¹⁾	9,904 ⁽¹⁾	יתרה ממוצעת של פקדונות
20,268	-	30	4,430	2,545	6,529	6,734	אשראי לציבור לסוף התקופה
							מרכיבי הכנסות ריבית:
		- ⁽¹⁾	30	20	94	56 ⁽¹⁾	מרווח מפעילות מתן אשראי
		1 ⁽¹⁾	1	1 ⁽¹⁾	5 ⁽¹⁾	9 ⁽¹⁾	מרווח מפעילות קבלת פקדונות
		1	31	21	99	65	סך הכל הכנסות ריבית

1. סוג מחדש - ראה ביאור 11

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ביאור 13 - מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה (המשך)

ב. ההרכב (במיליוני ש"ח) (המשך)

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2016						
(לא מבוקר)						
מסקי בית	עסקים קטנים	בנקאות מסחרית	בנקאות עסקית	בנקאות פרטית	ניהול פיננסי	סך הכל מאוחד
הכנסות ריבית, נטו						
201	318	68	99	(8)	18	696
8	2	(4)	(6)	11	(11)	-
- מחיצוניים						
- בין מגזרי						
209	320	64	93	3	7	696
-	-	-	2	-	14	16
סך הכל הכנסות מריבית						
הכנסות מימון שאינן מריבית						
209	320	64	95	3	21	712
85	99	14	25	3	8	234
סך הכל הכנסות מימון						
עמלות והכנסות אחרות						
294	419	78	120	6	29	946
5	12	8	(4)	-	-	21
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי						
266	285	41	53	12	20	677
הוצאות תפעוליות						
271	297	49	49	12	20	698
סך ההוצאות התפעוליות והאחרות						
23	122	29	71	(6)	9	248
14	48	11	27	(2)	2	100
רווח (הפסד) לפני מיסים						
9	74	18	44	(4)	7	148
הפרשה למיסים על הרווח						
-	-	-	-	-	2	2
רווח (הפסד) לאחר מיסים						
-	-	-	-	-	2	2
חלק הבנק ברווחים, נטו, של חברה כלולה						
9	74	18	44	(4)	9	150
רווח נקי (הפסד)						
7,302	7,130	2,678	4,437	24	8,858	30,429
7,058	6,869	2,641	4,388	13	-	20,969
10,089	6,037	1,491	6,744	1,357	-	25,718
7,591	7,284	2,651	4,390	9	-	21,925
יתרה ממוצעת של נכסים						
יתרה ממוצעות של אשראי לציבור						
יתרה ממוצעת של פקדונות						
אשראי לציבור לסוף התקופה						
מרכיבי הכנסות ריבית:						
183	304	61	87	-	-	-
מרווח מפעילות מתן אשראי						
26	16	3	6	3	-	-
מרווח מפעילות קבלת פקדונות						
209	320	64	93	3	-	-
סך הכל הכנסות ריבית						

* לא רלוונטי

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ביאור 13 - מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה (המשך)

ב. ההרכב (במיליוני ש"ח) (המשך)

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2015							
(לא מבוקר)							
מסך הכל מאוחד	ניהול פיננסי	בנקאות פרטית	בנקאות עסקית	בנקאות מסחרית	עסקים קטנים	משקי בית	
							הכנסות ריבית, נטו
644	18	(8) ⁽¹⁾	100	62 ⁽¹⁾	297 ⁽¹⁾	175 ⁽¹⁾	- מחיצוניים
-	(8)	11 ⁽¹⁾	(8)	- ⁽¹⁾	(4) ⁽¹⁾	9 ⁽¹⁾	- בין מגזרי
644	10	3	92	62	293	184	סך הכל הכנסות מריבית
34	30	- ⁽¹⁾	3 ⁽¹⁾	-	-	1	הכנסות מימון שאינן מריבית
678	40	3	95	62	293	185	סך הכל הכנסות מימון
264	33	4 ⁽¹⁾	22	14	96 ⁽¹⁾	95 ⁽¹⁾	עמלות והכנסות אחרות
942	73	7	117	76	389	280	סך ההכנסות
10	-	-	1	3	14	(8)	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
633	19	9 ⁽¹⁾	51 ⁽¹⁾	39	257 ⁽¹⁾	258 ⁽¹⁾	הוצאות תפעוליות
643	19	9	52	42	271	250	סך ההוצאות התפעוליות והאחרות
299	54	(2)	65	34	118	30	רווח (הפסד) לפני מיסים
112	16	(1) ⁽¹⁾	25	13	46 ⁽¹⁾	13 ⁽¹⁾	הפרשה למיסים על הרווח
187	38	(1)	40	21	72	17	רווח (הפסד) לאחר מיסים
2	2	-	-	-	-	-	חלק הבנק ברווחים, נטו, של חברה כלולה
189	40	(1)	40	21	72	17	רווח נקי (הפסד)
27,725	7,570	18 ⁽¹⁾	4,536 ⁽¹⁾	2,559 ⁽¹⁾	6,514 ⁽¹⁾	6,528 ⁽¹⁾	יתרה ממוצעת של נכסים
19,497	-	8 ⁽¹⁾	4,483	2,517 ⁽¹⁾	6,238 ⁽¹⁾	6,251 ⁽¹⁾	יתרה ממוצעות של אשראי לציבור
23,251	-	1,508 ⁽¹⁾	4,958	1,668 ⁽¹⁾	5,389 ⁽¹⁾	9,728 ⁽¹⁾	יתרה ממוצעת של פקדונות
20,268	-	30	4,430	2,545	6,529	6,734	אשראי לציבור לסוף התקופה
							מרכיבי הכנסות ריבית:
			88	58	278 ⁽¹⁾	158 ⁽¹⁾	מרווח מפעילות מתן אשראי
		3 ⁽¹⁾	4	4	15 ⁽¹⁾	26 ⁽¹⁾	מרווח מפעילות קבלת פקדונות
		3	92	62	293	184	סך הכל הכנסות ריבית

1. סווג מחדש - ראה ביאור 21.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ביאור 13 - מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה (המשך)

ב. ההרכב (במיליוני ש"ח) (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015							
(מבוקר)							
מסך הכל מאוחד	ניהול פיננסי	בנקאות פרטית	בנקאות עסקית	בנקאות מסחרית	עסקים קטנים	משקי בית	
							הכנסות ריבית, נטו
872	28	(13) ⁽¹⁾	135	85	403 ⁽¹⁾	234 ⁽¹⁾	- מחיצוניים
-	(11)	16 ⁽¹⁾	(12)	(2)	(3) ⁽¹⁾	12 ⁽¹⁾	- בין מגזרי
872	17	3	123	83	400	246	סך הכל הכנסות מריבית
37	32	1	3	-	-	1	הכנסות מימון שאינן מריבית
909	49	4	126	83	400	247	סך הכל הכנסות מימון
343	33	5 ⁽¹⁾	30	19	130 ⁽¹⁾	126 ⁽¹⁾	עמלות והכנסות אחרות
1,252	82	9	156	102	530	373	סך ההכנסות
67	-	-	6	15	37	9	הוצאות בגין הפסדי אשראי
841	26	11 ⁽¹⁾	66	52	348 ⁽¹⁾	338 ⁽¹⁾	הוצאות תפעוליות ואחרות
908	26	11	72	67	385	347	סך ההוצאות התפעוליות והאחרות
344	56	(2)	84	35	145	26	רווח (הפסד) לפני מיסים
136	16	(1) ⁽¹⁾	34	14	59 ⁽¹⁾	14 ⁽¹⁾	הפרשה למיסים על הרווח
208	40	(1)	50	21	86	12	רווח (הפסד) לאחר מיסים
2	2	-	-	-	-	-	חלק הבנק ברווחים, נטו, של חברה כלולה
210	42	(1)	50	21	86	12	רווח (הפסד) נקי
27,986	7,692	17 ⁽¹⁾	4,501	2,539 ⁽¹⁾	6,655 ⁽¹⁾	6,582 ⁽¹⁾	יתרה ממוצעת של נכסים
19,651	-	9 ⁽¹⁾	4,449	2,496	6,381 ⁽¹⁾	6,316 ⁽¹⁾	יתרה ממוצעות של אשראי לציבור
23,503	-	1,602 ⁽¹⁾	5,136	1,628 ⁽¹⁾	5,278 ⁽¹⁾	9,859 ⁽¹⁾	יתרה ממוצעת של פקדונות
20,417	-	13	4,530	2,654	6,378	6,842	אשראי לציבור לסוף התקופה
							מרכיבי הכנסות ריבית:
		(1) ⁽¹⁾	117	77	379 ⁽¹⁾	212 ⁽¹⁾	מרווח מפעילות מתן אשראי
		3 ⁽¹⁾	6	6	21 ⁽¹⁾	34 ⁽¹⁾	מרווח מפעילות קבלת פקדונות
		3	123	83	400	246	סך הכל הכנסות ריבית

1. סוג מחדש - ראה ביאור 11.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ביאור 14 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי

א. חובות⁽¹⁾ ומכשירים אשראי חוץ מאזניים

1. תנועה בהפרשה להפסדי אשראי (במיליוני ש"ח)

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2016

(לא מבוקר)						
אשראי לציבור						
סך הכל	בנקים וממשלות	סך הכל	פרטי		מסחרי	
			אחר	לדיור		
385	-	385	56	17	312	יתרת הפרשה לתחילת התקופה
7	-	7	4	1	2	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(39)	-	(39)	(15)	-	(24)	מחיקות חשבונאיות
32	-	32	14	-	18	גביית חובות שנמחקו בשנים קודמות
(7)	-	(7)	(1)	-	(6)	מחיקות חשבונאיות, נטו
385	-	385	59	18	308	יתרת הפרשה לסוף התקופה*
30	-	30	2	-	28	*מזה בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2015

(לא מבוקר)						
אשראי לציבור						
סך הכל	בנקים וממשלות	סך הכל	פרטי		מסחרי	
			אחר	לדיור		
317	1	316	44	15	257	יתרת הפרשה לתחילת התקופה
20	-	20	2	-	18	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(28)	-	(28)	(12)	-	(16)	מחיקות חשבונאיות
22	-	22	11	-	11	גביית חובות שנמחקו בשנים קודמות
(6)	-	(6)	(1)	-	(5)	מחיקות חשבונאיות, נטו
331	1	330	45	15	270	יתרת הפרשה לסוף התקופה*
18	-	18	1	-	17	*מזה בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים

1. אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ת.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ביאור 14 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

א. חובות⁽¹⁾ ומכשירים אשראי חוץ מאזניים (המשך)

1. תנועה בהפרשה להפסדי אשראי (מיליוני ש"ח) (המשך)

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2016						
(לא מבוקר)						
אשראי לציבור						
סך הכל	בנקים וממשלות	סך הכל	פרטי		מסחרי	
			אחר	לדיר		
367	1	366	55	16	295	יתרת הפרשה לתחילת התקופה (מבוקר)
21	(1)	22	3	2	17	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
(92)	-	(92)	(41)	-	(51)	מחיקות חשבונאיות
89	-	89	42	-	47	גביית חובות שנמחקו בשנים קודמות
(3)	-	(3)	1	-	(4)	מחיקות חשבונאיות, נטו
385	-	385	59	18	308	יתרת הפרשה לסוף התקופה*
30	-	30	2	-	28	*מזה-בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2015						
(לא מבוקר)						
אשראי לציבור						
סך הכל	בנקים וממשלות	סך הכל	פרטי		מסחרי	
			אחר	לדיר		
335	1	334	54	13	267	יתרת הפרשה לתחילת התקופה (מבוקר)
10	-	10	(10)	2	18	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
(92)	-	(92)	(36)	-	(56)	מחיקות חשבונאיות
78	-	78	37	-	41	גביית חובות שנמחקו בשנים קודמות
(14)	-	(14)	1	-	(15)	מחיקות חשבונאיות, נטו
331	1	330	45	15	270	יתרת הפרשה לסוף התקופה*
18	-	18	1	-	17	* מזה-בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים

1. אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ביאור 14 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

א. חובות⁽¹⁾ ומכשירים אשראי חוץ מאזניים (המשך)

1. תנועה בהפרשה להפסדי אשראי (מיליוני ש"ח) (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015						
(מבוקר)						
אשראי לציבור						
סך הכל	בנקים וממשלות	סך הכל	פרטי		מסחרי	
			אחר	לדיוור		
335	1	334	54	13	267	יתרת הפרשה לתחילת השנה
67	-	67	6	3	58	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(137)	-	(137)	(53)	-	(84)	מחיקות חשבונאיות
102	-	102	48	-	54	גביית חובות שנמחקו בשנים קודמות
(35)	-	(35)	(5)	-	(30)	מחיקות חשבונאיות, נטו
367	1	366	55	16	295	יתרת הפרשה לסוף השנה*
29	-	29	2	-	27	* מזה-בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים

2. מידע נוסף על דרך חישוב ההפרשה להפסדי אשראי בגין חובות⁽¹⁾ ועל החובות⁽¹⁾ בגינם היא חושבה (במיליוני ש"ח)

30 בספטמבר 2016						
(לא מבוקר)						
אשראי לציבור						
סך הכל	בנקים וממשלות	סך הכל	פרטי		מסחרי	
			אחר	לדיוור		
13,012	824	12,188	50	-	12,138	יתרת חוב רשומה של חובות ⁽¹⁾ : • שנבדקו על בסיס פרטני ⁽³⁾ • שנבדקו על בסיס קבוצתי
3,797	-	3,797	-	3,711	86	- לפי עומק הפיגור
6,295	-	6,295	3,897	-	2,398	- אחר
23,104	824	22,280	3,947	3,711	14,622	סך הכל חובות ⁽¹⁾
243	-	243	1	-	242	הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות ⁽¹⁾ • שנבדקו על בסיס פרטני • שנבדקו על בסיס קבוצתי
4	-	4	-	4	-	- לפי עומק הפיגור
108	-	108	56	14	38	- אחר
355	-	355	57	18 ⁽²⁾	280	סך הכל הפרשה להפסדי אשראי

1. אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח.
2. כולל יתרת הפרשה להפסדי אשראי מעבר להפרשה המתחייבת מהחישוב לפי שיטת "עומק הפיגור", שחושבה על בסיס פרטני בסך של 1 מיליוני ש"ח, ושחושבה על בסיס קבוצתי בסך של 14 מיליוני ש"ח.
3. לרבות אשראי שנבדק על בסיס פרטני ונמצא שאינו פגום בסך 12,707 מיליוני ש"ח. ההפרשה בגין אשראי זה חושבה על בסיס קבוצתי.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ביאור 14 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

א. חובות⁽¹⁾ ומכשירים אשראי חוץ מאזניים (המשך)

2. מידע נוסף על דרך חישוב ההפרשה להפסדי אשראי בגין חובות⁽¹⁾ ועל החובות⁽¹⁾ בגינם היא חושבה (במיליוני ש"ח) (המשך)

30 בספטמבר 2015						יתרת חוב רשומה של חובות ⁽¹⁾ : • שנבדקו על בסיס פרטני ⁽³⁾ • שנבדקו על בסיס קבוצתי - לפי עומק הפיגור - אחר
(לא מבוקר)						
אשראי לציבור						
סך הכל	בנקים וממשלות	סך הכל	פרטי אחר	פרטי לדיור	מסחרי	
16,495	456	16,039	2,300	-	13,739	
3,307	-	3,307	-	3,231	76	
1,234	-	1,234	1,181	-	53	
21,036	456	20,580	3,481	3,231	13,868	סך הכל חובות⁽¹⁾
2015 בדצמבר 31 (מבוקר)						הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות ⁽¹⁾ : • שנבדקו על בסיס פרטני • שנבדקו על בסיס קבוצתי - לפי עומק הפיגור - אחר
אשראי לציבור						
סך הכל	בנקים וממשלות	סך הכל	פרטי אחר	פרטי לדיור	מסחרי	
283	1	282	31	-	251	
3	-	3	-	3	-	
27	-	27	13	12	2	
313	1	312	44	15⁽²⁾	253	סך הכל הפרשה להפסדי אשראי
2015 בדצמבר 31 (מבוקר)						יתרת חוב רשומה של חובות ⁽¹⁾ : • שנבדקו על בסיס פרטני ⁽³⁾ • שנבדקו על בסיס קבוצתי - לפי עומק הפיגור - אחר
אשראי לציבור						
סך הכל	בנקים וממשלות	סך הכל	פרטי אחר	פרטי לדיור	מסחרי	
16,532	416	16,116	2,337	-	13,779	
3,398	-	3,398	-	3,310	88	
1,240	-	1,240	1,188	-	52	
21,170	416	20,754	3,525	3,310	13,919	סך הכל חובות⁽¹⁾
2015 בדצמבר 31 (מבוקר)						הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות ⁽¹⁾ : • שנבדקו על בסיס פרטני • שנבדקו על בסיס קבוצתי - לפי עומק הפיגור - אחר
אשראי לציבור						
סך הכל	בנקים וממשלות	סך הכל	פרטי אחר	פרטי לדיור	מסחרי	
303	1	302	36	-	266	
4	-	4	-	4	-	
31	-	31	17	12	2	
338	1	337	53	16⁽²⁾	268	סך הכל הפרשה להפסדי אשראי

1. אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח.
2. כולל יתרת הפרשה להפסדי אשראי מעבר להפרשה המתחייבת מהחישוב לפי שיטת "עומק הפיגור", שחושבה על בסיס פרטני ליום 30.9.2015 בסך של 1 מיליון ש"ח (31.12.2015 - זהה), ושחושבה על בסיס קבוצתי בסך של 12 מיליון ש"ח (31.12.2015 - זהה).
3. לרבות אשראי שנבדק על בסיס פרטני ונמצא שאינו פגום בסך 16,172 מיליון ש"ח (31.12.2015 - 16,200 מיליון ש"ח). ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי זה חושבה על בסיס קבוצתי.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ביאור 14 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות⁽¹⁾

1. איכות אשראי ופיגורים (במיליוני ש"ח)

30 בספטמבר 2016						
(לא מבוקר)						
חובות לא פגומים			בעייתיים ⁽²⁾		לא	
בפיגור של 30 ועד 89 יום ⁽⁵⁾	בפיגור של 90 יום ומעלה ⁽⁴⁾	סך הכל	אחר	פגומים ⁽³⁾	בעייתיים	
						פעילות בישראל:
						ציבור - מסחרי:
						• בינוי ונדל"ן - בינוי
3	2	1,852	17	24	1,811	- פעילות בנדל"ן
-	-	2,038	-	68	1,970	• שירותים פיננסיים
-	-	340	-	6	334	• אחר
21	10	10,096	135	157	9,804	סך הכל מסחרי
24	12	14,326	152	255	13,919	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור
20	24	3,676	59 ⁽⁶⁾	-	3,617	- אחר
18	14	3,944	32	20	3,892	סך הכל ציבור בישראל
62	50	21,946	243	275	21,428	בנקים בישראל
-	-	336	-	-	336	סך הכל פעילות בישראל
62	50	22,282	243	275	21,764	
						פעילות בחו"ל:
						ציבור - מסחרי:
						• בינוי ונדל"ן
-	-	16	-	-	16	• מסחרי אחר
-	-	280	-	30	250	סך הכל מסחרי
-	-	296	-	30	266	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור
-	-	35	1	-	34	- אחר
-	-	3	-	-	3	סך הכל ציבור בחו"ל
-	-	334	1	30	303	בנקים בחו"ל
-	-	488	-	-	488	סך הכל פעילות בחו"ל
-	-	822	1	30	791	
62	50	22,280	244	305	21,731	סך הכל ציבור
-	-	824	-	-	824	סך הכל בנקים
62	50	23,104	244	305	22,555	סך הכל

1. אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח.
2. סיכון אשראי פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, והלוואות לדיור אחרות הנמצאות בפיגור של 90 יום ומעלה.
3. ככלל חובות פגומים אינם צוברים הכנסות ריבית. למידע על חובות פגומים מסוימים שאורגנו מחדש, ראה ביאור 14 ב'3) (ג) להלן.
4. מסווגים כחובות בעייתיים שאינם פגומים, צוברים הכנסות ריבית.
5. צוברים הכנסות ריבית. חובות בפיגור של 30 ועד 89 יום בסך של 37 מיליוני ש"ח, סווגו כחובות בעייתיים שאינם פגומים.
6. כולל יתרת הלוואות לדיור בסך 1 מיליון ש"ח, לגביהן נערכה הפרשה לפי עומק הפיגור, בהן נחתם הסדר להחזר פיגורים של הלוואה, הכולל שינוי בלוח הסילוקין של ההלוואה.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ביאור 14 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות⁽¹⁾ (המשך)

1. איכות אשראי ופיגורים (במיליוני ש"ח) (המשך)

30 בספטמבר 2015						
						(לא מבוקר)
חובות לא פגומים			בעייתיים ⁽²⁾		לא	
בפיגור של 30 יום ועד 89 יום ⁽⁵⁾	בפיגור של 90 יום ומעלה ⁽⁴⁾	סך הכל	אחר	פגומים ⁽³⁾	בעייתיים	
פעילות בישראל:						
ציבור - מסחרי:						
4	-	1,687	29	33	1,625	• בינוי ונדל"ן - בינוי
2	-	1,831	3	21	1,807	- פעילות בנדל"ן
-	-	380	-	6	374	• שירותים פיננסיים
12	1	9,508	114	199	9,195	• אחר
18	1	13,406	146	259	13,001	סך הכל מסחרי
13	15	3,192	55 ⁽⁶⁾	-	3,137 ⁽⁷⁾	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור
13	5	3,478	38	33	3,407	- אחר
44	21	20,076	239	292	19,545	סך הכל ציבור בישראל
-	-	107	-	-	107	בנקים בישראל
44	21	20,183	239	292	19,652	סך הכל פעילות בישראל
פעילות בחו"ל:						
ציבור - מסחרי:						
-	-	91	70	-	21	• בינוי ונדל"ן
-	-	371	-	31	340 ⁽⁷⁾	• מסחרי אחר
-	-	462	70	31	361	סך הכל מסחרי
-	-	39	-	-	39 ⁽⁷⁾	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור
-	-	3	-	-	3 ⁽⁷⁾	- אחר
-	-	504	70	31	403	סך הכל ציבור בחו"ל
-	-	349	-	-	349	בנקים בחו"ל
-	-	853	70	31	752	סך הכל פעילות בחו"ל
44	21	20,580	309	323	19,948	סך הכל ציבור
-	-	456	-	-	456	סך הכל בנקים
44	21	21,036	309	323	20,404	סך הכל

1. אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח.
2. סיכון אשראי פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, והלוואות לדיור אחרות הנמצאות בפיגור של 90 יום ומעלה.
3. ככלל חובות פגומים אינם צוברים הכנסות ריבית. למידע על חובות פגומים מסוימים שאורגנו מחדש, ראה ביאור 14 ב' (3) (ג) להלן.
4. מסווגים כחובות בעייתיים שאינם פגומים, צוברים הכנסות ריבית.
5. צוברים הכנסות ריבית. חובות בפיגור של 30 יום ועד 89 יום בסך של 30 מיליוני ש"ח, סווגו כחובות בעייתיים שאינם פגומים.
6. כולל יתרת הלוואות לדיור בסך 1 מיליון ש"ח, לגביהן נערכה הפרשה לפי עומק הפיגור, בהן נחתם הסדר להחזר פיגורים של הלוואה, הכולל שינוי בלוח הסילוקין של ההלוואה.
7. סווג מחדש.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ביאור 14 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות⁽¹⁾ (המשך)

1. איכות אשראי ופיגורים (במיליוני ש"ח) (המשך)

31 בדצמבר 2015						
						(מבוקר)
חובות לא פגומים						
בפיגור של 30 ועד 89 יום ⁽⁵⁾	בפיגור של 90 יום ומעלה ⁽⁴⁾	סך הכל	בעייתיים ⁽²⁾		לא בעייתיים	
			אחר	פגומים ⁽³⁾		
פעילות בישראל:						
ציבור - מסחרי:						
3	-	1,678	24	31	1,623	• בינוי ונדל"ן - בינוי
-	-	1,878	-	36	1,842	- פעילות בנדל"ן
-	-	339	-	6	333	• שירותים פיננסיים
12	1	9,609	94	202	9,313	• אחר
15	1	13,504	118	275	13,111	סך הכל מסחרי
20	24	3,271	57 ⁽⁶⁾	-	3,214	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור
14	7	3,521	42	26	3,453	- אחר
49	32	20,296	217	301	19,778	סך הכל ציבור בישראל
-	-	106	-	-	106	בנקים בישראל
49	32	20,402	217	301	19,884	סך הכל פעילות בישראל
פעילות בחו"ל:						
ציבור - מסחרי:						
-	-	82	63	-	19	• בינוי ונדל"ן
-	-	333	-	31	302	• מסחרי אחר
-	-	415	63	31	321	סך הכל מסחרי
-	-	39	-	-	39	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור
-	-	4	-	-	4	- אחר
-	-	458	63	31	364	סך הכל ציבור בחו"ל
-	-	310	-	-	310	בנקים בחו"ל
-	-	768	63	31	674	סך הכל פעילות בחו"ל
49	32	20,754	280	332	20,142	סך הכל ציבור
-	-	416	-	-	416	סך הכל בנקים
49	32	21,170	280	332	20,558	סך הכל

1. אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח.
2. סיכון אשראי פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיור שבנין קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, והלוואות לדיור אחרות הנמצאות בפיגור של 90 יום ומעלה.
3. ככלל חובות פגומים אינם צוברים הכנסות ריבית. למידע על חובות פגומים מסויימים שאורגנו מחדש, ראה ביאור 14(ב)(3)(ג) להלן.
4. מסווגים כחובות בעייתיים שאינם פגומים, צוברים הכנסות ריבית.
5. צוברים הכנסות ריבית. חובות בפיגור של 30 ועד 89 יום בסך של 28 מיליוני ש"ח, סווגו כחובות בעייתיים שאינם פגומים.
6. כולל יתרת הלוואות לדיור בסך של 1 מיליון ש"ח, לגביהן נערכה הפרשה לפי עומק הפיגור, בהן נחתם הסדר להחזר פיגורים של הלוואה, הכולל שינוי בלוח הסילוקין של ההלוואה.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ביאור 14 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות⁽¹⁾ (המשך)

2. איכות תיק האשראי

(א) כללי

בהוראות שפרסם בנק ישראל, נדרשו התאגידים הבנקאיים לכלול בדוחותיהם הכספיים מידע איכותי וכמותי שיהווה אינדיקציה לאיכות תיק האשראי שלהם.

הבנק מקיים מערכת בקרת אשראי המהווה גורם מרכזי בתהליך שמירת איכות תיק האשראי וניטור כשלי אשראי. במסגרת זו פיתח הבנק מודלים לדירוג אשראי, המהווים מערכת "תומכת החלטה" ומתקיים מעקב שוטף לזיהוי ואיתור סממנים המצביעים על ירידה אפשרית בכושר הפירעון של הלווים, בין היתר באמצעות ניטור תקופת הפיגור של החובות, בתדירות יומית.

(ב) נתונים כמותיים

להלן נתונים לגבי מדדים פיננסיים מסוימים המשמשים להערכת איכות תיק האשראי, בחתך כבוצות אשראי:

30 בספטמבר 2016				
(לא מבוקר)				
סך הכל	אנשים פרטיים			
	אחר	לדירוג	מסחרי	
%	%	%	%	
0.1	0.1	0.1	0.2	שיעור הוצאה בגין הפסדי אשראי מתוך האשראי
1.4	0.5	-	1.9	שיעור החובות הפגומים מתוך האשראי
2.5	1.3	1.6	3.0	שיעור החובות הבעייתיים מתוך האשראי
0.5	0.8	1.2	0.2	שיעור החובות בפיגור מעל 30 יום מתוך האשראי

31 בדצמבר 2015				
(מבוקר)				
סך הכל	אנשים פרטיים			
	אחר	לדירוג	מסחרי	
%	%	%	%	
0.3	0.2	0.1	0.4	שיעור הוצאה בגין הפסדי אשראי מתוך האשראי
1.6	0.7	-	2.2	שיעור החובות הפגומים מתוך האשראי
2.9	1.9	1.7	3.5	שיעור החובות הבעייתיים מתוך האשראי
0.4	0.6	1.3	0.1	שיעור החובות בפיגור מעל 30 יום מתוך האשראי

הנהלת הבנק עוקבת אחרי התפתחות אינדיקטורים אלו בתדירות רבעונית ובוחנת את משמעות התוצאות שהתקבלו הן ביחס לתקופות קודמות והן ביחס לנתונים המקבילים במערכת הבנקאית. בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2016 נרשמה יציבות בשיעור ההוצאה בגין הפסדי אשראי, לעומת הנתון שנרשם בתקופה המקבילה אשתקד. לפיכך, ומכיוון שגם פרמטרים אחרים (כגון: שיעור החובות הבעייתיים, לרבות חובות פגומים), מצביעים על שיפור או יציבות במדדי האיכות, מעריכה הנהלת הבנק כי בתקופת הדוח לא חלה הרעה באיכות תיק האשראי בבנק.

1. אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ביאור 14 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות⁽¹⁾ (המשך)

3. מידע נוסף על חובות פגומים

(א) חובות פגומים והפרשה פרטנית (במיליוני ש"ח)

30 בספטמבר 2016					
(לא מבוקר)					
חובות פגומים	סך הכל	חובות פגומים אחרים	חובות פגומים בגינם נערכה הפרשה להפסדי אשראי	חובות פגומים בגינם נערכה הפרשה ⁽²⁾	
יתרה חוזית	יתרה רשומה	יתרה רשומה	יתרה רשומה	יתרה רשומה	
					פעילות בישראל:
					ציבור - מסחרי:
					• בינוי ונדל"ן - בינוי
211	24	11	8	13	
75	68	33	11	35	- פעילות בנדל"ן
10	6	1	5	5	• שירותים פיננסיים
572	157	46	44	111	• אחר
868	255	91	68	164	סך הכל מסחרי
-	-	-	-	-	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור
196	20	18	-	2	- אחר
1,064	275	109	68	166	סך הכל ציבור בישראל
-	-	-	-	-	בנקים בישראל
1,064	275	109	68	166	סך הכל פעילות בישראל
					פעילות בחו"ל:
					ציבור - מסחרי:
					• בינוי ונדל"ן
30	30	5	12	25	• אחר
30	30	5	12	25	סך הכל ציבור בחו"ל
-	-	-	-	-	בנקים בחו"ל
30	30	5	12	25	סך הכל פעילות בחו"ל
1,094	305	114	80	191	סך הכל ציבור
-	-	-	-	-	סך הכל בנקים
1,094	305	114	80	191	סך הכל*
					מזה:
323	257	84	69	173	• נמדד לפי ערך נוכחי של תזרימי מזומנים
146	121	79	7	42	• חובות בארגון מחדש

הערות:

1. אשראי לציבור, פקדונות בבנקים וחובות אחרים למעט אג"ח.
2. הפרשה להפסדי אשראי על בסיס פרטני.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ביאור 14 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות⁽¹⁾ (המשך)

3. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

(א) חובות פגומים והפרשה פרטנית (במיליוני ש"ח) (המשך)

30 בספטמבר 2015					
(לא מבוקר)					
חובות פגומים	סך הכל		חובות פגומים בגינם נערכה הפרשה להפסדי אשראי		יתרת הפרשה ⁽²⁾
	יתרה חוזית	יתרה רשומה	חובות פגומים אחרים	יתרה רשומה	
					פעילות בישראל:
					ציבור - מסחרי:
222	33	17	7	16	• בינוי ונדל"ן - בינוי
27	21	21	-	-	- פעילות בנדל"ן
10	6	1	5	5	• שירותים פיננסיים
647	199	85	40	114	• אחר
906	259	124	52	135	סך הכל מסחרי
-	-	-	-	-	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור
216	33	22	6	11	- אחר
1,122	292	146	58	146	סך הכל ציבור בישראל
-	-	-	-	-	בנקים בישראל
1,122	292	146	58	146	סך הכל פעילות בישראל
					פעילות בחו"ל:
					ציבור - מסחרי:
-	-	-	-	-	• בינוי ונדל"ן
32	31	6	12	25	• אחר
32	31	6	12	25	סך הכל ציבור בחו"ל
-	-	-	-	-	בנקים בחו"ל
32	31	6	12	25	סך הכל פעילות בחו"ל
1,154	323	152	70	171	סך הכל ציבור
-	-	-	-	-	סך הכל בנקים
1,154	323	152	70	171	סך הכל ¹
					מזה:
392	286	119	66	167	• נמדד לפי ערך נוכחי של תזרימי מזומנים
160	138	92	9	46	• חובות בארגון מחדש

הערות:

1. אשראי לציבור, פקדונות בבנקים וחובות אחרים למעט אג"ח.

2. הפרשה להפסדי אשראי על בסיס פרטני.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ביאור 14 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות⁽¹⁾ (המשך)

3. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

(א) חובות פגומים והפרשה פרטנית (במיליוני ש"ח) (המשך)

31 בדצמבר 2015					
(מבוקר)					
חובות פגומים	חובות פגומים		חובות פגומים בגינם נערכה הפרשה להפסדי אשראי		
	סך הכל	אחרים	יתרת הפרשה ⁽²⁾	יתרה רשומה	
יתרה חוזית	יתרה רשומה	יתרה רשומה			
					פעילות בישראל:
					ציבור - מסחרי:
223	31	14	8	17	• בינוי ונדל"ן - בינוי
43	36	36	-	-	• פעילות בנדל"ן
10	6	1	5	5	• שירותים פיננסיים
660	202	74	45	128	• אחר
936	275	125	58	150	סך הכל מסחרי
-	-	-	-	-	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור
215	26	21	2	5	- אחר
1,151	301	146	60	155	סך הכל ציבור בישראל
-	-	-	-	-	בנקים בישראל
1,151	301	146	60	155	סך הכל פעילות בישראל
					פעילות בחו"ל:
					ציבור - מסחרי:
-	-	-	-	-	• בינוי ונדל"ן
31	31	6	12	25	• אחר
31	31	6	12	25	סך הכל ציבור בחו"ל
-	-	-	-	-	בנקים בחו"ל
31	31	6	12	25	סך הכל פעילות בחו"ל
1,182	332	152	72	180	סך הכל ציבור
-	-	-	-	-	סך הכל בנקים
1,182	332	152	72	180	סך הכל*
					מזה:
387	284	115	66	169	• נמדד לפי ערך נוכחי של תזרימי מזומנים
156	133	84	8	49	• חובות בארגון מחדש

הערות:

1. אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח.
2. הפרשה להפסדי אשראי על בסיס פרטני.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ביאור 14 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות⁽¹⁾ (המשך)

3. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

(ב) יתרה ממוצעת והכנסות ריבית (במיליוני ש"ח)

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2015 (לא מבוקר)			לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2016 (לא מבוקר)			
הכנסות ריבית שנרשמו ⁽⁴⁾⁽³⁾		יתרה ממוצעת של חובות פגומים ⁽²⁾	הכנסות ריבית שנרשמו ⁽⁴⁾⁽³⁾		יתרה ממוצעת של חובות פגומים ⁽²⁾	
אחר	על בסיס מזמן		אחר	על בסיס מזמן		
-	-	36	-	-	28	פעילות בישראל:
-	-	25	-	-	73	ציבור - מסחרי:
-	-	6	-	-	6	• כינוי ונדל"ן:
1	1	217	1	1	169	• שירותים פיננסיים
						• אחר
1	1	284	1	1	276	סך הכל מסחרי אנשים פרטיים
-	-	-	-	-	-	- הלוואות לדיור
-	-	41	-	-	22	- אחר
1	1	325	1	1	298	סך הכל ציבור בישראל
-	-	-	-	-	-	בנקים בישראל
1	1	325	1	1	298	סך הכל פעילות בישראל
						פעילות בחו"ל:
-	-	-	-	-	-	ציבור - מסחרי:
-	-	31	-	-	30	• כינוי ונדל"ן
						• אחר
-	-	31	-	-	30	סך הכל ציבור בחו"ל
-	-	-	-	-	-	בנקים בחו"ל
-	-	31	-	-	30	סך הכל פעילות בחו"ל
1	1	356	1	1	328	סך הכל ציבור
-	-	-	-	-	-	סך הכל בנקים
1	1	356	1	1	328	סך הכל

הערות:

1. אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח.
2. יתרת חוב רשומה ממוצעת של חובות פגומים בתקופת הדיווח.
3. הכנסות ריבית שנרשמו בתקופת הדיווח בגין היתרה הממוצעת של החובות הפגומים בתקופה בה החובות סווגו כפגומים.
4. הכנסות הריבית על בסיס חוזי שהיו נרשמות אילו החובות הפגומים היו צוברים ריבית לפי התנאים המקוריים, הסתכמו בשלושת החודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2016 בסך של 4 מיליון ש"ח (בתקופה המקבילה אשתקד - 5 מיליון ש"ח).

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ביאור 14 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות⁽⁴⁾ (המשך)

3. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

(ב) יתרה ממוצעת והכנסות ריבית (במיליוני ש"ח) (המשך)

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2015 (לא מבוקר)			לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2016 (לא מבוקר)			
הכנסות ריבית שנרשמו ⁽⁴⁾⁽³⁾			הכנסות ריבית שנרשמו ⁽⁴⁾⁽³⁾			
אחר	על בסיס מזמן	יתרה ממוצעת של חובות פגומים ⁽²⁾	אחר	על בסיס מזמן	יתרה ממוצעת של חובות פגומים ⁽²⁾	
-	-	40	-	-	32	פעילות בישראל:
-	-	29	-	-	77	ציבור - מסחרי:
-	-	6	-	-	6	• בינוי ונדל"ן:
3	3	244	3	3	189	- בינוי
3	3	319	3	3	304	- פעילות בנדל"ן
-	-	-	-	-	-	• שירותים פיננסיים
-	-	48	-	-	26	• אחר
3	3	367	3	3	330	סך הכל מסחרי
-	-	-	-	-	-	אנשים פרטיים
-	-	-	-	-	-	- הלוואות לדיור
3	3	367	3	3	330	- אחר
-	-	-	-	-	-	סך הכל ציבור בישראל
3	3	367	3	3	330	בנקים בישראל
-	-	-	-	-	-	סך הכל פעילות בישראל
-	-	-	-	-	-	פעילות בחו"ל:
-	-	-	-	-	-	ציבור - מסחרי:
-	-	32	-	-	31	• בינוי ונדל"ן
-	-	32	-	-	31	• אחר
-	-	-	-	-	-	סך הכל ציבור בחו"ל
-	-	32	-	-	31	בנקים בחו"ל
-	-	-	-	-	-	סך הכל פעילות בחו"ל
3	3	399	3	3	361	סך הכל ציבור
-	-	-	-	-	-	סך הכל בנקים
3	3	399	3	3	361	סך הכל

הערות:

1. אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח.
2. יתרת חוב רשומה ממוצעת של חובות פגומים בתקופת הדיווח.
3. הכנסות הריבית שנרשמו בתקופת הדיווח בגין היתרה הממוצעת של החובות הפגומים, בפרק הזמן בו החובות סווגו כפגומים.
4. הכנסות הריבית על בסיס חוזי שהיו נרשמות אילו החובות הפגומים היו צוברים ריבית לפי התנאים המקוריים, הסתכמו בתשעת החודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2016 בסך של 13 מיליון ש"ח (בתקופה המקבילה אשתקד - 14 מיליון ש"ח).

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ביאור 14 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות⁽⁴⁾ (המשך)

3. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

(ב) יתרה ממוצעת והכנסות ריבית (במיליוני ש"ח) (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015			
(מבוקר)			
הכנסות ריבית שנרשמו ⁽⁴⁾⁽³⁾		יתרה ממוצעת של חובות פגומים ⁽²⁾	
אחר	על בסיס מזומן		
פעילות בישראל:			
ציבור - מסחרי:			
• בינוי ונדל"ן:			
-	-	42	- בינוי
1	1	45	- פעילות בנדל"ן
-	-	6	• שירותים פיננסיים
3	3	268	• אחר
4	4	361	סך הכל מסחרי
-	-	-	אנשים פרטיים
-	-	42	- הלוואות לדיור
-	-	-	- אחר
4	4	403	סך הכל ציבור בישראל
-	-	-	בנקים בישראל
4	4	403	סך הכל פעילות בישראל
פעילות בחו"ל:			
ציבור - מסחרי:			
• בינוי ונדל"ן			
-	-	31	• אחר
-	-	31	סך הכל ציבור בחו"ל
-	-	-	בנקים בחו"ל
-	-	31	סך הכל פעילות בחו"ל
4	4	434	סך הכל ציבור
-	-	-	סך הכל בנקים
4	4	434	סך הכל

הערות:

1. אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח.
2. יתרת חוב רשומה ממוצעת של חובות פגומים בתקופת הדיווח.
3. הכנסות ריבית שנרשמו בתקופת הדיווח בגין היתרה הממוצעת של החובות הפגומים, בתקופה בה סווגו כפגומים.
4. הכנסות הריבית על בסיס חוזי שהיו נרשמות אילו החובות הפגומים היו צוברים ריבית לפי התנאים המקוריים, הסתכמו בשנת 2015 בסך של 18 מיליון ש"ח.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ביאור 14 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות⁽¹⁾ (המשך)

3. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

(ג) חובות בעייתיים בארגון מחדש (במיליוני ש"ח)

30 בספטמבר 2016

(לא מבוקר)

סך הכל ⁽²⁾	צובר הכנסות ריבית			אינו צובר ריבית	
	חוב שאינו בפיגור	בפיגור של 30 ועד 89 יום	בפיגור של 90 יום ומעלה		
					פעילות בישראל:
					ציבור - מסחרי:
7	2	-	-	5	• בינוי ונדל"ן - בינוי
16	9	-	-	7	- פעילות בנדל"ן
-	-	-	-	-	• שירותים פיננסיים
74	39	2	-	33	• אחר
97	50	2	-	45	סך הכל מסחרי
19	10	1	-	8	אנשים פרטיים - אחר
116	60	3	-	53	סך הכל ציבור בישראל
-	-	-	-	-	בנקים בישראל
116	60	3	-	53	סך הכל פעילות בישראל
					פעילות בחו"ל:
					ציבור - מסחרי:
-	-	-	-	-	• בינוי ונדל"ן
5	5	-	-	-	• מסחרי אחר
5	5	-	-	-	סך הכל ציבור בחו"ל
-	-	-	-	-	בנקים בחו"ל
5	5	-	-	-	סך הכל פעילות בחו"ל
121	65	3	-	53	סך הכל ציבור
-	-	-	-	-	סך הכל בנקים
121	65	3	-	53	סך הכל

1. אשראי לציבור, פקדונות בבנקים וחובות אחרים למעט אנ"ת.

2. נכלל בחובות פגומים.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ביאור 14 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות⁽¹⁾ (המשך)

3. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

(ג) חובות בעייתיים בארגון מחדש (במיליוני ש"ח) (המשך)

30 בספטמבר 2015				
(לא מבוקר)				
צובר הכנסות ריבית				
אינו צובר ריבית	בפיגור של 90 יום ומעלה	בפיגור של 30 ועד 89 יום	חוב שאינו בפיגור	סך הכל ⁽²⁾
פעילות בישראל:				
ציבור - מסחרי:				
4	-	-	5	9
• בינוי ונדל"ן - בינוי				
-	-	-	11	11
- פעילות בנדל"ן				
-	-	-	1	1
• שירותים פיננסיים				
32	-	1	57	90
• אחר				
36	-	1	74	111
סך הכל מסחרי				
8	-	-	13	21
אנשים פרטיים - אחר				
44	-	1	87	132
סך הכל ציבור בישראל				
-	-	-	-	-
בנקים בישראל				
44	-	1	87	132
סך הכל פעילות בישראל				
פעילות בחו"ל:				
ציבור - מסחרי:				
-	-	-	-	-
• בינוי ונדל"ן				
6	-	-	-	6
• מסחרי אחר				
6	-	-	-	6
סך הכל ציבור בחו"ל				
-	-	-	-	-
בנקים בחו"ל				
6	-	-	-	6
סך הכל פעילות בחו"ל				
50	-	1	87	138
סך הכל ציבור				
-	-	-	-	-
סך הכל בנקים				
50	-	1	87	138
סך הכל				

1. אשראי לציבור, פקדונות בבנקים וחובות אחרים למעט אג"ח.

2. נכלל בחובות פגומים.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ביאור 14 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות⁽¹⁾ (המשך)

3. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

(ג) חובות בעייתיים בארגון מחדש⁽²⁾ (במיליוני ש"ח) (המשך)

31 בדצמבר 2015

(מבוקר)				
צובר הכנסות ריבית				
סך הכל ⁽²⁾	חוב שאינו בפיגור	תקופת הפיגור		אינו צובר ריבית
		בפיגור של 30 ועד 89 יום	בפיגור של 90 יום ומעלה	
פעילות בישראל:				
ציבור מסחרי:				
				• בינוי ונדל"ן - בינוי
9	4	-	-	5
				- פעילות בנדל"ן
11	8	-	-	3
				• שירותים פיננסיים
1	1	-	-	-
				• אחר
86	58	1	-	27
107	71	1	-	35
				סך הכל מסחרי
20	11	-	-	9
				אנשים פרטיים - אחר
127	82	1	-	44
				סך כל הציבור בישראל
-	-	-	-	-
				בנקים בישראל
127	82	1	-	44
				סך הכל פעילות בישראל
				פעילות בחו"ל
ציבור מסחרי:				
				• בינוי נדל"ן
-	-	-	-	-
				• אחר
6	6	-	-	-
				סך הכל ציבור בחו"ל
6	6	-	-	-
				בנקים בחו"ל
-	-	-	-	-
				סך הכל פעילות בחו"ל
6	6	-	-	-
				סך הכל ציבור
133	88	1	-	44
				סך הכל בנקים
-	-	-	-	-
				סך הכל
133	88	1	-	44

1. אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח.

2. נכלל בחובות פגומים.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ביאור 14 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות^(א) (המשך)

3. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

(ד) חובות בעייתיים בארגון מחדש⁽²⁾ (במיליוני ש"ח)

ארגונים מחדש שבוצעו						
בשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2015			בשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2016			
(לא מבוקר)			(לא מבוקר)			
יתרת חוב רשומה			יתרת חוב רשומה			
מספר חוזים	לפני הארגון ⁽²⁾	אחרי הארגון ⁽²⁾	מספר חוזים	לפני הארגון ⁽²⁾	אחרי הארגון ⁽²⁾	
						פעילות בישראל:
						ציבור - מסחרי:
						• בינוי ונדל"ן - בינוי
						- פעילות בנדל"ן
						• שירותים פיננסיים
						• אחר
						סך הכל מסחרי
						אנשים פרטיים - הלוואות לדיור
						- אחר
						סך הכל ציבור בישראל
						בנקים בישראל
						סך הכל פעילות בישראל
						פעילות בחו"ל:
						ציבור - מסחרי:
						• בינוי ונדל"ן
						• מסחרי אחר
						סך הכל ציבור בחו"ל
						בנקים בחו"ל
						סך הכל פעילות בחו"ל
						סך הכל ציבור
						סך הכל בנקים
						סך הכל

1. אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח.

2. כלולים בחובות פגומים

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ביאור 14 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות⁽¹⁾ (המשך)

3. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

(ד) חובות בעייתיים בארגון מחדש⁽²⁾ (במיליוני ש"ח) (המשך)

ארגונים מחדש שבוצעו						
בתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2015			בתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2016			
(לא מבוקר)			(לא מבוקר)			
יתרת חוב רשומה			יתרת חוב רשומה			
אחרי הארגון ⁽²⁾	לפני הארגון	מספר חוזים	אחרי הארגון ⁽²⁾	לפני הארגון	מספר חוזים	
3	7	51	5	5	72	פעילות בישראל:
-	-	2	3	3	6	ציבור - מסחרי:
-	-	1	-	-	2	• בינוי ונדל"ן - בינוי
50	52	223	28	30	248	- פעילות בנדל"ן
53	59	277	36	38	328	• שירותים פיננסיים
-	-	-	-	-	-	• אחר
11	12	733	10	13	767	סך הכל מסחרי
64	71	1,010	46	51	1,095	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור
-	-	-	-	-	-	- אחר
64	71	1,010	46	51	1,095	סך הכל ציבור בישראל
-	-	-	-	-	-	בנקים בישראל
64	71	1,010	46	51	1,095	סך הכל פעילות בישראל
-	-	-	-	-	-	פעילות בחו"ל:
-	-	-	-	-	-	ציבור - מסחרי:
-	-	-	-	-	2	• בינוי ונדל"ן
-	-	-	-	-	2	• מסחרי אחר
-	-	-	-	-	2	סך הכל ציבור בחו"ל
-	-	-	-	-	-	בנקים בחו"ל
-	-	-	-	-	2	סך הכל פעילות בחו"ל
64	71	1,010	46	51	1,097	סך הכל ציבור
-	-	-	-	-	-	סך הכל בנקים
64	71	1,010	46	51	1,097	סך הכל

1. אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ביאור 14 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות⁽¹⁾ (המשך)

3. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

(ד) חובות בעייתיים בארגון מחדש⁽²⁾ (במיליוני ש"ח) (המשך)

2. כלול בחובות פגומים.

ארגונים מחדש שבוצעו			
בשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015			
(מבוקר)			
	יתרת חוב רשומה	מספר חוזים	
	לפני הארגון	אחרי הארגון ⁽²⁾	
פעילות בישראל			
ציבור מסחרי:			
	9	68	• בינוי ונדל"ן - בינוי
5			- פעילות בנדל"ן
3	3	6	• שירותים פיננסיים
-	-	1	• אחר
58	60	315	
66	72	390	סך הכל מסחרי
-	-	-	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור
15	16	1,000	- אחר
81	88	1,390	סך הכל ציבור בישראל
-	-	-	בנקים בישראל
81	88	1,390	סך הכל פעילות בישראל
פעילות בחו"ל			
ציבור מסחרי:			
	-	-	• בינוי ונדל"ן
-	-	-	• אחר
-	-	-	סך הכל ציבור בחו"ל
-	-	-	בנקים
-	-	-	סך הכל פעילות בחו"ל
81	88	1,390	סך הכל ציבור
-	-	-	סך הכל בנקים
81	88	1,390	סך הכל

1. אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח.

2. כלולים בחובות פגומים.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ביאור 14 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות⁽¹⁾ (המשך)

3. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

(ד) חובות בעייתיים בארגון מחדש⁽²⁾ (במיליוני ש"ח) (המשך)

ארגונים מחדש שבוצעו וכשלו ⁽³⁾			
בשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2015		בשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2016	
(לא מבוקר)		(לא מבוקר)	
מספר חוזים	יתרת חוב רשומה	מספר חוזים	יתרת חוב רשומה
4	-	4	-
-	-	-	-
1	-	1	-
19	1	15	1
24	1	20	1
-	-	-	-
47	-	39	-
71	1	59	1
-	-	-	-
71	1	59	1
-	-	-	-
71	1	59	1

פעילות בישראל:

ציבור - מסחרי:

- בינוי ונדל"ן - בינוי
- פעילות בנדל"ן
- שירותים פיננסיים
- אחר

סך הכל מסחרי

אנשים פרטיים - הלוואות לדיור

- אחר

סך הכל ציבור בישראל

בנקים בישראל

סך הכל פעילות בישראל

פעילות בחו"ל:

ציבור - מסחרי:

- בינוי ונדל"ן
- מסחרי אחר

סך הכל ציבור בחו"ל

בנקים בחו"ל

סך הכל פעילות בחו"ל

סך הכל ציבור

סך הכל בנקים

סך הכל

1. אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח.

2. כלולים בחובות פגומים.

3. חובות שהפכו בתקופת הדיווח לחובות בפיגור של 30 ימים ומעלה, אשר אורגנו מחדש במהלך השנה שקדמה למועד סיווגם כ"חובות בפיגור".

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ביאור 14 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות⁽¹⁾ (המשך)

3. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

(ד) חובות בעייתיים בארגון מחדש⁽²⁾ (במיליוני ש"ח) (המשך)

ארגונים מחדש שבוצעו וכשלו⁽³⁾

בשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015		בתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2015		בתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2016		
(מבוקר)		(לא מבוקר)		(לא מבוקר)		
מספר חוזים	יתרת חוב רשומה	מספר חוזים	יתרת חוב רשומה	מספר חוזים	יתרת חוב רשומה	
-	9	-	8	-	8	פעילות בישראל: ציבורי - מסחרי:
-	1	-	-	-	1	• בינוי ונדל"ן - בינוי
-	1	-	1	-	1	- פעילות בנדל"ן
3	72	2	54	4	50	• שירותים פיננסיים
3	83	2	63	4	60	• אחר
-	-	-	-	-	-	סך הכל מסחרי
2	261	2	198	1	132	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור
5	344	4	261	5	192	- אחר
-	-	-	-	-	-	סך הכל ציבור בישראל
5	344	4	261	5	192	בנקים בישראל
5	344	4	261	5	192	סך הכל פעילות בישראל
-	-	-	-	-	-	פעילות בחו"ל:
-	-	-	-	-	-	ציבור - מסחרי:
-	-	-	-	-	-	• בינוי ונדל"ן
-	-	-	-	-	-	• מסחרי אחר
-	-	-	-	-	-	סך הכל ציבור בחו"ל
-	-	-	-	-	-	בנקים בחו"ל
-	-	-	-	-	-	סך הכל פעילות בחו"ל
5	344	4	261	5	192	סך הכל ציבור
-	-	-	-	-	-	סך הכל בנקים
5	344	4	261	5	192	סך הכל

1. אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח.

2. כלולים בחובות פגומים.

3. חובות שהפכו בתקופת הדיווח לחובות בפיגור של 30 ימים ומעלה, אשר אורגנו מחדש במהלך השנה שקדמה למועד סיווגם כ"חובות בפיגור".

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ביאור 14 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות⁽¹⁾ (המשך)

4. מידע נוסף על הלוואות לדיור

(א) כללי:

בהתאם להוראות שפרסם בנק ישראל, נדרשו התאגידים הבנקאיים לכלול בדוחותיהם הכספיים מידע באשר להרכב תיק הלוואות לדיור שנכלל בסעיף "אשראי לציבור" (כולל הלוואות שניתנו בבטחון דירת מגורים), לרבות: היקף התיק, יתרת הלוואות הכוללת "מרכיבים נדחים", יתרת הלוואות שניתנו בתנאי "ריבית משתנה" והיחס שבין היקף הלוואה, לבין שווי הנכס המובטח על ידה (LTV).

(ב) ההרכב:

30 בספטמבר 2016

(לא מבוקר)

יתרת הלוואות לדיור						
טיב הבטחון	שיעור המימון ⁽²⁾	ללא מרכיבים נדחים		מרכיבים נדחים		סיכון אשראי חוץ מאזני
		מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
שיעבוד ראשון	• עד 60%	2,635	75	2,710	1,917	122
	• מעל 60%	941	12	953	656	57
שיעבוד משני או - ללא שיעבוד		47	1	48	2	-
סך הכל		3,623	88	3,711	2,575	179

ליום 30 בספטמבר 2015

(לא מבוקר)

יתרת הלוואות לדיור						
טיב הבטחון	שיעור המימון ⁽²⁾	ללא מרכיבים נדחים		מרכיבים נדחים		סיכון אשראי חוץ מאזני
		מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
שיעבוד ראשון	• עד 60%	2,409	85	2,494	1,851	95
	• מעל 60%	680	10	690	519	44
שיעבוד משני או - ללא שיעבוד		47	-	47	-	-
סך הכל		3,136	95	3,231	2,370	139

1. אשראי לציבור, אשראי לממשלה, פקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח.

2. היחס בין המסגרת המאושרת לבין שווי הנכס, במועד אישור המסגרת.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ביאור 14 - מידע נוסף על סיכון אשראי, לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות⁽¹⁾ (המשך)

4. מידע נוסף על הלוואות לדיור

(ב) ההרכב: (המשך)

31 בדצמבר 2015						
(מבוקר)						
יתרת הלוואות לדיור						
סיכון אשראי חוץ מאזני	מזה: ריבית משתנה	סך הכל	מרכיבים נדחים	ללא מרכיבים נדחים	שיעור המימון ⁽²⁾	טיב הבטחון
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	אחוזים	
147	1,844	2,523	74	2,449	60%	שיעבוד ראשון
80	542	740	12	728	60%	מעל 60%
-	-	47	-	47		שיעבוד משני או - ללא שיעבוד
227	2,386	3,310	86	3,224		סך הכל

1. אשראי לציבור, אשראי לממשלה, פקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח.
2. היחס בין המסגרת המאושרת לבין שווי הנכס, במועד אישור המסגרת.

ג. מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים

יתרות החוזים או הסכומים הנקובים שלהם לסוף התקופה (במיליוני ש"ח)

31 בדצמבר 2015		30 בספטמבר 2015		30 בספטמבר 2016		עסקאות בהן היתרה מייצגת סיכון אשראי (במיליוני ש"ח)
(מבוקר)		(לא מבוקר)		(לא מבוקר)		
הפרשה להפסדי אשראי ⁽³⁾	יתרת החוזה ⁽¹⁾	הפרשה להפסדי אשראי ⁽²⁾	יתרת החוזה ⁽¹⁾	הפרשה להפסדי אשראי ⁽²⁾	יתרת החוזה ⁽¹⁾	
-	68	-	50	1	61	אשראי תעודות
10	299	6	311	6	318	ערכויות להבטחת אשראי
2	984	1	920	1	1,221	ערכויות לרוכשי דירות
5	677	4	676	12	825	ערכויות והתחייבויות אחרות
1	686	1	677	2	763	מסגרות אשראי של כרטיסי אשראי שלא נוצלו
4	1,229	3	1,147	4	1,265	מסגרות חו"ד ומסגרות אשראי אחרות בחשבונות לפי דרישה שלא נוצלו
-	753	-	753	-	1,037	התחייבויות להוצאת ערכויות
7	945	3	898	4	1,020	התחייבויות בלתי חוזרות למתן אשראי שאושר ועדיין לא ניתן ⁽³⁾

- * מסגרות אשראי של כרטיסי אשראי ניתנות לביטול בכל עת - ללא תנאי.
1. יתרות החוזים או הסכומים הנקובים שלהם לסוף התקופה, לפני השפעת הפרשה להפסדי אשראי.
 2. יתרת הפרשה להפסדי אשראי.
 3. כולל התחייבות עקרונית להעמדת הלוואה לדיור.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ביאור 15 - דוח על נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה

(לא מבוקר) (במיליוני ש"ח)

30 בספטמבר 2016						
סך הכל	פריטים שאינם כספיים ⁽²⁾	מטבע חוץ ⁽¹⁾		מטבע ישראלי		
		אחר	דולר	צמוד מדד	לא צמוד	
נכסים						
2,603	-	153	403	325	1,722	מזומנים ופקדונות בבנקים
6,134	13	131	533	1,665	3,792	ניירות ערך
21,925	-	206	527	1,764	19,428	אשראי לציבור, נטו
9	7	-	-	2	-	השקעה בחברות כלולות
356	356	-	-	-	-	בניינים וציוד
12	3	1	1	5	2	נכסים בגין מכשירים נגזרים
395	60	-	3	8	324	נכסים אחרים
31,434	439	491	1,467	3,769	25,268	סך הכל נכסים
התחייבויות						
26,400	-	639	1,908	2,604	21,249	פקדונות הציבור
263	-	14	72	-	177	פקדונות מבנקים
152	-	-	28	-	124	פקדונות הממשלה
921	-	-	-	665	256	אג"ח וכתבי התחייבות נדחים
102	3	2	22	54	21	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
1,409	32	5	2	14	1,356	התחייבויות אחרות
29,247	35	660	2,032	3,337	23,183	סך הכל התחייבויות
2,187	404	(169)	(565)	432	2,085	הפרש
מכשירים נגזרים שאינם מגדרים:						
-	-	162	599	315	(1,076)	מכשירים נגזרים (למעט אופציות)
-	-	-	(9)	-	9	אופציות בכסף נטו (במונחי נכס בסיס)
-	-	-	-	-	-	אופציות מחוץ לכסף נטו (במונחי נכס בסיס)
2,187	404	(7)	25	747	1,018	סך הכל כללי
-	-	-	(9)	-	9	אופציות בכסף נטו (סכום נקוב מהוון)
-	-	-	-	-	-	אופציות מחוץ לכסף נטו (סכום נקוב מהוון)

1. כולל צמודי מטבע חוץ.

2. לרבות יתרות בגין מכשירים נגזרים שהבסיס שלהם הינו פריט לא כספי.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ביאור 15 - דוח על נכסים ותחייבויות לפי בסיסי הצמדה (המשך)

(לא מבוקר) (במיליוני ש"ח)

30 בספטמבר 2015						
סך הכל	פריטים שאינם כספיים ⁽²⁾	מטבע חוץ ⁽¹⁾		מטבע ישראלי		
		אחר	דולר	צמוד מדד	לא צמוד	
נכסים						
5,282	-	112	333	100	4,737	מזומנים ופקדונות בבנקים
2,777	12	18	413	938	1,396	ניירות ערך
20,268	-	310	655	1,871	17,432	אשראי לציבור, נטו
7	5	-	-	2	-	השקעה בחברות כלולות
353	353	-	-	-	-	בניינים וציוד
29	6	3	19	-	1	נכסים בגין מכשירים נגזרים
396	53	-	-	8	335	נכסים אחרים
29,112	429	443	1,420	2,919	23,901	סך הכל נכסים
התחייבויות						
24,081	-	652	2,231	2,992	18,206	פקדונות הציבור
790	-	9	41	-	740	פקדונות מבנקים
157	-	-	31	-	126	פקדונות הממשלה
672	-	-	-	672	-	כתבי התחייבות נדחים
120	6	18	23	54	19	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
1,201	27	2	7	15	1,150	התחייבויות אחרות
27,021	33	681	2,333	3,733	20,241	סך הכל התחייבויות
2,091	396	(238)	(913)	(814)	3,660	הפרש
מכשירים נגזרים שאינם מגדרים:						
-	-	236	924	1,155	(2,315)	מכשירים נגזרים (למעט אופציות)
-	-	-	(11)	-	11	אופציות בכסף נטו (במונחי נכס בסיס)
-	-	-	-	-	-	אופציות מחוץ לכסף נטו (במונחי נכס בסיס)
2,091	396	(2)	-	341	1,356	סך הכל כללי
-	-	-	(13)	-	13	אופציות בכסף נטו (סכום נקוב מהוון)
-	-	-	-	-	-	אופציות מחוץ לכסף נטו (סכום נקוב מהוון)

1. כולל צמודי מטבע חוץ.

2. לרבות יתרות בגין מכשירים נגזרים שהבסיס שלהם הינו פריט לא כספי.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ביאור 15 - דוח על נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה (המשך)

(מבוקר) (במיליוני ש"ח)

31 בדצמבר 2015						
סך הכל	פריטים שאינם כספיים ²⁾	מטבע חוץ ¹⁾		מטבע ישראלי		
		אחר	דולר	צמוד מדד	לא צמוד	
נכסים						
5,502	-	169	218	100	5,015	מזומנים ופקדונות בבנקים
3,432	12	11	519	923	1,967	ניירות ערך
20,417	-	285	606	1,832	17,694	אשראי לציבור, נטו
7	5	-	-	2	-	השקעה בחברות כלולות
346	346	-	-	-	-	בניינים וציוד
31	8	1	20	-	2	נכסים בגין מכשירים נגזרים
341	9	-	-	8	324	נכסים אחרים
30,076	380	466	1,363	2,865	25,002	סך הכל נכסים
התחייבויות						
25,388	-	659	2,075	2,854	19,800	פקדונות הציבור
459	-	5	48	-	406	פקדונות מבנקים
151	-	-	29	-	122	פקדונות הממשלה
672	-	-	-	672	-	כתבי התחייבות נדחים
122	8	18	15	55	26	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
1,181	28	2	5	10	1,136	התחייבויות אחרות
27,973	36	684	2,172	3,591	21,490	סך הכל התחייבויות
הפרש						
2,103	344	(218)	(809)	(726)	3,512	
מכשירים נגזרים שאינם מגדרים:						
-	-	203	825	1,155	(2,183)	מכשירים נגזרים (למעט אופציות)
-	-	-	(10)	-	10	אופציות בכסף נטו (במונחי נכס בסיס)
-	-	-	-	-	-	אופציות מחוץ לכסף נטו (במונחי נכס בסיס)
2,103	344	(15)	6	429	1,339	סך הכל כללי
-	-	-	(11)	-	11	אופציות בכסף נטו (סכום נקוב מהוון)
-	-	-	-	-	-	אופציות מחוץ לכסף נטו (סכום נקוב מהוון)

1. כולל צמודי מטבע חוץ.

2. לרבות יתרות בגין מכשירים נגזרים שהבסיס שלהם הינו פריט לא כספי.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ביאור 16 - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים

א. שווי הוגן של מכשירים פיננסיים

הביאור כולל מידע בדבר הערכת השווי ההוגן של מכשירים פיננסיים.

לרוב המכשירים הפיננסיים בבנק לא ניתן לצטט "מחיר שוק" מכיוון שלא קיים שוק פעיל בו הם נסחרים. לפיכך, השווי ההוגן נאמד באמצעות מודלים מקובלים לתמחור, כגון ערך נוכחי של תזרים מזומן עתידי, המהווה בריבית ניכיון בשיעור המשקף את רמת הסיכון הגלומה במכשיר הפיננסי, לפי הערכת ההנהלה.

חישובי השווי ההוגן מבוססים על הערכה אובייקטיבית של תזרימי מזומנים עתידיים ושיעורי הריבית המנכים אותם לערכם הנוכחי. לפיכך, הערכת השווי ההוגן, עבור רוב המכשירים הפיננסיים אינה בהכרח אינדיקציה לשווי מימושו של המכשיר הפיננסי ביום הדיווח.

הערכת השווי ההוגן נערכה לפי שיעורי הריבית התקפים למועד הדיווח ואינה לוקחת בחשבון תנודתיות בשיעורי הריבית. תחת הנחת שיעורי ריבית אחרים יתקבלו ערכי שווי הוגן שיכול שיהיו שונים באופן מהותי. בעיקר הדברים אמורים לגבי המכשירים הפיננסיים בריבית קבועה או שאינם נושאים ריבית.

בנוסף, בקביעת ערכי השווי ההוגן לא הובאו בחשבון העמלות שיתקבלו או ישולמו אגב הפעילות העסקית וכן אינם כוללים את השפעת המס.

יותר מכך, הפער בין היתרה במאזן לבין יתרות השווי ההוגן יתכן ולא ימומש, מכיוון שברוב המקרים הבנק עשוי להחזיק במכשיר הפיננסי עד לפרעונו.

בשל כל אלו יש להדגיש כי אין בנתונים הכלולים בביאור זה כדי להצביע על שווי הבנק. כמו כן, בשל הקשת הרחבה של טכניקות הערכה והאומדנים האפשריים ליישום במהלך ביצוע הערכת השווי ההוגן, יש להיזהר בעת עריכת השוואות ערכי שווי הוגן בין בנקים שונים.

ב. השיטות וההנחות העיקריות לצורך אומדן השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים

(1) מכשירים פיננסיים סחירים:

השקעה בניירות ערך ואגרות חוב שהונפקו על ידי הבנק - השווי ההוגן נקבע לפי שווי שוק.

(2) מכשירים פיננסיים שאינם סחירים (למעט מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים):

השווי ההוגן של מכשירים פיננסיים שאינם סחירים בריבית קבועה נקבע, בדרך כלל, על ידי היוון תזרים מזומן עתידי לפי שיעורי הריבית שבהם ביצע הבנק או היה מבצע, עסקאות דומות במועד הדיווח, כמפורט להלן:

אשראי לציבור - השווי ההוגן של יתרת האשראי לציבור נאמד לפי שיטת הערך הנוכחי של תזרימי מזומנים עתידיים מנוכים בשיעור ניכיון מתאים.

הערך הנוכחי נמדד עבור תזרים התקבולים העתידי (קרן וריבית) לכל הלואה בנפרד, בשיעור ריבית המשקף את רמת הסיכון הגלומה באשראי.

קביעת רמת הסיכון, כאמור, נגזרת ממודל דירוג לווים המשמש את הבנק ובוחן את רמת הסיכון של הלקוח בהתבסס על פרמטרים פיננסיים, ניהוליים וענפיים.

ביאור 16 - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

ב. השיטות וההנחות העיקריות לצורך אומדן השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים (המשך)

(2) מכשירים פיננסיים שאינם סחירים (למעט מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים) (המשך)

בדרך כלל שיעורי הריבית ששימשו לצורך היוון תזרימי המזומנים נקבעו לפי שיעורי ריבית בהן נעשות בבנק עסקאות דומות במועד הדיווח.

השווי ההוגן של חובות בעייתיים חושב תוך שימוש בשיעורי ריבית ניכיון המשקפים את סיכון האשראי הגלום בהם. בכל מקרה, שיעורי ניכיון אלה לא פחתו משיעור הריבית הגבוה ביותר המשמש את הבנק בעסקאותיו במועד הדיווח. תזרימי המזומנים עבור חובות בעייתיים, חושבו לאחר ניכוי ההפרשות הספציפיות להפסדי אשראי.

פקדונות וכתבי התחייבות נדחים - השווי ההוגן של יתרת הפקדונות וכתבי ההתחייבות נאמד בשיטת היוון תזרימי מזומנים עתידיים, לפי שיעור הריבית בו מגייס הבנק פקדונות דומים או כתבי התחייבות דומים לתאריך המאזן - בהתבסס על פרמטרים, כגון: תקופת הפקדון, סוג ההצמדה וגודל הפקדון.

בחישוב השווי ההוגן של פקדונות הצמודים למדד או לשקל לפי ברירה, נלקחו בחשבון גם השינויים האפשריים בשווי ההוגן של הפקדון בהתחשב בערך הזמן של הברירה ובשינויים הצפויים במדד המחירים עד למועד הפרעון של הפקדונות.

השווי ההוגן של אגרות חוב הנסחרות בשוק פעיל מבוסס על מחירי השוק של אותן אגרות חוב למועד הדיווח.

פקדונות הציבור כוללים "תכניות חסכון" המהווים פקדונות לתקופת פרעון ארוכה יחסית. על פי הנסיון שנצבר בבנק, חלק מהמפקידים נוהג לפרוע את הפקדונות קודם לתאריך הפרעון החוזי שלהם תמורת שוויים החוזי בניכוי "קנס פרעון מוקדם".

תזרימי המזומנים הצפויים בגין תכניות החסכון הוצגו בהתבסס על נתונים סטטיסטיים הכוללים תחזיות לפרעונות מוקדמים של אותן תכניות.

(3) מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים

השווי ההוגן של מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים המייצגים סיכון אשראי ובגין התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות - הוערך בהתאם לעמלות בעסקאות דומות במועד הדיווח תוך התאמה ליתרת תקופת העסקה ולאיכות האשראי של הצד הנגדי.

הערכת השווי ההוגן של "התחייבויות בלתי חוזרות לתת אשראי שאושר ועדיין לא ניתן" כללה התייחסות להפרש שבין הריבית שנקבעה בהסכם, לבין הריבית בעסקאות דומות במועד הדיווח.

מכשירים נגזרים - מכשירים נגזרים שיש להם שוק פעיל הוערכו לפי שווי שוק. מכשירים נגזרים שאינם נסחרים בשוק פעיל הוערכו לפי מודלים המשמשים את הבנק בפעילותו השוטפת ולוקחים בחשבון את הסיכונים הגלומים במכשיר הפיננסי.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ביאור 16 - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

ג. ההרכב

30 בספטמבר 2016

(לא מבוקר)

שווי הוגן					יתרה במאזן מיליוני ש"ח	
סך הכל מיליוני ש"ח	רמה 3 ⁽³⁾ מיליוני ש"ח	רמה 2 ⁽²⁾ מיליוני ש"ח	רמה 1 ⁽¹⁾ מיליוני ש"ח	סך הכל מיליוני ש"ח		
נכסים פיננסיים						
2,620	599	-	2,021	2,603	מזומנים ופקדונות בבנקים	
6,164	13	747	5,404	6,134	ניירות ערך ⁽⁴⁾	
21,827	21,804	2	21	21,925	אשראי לציבור, נטו	
12	8	1	3	12	נכסים בגין מכשירים נגזרים	
2	2	-	-	2	הלוואה לחברה כלולה	
32	24	8	-	32	נכסים פיננסיים אחרים	
30,657	22,450	758	7,449	30,708⁽⁵⁾	סך הכל נכסים פיננסיים	
התחייבויות פיננסיות						
26,604	6,545	20,059	-	26,400	פקדונות הציבור	
262	-	262	-	263	פקדונות מבנקים	
159	33	126	-	152	פקדונות הממשלה	
1,013	752	1	260	921	אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים	
102	54	45	3	102	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים	
765	764	1	-	765	התחייבויות פיננסיות אחרות	
28,905	8,148	20,494	263	28,603⁽⁵⁾	סך הכל התחייבויות פיננסיות	
מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים						
19	19	-	-	19	עסקאות בהן היתרה מייצגת סיכון אשראי	

הערות:

1. הנתונים מבוססים על מחירי שוק שצוטטו ב"שוק פעיל".
2. הנתונים מבוססים על מידע נצפה משמעותי אחר.
3. הנתונים מבוססים על מידע לא נצפה משמעותי.
4. לפירוט נוסף לגבי היתרות במאזן ונתוני השווי הוגן - ראה ביאור 5.
5. מזה נכסים בסך 8,006 מיליון ש"ח והתחייבויות בסך 8,695 מיליון ש"ח שיתרתם במאזן זהה או מהווה קירוב לשווי הוגן.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ביאור 16 - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

ג. ההרכב (המשך)

30 בספטמבר 2015					
(לא מבוקר)					
שווי הוגן					
סך הכל	רמה 3 ⁽³⁾	רמה 2 ⁽²⁾	רמה 1 ⁽¹⁾	יתרה במאזן	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
נכסים פיננסיים					
5,302	475	-	4,827	5,282	מזומנים ופקדונות בבנקים
2,811	12	519	2,280	2,777	ניירות ערך ⁽⁴⁾
20,458	20,434	2	22	20,268	אשראי לציבור, נטו
29	4	19	6	29	נכסים בגין מכשירים נגזרים
2	2	-	-	2	הלוואה לחברה כלולה
79	72	7	-	79	נכסים פיננסיים אחרים
28,681	20,999	547	7,135	28,437 ⁽⁵⁾	סך הכל נכסים פיננסיים
התחייבויות פיננסיות					
24,379	6,547	17,832	-	24,081	פקדונות הציבור
789	-	789	-	790	פקדונות מבנקים
164	36	128	-	157	פקדונות הממשלה
757	756	1	-	672	כתבי התחייבות נדחים
120	61	53	6	120	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
683	682	1	-	683	התחייבויות פיננסיות אחרות
26,892	8,082	18,804	6	26,503 ⁽⁵⁾	סך הכל התחייבויות פיננסיות
מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים					
15	15	-	-	15	עסקאות בהן היתרה מייצגת סיכון אשראי

הערות:

1. הנתונים מבוססים על מחירי שוק שצוטטו ב"שוק פעיל".
2. הנתונים מבוססים על מידע נצפה משמעותי אחר.
3. הנתונים מבוססים על מידע לא נצפה משמעותי.
4. לפירוט נוסף לגבי היתרות במאזן ונתוני השווי הוגן - ראה ביאור 5.
5. מזה נכסים בסך 7,514 מיליון ש"ח והתחייבויות בסך 8,322 מיליון ש"ח שיתרתם במאזן זהה או מהווה קירוב לשווי הוגן.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ביאור 16 - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

ג. ההרכב (המשך)

31 בדצמבר 2015					
(מבוקר)					
שווי הוגן					
סך הכל	רמה 3 ⁽³⁾	רמה 2 ⁽²⁾	רמה 1 ⁽⁴⁾	יתרה במאזן	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
נכסים פיננסיים					
5,522	431	-	5,091	5,502	מזומנים ופקדונות בבנקים
3,464	12	617	2,835	3,432	ניירות ערך ⁽⁴⁾
20,596	20,572	2	22	20,417	אשראי לציבור, נטו
31	1	22	8	31	נכסים בגין מכשירים נגזרים
2	2	-	-	2	הלוואה לחברה כלולה
66	59	7	-	66	נכסים פיננסיים אחרים
29,681	21,077	648	7,956	29,450 ⁽⁵⁾	סך כל הנכסים הפיננסיים
התחייבויות פיננסיות					
25,671	6,032	19,639	-	25,388	פקדונות הציבור
458	25	433	-	459	פקדונות מבנקים
157	36	121	-	151	פקדונות הממשלה
761	755	6	-	672	כתבי התחייבות נדחים
122	71	43	8	122	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
662	661	1	-	662	התחייבויות פיננסיות אחרות
27,831	7,580	20,243	8	27,454 ⁽⁵⁾	סך כל ההתחייבויות הפיננסיות
מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים					
16	16	-	-	16	עסקאות בהן היתרה מייצגת סיכון אשראי:

הערות:

1. הנתונים מבוססים על מחירי שוק שצוטטו ב"שוק פעיל".
2. הנתונים מבוססים על מידע נצפה משמעותי אחר.
3. הנתונים מבוססים על מידע לא נצפה משמעותי.
4. לפירוט נוסף לגבי היתרות במאזן ונתוני השווי הוגן - ראה ביאור 5.
5. מזה נכסים בסך 8,431 מיליון ש"ח והתחייבויות בסך 8,095 מיליון ש"ח שיתרתם במאזן זהה או מהווה קירוב לשווי הוגן.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ביאור 16 - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

ד. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה (מיליוני ש"ח)

30 בספטמבר 2016					
(לא מבוקר)					
מדידות שווי הוגן המתבססות על					
יתרה מאזנית	השפעת הסכמי קיזוז	נתונים לא נצפים (רמה 3)	נתונים נצפים אחרים (רמה 2)	מחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)	
242	-	-	-	242	נכסים מזומנים ופקדונות בבנקים
5,513	-	-	538	4,975	ניירות ערך זמינים למכירה
84	-	-	84	-	• אגרות חוב - של ממשלת ישראל
-	-	-	-	-	- של ממשלות זרות
206	-	-	96	110	- של מוסדות פיננסיים
					- אחרות
2	-	-	-	2	ניירות ערך למסחר
10	-	-	10	-	• אגרות חוב - ממשלתיות
					- אחרות
5,815	-	-	728	5,087	סך הכל ניירות ערך
21	-	-	-	21	אשראי לציבור - בגין השאלת ניירות ערך
2	-	-	2	-	- בגין נגזרים משוכצים
23	-	-	2	21	סך הכל אשראי לציבור
8	-	-	8	-	נכסים פיננסיים אחרים
5	-	5	-	-	נכסים בגין מכשירים נגזרים:
-	-	-	-	-	• חוזי ריבית - שקל מדד
4	-	3	1	-	- אחר
3	-	-	-	3	• חוזי מטבע חוץ
					• חוזים בגין מניות
12	-	8	1	3	סה"כ נכסים בגין מכשירים נגזרים
6,100	-	8	739	5,353	סך הכל נכסים
1	-	-	1	-	התחייבויות
					התחייבויות פיננסיות אחרות
-	-	-	-	-	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים:
28	-	-	28	-	• חוזי ריבית - שקל מדד
71	-	54	17	-	- אחר
3	-	-	-	3	• חוזי מטבע חוץ
					• חוזים בגין מניות
102	-	54	45	3	סה"כ התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
103	-	54	46	3	סך הכל התחייבויות

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ביאור 16 - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

ד. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה (מיליוני ש"ח) (המשך)

30 בספטמבר 2015					
(לא מבוקר)					
מדידות שווי הוגן המתבססות על					
יתרה מאזנית	השפעת הסכמי קיזוז	נתונים לא נצפים (רמה 3)	נתונים נצפים אחרים (רמה 2)	מחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)	
					נכסים
1	-	-	-	1	מזמנים ופקדונות בבנקים
					ניירות ערך זמינים למכירה
1,830	-	-	336	1,494	• אגרות חוב - ממשלתיות
312	-	-	-	312	- של מוסדות פיננסיים
305	-	-	155	150	- אחרות
					ניירות ערך למסחר
7	-	-	7	-	• אגרות חוב - אחרות
2,454	-	-	498	1,956	סך הכל ניירות ערך
22	-	-	-	22	אשראי לציבור - בגין השאלת ניירות ערך
2	-	-	2	-	- בגין נגזרים משובצים
24	-	-	2	22	סך הכל אשראי לציבור
7	-	-	7	-	נכסים פיננסיים אחרים
					נכסים בגין מכשירים נגזרים:
-	-	-	-	-	• חוזי ריבית - שקל מדד
1	-	-	1	-	- אחר
22	-	4	18	-	• חוזי מטבע חוץ
6	-	-	-	6	• חוזים בגין מניות
29	-	4	19	6	סה"כ נכסים בגין מכשירים נגזרים
2,515	-	4	526	1,985	סך הכל נכסים
					התחייבויות
1	-	-	1	-	התחייבויות פיננסיות אחרות
					התחייבויות בגין מכשירים נגזרים:
7	-	7	-	-	• חוזי ריבית - שקל מדד
31	-	-	31	-	- אחר
76	-	54	22	-	• חוזי מטבע חוץ
6	-	-	-	6	• חוזים בגין מניות
120	-	61	53	6	סה"כ התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
121	-	61	54	6	סך הכל התחייבויות

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ביאור 16 - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

ד. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה (מיליוני ש"ח) (המשך)

31 בדצמבר 2015					
(מבוקר)					
מדידות שווי הוגן המתבססות על					
יתרה מאזנית	השפעות הסכמי קיזוז	נתונים לא נצפים (רמה 3)	נתונים נצפים אחרים (רמה 2)	מחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)	
					נכסים
5	-	-	-	5	מזומנים ופקדונות בבנקים
					ניירות ערך זמינים למכירה
2,509	-	-	340	2,169	• אגרות חוב - של ממשלת ישראל
78	-	-	78	-	- של ממשלות זרות
204	-	-	-	204	- של מוסדות פיננסיים
307	-	-	168	139	- אחרות
					ניירות ערך למסחר
-	-	-	-	-	• אגרות חוב - ממשלתיות
12	-	-	12	-	- אחרות
3,110	-	-	598	2,512	סך הכל ניירות ערך
22	-	-	-	22	אשראי לציבור - בגין השאלת ניירות ערך
2	-	-	2	-	- בגין נגזרים משובצים
24	-	-	2	22	סה"כ אשראי לציבור
7	-	-	7	-	נכסים פיננסיים אחרים
					נכסים בגין מכשירים נגזרים:
-	-	-	-	-	• חוזי ריבית - שקל מדד
-	-	-	-	-	- אחר
23	-	1	22	-	• חוזי מטבע חוץ
8	-	-	-	8	• חוזים בגין מניות
31	-	1	22	8	סה"כ נכסים בגין מכשירים נגזרים
3,177	-	1	629	2,547	סך הכל נכסים
					התחייבויות
1	-	-	1	-	התחייבויות פיננסיות אחרות
					התחייבויות בגין מכשירים נגזרים:
16	-	16	-	-	• חוזי ריבית - שקל מדד
26	-	-	26	-	- אחר
72	-	55	17	-	• חוזי מטבע חוץ
8	-	-	-	8	• חוזים בגין מניות
122	-	71	43	8	סה"כ התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
123	-	71	44	8	סך הכל התחייבויות

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ביאור 16 - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

ה. שינויים בפריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה שנכללו ברמה 3

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2016

(לא מבוקר)				
שווי הוגן לתחילת התקופה	שווי הוגן לסוף התקופה	רווחים שמומשו ונטרם מומשו ^{(2),(1)}	סילוקים	רווחים שמומשו ונטרם מומשו ⁽²⁾
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
התחייבויות, נטו, בגין מכשירים נגזרים:				
(16)	5	16	5	• חוזי ריבית
(54)	(51)	(5)	8	• חוזי מטבע חוץ
(70)	(46)	11	13	סך הכל

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2015

(לא מבוקר)				
שווי הוגן לתחילת התקופה	שווי הוגן לסוף התקופה	הפסדים שמומשו ונטרם מומשו ⁽²⁾	סילוקים	הפסדים שמומשו ונטרם מומשו ^{(2),(1)}
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
התחייבויות, נטו, בגין מכשירים נגזרים:				
(7)	(7)	12	(12)	• חוזי ריבית
(44)	(50)	(6)	-	• חוזי מטבע חוץ
(51)	(57)	6	(12)	סך הכל

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015

(מבוקר)				
שווי הוגן לתחילת השנה	שווי הוגן לסוף השנה	הפסדים שמומשו ונטרם מומשו ⁽²⁾	סילוקים	הפסדים שמומשו ונטרם מומשו ^{(2),(1)}
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
התחייבויות, נטו, בגין מכשירים נגזרים:				
(7)	(16)	12	(21)	• חוזי ריבית
(44)	(54)	(10)	-	• חוזי מטבע חוץ
(51)	(70)	2	(21)	סך הכל

1. בגין מכשירים המוחזקים לסוף התקופה.

2. נכלל בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ביאור 16 - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

ה. שינויים בפריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה שנכללו ברמה 3 (המשך)

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2016				
(לא מבוקר)				
שווי הוגן לתחילת התקופה	שווי הוגן לסוף התקופה	רווחים (הפסדים) ונטרם מומשו ^{(1),(2)}	סילוקים	רווחים (הפסדים) ונטרם מומשו ^{(1),(2)}
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
התחייבויות, נטו, בגין מכשירים נגזרים:				
(1)	5	4	2	2
• חוזי ריבית				
(49)	(51)	(2)	-	-
• חוזי מטבע חוץ				
(50)	(46)	2	2	-
סך הכל				

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2015				
(לא מבוקר)				
שווי הוגן לתחילת התקופה	שווי הוגן לסוף התקופה	רווחים (הפסדים) ונטרם מומשו ^{(1),(2)}	סילוקים	רווחים (הפסדים) ונטרם מומשו ^{(1),(2)}
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
התחייבויות, נטו, בגין מכשירים נגזרים:				
2	(7)	-	(9)	(9)
• חוזי ריבית				
(53)	(50)	(4)	7	3
• חוזי מטבע חוץ				
(51)	(57)	(4)	(2)	(6)
סך הכל				

1. בגין מכשירים המוחזקים לסוף התקופה.
2. נכלל בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית.

ו. פריטים הנמדדים בשווי הוגן שלא על בסיס חוזר ונשנה

30 בספטמבר 2016				
(לא מבוקר)				
הפסד ⁽¹⁾	סך הכל	מדידות השווי ההוגן המתבססות על		
		"רמה 3"	"רמה 2"	"רמה 1"
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
(4)	47	47	-	-
-	13	13	-	-
(4)	60	60	-	-
סך הכל				

1. לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2016.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ביאור 16 - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

1. פריטים הנמדדים בשווי הוגן שלא על בסיס חוזר ונשנה (המשך)

30 בספטמבר 2015					
(לא מבוקר)					
מדידות השווי הוגן המתבססות על					
הפסד ⁽¹⁾	סך הכל	"רמה 3"	"רמה 2"	"רמה 1"	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
(12)	34	34	-	-	אשראי פגום שבביטוח מותנית בביטחון
-	12	12	-	-	ניירות ערך
(12)	46	46	-	-	סך הכל

31 בדצמבר 2015					
(מבוקר)					
מדידות השווי הוגן המתבססות על					
הפסד	סך הכל	"רמה 3"	"רמה 2"	"רמה 1"	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
(25)	47	47	-	-	אשראי פגום שבביטוח מותנית בביטחון
-	12	12	-	-	ניירות ערך
(25)	59	59	-	-	סך הכל

1. לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2015.

2. מידע נוסף בגין נתונים לא נצפים משמעותיים וטכניקות הערכה ששימשו במדידת שווי הוגן של פריטים שסווגו ל"רמה 3"

1. מידע איכותי

- עקום "ציפיות האינפלציה" לשנה הקרובה הינו הנתון הלא נצפה המשמעותי המשמש במדידת שווי הוגן של מכשירים פיננסיים נגזרים.
- עליה בתחזית האינפלציה תגרום לירידה בשווי הוגן של התחייבות צמודה למדד בגין מכשיר פיננסי נגזר (ולעליית השווי הוגן של נכס צמוד למדד) - ולהיפך.
- מקדם "סיכון אשראי צד נגדי" מבטא את ההסתברות לכשל אשראי של הצד הנגדי לעסקה. עליה בהסתברות לכשל מקטינה את השווי הוגן של העסקה, ולהיפך.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ביאור 16 - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

2. מידע נוסף בגין נתונים לא נצפים משמעותיים וטכניקות הערכה ששימשו במדידת שווי הוגן של פריטים שסווגו ל"רמה 3" (המשך)

1. מידע איכותי (המשך)

30 בספטמבר 2016 (לא מבוקר)						
מידע כמותי	מידע כמותי		נתונים לא נצפים	טכניקת הערכה	שווי הוגן מיליוני ש"ח	
	טווח	תוצאה ⁽¹⁾				
			אמדן שווי הבטוחה שווי החברה	ציטוט שווי הוגן הערכת שווי	47	אשראי פגום שגבייתו מותנית בבטחון
					13	ניירות ערך התחייבויות, נטו, בגין מכשירים נגזרים:
			ציפיות אינפלציה ⁽²⁾	היוון תזרימי מזומנים	5	• חוזי ריבית - שקל מדד
	(0.4)	(1.2) - 0.3	ציפיות אינפלציה ⁽²⁾	- היוון תזרימי מזומנים	(51)	• חוזי מטבע חוץ
	(1.7)	(1.7) - (1.7)	סיכון אשראי צד נגדי	- מודל דירוג		
	0.1	0.0 - 0.6				

30 בספטמבר 2015 (לא מבוקר)						
מידע כמותי	מידע כמותי		נתונים לא נצפים	טכניקת הערכה	שווי הוגן מיליוני ש"ח	
	טווח	תוצאה ⁽¹⁾				
			אמדן שווי הבטוחה שווי החברה	ציטוט שווי הוגן הערכת שווי	34	אשראי פגום שגבייתו מותנית בבטחון
					12	ניירות ערך התחייבויות, נטו, בגין מכשירים נגזרים:
			ציפיות אינפלציה ⁽²⁾	היוון תזרימי מזומנים	(7)	• חוזי ריבית - שקל מדד
	(1.0)	(2.0) - 0.0	ציפיות אינפלציה ⁽²⁾	- היוון תזרימי מזומנים	(50)	• חוזי מטבע חוץ
	(0.7)	(0.7) - (0.7)	סיכון אשראי צד נגדי	- מודל דירוג		
	0.3	0.0 - 0.6				

31 בדצמבר 2015 (מבוקר)						
מידע כמותי	מידע כמותי		נתונים לא נצפים	טכניקת הערכה	שווי הוגן מיליוני ש"ח	
	טווח	תוצאה ⁽¹⁾				
			אמדן שווי הבטוחה שווי החברה	ציטוט שווי הוגן הערכת שווי	47	אשראי פגום שגבייתו מותנית בבטחון
					12	ניירות ערך התחייבויות, נטו, בגין מכשירים נגזרים:
			ציפיות אינפלציה ⁽²⁾	היוון תזרימי מזומנים	(16)	• חוזי ריבית - שקל מדד
	(2.2)	(4.4) - 0.0	ציפיות אינפלציה ⁽²⁾	- היוון תזרימי מזומנים	(54)	• חוזי מטבע חוץ
	(3.9)	(3.9) - (3.9)	סיכון אשראי צד נגדי	- מודל דירוג		
	0.1	0.0 - 0.9				

1. ממוצע משוקלל
2. עד שנה

ממשל תאגידי, ביקורת ופרטים נוספים | תוכן העניינים

חלק א' - ממשל תאגידי וביקורת

205	הדירקטוריון וההנהלה
205	המבקרת הפנימית
205	עסקאות עם בעלי שליטה וצדדים קשורים

חלק ב' - פרטים נוספים הנוגעים לעסקי הבנק

206	מבנה הקבוצה והשליטה בבנק
206	רכוש קבוע ומתקנים
206	הון אנושי
207	הסכמים מהותיים
207	מגבלות בתחום החקיקה והתקינה
221	דירוג אשראי
221	מגזרי פעילות פיקוחיים

חלק ג' - נספח לדוח הרבעוני

223	נספח 1 - שיעורי הכנסות והוצאות ריבית וניתוח השינויים - מאוחד
-----	--

כללי

דוח זה, כולל מידע באשר לממשל התאגידי והביקורת בבנק, וכן פרטים נוספים על עסקי הבנק ואופן ניהולם. הדוח מהווה חלק בלתי נפרד מהדוחות הרבעוניים של הבנק.

חלק א' - ממשל תאגידי וביקורת

1. הדירקטוריון וההנהלה

א. חילוף יו"ר הדירקטוריון

- ביום 28 ביוני 2016, הודיעה גב' לילך אשר טופילסקי על החלטתה לסיים את כהונתה כיו"ר דירקטוריון הבנק. הפרישה נכנסה לתוקף ביום 20 ביולי 2016.
- ביום 28 ביוני 2016 החליט דירקטוריון הבנק למנות את מר יאיר אבידן כיו"ר הדירקטוריון. המינוי נכנס לתוקף ביום 21 ביולי 2016.

ב. שינויים אחרים בדירקטוריון

- ביום 31 במרס 2016 סיים מר שמואל מסנברג את כהונתו בדירקטוריון הבנק.
- ביום 22 ביוני 2016 סיים מר נחום לנגנטל את כהונתו בדירקטוריון הבנק.
- ביום 1 באפריל 2016 מונתה גב' תמר סלמניק כחברה בדירקטוריון הבנק.
- ביום 1 באפריל 2016 מונה מר יוסי פרץ כחבר בדירקטוריון הבנק.
- ביום 1 ביוני 2016 מונה מר שאול דאנג'לי כחבר בדירקטוריון הבנק.

ג. שינויים בהנהלה

בישיבת הדירקטוריון שהתקיימה ביום 26 ביולי 2016, הוחלט למנות את מר דוד מימון לתפקיד מנהל החטיבה הקמעונאית, בדרגת סמנכ"ל וחבר הנהלת הבנק.

ד. מידע לגבי ישיבות הדירקטוריון

ברבעון השלישי של שנת 2016 קיים הדירקטוריון 5 ישיבות. בנוסף, התקיימו 11 ישיבות של ועדות הדירקטוריון.

2. המבקרת הפנימית

פרטי המבקר הפנימי

פרטים לגבי המבקרת הפנימית, הסטנדרטים המקצועיים לפיהם היא פועלת, תכנית הביקורת השנתית והשיקולים בקביעתה - נכללו בדוח על הממשל התאגידי לשנת 2015. בתקופת הדוח לא חלו שינויים בפרטים אלו. ברבעון השלישי של שנת 2016 הוגשו על ידי המבקרת הפנימית 16 דוחות ליו"ר הדירקטוריון, יו"ר ועדת הביקורת של הדירקטוריון והמנהל הכללי. כמו כן, נידונו בתקופה זו 5 דוחות, בישיבות ועדת הביקורת של הדירקטוריון.

3. עסקאות עם בעלי שליטה וצדדים קשורים

מידע מפורט באשר להסכמים מהותיים שנחתמו בין בנק לצדדים קשורים נכלל בדוח על הממשל התאגידי לשנת 2015. למידע נוסף באשר לעסקה לרכישת מקרקעין שנקשרה בין עיריית ראשון לציון לבין הבנק, החברה האם וחברות אחרות בשליטתה - ראה פרק 5 להלן.

חלק ב' - פרטים נוספים הנוגעים לעסקי הבנק

4. מבנה הקבוצה והשליטה בבנק

השליטה בבנק

למועד פרסום דוחות אלה מחזיק בנק דיסקונט לישראל בע"מ (להלן: "בנק דיסקונט"), במלוא הבעלות והשליטה בבנק (100%). לפרטים נוספים בקשר להסכמים מהותיים שבין הבנק לבנק דיסקונט - ראה סעיף 7א' להלן.

בתקופת הדוח ובשנה שקדמה לה לא בוצעו השקעות במניות הבנק ולא בוצעו עסקאות במניות הבנק על ידי החברה האם.

5. רכוש קבוע ומתקנים

הנהלת הבנק ויחידות המטה המרכזיות, פועלים כיום בשלושה מתחמים נפרדים.

במסגרת צעדי ההתייעלות הננקטים על ידי הבנק ובמטרה לשפר את עבודת ההנהלה, חתם הבנק ביחד עם החברה האם וחברות נוספות ב"קבוצת דיסקונט", ביום 27 ביוני 2016 על הסכם, במסגרתו רכשה הקבוצה מעיריית ראשון לציון, קרקע בשטח של 20 דונם המיועד להקמת בנייני הנהלה, מטה ויחידות תפעוליות, שימשו את החברות הרוכשות.

עלות רכישת השטח (בהיקף של 2 דונם), שנרכש על ידי הבנק מהעירייה, כאמור, ומיועד להקמת מבנה שירכז את פעילות הנהלת הבנק ויחידות המטה שלה בעתיד, הסתכמה בכ- 10.5 מיליון ש"ח, בתוספת מע"מ.

6. הון אנושי

א. הסכמי עבודה בבנק

(1) מידע מפורט באשר לחוקת העבודה ולהסכמי העבודה שנחתמו בבנק נכלל בדוח על הממשל התאגידי לשנת 2015. בתקופת הדוח לא חלו שינויים בהסכמים אלו.

(2) למידע באשר להתפתחויות בחקיקה בנושא: "תגמול לנושאי משרה בתאגידי פיננסיים" - ראה פרק 19 בדוח הדירקטוריון וההנהלה.

(3) הסכם שכר בבנק לאומי

על פי הסכמי השכר שנחתמו בבנק בעבר - תנאי העבודה של עובדי הבנק, צמודים לאלו שנקבעו בבנק לאומי. יצוין בהקשר זה, כי ביום 17 בפברואר 2016, נחתם הסכם קיבוצי מיוחד בין בנק לאומי לעובדיו (להלן: "הסכם לאומי"), במסגרתו הנפיק בנק לאומי לעובדיו מניות ובתמורה הסכימו העובדים לוותר על תשלומי שכר וזכויות מסוימות הכלולות בהסכמי העבודה הקיימים ובכללן:

- זכות לקבלת מענקי ותק ("יובל"), לרבות "מרכיב החופשה" הנצברת בגין זכות זו.

- זכות לקבלת מענק שכר ("בונוס"), בגין התוצאות הכספיות של הבנק בשנת 2015.

הבנק לומד את השינויים שנכללו בהסכם לאומי, כמפורט לעיל.

ב. סינוף

בסוף תשעת החודשים הראשונים של שנת 2016 מנה הבנק 78 סניפים (31.12.2015 - 79 סניפים).

7. הסכמים מהותיים

א. הסכמים לקבלת שירותי מחשב ותפעול

מערכות המיחשוב המרכזיות של הבנק מבוססות על מערכות המחשב של חברת האם, המתפעלת ומתחזקת אותן. שירותי המיחשוב והתפעול מסופקים לבנק על ידי החברה האם, מכח הסכמים שנחתמו בין הבנק לחברה האם, המבוססים על עקרונות כלכליים.

הסכמים אלו מפרטים את היקף איכות וזמינות שירותי המחשב המסופקים לבנק ומבטיחים את רציפותם, הן בתנאי ההתקשרות הנוכחית והן בתקופת מעבר - אם ירצה אחד מן הצדדים להפסיק את ההתקשרות הקיימת.

מידע מפורט באשר להסכמים אלו נכלל בדוח על הממשל התאגידי לשנת 2015. בתקופת הדוח לא חל שינוי בהסכמים אלו.

ב. הסכמים למתן הלוואות במסגרת הקרן לעסקים קטנים

למידע מפורט באשר להסכם למתן הלוואות שנחתם בין הבנק (בשיתוף עם גוף מוסדי), לבין הקרן ל"עסקים קטנים" - ראה פרק 9 להלן.

ג. הנפקת אגרות חוב

במסגרת הצעדים הננקטים על ידי הבנק לניהול החשיפה לסיכון הנזילות ובמטרה לגוון את תמהיל המקורות העומד לרשות הבנק הנפיק הבנק ביום 31 במרס 2016 אגרות חוב סחירות בסך של כ- 253 מיליוני ש"ח.

אגרות החוב אינן צמודות, נושאות ריבית בשיעור של 2.07% (העולה ב- 0.79 נקודות האחוז על שיעור התשואה בה נסחרו אגרות חוב ממשלתיות דומות במועד ההנפקה), ויעמדו לפרעון בתום שש שנים ממועד הנפקתן.

8. מגבלות בתחום החקיקה והתקינה

הבנק (כמו גם יתר הבנקים במערכת הבנקאית בישראל), פועל במסגרת מערכות חוקים, צווים ותקנות המוטלים עליו, לרבות: פקודת הבנקאות, חוק בנק ישראל, חוק הבנקאות (רישוי), חוק הבנקאות (שירות ללקוח), וכן הוראות כלליות והנחיות המתפרסמים מעת לעת על ידי המפקח על הבנקים, ובכללן: הוראות ניהול בנקאי תקין וכללי הבנקאות (לסוגיהם). מידע מפורט באשר להליכי חקיקה והסדרה הנוגעים למערכת הבנקאית נכלל בפרק 26' בדוח הדירקטוריון וההנהלה לשנת 2015.

להלן מידע באשר להתפתחויות בתחום החקיקה וההסדרה שחלו בשנת 2016:

א. חקיקה בתחום התחרות במערכת הבנקאית

(1) הוועדה להגברת התחרות בשירותים בנקאיים נפוצים

בדוח הדירקטוריון וההנהלה לשנת 2015 נכלל מידע מפורט באשר לדוח הביניים שפרסמה ביום 14 בדצמבר 2015 "הוועדה להגברת התחרות בשירותים בנקאיים ופיננסיים נפוצים" (להלן: "ועדת שטרומ").

ביום 6 ביולי 2016 סיימה ועדת שטרומ את עבודתה ופרסמה דוח סופי, הכולל המלצות לשינויים מבניים בתחום השירותים הפיננסיים במערכת הבנקאית, לרבות:

(א) הסדרת מבנה הבעלות והפעילות של חברות כרטיסי האשראי

- מוצע לחייב את שני הבנקים הגדולים ("פועלים" ו"לאומי"), למכור את החזקותיהם בחברות כרטיסי האשראי שבבעלותם, בתוך שלוש שנים.

מאידיך, ממליצה הועדה לאפשר לשני הבנקים המחזיקים כיום בחברת "כ.א.ל." ("דיסקונט" ו"הבינלאומי"), לשמר את החזקותיהם בחברה זו למשך ארבע שנים נוספות לפחות. בתום תקופה זו ייבחן מחדש מבנה הבעלות בחברת "כ.א.ל."

- הועדה ממליצה להתיר לבנקים גדולים (שהיקף נכסיהם המאזניים עולה על 20% מסך הנכסים במערכת הבנקאית - להלן: "הבנקים הגדולים"), להמשיך ולעסוק בהנפקת כרטיסי אשראי בתקופת מעבר שתימשך חמש שנים. עם זאת, יורשו בנקים אלה לפנות ללקוחות לגבי הנפקת כרטיסי אשראי, במסגרת "חלון זמן" מצומצם שלא יעלה על 45 יום שקדמו למועד פקיעת תוקף כרטיס האשראי.

- במטרה להגביר את התחרות בתחום "כרטיסי האשראי", המליצה הועדה לחייב את התאגידים הבנקאיים להציע ללקוחותיהם את כל מגוון כרטיסי האשראי בתנאים שווים וללא אפליה. בנוסף, המליצה הועדה להגביל את נתח השוק העתידי של כל אחת מחברות האשראי בבנקים הגדולים, לשיעורים שלא יעלו על 50% - 40% מסך כרטיסי האשראי המוחזקים על ידי הלקוחות באותו בנק (מותנה במספר חברות האשראי). הגבלות אלו יחולו בתום שנתיים ממועד יישום ההמלצות.

- מוצע לדרוש מהבנקים הגדולים לצמצם את היקף מסגרות האשראי המועמדות על ידם ללקוחותיהם באמצעות כרטיסי אשראי ב- 50%. ההגבלות עתידות להיכנס לתוקף בתום שנתיים ממועד יישום המלצות הועדה.

- במטרה להגביר את היקף השימוש של המשתמשים השונים בכרטיסי אשראי, מוצע להפחית את עמלת המנפיק ("עמלה צולבת"), שגובות חברות כרטיסי האשראי, בשים לב, בין היתר, לרמת המחירים המקובלת באירופה.

- הפיקוח על הבנקים ימשיך לפקח על חברות כרטיסי האשראי ולהסדיר את פעילותן.

(ב) הגברת התחרות בתחום סליקת כרטיסי אשראי

- מוצע לקבוע תנאים מקלים לקבלת "רישיון סולק" לגופים חדשים שיגישו בקשה לקבלת רישיון זה, במטרה להגביר את התחרות בתחום סליקת כרטיסי אשראי.

- מוצע לשנות את מבנה הבעלות בחברת "שירותי בנק אוטומטיים" (להלן: "שב"א"), המעניקה שירותי סליקה לחברות כרטיסי האשראי ולמשתמשים בהם, באופן ששיעור הבעלות של כל אחד מהמחזיקים באמצעי השליטה ב"שב"א", לא יעלה על 10%.

- בנוסף מוצע לחייב את שב"א להקנות גישה לפרוטוקול הסליקה שלה, לכל המשתמשים (מנפיקים וסולקים), שיעמדו בתנאי הגישה למערכת.

(ג) הכנסת מתחרים חדשים לשוק הבנקאות

• במסמך שפרסמה ועדת שטרומ, נכללה בין היתר, טיוטת המלצות בנק ישראל לגבי התנאים הנדרשים וההקלות שתינתנה להקמת בנק חדש מהיסוד, ובכללן:

- הפחתת דרישת ה"הון העצמי" הנדרש מבנק חדש מ- 400 מיליון ש"ח (הסף הנוכחי שקבע בנק ישראל), ל- 50 מיליון ש"ח. בנוסף, מוצע להעניק הקלות לבנקים אלו גם בדרישות הלימות ההון בארבע השנים הראשונות לפעולתם (או עד שיגיעו להון עצמי בהיקף של 600 מיליון ש"ח, לפחות) - ראה הרחבה בסעיף 2 להלן.

- המדינה תפעל לסייע לגופים שיבקשו להקים בנקים חדשים, במימון שירותי מיחשוב שירכשו מיזם טכנולוגי.

• מוצע להעניק הקלות בתחום החקיקה וההסדרה שיאפשרו הקמת והפעלת "אגודות אשראי" (שהיקף האשראי שיינתן על ידם יוגבל ל- 200 מיליון ש"ח, לכל היותר), שיתחרו בפעילות הקמעונאית של המערכת הבנקאית.

• יוענקו הקלות לגופים מוסדיים שיבקשו להעמיד הלוואות קמעונאיות מכספי עמיתיהם או מאמצעי ההון שלהם, באמצעות מודל שייבחן על ידי הממונה על שוק ההון במשרד האוצר.

• מוצע להסדיר את פעילותן של חברות מימון חוץ בנקאיות, באופן שיהווה תחרות למערכת הבנקאית בתחום מתן אשראי קמעונאי.

(ד) העצמת התחרות במערכת הבנקאית

- מוצע לחייב את התאגידים הבנקאיים לבטח את פקדונות הציבור באמצעות רשות מבטחת שתוסדר על ידי משרד האוצר ובנק ישראל (ראה הרחבה בהמשך).

- מוצע לחייב את התאגידים הבנקאיים, לשקף ללקוח, לפי בקשתו, את היתרות והפעולות שבוצעו על ידו באמצעות כרטיס אשראי חוץ בנקאי (בכפוף להסכמת חברת כרטיסי האשראי). המידע יאפשר ללקוחות לקבל מידע עדכני לגבי מכלול הפעולות שבוצעו על ידם בערוצים השונים.

(ה) העצמת כושר התיחור של הלקוחות הקמעונאיים

במטרה לאפשר ללקוחות קמעונאיים גישה למקורות אשראי נוספים מחוץ למערכת הבנקאית, מוצע להקנות ללקוחות אלה אפשרות ליצור שיעבוד נוסף בגין נכסים ששועבדו על ידם לתאגידים הבנקאיים. ייאסר על הבנקים להתנגד להטלת שיעבוד נוסף זה, ככל שההתנגדות אינה מעוגנת בטעמים סבירים.

עיקרי המלצות הועדה עוגנו בהצעת ה"חוק להגברת התחרות ולצמצום הריכוזיות וניגודי העניינים בשוק הבנקאות בישראל (תיקוני חקיקה), התשע"ו - 2016", שאושרה בקריאה ראשונה בכנסת ביום 4 באוגוסט, 2016.

בנוסף, קיימות המלצות נוספות שלא קיבלו ביטוי בהצעת החוק הנ"ל, אך מתנהלים תהליכי חקיקה נוספים שנועדו לאפשר או ליישם אותן, כגון:

- הסדרת גישה לחברות המימון החוץ בנקאי למאגר נתוני אשראי, שיוקם מכוח "חוק נתוני אשראי, התשע"ו - 2016" (ראה הרחבה בסעיף 4 להלן).

- הצעת "חוק ביטוח פיקדונות בתאגיד בנקאי, התשע"ה 2015" (ראה הרחבה בסעיף ו' (2) להלן).

- "חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (שירותים פיננסיים מוסדרים), התשע"ו - 2015", העוסק בהקמת רגולטור פיננסי חדש אשר יפקח על שירותים פיננסיים שכיום אינם נתונים תחת פיקוח והסדרה.

- תזכיר "חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (שירותי אשראי ופיקדון), התשע"ו - 2016", העוסק בהסדרת תחום "הבנקאות הזעירה", לרבות הסדרת פעילותם הבנקאית של יחידים, עמותות או חברות לתועלת הציבור, ואגודות אשראי.

צעדי החקיקה הנדרשים ליישום המלצות הועדה נמצאים בשלבים טרומיים, וצפויים תהליכי חקיקה נוספים בתחום זה. לפיכך, לא ניתן להעריך בשלב זה, את ההשלכות שיהיו להמלצות הועדה על פעילות הבנק ותוצאותיו הכספיות בעתיד.

(2) מתווה להקמת בנק חדש בישראל

כאמור בסעיף 1 לעיל, ובמסגרת צעדי ההסדרה שננקטים על ידי בנק ישראל במטרה לקדם את התחרות במערכת הבנקאית, הפיץ בנק ישראל ביום 14 ביוני 2016, טיוטת מסמך בנושא: "מתווה להקמת בנק חדש בישראל", הכולל שינויים מרחיקי לכת במדיניות בנק ישראל, הן באשר לתנאי הסף הנדרשים מגופים המעוניינים לקבל "רישיון בנק", והן באשר לשינויים המוצעים במגבלות הקיימות בתחומי התשתית וההסדרה עבור גופים אלו - שיגרמו להסרת חסמים שמנעו עד כה הקמת בנקים חדשים בישראל (שהצטרפותם עשויה לתרום להגברת התחרות בשירותי הבנקאות בתחום מתן אשראי וגיוס פקדונות, ולהפחתת עלות השירותים הבנקאיים למגזר הקמעונאי, כפועל יוצא מההרחבה הצפויה במספר ספקי שירותים אלו).

המסמך כולל הקלות בתחום ההסדרה והרישוי, המתייחסות בעיקר לגופים חדשים שיבקשו להעניק שירותי בנקאות, לרבות:

- תינתן אפשרות לבנקים קטנים (שהיקף המאזן שלהם במצטבר, אינו עולה על 20% מהמערכת הבנקאית), להתאגד במטרה להקים תשתית מיחשוב בנקאית משותפת, באמצעות התקשרות עם ספק טכנולוגי.
- יוענקו הקלות בתחום "הלימות ההון" לחברות כרטיסי אשראי שיפנו בבקשה לקבלת "רישיון בנק". חברות אלו יידרשו לקיים "יחס הון ליבה" מינימלי בשיעור של 8% בלבד (במקום 15% כיום, ולעומת דרישה לעמידה ביחס מינימלי בשיעור של 9% המיושמת עבור בנקים בינוניים וקטנים), ויחס הלימות הון כולל מינימלי בשיעור של 11.5% (לעומת דרישה לעמידה ביחס מינימלי בשיעור של 12.5%, המיושמת עבור תאגידים בנקאיים בינוניים וקטנים).
- תישקל בחיוב הקמת בנקים קמעונאיים חדשים, בכפוף להסדרת תשתית חקיקה המהווה תנאי הכרחי לרישוי בנקים אלה ולפיקוח על פעילותם, לרבות:
 - השלמת חקיקה בנושא: "ביטוח פקדונות".
 - הקמת מאגר נתוני אשראי (שהוואה מקור מידע לבנקים החדשים).
 - השלמת צעדי חקיקה שיקנו לבנק ישראל כלים לטיפול בבנקים בקשיים.
- במסגרת המתווה המוצע יופחתו דרישות הסף לרישוי בנקים חדשים, לרבות:
 - בנקים חדשים יידרשו להעמיד הון מינימלי בסך של 50 מיליון ש"ח בלבד (במקום סף מינימלי בסך של 400 מיליון ש"ח שנקבע עד כה). עם זאת, כשהיקף נכסי הסיכון של בנק חדש, יעלה על 600 מיליון ש"ח, יידרש הבנק לעמוד במגבלת הלימות הון ליבה בשיעור של 8%, ומגבלת הלימות הון כוללת בשיעור של 11.5%.
 - התהליך למתן אישור עקרוני לקבלת "רישיון בנק" יקוצר, ולא יעלה על שלושה חודשים לחברת כרטיסי אשראי, ועל שישה חודשים לגוף חדש אחר.
 - יינתנו הקלות שיאפשרו הרחבת היקף השירותים הבנקאיים הניתנים באמצעי תקשורת. הקלות אלו יאפשרו, בין היתר, הקמת בנקים דיגיטליים מלאים.

- בכונת בנק ישראל להתיר לבנקים דיגיטליים אלו לעסוק גם בשיווק ביטוח, במטרה להקנות להם יתרונות כלכליים שיאפשרו להם להתחרות בבנקים הקיימים (הקלה זו מותנית בקבלת אישור מהממונה על שוק ההון במשרד האוצר).
 - בעקבות השינויים במדיניות הרישוי וההסדרה, כמפורט לעיל, יידרש בנק ישראל לפתח מודלים חדשים לפיקוח ורגולציה על בנקים חדשים וקטנים.
 - במסגרת מדיניות הרישוי החדשה, הגדיר בנק ישראל סוג בנק חדש: "בנק קמעונאי" (שיפעל במסגרת רישוי ספציפית), הכולל מאפיינים ייחודיים, כדלקמן:
 - הבנק יעמיד אשראי למגזר הקמעונאי בלבד, בסכום שלא יעלה על ארבעה מיליון ש"ח ללווה, לתקופה שלא תעלה על חמש שנים (שתגביל את חשיפתו לסיכונים אשראי וריבית).
 - פעילות הבנק תוגבל לגיוס פקדונות ומתן אשראי ליחידים ועסקים הפועלים בישראל, בלבד.
 - השקעות הבנק בניירות ערך יוגבלו למנפיקים בעלי פרופיל סיכון נמוך בלבד.
 - יותר לבנק לפעול במכשירים נגזרים רק לצורך גידור סיכונים בפעילות הליבה שלו.
 - ייאסר על הבנק ליטול סיכונים חשיפה במטבע חוץ.
- עד כה, טרם פורסם נוסח מחייב למסמך זה. בנוסף, יישום ההוראות הנגזרות משינוי המדיניות שפורטו במסמך, כרוך בהשלמת תהליכי חקיקה והסדרה שבשלב זה, טרם החלו.
- לפיכך, לא ניתן להעריך, בשלב זה, את השלכות השינויים המוצעים במדיניות בנק ישראל על המערכת הבנקאית בכלל, ועל פעילות הבנק בפרט.

(3) חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (שירותים פיננסיים מוסדרים), התשע"ו - 2016

- החוק פורסם ביום 1 באוגוסט 2016, ועוסק בהסדרת פעילותם של נותני שירותים פיננסיים חוץ מוסדיים ("נותני שירותי מטבע") ונותני שירותי אשראי חוץ מוסדיים.
- בהתאם להוראות שנכללו בחוק תוטל חובת רישוי על עיסוק במתן שירות בנקסי ועל עיסוק במתן אשראי. הרישיונות שינתנו מכח חוק זה יודרגו בהתאם להיקף הפעילות של נותן השירות.
- השירותים הפיננסיים שפורטו בחוק יפוקחו על ידי רגולטור פיננסי ייעודי.

(4) הצעת חוק התוכנית הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום המדיניות הכלכלית לשנות התקציב 2018 - 2017), התשע"ז - 2016

- הצעת החוק פורסמה ביום 31 באוקטובר 2016 ועוסקת, בין היתר, בהסדרת פעילותן של אגודות שיתופיות המעניקות לחבריהן שירותי אשראי ופקדון לצד שירותי בנקאות בסיסיים.
- במסגרת הצעת החוק מוצע להגביל את היקף האשראי שיוכלו להעניק אגודות שיתופיות אלו להיקף שלא יעלה על 1.5 מיליארד ש"ח.
- פעילותן של אגודות שיתופיות אלו תפוקח על ידי הרגולטור הייעודי שיסדיר ויפקח על פעילותן של נותני שירותי אשראי ופקדון.
- בנוסף, נכללה במסגרת הצעת החוק תשתית חקיקה, שתאפשר גם לנותני שירותי אשראי (כהגדרתם בחוק) להנפיק כרטיסי אשראי, ללא מעורבותם של התאגידים הבנקאיים.

(5) חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (תיקוני חקיקה), התשע"ו - 2016

במסגרת הצעדים הננקטים על ידי הממשלה להסדרת פעילותם של תאגידים פיננסיים ולהגברת התחרות במערכת הבנקאית, פורסם ביום 21 באוגוסט 2016 "חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (תיקוני חקיקה)", המהווה תשתית להקמת רשות פיקוח חדשה על הפעילות בשוק ההון ובמגזר הפיננסי, שתיקרא: "רשות שוק ההון הביטוח והחסכון".

הרשות עתידה לפעול כיחידה ממשלתית נפרדת באחריות שר האוצר ותפעל לקדם את התחרות בשוק ההון הביטוח והחסכון ובמערכת הפיננסית, תוך שמירה על עניינם של המבוטחים, העמיתים ולקוחות הגופים המפוקחים, ופיקוח על ניהולם התקין ויציבותם של הגופים המפוקחים.

(6) תזכיר חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים - שירותי אשראי ופיקדון

תזכיר החוק הופץ על ידי הממשלה ביום 16 ביולי 2016 ועוסק בהסדרת שירותי "בנקאות זעירה" הניתנים על ידי יחידים, עמותות או חברות לתועלת הציבור ואגודות שיתופיות, העוסקים במתן שירותי בנקאות בסיסיים - בעיקר גיוס פקדונות ומתן אשראי.

התזכיר כולל הנחיות, כללים ומגבלות שיחולו על גופים העוסקים במתן שירותי "בנקאות זעירה", בנושאים שונים, לרבות:

- הגדרת שירותי האשראי והפקדון המפוקחים.
- החלת חובת רישוי והתנאים למתן רישיון למתן שירותי בנקאות בסיסיים אלו.
- קביעת מגבלות לגבי גודל המאזן המירבי של הגופים העוסקים בשירותי "בנקאות זעירה".
- חובת קבלת היתר לשליטה בגופים העוסקים במתן שירותי "בנקאות זעירה".

בהתאם להוראות המוצעות בתזכיר, האחריות לפיקוח ולהסדרת שירותי הבנקאות הזעירה תוטל על הגוף הפיקוחי שיעסוק בשירותים פיננסיים מוסדרים.

יצוין כי לנוכח פרסומה של "הצעת חוק התוכנית הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום המדיניות הכלכלית לשנות התקציב 2018 - 2017)", התשע"ז - 2016 (ראה סעיף א' 4, להלן), העוסקת בין היתר בהסדרת פעילותם של נותני אשראי ופקדון - קיימת אי בהירות באשר להמשך הליך החקיקה של תזכיר זה.

(7) חוק שירות נתוני אשראי, התשע"ו - 2016

בפרק 6(ב') (ב'), בדוח הדירקטוריון וההנהלה לשנת 2015, נכלל מידע לגבי הצעת "חוק נתוני אשראי, התשע"ו - 2015", במסגרתה יידרשו הבנקים למסור דיווח לגבי נתוני אשראי שונים הנמצאים ברשותם.

ביום 12 באפריל 2016 פורסם הנוסח הסופי של החוק המיישם הלכה למעשה, את המלצות "ועדת דורפמן". מרבית ההנחיות שנכללו בחוק ייכנסו לתוקף בתוך 30 חודשים מיום פרסום החוק.

הבנק נערך ליישום ההנחיות שנכללו בחוק במועד שנקבע לכניסתן לתוקף.

בהמשך לפרסום החוק הופצה על ידי שרת המשפטים ביום 17 ביולי 2016, טיוטת: "תקנות נתוני אשראי, התשע"ו - 2016", המשלימות את הוראות החוק ומתייחסות להיבטים ספציפיים שלא הוסדרו בחוק.

במקביל לצעדי חקיקה אלו פרסם בנק ישראל ביום 21 ביוני 2016 הוראת שעה בנושא: "שמירת מידע לצורך מסירתו למאגר", שנועדה ליישם את הוראות החוק באמצעות הקמת מאגר מידע מרכזי שיוקם וינהל בידי בנק ישראל.

במסגרת הוראת השעה נדרשו התאגידיים הבנקאיים להקים צוות מקצועי שיהיה אחראי ליישום ההנחיות שנכללו בחוק ובהוראת השעה ולהגדיר תוכנית פעולה לכריית הנתונים ולהעברתם למאגר המידע המרכזי שתסתיים עד ליום 30.6.2017, לכל המאוחר. בנוסף, נדרשו התאגידיים הבנקאיים לדווח לבנק ישראל על התקדמות תוכנית הפעולה בתדירות רבעונית, החל מיום 30.9.2016.

הבנק נערך ליישום ההנחיות שנכללו בהוראת השעה.

ב. חקיקה בתחום: "הלוואות לדיור"

במסגרת הצעדים הננקטים על ידי הממשלה שנועדו לגרום למיתון עליות המחירים בשוק הדיור, יצא משרד האוצר ביוזמה לבניית מתחמי דיור, במסגרתה מוצעות למכירה דירות מגורים במחיר מופחת (ובכללם מתחמי דיור במסגרת תוכניות, כגון: "מחיר מטרה" ו"מחיר למשתכן").

כמטרה לאפשר לתאגידיים הבנקאיים להשתלב במהלכים אלו, פרסם בנק ישראל ביום 1 במאי 2016 תיקון להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 329, בנושא: "מגבלות למתן הלוואות לדיור", הכוללת הנחיות חדשות שנועדו להקל על תאגידיים הבנקאיים במתן הלוואות לדיור לדירות הנרכשות במסגרת פרויקטים אלו ("דירות במחיר מופחת" כהגדרתן בתיקון להוראה), ובכללן:

- הותר לתאגידיים הבנקאיים לבסס את שווי הנכס על הערכת השמאי (במקום על מחיר המכירה שלו), בכפוף למגבלת שווי שלא תעלה על 1.8 מיליון ש"ח, ולמגבלת הון עצמי של הלווה שלא תפחת מ-100 אלפי ש"ח.
- בדירות ששוויין עולה על 1.8 מיליון ש"ח, יתבסס שווי הנכס על הסכום הגבוה מבין הערכת השמאי ומחיר המכירה שלהן.

ההנחיות שנכללו בתיקון להוראה נכנסו לתוקף ביום פרסומה. בשלב זה, לא ניתנו על ידי הבנק הלוואות בגין דירות שנרכשו במחיר מופחת, כאמור.

ג. חקיקה בתחום המיסים

(1) הפחתת שיעורי המס

ביום 5 בינואר 2016, פורסם החוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 216) התשע"ז - 2016, במסגרתו הופחתו שיעורי המס החלים על חברות בישראל, החל מיום 1 בינואר 2016 (להלן: "המועד הקובע"), משיעור של 26.5%, ל-25.0%. לפיכך, הופחת גם שיעור המס הסטטוטורי החל על הבנק, החל מהמועד הקובע, משיעור של 37.18%, ל-35.90%.

בעקבות התיקון לחוק, כאמור, עידכן הבנק ברבע הראשון של שנת 2016 את ההפרשות לתשלום מיסים נדחים, בהתאם לשיעורי המס הסטטוטוריים המעודכנים שיחולו עליו בעתיד.

עידכון ההפרשות למיסים נדחים בגין התיקון לחוק, כאמור, הגדיל את הוצאות המס של הבנק בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2016 בסך של כ-8 מיליון ש"ח.

בהמשך לצעדי חקיקה אלה, פורסמה ביום 31 באוקטובר 2016, הצעת חוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב לשנות התקציב 2018 - 2017), התשע"ז - 2016, במסגרתה מוצע, בין היתר, להמשיך ולהפחית את שיעור מס החברות, בשיעור של 1% בכל אחת מהשנים 2017 ו-2018, עד לשיעור של 23% בשנת 2018.

(2) חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 227), התשע"ו - 2016

התיקון לחוק פורסם ביום 14 ביולי 2016, וכולל הנחיות בנוגע ליישום הסכם ה- "FATCA" שנחתם בחודש יוני 2014 בין ממשלת ישראל לממשלת ארה"ב, במסגרתו התחייבה ממשלת ישראל, בין היתר, להורות לגופים פיננסיים ישראלים החייבים בדיווח לבדוק חשבונות המתנהלים אצלם ולהעביר לרשות המיסים מידע על חשבונות של לקוחות המוחזקים באופן ישיר או עקיף בידי אזרחי ארה"ב ותושביה. בנוסף, התחייבה ממשלת ישראל שהמידע שיאסף בידי רשות המיסים, יועבר לרשויות מוסמכות בארה"ב. כמו כן, כולל התיקון הוראות שנועדו לאפשר בעתיד חתימה על הסכמים נוספים לחילופי מידע.

(3) תקנות מס הכנסה (יישום הסכם FATCA), התשע"ו - 2016

ביום 4 באוגוסט 2016, פורסמו התקנות המסדירות את יישום הסכם "FATCA" שנחתם בין ממשלת ישראל וארה"ב, בשנת 2014, ופורטו ההגדרות והחובות שיחולו על מוסדות פיננסיים ישראלים.

התקנות מפרטות שורת פעולות שיידרשו לבצע המוסדות הפיננסיים, לרבות: זיהוי בעלי חשבונות שהינם אזרחי או תושבי ארה"ב לצורכי מס, רישום באתר מס ההכנסה האמריקאי, עריכת בדיקות נאותות לחשבונות של יחידים וישויות וסיווגם, דיווח על חשבונות בני דיווח או היעדרם, ומסירת דיווח ללקוח על העברת מידע לרשות המיסים בישראל וממנה לרשות המיסים האמריקאית. במסגרת התקנות נקבעו פטורים מדיווח לגבי חשבונות בעלי ערך נמוך (כגון פקדונות של יחידים שערכם אינו עולה על \$50,000). התקנות נכנסו לתוקף ביום פרסומן.

ד. היתר לפתיחת סניפים חלקיים וניידים

בשנים האחרונות מסתמנת במערכת הבנקאית מגמה להרחבת השירותים הבנקאיים הניתנים ללקוחות באמצעים ישירים (לרבות: שימוש במכשירי בנק אוטומטיים למשיכת מזומנים, שימוש באינטרנט, הפעלת יישומים בטלפון הסלולרי, ועוד), כתחליף לשירותים הניתנים באמצעים מסורתיים באמצעות מערך הסניפים. בעקבות מגמה זו החלו מהתאגידים הבנקאיים להתאים את מערך הסינוף שלהם, תוך צמצום בעמדות פקידי השירות ובמספר הסניפים, והחלפת עמדות פקידי השירות (טלרים), במכשירים אוטומטיים.

ככלל, בנק ישראל תומך במעבר למתן שירותים בנקאיים באמצעים ישירים, בין היתר, בשל הפוטנציאל להוזלת עלויות, הגלום במתכונת שירות זו.

עם זאת, התהליכים הנ"ל אינם מתאימים לחלק מאוכלוסיית הלקוחות (כגון: מבוגרים וקשישים), הנזקקים לקבלת שירותים באמצעים מסורתיים.

במטרה לאפשר לתאגידים הבנקאיים לתת מענה לצורכי הלקוחות המשתייכים לאוכלוסיות אלו וללקוחות המתגוררים ביישובים מרוחקים בהם לא ניתנים שירותים בנקאיים בשל חוסר כדאיות כלכלית, פרסם בנק ישראל ביום 28 בפברואר 2016 מסמך, המתיר לתאגידים הבנקאיים לפתוח סניפים חלקיים באתרים שונים, לרבות מתן שירותים בנקאיים באמצעות סניפים ניידים.

ההיתר לשינוי מתכונת הפעילות הבנקאית, כאמור, מותנה בקיום דיון מוקדם בדירקטוריון הבנק באשר להשלכות האפשריות הנובעות משינויים אלו (לרבות באשר לסיכונים הייחודיים הכרוכים בהפעלת סניף חלקי או נייד), בהבטחת התנאים הנאותים לניהול הפעילות הבנקאית בסוג זה של סניפים - ובקבלת אישורו המוקדם של בנק ישראל להפעלת סניפים במתכונת זו.

הבנק לומד את ההנחיות שנכללו במסמך.

ה. סגירת סניפים וצמצום שירותי הפקידים בקופות

(1) חוק הבנקאות (רישוי) (תיקון מס' 22) (סגירת סניפים), התשע"ו - 2016

בפרק 6(5)(טז) בדוח הדירקטוריון וההנהלה לשנת 2015, נכלל מידע באשר להתפתחויות שחלו במערכת הבנקאית בשנים האחרונות, לרבות התפתחויות לגבי סוגי שירותים בנקאיים הניתנים באמצעים ישירים, תוך התאמת מערך הסניפים לשינויים שחלו במתכונת השירות.

ביום 16 באוגוסט, 2016 פורסם "חוק הבנקאות (רישוי) (תיקון מס' 22) (סגירת סניפים), התשע"ו - 2016", במסגרתו הורחבה סמכות המפקח על הבנקים לאשר או להתנגד לסגירת סניף בנק, ולכלול במסגרת שיקוליו, בעת קבלת בקשה לסגירת סניף של תאגיד בנקאי, גם את תרומת הסניף לשירותים הניתנים ללקוחות או להתפתחות העסקית של הבנק, היקף עסקיו, הונו, רווחיותו וטובת הציבור.

במקביל נדרשו התאגידים הבנקאיים המבקשים לסגור אחד מסניפיהם, לפנות למפקח על הבנקים בבקשה מנומקת שתיענה על ידו בתוך 45 ימים ממועד הגשת הבקשה. בהתאם להנחיות שנכללו בחוק יותר לתאגיד הבנקאי לסגור סניף רק לאחר קבלת אישור המפקח על הבנקים, כאמור ולאחר שחלפו 60 יום מהיום שבו מסר הודעה מתאימה ללקוחותיו.

החוק נכנס לתוקף במועד פרסומו.

(2) טיוטת הוראת ניהול בנקאי תקין, בנושא: "סגירת סניפי בנק וצמצום שירותי הטלר"

בעקבות השינויים המתחוללים בשנים האחרונות במערכת הבנקאית, לרבות שינויים במתכונת מתן השירותים הבנקאיים, הכוללים בין היתר, מעבר לשירותי בנקאות ישירה וצמצום השירותים הניתנים באמצעים מסורתיים (באמצעות פקידי שירות), שלוו בהפחתת עמדות פקידי השירות ומספר הסניפים, ומכיוון שהתפתחויות אלו, עלולות להקשות על חלק מאוכלוסיית הלקוחות (כגון: אנשים בעלי מוגבלויות וקשישים), הפיץ בנק ישראל ביום 28 באוגוסט 2016 טיוטת הוראת ניהול בנקאי תקין חדשה, בנושא: "סגירת סניפי בנק וצמצום שירותי טלר".

טיוטת ההוראה קובעת אמות מידה בהן יידרשו התאגידים הבנקאיים לעמוד, כתנאי ליישום מהלכים הכרוכים בצמצום מספר הסניפים או בעמדות פקידי השירות, ובכלל זה דרישות למתן גילוי נאות וקיום מהלכים מקדימים, לרבות:

- סגירת סניף תותנה בפניה מוקדמת למפקח על הבנקים, וקבלת אישורו - קודם לסגירת הסניף.
- מדיניות התאגיד הבנקאי בנושא סינוף ומעבר למתן שירותי בנקאות באמצעות "בנקאות ישירה", יעוגנו במסמך ייעודי, שיפוקח על ידי הדירקטוריון.
- הנהלת הבנק תהיה אחראית לגיבוש והטמעת המדיניות בנושא זה.
- התאגידים הבנקאיים יידרשו לבצע בדיקות מקדימות ולגבש תוכנית חלופית למתן שירותים בנקאיים, כתנאי מקדמי לקבלת החלטה באשר לסגירת סניף או הפסקת מתן שירותים בנקאיים באמצעות פקיד השירות. התאגידים הבנקאיים יידרשו להביא בחשבון במסגרת תהליך קבלת ההחלטה בנושא זה, גם את ההשפעה הפוטנציאלית שעלולה להיות למהלך זה על הלקוחות השונים של הסניף (ובכלל זה גם על לקוחות עם צרכים מיוחדים, כגון: קשישים ואנשים עם מוגבלויות).
- התאגידים הבנקאיים יידרשו לוודא שתמהיל וכמות המזומנים העומדים לרשות לקוחותיהם, לא תשתנה בשל סגירת הסניף או צמצום שירותי פקידי הקופה.

- המעבר למתן שירותים בנקאיים באמצעים דיגיטליים, ילווה במתן הדרכה ללקוחות באמצעות דיילים ייעודיים ופקידי הסניף, שיעברו הכשרה מתאימה בנושא זה.
- התאגידים הבנקאיים יידרשו להודיע ללקוחות על כוונתם לצמצם את השירותים הניתנים באמצעות פקיד או על סגירה מתוכננת של הסניף, 60 יום לפחות קודם לביצוע המהלך.
- ההנחיות שנכללו בטיטת ההוראה מיועדות להיכנס לתוקף ביום אישור ההוראה. הבנק לומד את ההנחיות שנכללו בטיטת ההוראה ונערך ליישומן לאחר שיגובש נוסח מחייב להוראה זו.

1. חקיקה בתחום: "יחסי בנק - לקוח"

(1) חוק ההוצאה לפועל (תיקון מס' 50) (אי חיוב בריבית עקב שיהוי), התשע"ו - 2016

התיקון לחוק פורסם ביום 7 באפריל 2016 ובמסגרתו נקבע מנגנון שנועד למנוע מנושים להגדיל באופן לא הוגן את סכומי החוב המגיעים להם, באמצעות שיהוי מכוון בפניה לרשות האכיפה והגביה (במטרה לגרום להגדלת סכומי הריבית הנצברים על החוב).

(2) הצעת חוק ביטוח פקדונות בתאגיד בנקאי, התשע"ה - 2015

ביום 3 בינואר 2016 אושרה על ידי ועדת השרים לחקיקה הצעת חוק פרטית, בנושא: "ביטוח פקדונות בתאגיד בנקאי", שנועדה להגן על פקדונות "משקי בית" שהופקדו בתאגידים הבנקאיים ולהגביר את התחרות במערכת הבנקאית - באמצעות מתן כיסוי ביטוחי שימומן על ידי המדינה לפקדונות עד לתקרה של ש"ח 250,000 שיופקדו בתאגידים בנקאיים שחלקם במערכת הבנקאית אינו עולה על 5%.

יצוין כי נושא זה נידון גם ב"ועדת שטרומ" (ראה סעיף א') לעיל, וצפוי שתגובש הצעת חוק ממשלתית בנושא, במקום זו הפרטית.

(3) הצעת חוק: "חובת אזהרה בפרסום ושיווק של הלוואה (תיקוני חקיקה), התשע"ו - 2016

בהמשך לצעדי ההסדרה שננקטו על ידי בנק ישראל בנושא: "הליכי גביית חובות" (ראה פרק 6 ב' ז') (ט') בדוח הדירקטוריון וההנהלה לשנת 2015), אישרה מליאת הכנסת בקריאה ראשונה ביום 4 ביולי 2016 הצעת חוק: "חובת אזהרה בפרסום ושיווק של הלוואה (תיקוני חקיקה), התשע"ו - 2016". במסגרת הצעת החוק, מוצע לאסור על התאגידים הבנקאיים לעודד נטילת הלוואות באמצעות פרסום או בדרך שיווק אחרת, אלא אם צירף התאגיד הבנקאי אזהרה לגבי הליכים משפטיים ואחרים שעלולים להיפתח כנגד הלקוח, במקרה שהלקוח לא יעמוד בתשלומי הלוואה.

(4) תיקון להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 403, בנושא: "הטבות לא בנקאיות ללקוחות"

במסגרת צעדי ההסדרה הננקטים על ידי בנק ישראל המיועדים לעידוד התחרות במערכת הבנקאית, פרסם בנק ישראל ביום 11 ביולי 2016, תיקון להוראת ניהול בנקאי תקין, מס' 403 בנושא: "הטבות לא בנקאיות ללקוחות".

התיקון להוראה כולל מספר הקלות ביחס להנחיות הקיימות, לרבות הנחיה המתירה לתאגידים הבנקאיים להעניק ללקוחותיהם הטבות לא בנקאיות גם במהלך ההתנהלות השוטפת של החשבון, בדגש על עידוד וקידום בנקאות דיגיטלית.

ההנחיות שנכללו בתיקון להוראה נכנסו לתוקף במועד פרסומה.

(5) הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 436 בנושא: "מיזם לאיתור פקדונות ללא תנועה וחשבונות של נפטרים"

במסגרת צעדי ההסדרה הננקטים על ידי בנק ישראל במטרה לקבוע סטנדרטים נאותים למערכת היחסים שבין התאגידים הבנקאיים ללקוחותיהם, פרסם בנק ישראל ביום 12 בספטמבר 2016 הוראת ניהול בנקאי תקין חדשה (מס' 436), בנושא: "מיזם לאיתור פקדונות ללא תנועה וחשבונות של נפטרים".

במסגרת ההנחיות שנכללו בהוראה, יוקם באמצעות האינטרנט "מאגר מידע מרכזי", שיועמד לרשות הציבור ויכלול מידע לגבי פקדונות וחשבונות של נפטרים או פקדונות ללא תנועה אחרים בצירוף שם התאגיד הבנקאי בו מתנהלים החשבונות (המוגדרים בהוראה, כפקדונות שהבנק לא הצליח ליצור קשר עם בעליהם במשך חודשיים, סמוך למועד הפירעון. בהקשר זה - יתרת זכות בחשבון עובר ושב תוגדר כ"פקדון ללא תנועה", לאחר שחלפו עשרה חודשים מהמועד שבו התקבלה הודעה אחרונה מבעל החשבון). פרטים נוספים יימסרו למבקש המידע רק בתאגיד הבנקאי בו מתנהלים החשבונות, לאחר שנבדקה זכות הלקוח לקבלת מידע.

בנוסף, נדרשו התאגידים הבנקאיים לכלול באתר האינטרנט שלהם קישור למאגר המידע, לקבוע נהלים מתאימים לטיפול בפניות הציבור בנושא זה, ולמנות גורם ייעודי שיטפל בפניות אלו.

ההנחיות שנכללו בהוראה נכנסו לתוקף ביום פרסומה, ויושמו על ידי הבנק כמועד זה. במסגרת ההערכות ליישום ההוראה הפיץ הבנק נוהל פנימי הכולל הנחיות הן באשר לטיפול בפניות המתקבלות במסגרת המיזם, והן באשר למתכונת זיהוי הלקוחות והיורשים לצורך מסירת מידע ולצורך משיכת כספים.

(6) מתן שירותים בשוק ההון באמצעות שימוש ב"אמצעים טכנולוגיים"

במטרה להפחית את החסמים המונעים קבלת שירותים זמינים מהלקוחות הפועלים בשוק ההון, פרסמה הרשות לניירות ערך ביום 23 באוגוסט 2016, "הוראה לבעלי רישיון למתן שירותים תוך שימוש באמצעים טכנולוגיים".

בהתאם להנחיות שנקבעו בהוראה, יוכלו הלקוחות הפועלים בשוק ההון לצרוך שירותים באמצעים מקוונים, לרבות:

- התקשרות בהסכמי ייעוץ השקעות או ניהול תיקים באמצעות המחשב.
- בירור צרכים באמצעות שאלון מקוון.
- קבלת המלצות השקעה באמצעות המחשב.

יישום ההנחיות שנכללו בהוראה מותנה בהתאמת מערכות התשתית של הבנק למתכונת החדשה.

(7) הוראות ניהול בנקאי תקין מס' 367, בנושא: "בנקאות בתקשורת"

בפרק 6ב(5)(ד) בדוח הדירקטוריון וההנהלה לשנת 2015 נכלל מידע באשר לטיטות הוראת ניהול בנקאי חדשה, בנושא: "בנקאות בתקשורת", לרבות העקרונות וקוי המדיניות שיהיה על התאגידים הבנקאיים לגבש בנושא זה.

ביום 21 ביולי 2016 פורסם הנוסח המחייב להוראה זו.

ההנחיות שנכללו בהוראה עתידות להיכנס לתוקף ביום 1 בינואר, 2017. הבנק נערך ליישום ההנחיות שנכללו בהוראה במועד שנקבע לכניסתן לתוקף.

(8) תיקון להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 420, בנושא: "מסירת מידע באמצעים אלקטרוניים"

בפרק 6'ב (5) (ה') בדוח הדירקטוריון וההנהלה לשנת 2015, נכלל מידע באשר לטיטת תיקון להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 420, בנושא: "מסירת מידע באמצעים אלקטרוניים", במסגרתה הוצע לאפשר לתאגידים הבנקאיים למסור הודעות ללקוחותיהם גם באמצעים אלקטרוניים.

ביום 25 ביולי 2016, פורסם נוסח מחייב לתיקון זה.

ההנחיות שנכללו בתיקון להוראה נכנסו לתוקף ביום פרסומה וישמו על ידי הבנק במועד זה.

(9) ויתור על חתימת לקוח במקרים מסוימים

בפרק 6'ב(5)(ג') בדוח הדירקטוריון וההנהלה לשנת 2015, נכלל מידע באשר לטיטת מסמך שהופצה על ידי בנק ישראל, במסגרתה הוצע להתיר לתאגידים הבנקאיים להתקשר עם לקוחותיהם בהסכמים מסוימים באמצעים מקוונים, מבלי להיזקק לחתימה פיזית של הלקוח.

ביום 7 באוגוסט 2016 פורסם נוסח מחייב למסמך זה.

ההנחיות שנכללו במסמך נכנסו לתוקף ביום פרסומם (למעט הנחיות הנוגעות להתקשרות בהסכם למתן הוראות טלפונית, שייכנסו לתוקף ביום 1 בינואר 2017).

הבנק מיישם את ההנחיות שנכנסו לתוקף, ונערך ליישום יתר ההנחיות במועד שנקבע לכניסתן לתוקף.

ז. חקיקה בתחום העמלות

בפרק 6'ב(3) בדוח הדירקטוריון וההנהלה לשנת 2015 נכלל מידע לגבי תיקונים מוצעים "בכללי העמלות", במסגרתן הוצע בין היתר לחייב את התאגידים הבנקאיים לצרף מיוזמתם אזרחים ותיקים או אנשים בעלי מוגבלויות, ל"שירות המסלולים הבסיסי", ככל שקיימות ראיות המעידות לכאורה על כדאיות המסלול ללקוח, והצעות להפחתת עלויות הנוגעות להפקת ומשלוח הודעות מסוימות ללקוחות.

ביום 19 ביולי 2016 פורסם ברשומות "התיקון לכללי הבנקאות (שירות ללקוח) (עמלות), התשע"ו - 2016" ובנוסף פורסם "צו הבנקאות (שירות ללקוחות) (פיקוח על שירות דוחות סטנדרטיים לבקשת הלקוח), התשע"ו - 2016" - המסדירים תיקונים שונים בתחום העמלות, לרבות:

- צירוף יזום של אזרח ותיק או אדם בעל מוגבלות ל"שירות המסלולים הבסיסי" (ככל שדפוס הפעולה הבנקאי של לקוח זה מצביע על יתרון למתכונת גביית עמלות זו).
- איסור על גביית עמלה מלקוח עבור מסירת העתק בודד של הודעה מכח דין.
- היתר להעלות את תעריף העמלה שגובים התאגידים הבנקאיים מלקוחותיהם עבור הנפקת "מכתב המלצה" (המהווה שירות מפוקח), מ- 15 ש"ח, ל- 89 ש"ח.
- הפחתת תעריף העמלה המכסימלי בגין שינוי מועד פירעון הלוואה לדיוור, לתעריף שנקבע עבור "עמלת פקיד".

התיקונים שנכללו ב"כללי העמלות" נכנסו לתוקף ביום 2 באוגוסט 2016. התיקונים שנכללו ב"צו הבנקאות" נכנסו לתוקף ביום 2 באוגוסט 2016.

ח. חקיקה בתחום סליקת כרטיסי אשראי

במסגרת צעדי ההסדרה שננקטים על ידי בנק ישראל במטרה להגביר את התחרות בתחום השירותים הפיננסיים, לרבות בתחום הנפקת ותפעול כרטיסי אשראי, פרסם בנק ישראל ביום 1 במאי 2016 תיקון להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 472 בנושא: "סולקים וסליקת עסקאות בכרטיסי חיוב".

ההוראה נועדה להסיר חסמים בתחום "סליקת כרטיסי חיוב", במטרה לאפשר לגופים חדשים לפעול בתחום זה, באמצעות הפחתת דרישות ההון מגופים שירשו לפעול בתחום זה.

במסגרת ההנחיות שנכללו בהוראה, הופחתו דרישות ההון מסולקים שאין להם פעילות אשראי משמעותית וייקבעו לפי מחזור פעילות הסליקה שלהם (במקום לפי "כללי באזל"). במקביל הופחתו דרישות הלימות ההון המינימליות גם מסולקים אחרים, לשיעור של 8% (עבור יחס הלימות ההון ברובד הראשון), ו-11.5% (עבור יחס הלימות הכולל) (במקום דרישות הון מינימליות בשיעורים של 9% ו-12.5%, בהתאמה - שנקבעו בהוראה הקודמת).

ההנחיות שנכללו בתיקון להוראה נכנסו לתוקף ביום 1 ביוני 2016.

ט. חקיקה בתחום "איסור הלבנת הון"

(1) חוק איסור הלבנת הון (תיקון מס' 14), התשע"ו - 2016

בפרק 6ב' (14) בדוח הדירקטוריון וההנהלה לשנת 2015 נכלל מידע באשר להצעות חקיקה בנושא: "איסור הלבנת הון", במסגרתן הוצע להגדיר עבירות מס חמורות כ"עבירות מקור" לענין החוק לאיסור הלבנת הון, במטרה להקנות לגורמי החקירה והאכיפה סמכויות פעולה נוספות לגבי "רכוש אסור" שמקורו בעבירות מס אלו.

התיקון ל"חוק איסור הלבנת הון" בנושא זה, פורסם ברשומות ביום 7 באפריל 2016. עם זאת, בנוסח החוק הסופי נקבעו נסיבות ותנאים, לרבות ספי מינימום שרק בהתקיימם תחשבנה עבירות המס כ"עבירות מקור", לענין "חוק איסור הלבנת הון, התש"ס - 2000".

ההנחיות שנכללו בחוק ייכנסו לתוקף ביום 17 באוקטובר 2016. בנוסף, הורחבו סמכויות החקיקה של רשות המיסים ויכולתה לקבל מידע מהרשות לאיסור הלבנת הון.

הבנק לומד את ההנחיות שנכללו בתיקון לחוק ונערך ליישומן, בשיתוף עם החברה האם.

(2) טיוטת מכתב המפקחת על הבנקים בנושא "היערכות לניהול סיכונים ציית נוכח קביעת עבירות מס כעבירות מקור"

בהמשך לצעדי החקיקה בנושא זה, הפיצה המפקחת על הבנקים, ביום 30 באוגוסט 2016, טיוטת מכתב הכוללת קיום מנחים שנועדו לסייע לתאגידים להיערך ליישום הנחיות שנכללו בתיקון לחוק איסור הלבנת הון, כמפורט בסעיף 1 לעיל.

בהתאם להנחיות שנכללו בטיטת המכתב, יידרשו התאגידים הבנקאיים לבחון את הצורך בעריכת שינויים במדיניות, בהערכת הסיכון, ובנהלים שלהם ולהביאם לדין ולאישור בדירקטוריון, לרבות:

- בחינת שינויים נדרשים במדיניות איסור הלבנת הון ומימון טרור, בדגש על סוגיות "הכר את הלקוח".
- עדכון הערכת הסיכון של התאגיד הבנקאי.
- בחינה והגדרת דפוסי פעולה של לקוחות הרלוונטיים לאיתור חשבונות בהם מופקדים כספים, שיתכן שמקורם בהתחמקות הלקוח מתשלום מס, או בהכנסות שלא דווחו לרשות המיסים כנדרש.
- בדיקת יישום העדכונים במדיניות ובהערכת הסיכונים בנושא זה, בנהלי הבנק.
- עדכון הבקורות ומערכי ההדרכה בנושא זה, בהתייחס לשינויים ולעדכונים שחלו בנהלי הבנק.

במסגרת ההנחיות שנכללו בטיטת המכתב, הונחו התאגידים הבנקאיים לקבל הסבר מלקוח באשר למטרה או להיגיון הכלכלי של הפעולה הבנקאית המבוקשת, ככל שהתאגיד הבנקאי מזהה פעולה חריגה או פעולה הכלולה בדפוסי הפעולה שהוגדרו, כאמור - מבלי להתחשב בתנאי הסף שנקבעו בחוק. סירוב הלקוח למסור פרטים, יהווה עילה לסירוב סביר לפתיחת חשבון בנק או ניהולו.

ההנחיות שנכללו בטיטת המכתב עתידות להיכנס לתוקף ביום הפרסום. עם זאת, נדרשו התאגידים הבנקאיים להשלים את היערכותם ליישום ההנחיות עד ליום 7 באוקטובר 2016 (מועד כניסת החוק לתוקף), לכל המאוחר.

י. חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (תיקון מס' 15), התשע"ו - 2016

ביום 7 ביוני 2016, פורסם החוק, במסגרתו הותר לקופות הגמל להציע לעמיתיהן מוצר חסכון חדש: "קופת גמל להשקעה", שיאפשר לעמיתים להפקיד כספים בתוכנית ארוכת טווח (הכוללת הטבת מס), מחד - ולפדות את כספי החסכון (על פירותיהם), בכל עת ללא הטבת המס (במשיכת כספים חד פעמית, או בפטור ממס - ככל שהכספים יימשכו במתכונת "קצבה"), בדומה למוצרים מקבילים במערכת הבנקאית (שאינם זוכים להטבת מס).

להערכת הבנק, להשקת מוצר מעין זה עלולות להיות השלכות על ניהול הסיכונים בבנק, ועל עלות גיוס הפקדונות.

יא. תזכיר חוק בנק ישראל (הוועדה ליציבות פיננסית), התשע"ו - 2016

במטרה להגביר את התיאום בין רשויות הפיקוח הפיננסיות השונות: הפיקוח על הבנקים, הממונה על שוק ההון הביטוח והחסכון במשרד האוצר, הפיקוח על נותני שירותים פיננסיים חוץ מוסדיים במשרד האוצר, והרשות לניירות ערך - הפיצה הממשלה ביום 18 ביולי 2016 "תזכיר חוק בנק ישראל (תיקון) (הוועדה ליציבות פיננסית)", במסגרתו מוצע להקים גוף ייעודי חדש שיקרא: "הוועדה ליציבות פיננסית", שיעסוק בין היתר בזיהוי, הערכה וניטור של סיכונים מערכתיים, ביקורות על רשויות הפיקוח הפיננסיות, קידום חילופי מידע בין רשויות אלה והגברת שיתוף הפעולה ביניהן במטרה לתמוך ביציבות המערכת הפיננסית ובפעולתה הסדירה.

בראש הוועדה יעמוד נגיד בנק ישראל וסגנו יהיה החשב הכללי במשרד האוצר.

יב. היתר שליטה בתאגידים בנקאיים, לגופים מוסדיים

בהתאם לחוק הבנקאות (רישוי) - החזקה באמצעי שליטה בתאגיד בנקאי בשיעור העולה על 5%, מחייבת קבלת אישור מוקדם מבנק ישראל (להלן: "היתר שליטה").

ביום 16 ביוני 2016 פרסמה המפקחת על הבנקים מסמך הכולל הקלות ביחס למדיניות הקודמת של בנק ישראל בנושא זה. בהתאם למסמך זה, יוכלו גופים מוסדיים להחזיק אמצעי שליטה בתאגידים בנקאיים, בתיק ההשקעות המנוהל עבור לקוחותיהם בשיעור שאינו עולה על 7.5%, ללא צורך בקבלת "היתר שליטה".

יג. חוזר בנק ישראל, בנושא: "הנגשת שירותים בנקאיים לאנשים עם מוגבלויות - היבטי המשכיות עסקית"

חוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות, התשנ"ח - 1998 (להלן: "החוק"), מטיל חובה על גופים ציבוריים (לרבות תאגידים בנקאיים), לפעול להנגשת שירותיהם, לאנשים עם מוגבלויות (כהגדרתם בחוק).

לאור החשיבות הרבה שמקנה הפיקוח על הבנקים ליישום הוראות החוק, פרסם בנק ישראל ביום 27 בספטמבר 2016 חוזר, הכולל הנחיות באשר ליישום הוראות החוק בתאגידים הבנקאיים גם בעיתות חירום ובתקופות של שיבושים תפעוליים משמעותיים, במסגרתן יידרשו התאגידים הבנקאיים להתייחס, בין היתר, להיבטים הבאים:

- מיפוי "סניפי הגרעין" (שהותאמו לפעולה בשעת חירום), הנגישים לאנשים עם מוגבלות ומתן קדימות לכיצוע ההתאמות הנדרשות ליישום הוראות החוק בסניפים אלו.
 - מינוי גורמים שיהיו אחראים למתן סיוע לאנשים עם מוגבלות, בסניפים שטרם הותאמו להוראות החוק.
 - הכללת היבטים המתייחסים לצרכיהם המיוחדים של אנשים עם מוגבלות, במסגרת תרגולות החירום הנערכות בתאגידים הבנקאיים.
- הבנק לומד את ההנחיות שנכללו במסמך ונערך ליישומן.

9. דירוג אשראי

התחייבויות הבנק מדורגות על ידי חברת "מעלות - S&P" (להלן: "חברת הדירוג"). בדירוג "AA" (באופן דירוג יציב) שאושר לאחרונה ביום 23.12.2015 (ואישרר את הדירוג שנקבע להתחייבויות הבנק בעבר). כתבי ההתחייבות הנדחים של הבנק דורגו על ידי חברת הדירוג בדירוג "AA-" (זוהו לדירוג שנקבע לכתבי התחייבות אלו אשתקד), הנמוך בדרגה אחת מדירוג הבנק, לאור מתודולוגית הדירוג של חברת הדירוג הבינלאומית "Standard & Poor's" (חברת האם של "מעלות - S&P"), לפיה - כתבי התחייבות נדחים ידורגו בדרגה אחת נמוכה יותר, מדירוג המנפיק. יצוין עוד, כי בהתאם למתודולוגיה של חברת הדירוג הבינלאומית, הוגדר הבנק על ידי חברת הדירוג כ"חברת ליבה" בקבוצת דיסקונט. קביעה זו יוצרת זיקה חד - חד ערכית בין דירוג החברה האם לדירוג הבנק.

10. מגזרי פעילות פיקוחיים

התפתחות במגזר עסקים קטנים

בביאור 10 ב'7) בתמצית הדוחות הכספיים נכלל מידע באשר למכרז למתן הלוואות במסגרת "הקרן לעסקים קטנים", שפורסם על ידי משרד האוצר (להלן: "המכרז").

מתכונת זו (מתן הלוואות בשיתוף מלא עם גוף מוסדי), נועדה לאפשר לגופים המוסדיים גישה לשימושים ולהכנסות שהיו קודם לכן נחלת המערכת הבנקאית בלבד, ולתרום בכך להרחבת היצע ספקי האשראי ולהגברת התחרות בתחום זה.

ביום 17 בינואר 2016 הודיע משרד האוצר לבנק על החלטתו לבחור בהצעת הבנק (ושותפו המוסדי), כאחת מההצעות הזוכות במכרז. היקף האשראי שיוכל הבנק להעמיד ללקוחותיו (לרבות חלקו של השותף המוסדי) במסגרת השלב הראשון של מכרז זה, מסתכם בכ- 660 מיליון ש"ח (נוסח המכרז מאפשר למדינה להרחיב את היקף ההלוואות שיוכלו הגופים שזכו במכרז (לרבות הבנק), להעמיד באמצעות הקרן הייעודית לסך של כ- 2 מיליארד ש"ח).

בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2016 העמיד הבנק ללקוחותיו הלוואות במסגרת הקרן (בשיתוף הגוף המוסדי), בהיקף של כ- 130 מיליון ש"ח.

נספח 1 - שיעורי הכנסות והוצאות ריבית וניתוח השינויים - מאוחד

- לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2016..... 225
- א. יתרות ממוצעות ושיעורי הריבית..... 225
- ב. מידע נוסף על נכסים והתחייבויות נושאי ריבית..... 226
- ג. ניתוח השינויים בהכנסות הריבית ובהוצאות הריבית..... 226

- לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2016..... 227
- א. יתרות ממוצעות ושיעורי הריבית..... 227
- ב. מידע נוסף על נכסים והתחייבויות נושאי ריבית..... 228
- ג. ניתוח השינויים בהכנסות הריבית ובהוצאות הריבית..... 228

נספח 1 - שיעורי הכנסות והוצאות ריבית וניתוח השינויים - מאוחד⁽¹⁾

א. יתרות ממוצעות ושיעורי הריבית

בסכומים מדווחים

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30.9.2015			לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30.9.2016			
שיעור הכנסה	הכנסות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾	שיעור הכנסה	הכנסות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
5.08	248 ⁽⁶⁾	19,881	5.09	267	21,429	נכסים נושאי ריבית ³ :
1.24	1	535	1.57	3	746	אשראי לציבור ⁽³⁾
0.10	1	3,500	0.10	-	1,457	פקדונות בבנקים
1.93	13	2,765	1.12	15	5,313	פקדונות בבנקים מרכזיים
6.12	-	13	1.26	-	25	אג"ח מוחזקות לפדיון וזמינות למכירה ⁽⁴⁾
-	-	-	6.70	1	12	אגרות חוב למסחר
4.01	263	26,694	4.00	286	28,982	נכסים אחרים
-	-	380	-	-	443	סה"כ נכסים נושאי ריבית
-	-	1,293	-	-	1,345	חייבים בגין כרטיסי אשראי שאינם נושאי ריבית
4.01	263	28,367	4.00	286	30,770	נכסים אחרים שאינם נושאי ריבית ⁽⁵⁾
						סה"כ הנכסים
(0.01)	-	2,125	(0.01)	-	2,139	התחייבויות נושאות ריבית ⁶ :
(0.81)	(34)	16,872	(0.79)	(36)	18,440	פקדונות הציבור - לפי דרישה
(1.34)	-	157	(1.21)	-	152	פקדונות הציבור - לזמן קצוב
(0.26)	-	533	(0.20)	(1)	255	פקדונות הממשלה
(5.11)	(9)	674	(4.65)	(11)	925	פקדונות מבנקים
(0.86)	(43)	20,361	(0.87)	(48)	21,911	אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
-	-	4,750	-	-	5,479	סה"כ התחייבויות נושאות ריבית
-	-	378	-	-	445	פקדונות הציבור שאינם נושאים ריבית
-	-	850	-	-	770	זכאים בגין כרטיסי אשראי שאינם נושאים ריבית
(0.86)	(43)	26,339	(0.87)	(48)	28,605	התחייבויות אחרות שאינן נושאות ריבית ⁽⁷⁾
-	-	2,028	-	-	2,165	סה"כ התחייבויות
(0.86)	(43)	28,367	(0.87)	(48)	30,770	אמצעים ההוניים
3.15	-	-	3.13	-	-	סה"כ התחייבויות והאמצעים ההוניים
3.30	220	26,694	3.28	238	28,982	פער הריבית
						תשואה נטו ⁽⁸⁾ על הנכסים נושאי הריבית

* הנתונים מתייחסים לנכסים ולהתחייבויות של הבנק בישראל ולהכנסות והוצאות הריבית הנגזרים מהם.

נספח 1 - שיעורי הכנסות והוצאות ריבית וניתוח השינויים - מאוחד⁽¹⁾ (המשך)

ב. יתרות ממוצעות ושיעורי הריבית - מידע נוסף על נכסים והתחייבויות נושאי ריבית (במיליוני ש"ח)

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30.9.2015			לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30.9.2016			
שיעור הכנסה**	הכנסות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾	שיעור הכנסה**	הכנסות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾	
4.13	224 ⁽¹¹⁾	22,062	4.20	244	23,558	מטבע ישראלי לא צמוד:
(0.45)	(15)	13,962	(0.44)	(19)	16,157	סך נכסים נושאי ריבית
3.68			3.76			סך התחייבויות נושאות ריבית
						פער הריבית
4.18	29 ⁽¹¹⁾	2,893	3.46	32	3,704	מטבע ישראלי צמוד למדד:
(2.81)	(27)	3,744	(3.40)	(27)	3,311	סך נכסים נושאי ריבית
1.37			0.06			סך התחייבויות נושאות ריבית
						פער הריבית
2.28	10	1,739	2.46	10	1,720	מטבע חוץ*:
(0.25)	(1)	2,655	(0.33)	(2)	2,443	סך נכסים נושאי ריבית
2.03			2.13			סך התחייבויות נושאות ריבית
						פער הריבית
4.01	263	26,694	4.00	286	28,982	סך פעילות בישראל:
(0.86)	(43)	20,361	(0.87)	(48)	21,911	סך נכסים נושאי ריבית
3.15			3.13			סך התחייבויות נושאות ריבית
						פער הריבית

* לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ
** באחוזים

ג. ניתוח השינויים בהכנסות הריבית ובהוצאות הריבית (במיליוני ש"ח)

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30.9.2016			לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30.9.2015			
לעומת התקופה המקבילה אשתקד			לעומת התקופה המקבילה אשתקד			
גידול (קטון)			גידול (קטון)			
שינוי נטו	מחיר ⁽¹⁰⁾	כמות ⁽⁹⁾	שינוי נטו	מחיר ⁽¹⁰⁾	כמות ⁽⁹⁾	
19	-	19	19	-	19	נכסים נושאי ריבית
4	-	4	4	-	4	אשראי לציבור
23	-	23	23	-	23	נכסים נושאי ריבית אחרים
						סה"כ הכנסות ריבית
(2)	1	(3)	(2)	1	(3)	התחייבויות נושאות ריבית
(3)	(3)	-	(3)	(3)	-	פקדונות הציבור
(5)	(2)	(3)	(5)	(2)	(3)	התחייבויות נושאות ריבית אחרות
						סה"כ הוצאות ריבית

- הנתונים בלוחות אלה ניתנים לאחר השפעת מכשירים נגזרים מגדרים.
- על בסיס יתרות לתחילת החודשים (במגזר מטבע ישראלי לא צמוד - על בסיס יתרות יומיות).
- לפני ניכוי היתרה המאזנית הממוצעת של הפרשות להפסדי אשראי, לרבות חובות פגומים שאינם צוברים הכנסות ריבית.
- מהיתרה הממוצעת של אג"ח זמינות למכירה נכתה היתרה הממוצעת של רווחים הכלולים בהון העצמי במסגרת רווח כולל אחר מצטבר בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן". בסך 40 מיליון ש"ח (בשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2015 - 60 מיליון ש"ח).
- לרבות מכשירים נגזרים, נכסים אחרים שאינם נושאים ריבית ובניכוי הפרשה להפסדי אשראי.
- הכנסות הריבית כוללות עמלות בסך 28 מיליון ש"ח (בשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2015 - 30 מיליון ש"ח).
- לרבות מכשירים נגזרים.
- תשואה נטו - הכנסות ריבית נטו לחלק לסך הנכסים הנושאי ריבית.
- השפעת הכמות חושבה על ידי הכפלת המחיר הנוכחי בשינוי בכמות.
- השפעת המחיר חושבה על ידי הכפלת השינוי במחיר ביתרות הממוצעות בתקופה המקבילה אשתקד.
- סווג מחדש.

נספח 1 - שיעורי הכנסות והוצאות ריבית וניתוח השינויים - מאוחד⁽¹⁾ (המשך)

א. יתרות ממוצעות ושיעורי הריבית

בסכומים מדווחים

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30.9.2015			לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30.9.2016			
שיעור הכנסה	הכנסות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾	שיעור הכנסה	הכנסות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾	
אחוזים	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	אחוזים	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
נכסים נושאי ריבית:						
4.85	703 ⁽⁶⁾	19,445	4.85	755	20,899	אשראי לציבור ⁽³⁾
0.68	3	593	1.29	7	676	פקדונות בבנקים
0.14	3	3,090	0.10	2	3,091	פקדונות בבנקים מרכזיים
1.29	29	2,985	1.00	30	4,011	אג"ח מוחזקות לפדיון וזמינות למכירה ⁽⁴⁾
4.05	-	9	1.02	-	23	אג"ח למסחר
-	-	-	23.12	1	4	נכסים אחרים
3.79	738	26,122	3.71	795	28,704	סה"כ נכסים נושאי ריבית
חייבים בגין כרטיסי אשראי שאינם נושאי ריבית						
-	-	366	-	-	419	
-	-	1,237	-	-	1,306	נכסים אחרים שאינם נושאי ריבית ⁽⁵⁾
3.79	738	27,725	3.71	795	30,429	סה"כ הנכסים
התחייבויות נושאות ריבית:						
(0.03)	(1)	2,133	(0.02)	-	2,109	פקדונות הציבור - לפי דרישה
(0.58)	(73)	16,712	(0.54)	(75)	18,294	פקדונות הציבור - לזמן קצוב
(1.35)	(1)	155	(1.22)	(1)	154	פקדונות הממשלה
(0.37)	(1)	491	(0.23)	(1)	363	פקדונות מבנקים
(3.54)	(18)	674	(3.50)	(22)	839	אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
(0.63)	(94)	20,165	(0.61)	(99)	21,759	סה"כ התחייבויות נושאות ריבית
-	-	4,406	-	-	5,315	פקדונות הציבור שאינם נושאים ריבית
זכאים בגין כרטיסי אשראי שאינם נושאים ריבית						
-	-	366	-	-	419	
-	-	844	-	-	814	התחייבויות אחרות שאינן נושאות ריבית ⁽⁷⁾
(0.63)	(94)	25,781	(0.61)	(99)	28,307	סה"כ התחייבויות
-	-	1,944	-	-	2,122	אמצעים ההונים
(0.63)	(94)	27,725	(0.61)	(99)	30,429	סה"כ התחייבויות והאמצעים ההונים
3.16	-	-	3.10	-	-	פער הריבית
3.29	644	26,122	3.23	696	28,704	תשואה נטו ⁽⁸⁾ על הנכסים נושאי הריבית

* הנתונים מתייחסים לנכסים ולהתחייבויות של הבנק בישראל ולהכנסות והוצאות הריבית הנגזרים מהם.

נספח 1 - שיעורי הכנסות והוצאות ריבית וניתוח השינויים - מאוחד⁽¹⁾ (המשך)

ב. יתרות ממוצעות ושיעורי הריבית - מידע נוסף על נכסים והתחייבויות נושאי ריבית (במיליוני ש"ח)

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30.9.2015			לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30.9.2016			
שיעור הכנסה**	יתרה ריבית	ממוצעת ⁽²⁾	שיעור הכנסה**	יתרה ריבית	ממוצעת ⁽²⁾	
4.14	654 ⁽¹¹⁾	21,146	4.00	706	23,646	מטבע ישראלי לא צמוד:
(0.50)	(51)	13,626	(0.42)	(51)	15,999	סך נכסים נושאי ריבית
3.64			3.58			סך התחייבויות נושאות ריבית
						פער הריבית
2.24	54 ⁽¹¹⁾	3,241	2.36	58	3,258	מטבע ישראלי צמוד למדד:
(1.35)	(39)	3,806	(1.67)	(42)	3,383	סך נכסים נושאי ריבית
0.89			0.69			סך התחייבויות נושאות ריבית
						פער הריבית
2.35	30	1,735	2.34	31	1,800	מטבע חוץ*:
(0.23)	(4)	2,733	(0.32)	(6)	2,377	סך נכסים נושאי ריבית
2.12			2.02			סך התחייבויות נושאות ריבית
						פער הריבית
3.79	738	26,122	3.71	795	28,704	סך פעילות בישראל:
(0.63)	(94)	20,165	(0.61)	(99)	21,759	סך נכסים נושאי ריבית
3.16			3.10			סך התחייבויות נושאות ריבית
						פער הריבית

* לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ
** באחוזים

ג. ניתוח השינויים בהכנסות הריבית ובהוצאות הריבית (במיליוני ש"ח)

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30.9.2016 לעומת התקופה המקבילה אשתקד גידול (קטון)		
שינוי נטו	מחיר ⁽¹⁰⁾	כמות ⁽⁹⁾
52	(1)	53
5	(14)	19
57	(15)	72
(1)	5	(6)
(4)	(3)	(1)
(5)	2	(7)

- הנתונים בלוחות אלה ניתנים לאחר השפעת מכשירים נגזרים מגדרים.
- על בסיס יתרות לתחילת החודשים (במגזר מטבע ישראלי לא צמוד - על בסיס יתרות יומיות).
- לפני ניכוי היתרה המאזנית הממוצעת של הפרשות להפסדי אשראי, לרבות חובות פגומים שאינם צוברים הכנסות ריבית.
- מהיתרה הממוצעת של אג"ח זמינות למכירה נכתה היתרה הממוצעת של רווחים הכלולים בהון העצמי במסגרת רווח כולל אחר מצטבר בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן": בסך 40 מיליון ש"ח (בתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2015 - 82 מיליון ש"ח).
- לרבות מכשירים נגזרים, נכסים אחרים שאינם נושאים ריבית ובניכוי הפרשה להפסדי אשראי.
- הכנסות הריבית כוללות עמלות בסך 83 מיליון ש"ח (בתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2015 - 91 מיליון ש"ח).
- לרבות מכשירים נגזרים.
- תשואה נטו - הכנסות ריבית נטו לחלק לסך הנכסים הנושאי ריבית.
- השפעת הכמות חושבה על ידי הכפלת המחיר הנוכחי בשינוי בכמות.
- השפעת המחיר חושבה על ידי הכפלת השינוי במחיר ביתרות הממוצעות בתקופה המקבילה אשתקד.
- סוג מחדש.

מילון מונחים ואינדקס | תוכן העניינים

230..... מילון מונחים

232..... אינדקס

מילון מונחים

<p>חוזה בין שני צדדים במסגרתו מעניק אחד הצדדים (כותב האופציה) לצד הנגדי זכות לרכוש או זכות למכור נכס שנקבע בחוזה, תמורת מחיר קבוע מראש, במועד קבוע מראש או לפניו.</p>	<p>אופציה</p>
<p>נייר ערך הכולל התחייבות של המנפיק לשלם למחזיק נייר הערך (איגרת החוב), את הקרן שנקבעה באיגרת החוב בתוספת ריבית, במועדים קבועים או בהתקיים תנאי מסוים (בהתאם לתנאים שנקבעו באיגרת החוב).</p>	<p>איגרת חוב</p>
<p>ארצות המסווגות על ידי הבנק העולמי בקבוצת הכנסה נמוכה או בינונית.</p>	<p>ארצות פחות מפותחות (LDC – Least Developed Countries)</p>
<p>רכיבי הון המשמשים בחישוב יחסי יציבות (כגון: הלימות הון) ומורכבים משני רבדים: א. הון ברובד הראשון הכולל את ההון העצמי החשבונאי לאחר התאמות פיקוחיות (כהגדרתן בהוראת ניהול בנקאי תקין 202). ב. הון ברובד השני הכולל בעיקר מכשירי חוב הוניים, והתאמות פיקוחיות אחרות.</p>	<p>הון פיקוחי</p>
<p>אשראי והתחייבויות למתן אשראי (מאזני וחוץ מאזני) כמשמעותם בהוראת ניהול בנקאי תקין 313.</p>	<p>חבות</p>
<p>חוב שיש לו חולשות פוטנציאליות בגינן נדרשת תשומת לב מיוחדת של ההנהלה, אשר אם לא יטופלו, תיתכן הרעה בסיכויים לפירעון האשראי או במעמדו של הבנק כנושה.</p>	<p>חוב בהשגחה מיוחדת</p>
<p>חוב המסווג כ"פגום", "נחות" או כ"השגחה מיוחדת".</p>	<p>חוב בעייתי</p>
<p>חוב אשר אינו מוגן באופן מספק על ידי בטחונות או יכולת התשלום של החייב וקיימת אפשרות ברורה כי הבנק יספוג בגינו הפסד אם הליקויים לא יתוקנו.</p>	<p>חוב נחות</p>
<p>חוב שהבנק צופה כי לא יוכל לגבות את הסכומים המגיעים מהחייב, במועדים שנקבעו על פי הסכם החוב.</p>	<p>חוב פגום</p>
<p>חוב פגום שלהערכת הבנק, פרעונו צפוי ממימוש הבטוחות שהועמדו להבטחתו, בלבד, מכיוון שלחייב אין מקורות זמינים אחרים לפירעונו.</p>	<p>חוב שגבייתו מותנית בביטחון</p>
<p>היחס שבין סך אמצעי ההון (ברובד הראשון וברובד השני), לבין סך נכסי הסיכון של הבנק.</p>	<p>יחס הלימות הון כולל</p>
<p>היחס בין הנכסים הנזילים באיכות גבוהה ובין תזרים המזומנים היוצא נטו ל- 30 הימים הבאים, בתרחיש קיצון. היחס משמש כמדד ליכולת הבנק לעמוד בצרכי נזילותו לתקופה עתידית של 30 יום.</p>	<p>יחס כיסוי נזילות (LCR – Liquidity Coverage Ratio)</p>
<p>היחס (באחוזים) שבין "מדידת ההון" לבין "מדידת החשיפה".</p>	<p>יחס מינוף</p>
<p>יתרת החוב, לרבות ריבית צבורה שהוכרה, פרמיה או ניכיון שטרם הופחתו, עמלות נדחות נטו או עלויות נדחות נטו שנזקפו ליתרת החוב וטרם הופחתו, ובניכוי כל חלק מהחוב שנמחק חשבונאית.</p>	<p>יתרת חוב רשומה</p>

מילון מונחים (המשך)

<p>כללים לניהול הסיכונים של הבנקים שנקבעו על ידי ועדת באזל, העוסקת בפיקוח ובקביעת סטנדרטים לפיקוח על בנקים בעולם.</p>	<p>כללי באזל</p>
<p>כתבי התחייבות שהזכויות המוקנות מכוחם נדחות מפני תביעותיהם של יתר הנושים של הבנק, למעט כתבי התחייבות אחרים מאותו סוג.</p>	<p>כתבי התחייבות נדחים</p>
<p>מכשירי חוב כגון התקשרויות למתן אשראי וערבויות (לא כולל מכשירים נגזרים).</p>	<p>מכשירי אשראי חוץ מאזניים</p>
<p>מכשיר פיננסי או חוזה אחר שמתקיימים בו שלושה מאפיינים במצטבר:</p> <p>א. בסיס וסכום נקוב הקובעים את סכום הסילוק של המכשיר.</p> <p>ב. ההשקעה הראשונית נטו הנדרשת קטנה מזו שהיתה נדרשת בסוגי חוזים אחרים, החשופים בצורה דומה לשינויים בגורמי שוק (או שלא נדרשת כל השקעה).</p> <p>ג. תנאיו דורשים או מתירים סילוק נטו.</p>	<p>מכשיר נגזר</p>
<p>מזומן, ראייה לזכות בעלות בתאגיד, או חוזה המקיים שני תנאים, כדלקמן:</p> <p>א. המכשיר מטיל על צד אחד מחויבות חוזית להעביר מזומן, או מכשיר פיננסי אחר לצד שני, או להחליף מכשירים פיננסיים אחרים עם הצד השני בתנאים העלולים להיות לרעת הצד הראשון.</p> <p>ב. המכשיר מעניק לצד השני זכות חוזית לקבל מזומן או מכשיר פיננסי אחר מהצד הראשון, או להחליף מכשירים פיננסיים אחרים עם הצד הראשון בתנאים העשויים להיות לטובת הצד השני.</p>	<p>מכשיר פיננסי</p>
<p>הממוצע המשוקלל של זמן פירעון הקרן ותשלומי הריבית של מכשירים פיננסיים נושאי ריבית.</p>	<p>משך חיים ממוצע (מח"מ)</p>
<p>מכשירים נגזרים אשר אינם נסחרים בבורסה רשמית, ונוצרו במסגרת התקשורת בין שני צדדים נגדיים.</p>	<p>נגזר OTC (Over the counter)</p>
<p>החשיפה להפסד שעלול להיגרם, אם הצד הנגדי לעסקה במכשיר נגזר, לא יעמוד בתנאי העסקה.</p>	<p>סיכון אשראי צד נגדי - CVA (Credit Valuation Adjustment)</p>
<p>שוק בו עסקאות בנכס או בהתחייבות מתקיימות בתדירות ובנפח מספיקים, על מנת לספק מידע על תמחור הנכסים וההתחייבויות על בסיס שוטף.</p>	<p>שוק פעיל</p>
<p>יחס בין המסגרת המאושרת של החוב בעת העמדת המסגרת, לבין שווי הנכס המבטיח את החוב, כפי שאושר על ידי הבנק בעת העמדת המסגרת, המשמש בחישוב "הלימות ההון".</p>	<p>שיעור המימון - LTV (Loan To Value Ratio)</p>
<p>חוק אמריקאי הנועד לשיפור אכיפת המס, וקובע כי גופים פיננסיים מחוץ לארה"ב חייבים בדיווח לרשות המס האמריקאית על חשבונות לקוחות המנוהלים אצלם, החייבים בדיווח לרשות זו, גם אם אינם תושבי ארה"ב.</p>	<p>FATCA (Foreign Accounts Tax Compliance Act)</p>
<p>תהליך פנימי להערכת הלימות ההון של הבנק, המשמש לצורך בחינת היקף ההון הדרוש לבנק, בכדי לתמוך בסיכונים הכרוכים בפעילותו - במטרה לוודא שהיקף ההון הנדרש אינו עולה על ההון הקיים בבנק.</p>	<p>ICAAP (Internal Capital Adequacy Assessment Process)</p>

אינדקס

עמוד	
א	
12, 76-80	אומדנים חשבונאיים קריטיים
178-185	ארגון מחדש של חובות בעייתיים
ה	
27-30, 139-143	הון והלימות ההון
130-138	הטבות לעובדים
13-15, 116	הכנסות ריבית
51-55, 186-187	הלוואות לדיור
16-17, 127-128, 164-166	הוצאות בגין הפסדי אשראי
47-49, 124-128, 164-167	הפרשה להפסדי אשראי
144-146	התחייבויות תלויות
ח	
23, 124-126, 168-170	חובות בסיווג בעייתי
124-126, 168-170, 172-185	חובות פגומים
י	
30, 143	יחס המינוף
מ	
31-40, 152-163	מגזרי פעילות
106-115	מדיניות חשבונאית
50-51	מוסדות פיננסיים זרים
56	מימון ממונף
147-151	מכשירים נגזרים

אינדקס (המשך)

עמוד	
נ	
19-22 , 121-123	ניירות ערך
40-42	ניהול סיכונים
141	נכסי סיכון
ס	
42-56	סיכון אשראי
70-74	סיכון נזילות
57-66	סיכון ריבית
56-69	סיכון שוק
74-75	סיכון תפעולי
ע	
86-88	ענפי משק
221	עסקים קטנים
פ	
129	פיקדונות הציבור
ש	
191-202	שווי הוגן
ת	
8	תוכנית אסטרטגית
6	תשואה להון

